

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO FINANCIJA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

MINISTARSTVA FINANCIJA

ZA 2000. GODINU

SADRŽAJ

<i>Riječ ministra financija</i>	7
I. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2000. GODINI.....	9
1.1. IZVANJSKO OKRUŽENJE	11
1.2. REALNI SEKTOR.....	11
1.2.1. Industrijska proizvodnja	12
1.2.2. Građevinarstvo.....	13
1.2.3. Turizam	14
1.2.4. Trgovina na malo	14
1.3. CIJENE I TEČAJ.....	14
1.3.1. Cijene	14
1.3.2. Tečaj.....	15
1.4. MONETARNA KRETANJA.....	15
1.5. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA	16
1.5.1. Zaposlenost i nezaposlenost	16
1.5.2. Plaće i mirovine.....	17
1.6. GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM.....	18
1.6.1. Vanjskotrgovinska razmjena	18
1.6.2. Platna bilanca.....	19
II. SREDIŠNJI DRŽAVNI PRORAČUN U 2000. GODINI.....	21
2.1. REBALANS PRORAČUNA ZA 2000. GODINU.....	24
2.2. MANJAK/VIŠAK SREDIŠNJEG PRORAČUNA.....	24
2.3. OSTVARENJE PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000. GODINI.....	25
2.3.1. POREZNI PRIHODI.....	25
Porez na dodanu vrijednost	26
Porez na dohodak.....	27
Porez na dobit.....	29
Prihodi od trošarina	30
Prihodi od carina	32
2.3.2. Neporezni prihodi	33
2.3.3. Kapitalni prihodi	34
2.4. OSTVARENJE RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000. GODINI.....	34
2.4.1. Tekući rashodi	35
2.4.2. Kapitalni rashodi.....	37
2.4.3. Posudbe umanjene za otplate.....	37
2.5. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA PO FUNKCIONALNOJ KLASIFIKACIJI	38
III. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA.....	41
3.1. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA	43
3.2. IZVANPRORAČUNSKI FONDOVI.....	45
3.2.1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	45
3.2.2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	49
3.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	52
3.2.4. Sredstva dječjeg doplatka.....	53
3.2.5. Javno poduzeće “Hrvatske vode”	54
IV. FINANCIRANJE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE.....	55
4.1. IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE.....	57
4.2. KRETANJE PRIHODA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE U RAZDOBLJU 1999. – 2000.....	58
4.2.1. Porezni prihodi.....	58

4.2.2. Neporezni i kapitalni prihodi općina, gradova i županija	61
4.2.3. Potpore.....	61
4.3. IZDATCI PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE.....	62
V. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA U 1999. GODINI.....	65
5.1. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI.....	67
5.2. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PREMA RAZINAMA FISKALNE VLASTI	70
5.3. VIŠAK/MANJAK KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE.....	73
VI. JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE U 2000. GODINI	75
6.1. KREDITNA SPOSOBNOST REPUBLIKE HRVATSKE.....	77
6.2. UNUTARNJI DUG DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000.....	78
6.2.1. Kategorije unutarnjeg duga.....	78
6.2.2. Trezorski zapisi	80
6.3. IZVANJSKI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE.....	82
6.3.1. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u JPY (srpanj 2000.)	82
6.3.2. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u JPY (veljača 2001.)	83
6.3.3. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u EUR–u (ožujak 2001.).....	83
6.4. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA .	86
6.4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD).....	86
Novi zajam i darovnice odobrene u 2000. godini.....	86
Zajam za Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi.....	86
Darovnica za Projekt izgradnje učinkovite društvene i gospodarske komunikacije.....	87
Priprema zajmova i aktivnosti vezane s pripremom projekata za financiranje drugim novim zajmovima.....	87
Pregled zajmova i stanje duga prema Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (IBRD)	87
Pregled darovnica	92
6.4.2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD).....	93
Poslovne operacije u 2000. godini	93
Povlačenje javnih zajmova u 2000. godini.....	94
Pregled zajmova.....	95
6.4.3. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB).....	97
Novi zajmovi odobreni u 2000. godini	97
Zajmovi i jamstva u pripremi.....	97
Korištenje zajmova u 2000. godini	98
Otplate preuzetih zajmova	99
Financijske obveze Republike Hrvatske prema CEB–u.....	99
6.4.4. Europska investicijska banka (EIB)	100
Uspostavljanje institucionalnih odnosa	100
Zajmovi i projekti u pripremi	100
Otplate preuzetih zajmova	101
6.5. JAMSTVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	103
VII. UNUTARNJE USTROJSTVO MINISTARSTVA FINANCIJA.....	105
PRILOZI.....	111
Prilog 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji gospodarstva Republike Hrvatske.....	113
Prilog 2: Prihodi i potpore državnog proračuna.....	114
Prilog 3: Rashodi državnog proračuna po ekonomskim kategorijama.....	115
Prilog 4: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji	116
Prilog 5: Financiranje prema vrsti vlasnika duga	117
Prilog 6: Financiranje prema vrsti instrumenata duga.....	117
Prilog 7: Konsolidirana središnja država.....	118
Prilog 8: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje	119
Prilog 9: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.....	120
Prilog 10: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.....	121

Prilog 11: Prihodi i rashodi Fonda doplatka za djecu	122
Prilog 12: Prihodi i rashodi javnog poduzeća “Hrvatske vode”	123
Prilog 13: Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija.....	124
Prilog 14: Prihodi konsolidirane opće države	125
Prilog 15: Rashodi konsolidirane opće države	126
Prilog 16: Financiranje konsolidirane opće države prema vrsti vlasnika duga	126

Riječ ministra financija

U skladu s prioritetima navedenim u Programu rada Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2000. – 2004. godine, Ministarstvo financija pristupilo je tijekom 2000. godine nizu promjena u sferi javnih financija. Izradom Državnog proračuna za 2000. godinu pokrenuti su reformski procesi koji su obuhvatili poreznu politiku, proračunske rashode te sveobuhvatno upravljanje javnim financijama posebno središnjim državnim proračunom i izvanproračunskim fondovima.

Već spomenutim proračunom za 2000. godinu po prvi je puta došlo do nominalnog smanjenja proračunskih rashoda čime se Vlada Republike Hrvatske jasno odredila prema visini javne potrošnje te u skladu sa svojim programom započela proces njenog smanjenja i dovođenja u održive granice. Ukupna se javna potrošnja, mjerena rashodima konsolidirane središnje države, tako smanjila sa 49,3% bruto domaćeg proizvoda u 1999. godini na 47,4% u 2000. godini. Daljnje je smanjenje udjela javnih rashoda planirano trogodišnjim proračunom već od naredne 2001. godine (44% BDP-a).

Uz smanjenje javnih rashoda tijekom 2000. godine pristupilo se i smanjivanju ukupnog poreznog opterećenja u zemlji. Već početkom godine produžen je rok za plaćanje poreza na dodanu vrijednost s 15 na 30 dana čime se direktno utjecalo na povećanje likvidnosti gospodarskih subjekata. Povećan je neoporezivi dio dohotka s 1 000 na 1 250 kuna čime je povećana neto plaća i poboljšan socijalni položaj građana. Polovinom godine došlo je do smanjenja doprinosa na plaće za mirovinsko i zdravstveno osiguranje odnosno smanjivanja cijene rada čime se nastojalo poboljšati konkurentski položaj naših proizvođača na europskim i svjetskim tržištima.

Krajem godine pristupilo se “maloj poreznoj reformi” kojom su izmijenjeni sustavi poreza na dobit i dohodak. Naime, u skladu s neospornom činjenicom o potrebi stranih izravnih ulaganja te nastojanjem da se hrvatski porezni sustav učini transparentnim i konkurentnim susjednim tranzicijskim zemljama, stopa poreza na dobit smanjena je s 35% na 20% te je uveden čitav niz poticajnih poreznih mjera za strane i domaće

investitore. U sustavu poreza na dohodak uvedena je treća, najmanja stopa, od 15% čime je, slično kao i već spomenutim povećanjem neoporezivog dijela dohotka sa početka 2000. godine, došlo do porasta neto plaća.

U cilju rješavanja problema nelikvidnosti, kojem je prethodnih godina i država bila uzrokom, te veće transparentnosti državnih financija tijekom 2000. godine pristupilo se rješavanju dospjelih a neplaćenih obveza. Visina neplaćenih obveza proračunskih korisnika i izvanproračunskih fondova krajem 1999. godine iznosila je 9,58 milijardi kuna. Iz središnjeg je proračuna plaćeno ukupno 4,1 milijarda kuna obveza iz prethodnih godina, izdavanjem obveznica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje pokriveno je 1,7 milijardi kuna dugova zdravstvenog sustava, a obveznicama Agencije za sanaciju banaka 2,4 milijarde kuna osiguranih štednih depozita propalih banaka i štedionica. Neophodno je naglasiti i da je tijekom 2000. godine intenziviran rad na Sustavu Državne riznice što je omogućilo da 1. siječnja 2001. godine sustav profunkcionira u cijelosti te da je započet obiman proces fiskalne decentralizacije.

Sve navedene mjere provedene ili započete tijekom 2000. godine rezultirale su vrlo mjerljivim postignućima poput uspješnih plasmana državnih obveznica na europskom i japanskom financijskom tržištu, poboljšanom kreditnom rejtingu države, pristupanju Svjetskoj trgovačkoj organizaciji te ubrzanim pregovorima o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji. A kao važan dokaz ozbiljnosti i ustrajnosti Vlade Republike Hrvatske u provođenju strukturnih mjera i održive fiskalne i monetarne politike tijekom 2000. godine intenzivno je pregovarano s Međunarodnim monetarnim fondom na odobravanje novog Stand-by aranžmana, koji je i sklopljen sredinom ožujka 2001. godine, te Svjetskom bankom o Zajmu za strukturnu prilagodbu.

U nadi daljnjeg uspješnog provođenja planiranih reformi zahvaljujem svim mojim suradnicima i svim djelatnicima Ministarstva financija na požrtvornom radu i entuzijazmu tijekom godine.

Zagreb, 25. ožujka 2001. godine

prof.dr. Mato Crkvenac

Ministar financija

I. MAKROEKONOMSKA KRETANJA U 2000. GODINI

Prilog priredili: Ivana Pleše i Željko Tufekčić, Zavod za makroekonomske analize i planiranje

1.1. IZVANJSKO OKRUŽENJE

Nakon siječanjskih parlamentarnih izbora položaj Republike Hrvatske na međunarodnim financijskim i drugim tržištima znatno je poboljšana u odnosu na prethodne godine. Naime, politička izolacija u kojoj se Hrvatska nalazila do spomenutih izbora manifestirala se istodobno i kao ekonomska izolacija. Hrvatska nije bila članica niti CEFTE niti Svjetske trgovinske organizacije te zbog toga nije uživala povlaštenu trgovinski status kod Europske unije.

Tijekom 2000. godine uspješno su završeni pregovori te je Hrvatska postala članica Svjetske trgovačke organizacije, sklopljeni su sporazumi o slobodnoj trgovini sa Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom te Mađarskom u veljači 2001. godine. Sukladno potpisivanju sporazuma o slobodnoj trgovini između Hrvatske i zemalja članica CEFTA-e, Hrvatska će zatražiti članstvo u ovoj organizaciji. Isto tako očekuje se da će sredinom 2001. godine završiti i pregovori o sporazumima o slobodnoj trgovini sa zemljama EFTA-e. Tijekom 2000. godine posebno su intenzivirani pregovori s Europskom unijom te se potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju očekuje sredinom 2001. godine.

Povoljan položaj zemlje na svjetskim financijskim tržištima ogledao se ponajviše u povoljnim plasmanima državnih obveznica na europskom i japanskom tržištu tijekom 2000. godine te početkom 2001. godine. Spomenutim se plasmanima obveznica refinanciralo skupo zaduživanje iz prethodnih godina.

Tabela 1.1: Osnovni makroekonomski pokazatelji u odabranim tranzicijskim zemljama

	Realni BDP (%)		Inflacija (CPI %)		Deficit tekućeg računa platne bilance (% BDP-a)	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Češka	-0,8	3,1	2,1	3,9	-3,0	-4,8
Mađarska	4,5	5,2	10,0	9,8	-4,4	-3,9
Poljska	4,1	4,1	7,4	10,1	-7,5	-6,2
Slovačka	1,9	2,2	10,6	12,0	-5,8	-3,7
Bugarska	2,4	5,0	2,6	10,4	-5,2	-5,6
Rumunjska	-3,2	1,8	45,8	48,4	-3,8	-2,5
Slovenija	5,2	4,8	6,1	8,9	-3,9	-3,3
Hrvatska	-0,4	3,7	4,2	6,2	-7,6	-2,8

Izvor: Newton Holding, a.s., Country Report, April 2001.

1.2. REALNI SEKTOR

Tijekom 2000. godine došlo je do oživljavanja gospodarske aktivnosti što je rezultiralo porastom bruto domaćeg proizvoda za 3,7%. Pojačana gospodarska aktivnost u 2000. godini bila je podržana stabilnim makroekonomskim okruženjem izraženim u zadržavanju stabilnosti cijena, stabilnosti tečaja, te stabilnom i likvidnom bankarskom sustavu. Osim toga, restriktivna fiskalna politika otvorila je mogućnost vođenju nešto opuštenije monetarne politike što se očitovalo oporavkom monetarnih agregata, te ukupnih plasmana odnosno intenziviranjem kreditne aktivnosti bankarskog sektora. Na stabilno unutarnje okruženje tijekom 2000. godine, naslonjeno je povoljno međunarodno okruženje, ulazak Hrvatske u Svjetsku trgovinsku organizaciju i otvaranje međunarodnih tržišta hrvatskim robama.

Hrvatsko gospodarstvo je od 1994. do 1998. godine bilježilo ekonomski rast uglavnom temeljen na rastu potrošnje. Pad gospodarske aktivnosti i ulazak hrvatskog gospodarstva u recesiju otpočeo je u zadnjem tromjesječju 1998. godine, te je nastavljen do zadnjeg tromjesječja 1999. godine. Ovakva kretanja u gospodarstvu rezultirala su padom bruto domaćeg proizvoda u 1999. godini za 0,4%. U zadnjem tromjesječju 1999. godine je, nakon šest tromjesječja pada, osobna potrošnja (u BDP-u sudjeluje s oko 57%) zabilježila porast koji je bio praćen intenziviranjem državne potrošnje i izvoza što je rezultiralo tromjesječnim porastom bruto domaćeg proizvoda od 1,5%.

Kretanja s kraja 1999. godine prenesena su i u 2000. godinu, te su rezultirala spomenutim rastom BDP-a od 3,7%. Prema finalnoj upotrebi BDP-a, rast u 2000. godini je bio determiniran rastom osobne potrošnje od 4,1%, te rastom izvoza od 8,7%, dok su državna potrošnja i investicije u 2000. godini zabilježile pad. Rast osobne potrošnje bio je induciran turističkom sezonom, rastom neto plaća, rastom kredita stanovništvu, te isplatom osigurane štednje stanovništvu. Osim navedenog, na povećanu osobnu potrošnju, posebice u prva dva tromjesječja, određene efekte imao je i poslijeizborni psihološki učinak smanjenja neizvjesnosti. Značajan doprinos rastu BDP-a u 2000. godini dala je i

inozemna potražnja za domaćim robama i uslugama posebice u trećem tromjesječju. Ono što zabrinjava je nastavak pada investicija u 2000. godini. Naime, investicije u kapital padaju još od zadnjeg tromjesječja 1998. godine. Očekuje se, međutim, da bi ova negativna kretanja u investicijama mogla biti prekinuta u 2001. godini.

Sa aspekta ponude, najveći doprinos rastu BDP-a u 2000. godini dali su trgovina, prijevoz i veze, hoteli i restorani, te industrijska proizvodnja.

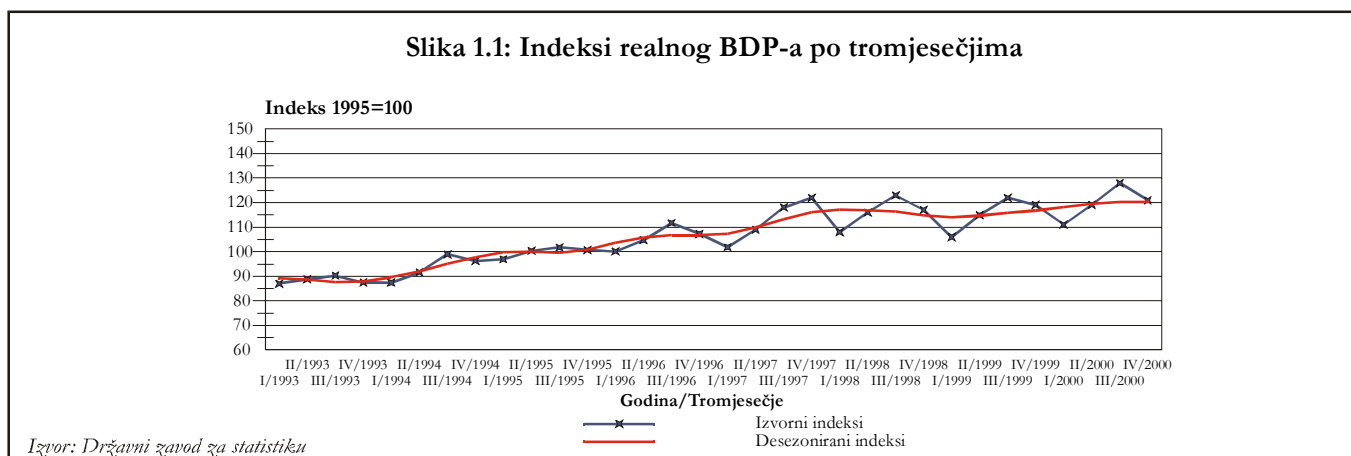

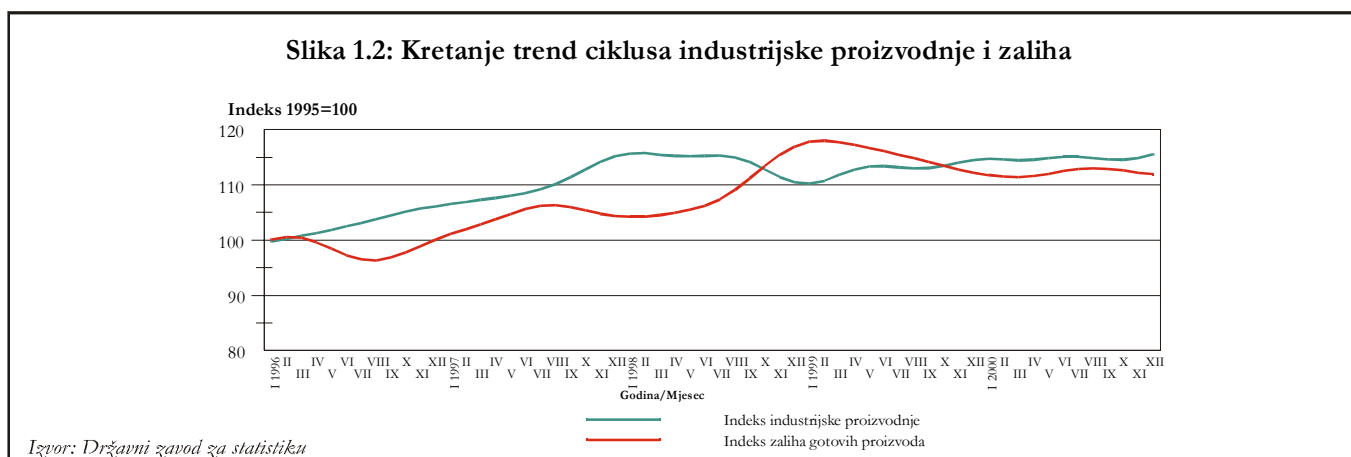
Tabela 1.2: Struktura rashodnog BDP-a i stope rasta pojedinih kategorija (cijene 1997. = 100)

	Osobna potrošnja	Državna potrošnja	Investicije u kapital	Izvoz roba i usluga	Uvoz roba i usluga
Struktura					
1998.	76 551	32 911	30 692	52 847	66 925
1999.	74 484	33 171	30 354	53 211	65 101
2000.	77 515	32 940	29 297	57 839	67 821
Stope rasta					
1998.	-0,6	2,3	2,5	3,9	-4,9
1999.	-2,7	0,8	-1,1	0,7	-2,7
2000.	4,1	-0,7	-3,5	8,7	4,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

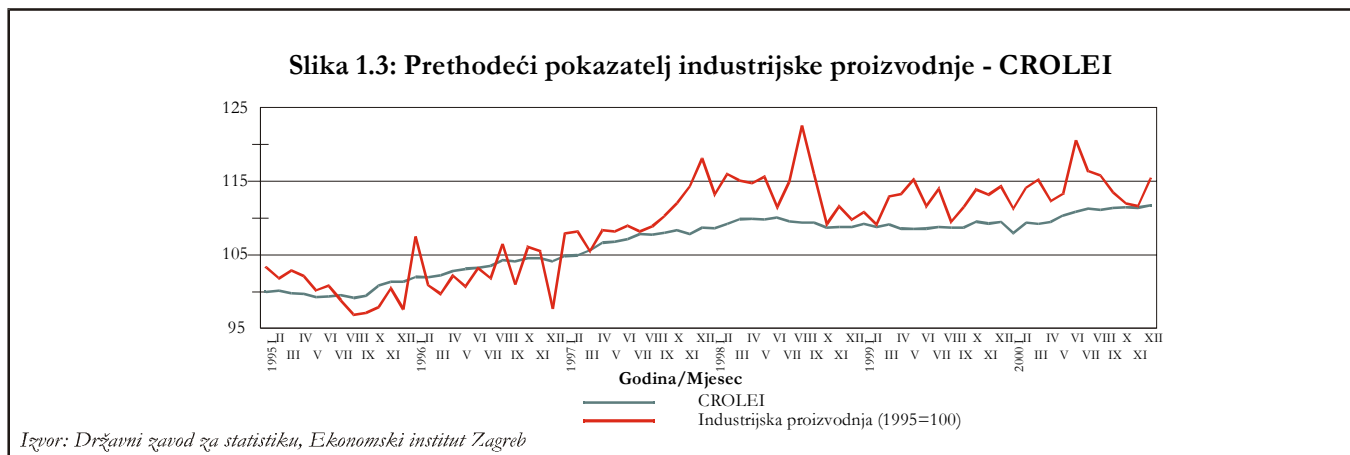
1.2.1. Industrijska proizvodnja

Nakon realnog pada od 1,4% u 1999. godini industrijska proizvodnja je u 2000. godini porasla za 1,7%. Ovaj skromni rast rezultat je kako rasta prerađivačke industrije od 2,9% te rudarstva i vađenja od 1,8%, tako i pada opskrbe električnom energijom, plinom i vodom od 4,8%.

Od pet glavnih grana industrijske proizvodnje, porast je u 2000. godini ostvaren u proizvodnji intermedijarnih proizvoda (3,6%), kapitalnih proizvoda (7,2%), te netrajnih proizvoda za široku potrošnju (1,1%). Proizvodnja energije i proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju smanjena je za 2,4% odnosno 3,8%.

U kretanju industrijske proizvodnje tijekom 2000. godine svakako je neobično da se nije osjetio utjecaj zabilježenog porasta potrošnje i jake turističke sezone. Naime, osobna je potrošnja u prva tri tromjesječja 2000. godine zabilježila realni rast preko 4%, promet u trgovini na malo realno je porastao čak 14,4%, izvoz je porastao 2,6%, uvoz svega 1,7%, a zalihe su smanjene za nešto manje od 3%.

CROLEI indeks, koji Ministarstvo financija i Ekonomski institut Zagreb redovno objavljuju u Mjesečnom statističkom izvješću Ministarstva financija, važan je pokazatelj budućeg kretanja industrijske proizvodnje.

Tabela 1.3: Pokazatelji industrijske proizvodnje, zaliha i izvoza (stope rasta u 2000. godini)

(u%)	Industrijska proizvodnja	Zalihe gotovih proizvoda	Izvoz roba u USD
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA UKUPNO	1,7	-2,9	2,0
Rudarstvo i vađenje	1,8	2,8	141,3
Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	-4,8	-	-54,8
Prerađivačka industrija	2,9	-3,2	0,9
<i>Proizvodnja hrane i pića</i>	0,3	0,8	-21,1
<i>Proizvodnja duhanskih proizvoda</i>	-0,1	-36,1	70,4
<i>Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda</i>	9,7	-1,7	7,6
<i>Proizvodnja proizvoda od papira</i>	2,0	-0,2	31,8
<i>Proizvodnja naftnih derivata</i>	5,4	-5,5	37,5
<i>Proizvodnja električnih strojeva i aparata</i>	-10,5	-1,3	-1,6
<i>Proizvodnja motornih vozila</i>	24,6	-3,0	-21,3
<i>Proizvodnja ostalih prometnih sredstava</i>	-9,3	1,3	-11,2

Izvor: Državni zavod za statistiku

1.2.2. Građevinarstvo

Smanjenje aktivnosti u građevinarstvu započeto 1999. godine kada je zabilježen pad od 7,7%. Mjereno fizičkim obujmom građevinskih radova, nastavljeno je smanjenje i u 2000. godini u kojoj je indeks fizičkog obujma građevinskih radova zabilježio pad od 9,1%. Ovakvo kretanje posljedica je smanjenih investicija uopće, a posebno smanjenih proračunskih izdataka za obnovu i izgradnju cesta u odnosu na prethodne godine.

Prema strukturi odrađenih sati na gradilištima u 2000. godini najviše su se gradile ostale građevine (55,1%) i to ponajviše novogradnje (55,4%), dok je na rekonstrukcije, popravke i održavanje postojećih građevina utrošeno 44,6% odrađenih sati. U odnosu na 1999. godinu vrijednost neto narudžbi smanjena je za 12,3%, a vrijednost izvršenih radova za 12,1%.

Za očekivati je da će u 2001. godini doći do određenog jačanja građevinske aktivnosti djelomično uslijed provođenja projekta gradnje stanova za socijalne kategorije koji je pokrenulo Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo. Naime, prema proračunu za 2001. godinu za ovu je svrhu namijenjeno 90 milijuna kuna, što zajedno sa sredstvima namijenjenim za izgradnju, kupnju i adaptaciju kuća i stanova za invalide Domovinskog rata (150 milijuna kuna) čini 240 milijuna kuna namijenjenih stambenoj izgradnji. Za gradnju kapitalnih objekata planira se izdvojiti daljnjih 772 milijuna kuna od čega se na projekt obnove stambenih jedinica odnosi 536 milijuna kuna.

1.2.3. Turizam

Nakon devet uzastopnih godina gotovo drastičnog smanjenja broja dolaska turista, tijekom 2000. godine Hrvatsku je posjetilo 6 619 684 turista, što je u odnosu na 1999. godinu povećanje od 39%. Iako je taj broj tek 77,9% broja dolazaka ostvarenog posljednje prave turističke sezone 1990. godine, ipak ukazuje na povratak Hrvatske na turističku scenu posebno ako pogledamo broj stranih dolazaka koji je zabilježio međugodišnji porast od 55% odnosno prvi puta nakon 1990. godine uvelike premašio četiri milijuna dolazaka. Ukupno je tijekom godine zabilježeno 38 405 930 noćenja od čega se 86,7% odnosilo na strane turiste.

Najviše stranih noćenja ostvarili su turisti iz tradicionalno Hrvatskoj vjernih zemalja: Njemačke (22,8%), Slovenije (14,9%), Češke Republike (14,2%), Italije (13,1%), Austrije (9,5%), Poljske (5,4%), Mađarske (4,2%), Slovačke (3,7%) i BiH (2,7%). Zanimljiv je podatak da je 22,6% turista boravilo u kampovima (45% više nego 1999. godine), 18,3% turista boravilo je u privatnom smještaju (77% više nego u 1999. godini) dok je 42,5% boravilo u hotelskom smještaju (29% više nego 1999. godine).

Opisani porast u sektoru turizma jednokratnog je karaktera i u narednim godinama teško je za očekivati tako velike poraste posjeta turista. Stoga je, u nastojanju da se zadrže postojeći turisti i privuku novi neophodno poboljšati turističku ponudu intenzivirajući i osuvremenjujući suradnju između hotela, turističkih naselja, lokalnih turističkih djelatnika, jedinica lokalne uprave i tour-operatora. Važno je nastaviti s restrukturiranjem i modernizacijom hotela i ostalih vrsta smještaja kako bi se poboljšala kvaliteta ponuđenih sadržaja. U skladu s nastojanjima da se veliki turistički potencijal iskoristi kao pokretačka snaga gospodarskog razvoja i jedan od načina povećanja zaposlenosti tijekom 2000. godine uvelike se radilo na kako financijskoj tako i fizičkoj sanaciji hotela ali i na konkretnim poreznim izmjenama kao što je uvođenje nulte stope PDV-a na organizirane inozemne turističke dolaske od 1. siječnja 2001. godine.

1.2.4. Trgovina na malo

Ukupni promet u trgovini na malo je u 2000. godini nominalno porastao 21,8% dok je realni rast iznosio 14,4%. Ovakvo kretanje prometa u trgovini na malo, zbog njenog značajnog udjela u strukturi bruto domaćeg proizvoda, značajno je pridonijelo rastu bruto domaćeg proizvoda u 2000. godini.

Nekoliko je uzroka zabilježenog rasta prometa u trgovini na malo u 2000. godini. Teško je, međutim, procijeniti koji je od njih najviše doprinio ukupnom rastu, zbog toga njihovi navedeni redoslijed ne mora značiti i značaj njihovog doprinosa rastu prometa. Prije svega valja istaknuti da je nakon izbora u siječnju zbog općeg smanjenja neizvjesnosti nastupilo razdoblje pojačane osobne potrošnje. Potrošnja je dodatno bila potaknuta dolaskom velikih stranih trgovačkih kuća koje su svojim cijenama privukle hrvatske kupce. Konkurentnije cijene na domaćem tržištu smanjile su odlaske hrvatskih građana u kupovinu (shopping) u susjedne zemlje. Osim navedenog, na pojačan promet u trgovini utjecao je i porast kredita stanovništvu u 2000. godini (preko 20%), isplata osigurane štednje, te pojačana kupovina osobnih automobila krajem prošle godine zbog porasta trošarina na automobile početkom 2001. godine.

1.3. CIJENE I TEČAJ

1.3.1. Cijene

Cijene su, mjereno indeksom cijena na malo, u 2000. godini porasle za 6,2%. U prosincu su, u odnosu na isti mjesec 1999. godine, porasle za 7,4%. Tijekom godine najviše su porasle cijene tekućih goriva i maziva (35,9%), duhanskih proizvoda (20,3%) te pića (11,0%). U istom su razdoblju troškovi života porasli za 5,3%, a proizvođačke cijene 9,7%. Ovakvo kretanje cijena posljedica je u najvećoj mjeri upravo kretanja cijena naftnih derivata i duhanskih prerađevina. Na cijene naftnih derivata, koje su u prosincu 2000. godine bile 61,3% više nego u istom mjesecu 1999. godine, najviše je utjecalo povećanje trošarina, jak tečaj američkog dolara te kretanje cijene barela nafte na svjetskom tržištu (najveća je razina cijene nafte zabilježena u rujnu i listopadu 2000. godine kada je iznosila nešto više od 30 USD po barelu).

Tabela 1.4: Cijene i troškovi života

	1996	1997	1998	1999	2000
Cijene na malo, prosjek, %	3,5	3,6	5,7	4,2	6,2
Proizvođačke cijene, prosjek, %	1,4	2,3	-1,2	2,5	9,7
Troškovi života, prosjek, %	4,3	4,1	6,4	3,5	5,3

Izvor: Državni zavod za statistiku

Evidentno je dakle da je rast cijena u 2000. godini dobrim dijelom bio uvjetovan izvanjskim faktorom – porastom cijene nafte na svjetskom tržištu. Ovo svakako potvrđuje i podatak Hrvatske narodne banke prema kojem je temeljna inflacija odnosno inflacija mjerena kretanjem indeksa cijena na malo, iz kojeg su isključene cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (između ostalog i cijene energije), smanjena s prosječnih 4,2% u 1999. godini na 4% u 2000. godini.

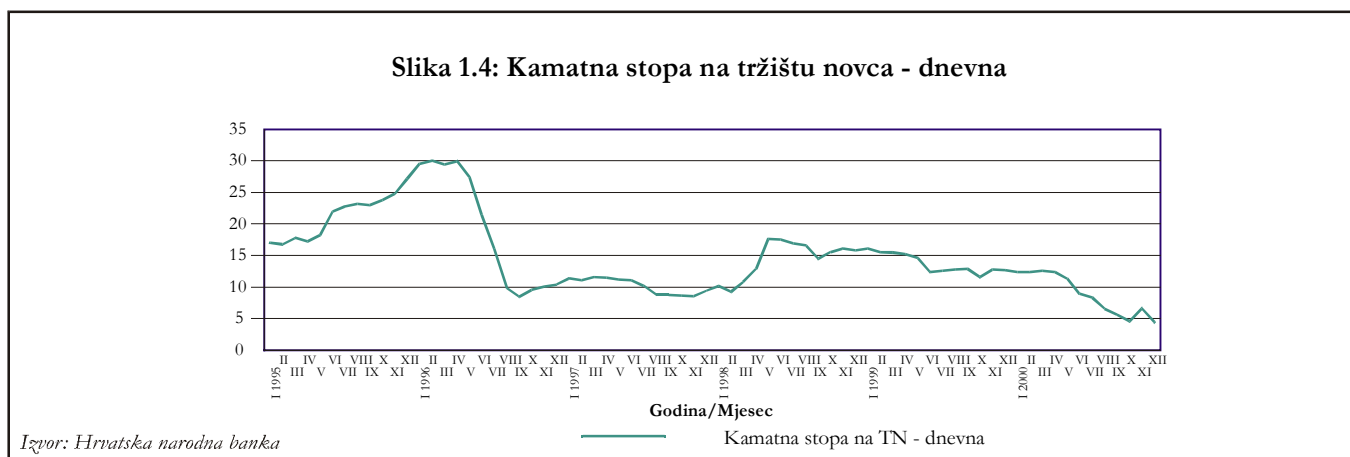
1.3.2. Tečaj

Tijekom 2000. godine kuna je nominalno aprecirala 1,5% prema njemačkoj marki dok je prema američkom dolaru deprecirala 6,6%. Tečaj kune prema euru kretao se oko prosječne vrijednosti 7,632 HRK/EUR a kraj godine je dočeka na razini od 7,598 HRK/EUR oslabjevši 0,4% u usporedbi s krajem studenog 2000. godine. Krajem godine došlo je do dodatnog pritiska na povećanje potražnje za devizama kao posljedice rasta kunske likvidnosti stanovništva uslijed isplate osigurane štednje. Smanjenje razlike između razine kamatnih stopa u euro zoni i u SAD–u, naznake usporavanja gospodarskog rasta u SAD–u praćene intervencijama Europske središnje banke pridonijele su zamjetnom oporavku eura na svjetskim deviznim tržištima krajem godine.

Realni efektivni tečaj kune uz cijene pri proizvođačima, prema podacima za prosinac 2000. godine, aprecirao je u usporedbi s prethodnim mjesecom 1,26% odnosno 2,35% u usporedbi sa istim mjesecom 1999. godine što ukazuje na pogoršanje cjenovne konkurentnosti domaćih izvoznika.

1.4. MONETARNA KRETANJA

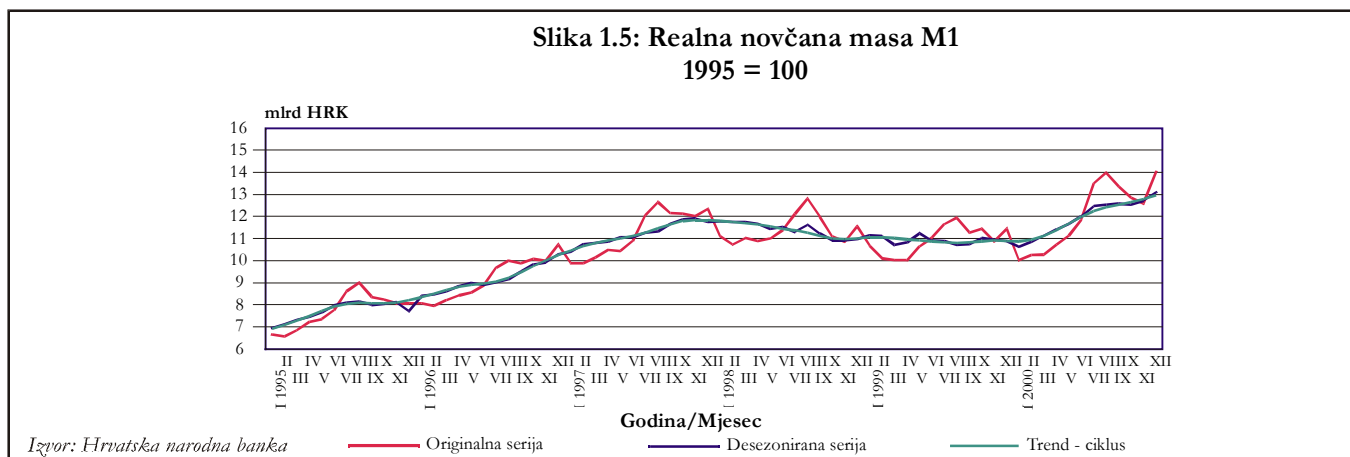
Proteklu godinu sa stanovišta monetarne politike možemo smatrati godinom oporavka monetarnih agregata i aktivnosti realnog sektora i značajnije konsolidacije te restrukturiranja bankarskog sektora. U odnosu na 1999. godinu plasmani su ubrzali rast pri čemu se gotovo sav oporavak odnosio na posljednje tromjesečje 2000. godine i to kao vrlo blagi porast kredita poduzećima i nešto brži rast kredita stanovništvu. Ipak i s tako opreznim i blagim oporavkom nedvosmisleno je kako je došlo do zaustavljanja smanjivanja kreditne aktivnosti i za očekivati je kako će se ovaj trend nastaviti i početkom 2001. godine. Krajem godine plasmani su iznosili 60 893,1 milijuna kuna i porasli su u odnosu na studeni 2,71%.

Nakon 1999. godine koja je bila obilježena kreditnom restrikcijom, tijekom 2000. godine porast kredita je zabilježen i kod sektora stanovništva (21,03%) i kod sektora poduzeća gdje je porast iznosio 1,9% u usporedbi sa 7%–tnim smanjenjem u 1999. godini.

Kraj godine obilježio je vrlo snažan porast sve četiri komponente ukupnih likvidnih sredstava. Novčana masa M1 je u odnosu na prosinac 1999. godine porasla za 30,1%, ukupna likvidna sredstva M4 iznosila su 73 312,6 milijuna kuna. Na ovako velik rast najviše je utjecala isplata osiguranih štednih depozita koju su štediše uglavnom ostavljali na deviznim računima. Naime, krajem godine devizni su depoziti kod poslovnih banaka iznosili 46 891,7 milijuna kuna (odnosno 26,85% više nego u prosincu 1999. godine) od čega su štedni i oročeni depoziti stanovništva iznosili 41 128,4 milijuna kuna (87,7% ukupnih deviznih depozita kod poslovnih banaka). U odnosu na kraj 1999. godine štedni i oročeni devizni depoziti porasli su za 23,8%. Tijekom godine zabilježen je i porast depozitnog novca poduzeća koji je sa 4 695,6 milijuna kuna u prosincu 1999. godine, porastao na 7 088,6 milijuna kuna u prosincu 2000. godine. Sredinom godine

**Slika 1.5: Realna novčana masa M1
1995 = 100**

depozitni novac poduzeća je rastao pod utjecajem smanjenja dospjelih državnih dugovanja dok je prema kraju godine započeo autonomni rast.

Potraživanja banaka od središnje države značajno su porasla krajem 2000. godine iz tog razloga što banke drže u portfelju DAB-ove obveznice za isplatu osigurane štednje ali i zbog povećanog zaduženja mirovinskog fonda kod poslovnih banaka. Kunska potraživanja od Republike Hrvatske u obliku vrijednosnih papira i kredita porasla su za 1,9 milijardi kuna. Kunska potraživanja od republičkih fondova također su veća za oko 887,2 milijuna kuna. Devizna potraživanja od Republike Hrvatske porasla su za 571,3 milijuna kuna dok su devizna potraživanja od republičkih fondova porasla za 153,2 milijuna kuna.

Tabela 1.5: Monetarni i kreditni agregati

(milijuni kuna, kraj godine)	1998	1999	Stopa rasta 1999/1998	2000	Stopa rasta 2000/1999
Primarni novac	9 954,2	10 310,0	3,6	11 717,3	13,6
Novčana masa M1	13 531,4	13 858,9	2,4	18 031,2	30,1
Ukupna likvidna sredstva M4	57 340,3	56 698,6	-1,1	73 312,6	29,3
Plasmani	59 792,0	55 875,1	-6,6	60 893,1	8,9
Neto domaća aktiva	44 626,8	40 003,8	-10,4	44 032,7	10,1

Izvor: Hrvatska narodna banka

Monetarna je kretanja u 2000. godini obilježio i prestanak zaduživanja središnjeg proračuna kod Hrvatske narodne banke, lombardne kredite banke već duže vrijeme nisu tražile zbog dobre likvidnosti, krediti za likvidnost su u potpunosti vraćeni, a interventni su krediti kao instrument ukinuti nakon što se dulje vrijeme nisu uopće tražili.

U uvjetima restriktivne fiskalne politike Hrvatska narodna banka imala je mogućnost voditi nešto ekspanzivniju monetarnu politiku što je rezultiralo padom aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka. Tako su kamatne stope na prekonoćnom tržištu novca kraj godine dočekale na 2,39% (u siječnju su iznosile 10,0%), a kamatna stope na kunske kredite bez valutne klauzule (relativni značaj ovih kredita je 47,8%) iznosila je 10,45% (u siječnju 15,33%). Pad aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka praćen je i padom pasivnih kamata. Prosječna kamatna stopa na kunske depozite tako je smanjena s 4,32% u siječnju na 3,40% u prosincu 2000. godine, smanjenje kamatne stope na devizne depozite bilo je nešto blaže i donijelo je smanjenje s 4,18% na 3,47%. Veće apsolutno smanjenje aktivnih kamatnih stopa dovodi do pada razlike aktivnih i pasivnih kamatnih stopa prema razini od oko 7 %.

1.5. KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA

1.5.1. Zaposlenost i nezaposlenost

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kraj 2000. godine na evidenciji je dočekalo 378 544 nezaposlenih osoba (prosječno je mjesečno bilo evidentirano 357 872 nezaposlene osobe), te je tako 2000. godina postala godina neslavnog rekorda u broju nezaposlenih osoba. U odnosu na kraj 1999. godine broj nezaposlenih porastao je za 10,8%,

a u odnosu na prosječan broj evidentiranih nezaposlenih osoba u 1999. godini (321 866) za 11,2%. Stopa nezaposlenosti tako je s 20,8% u prosincu 1999. godine porasla na 22,6% u prosincu 2000. godine.

Tabela 1.6: Mjere zaposlenosti i nezaposlenosti

	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ukupna zaposlenost						
– Državni zavod za statistiku	1 417 427	1 329 547	1 310 918	1 384 841	1 364 495	1 299 748*
– Fond zdravstvenog osiguranja	1 588 344	1 599 226	1 604 895	1 430 649	1 416 617	1 403 474
Nezaposlenost						
– Zavod za zapošljavanje	240 601	261 022	277 691	287 762	321 866	378 544*
– Fond zdravstvenog osiguranja	158 164	174 123	189 844	192 148	251 833	303 430
Stopa nezaposlenosti						
– Državni zavod za statistiku	14,5	16,4	17,5	17,2	20,8	22,6*
– Fond zdravstvenog osiguranja	9,1	9,8	10,6	11,8	14,9	18,1

* = kraj razdoblja

Izvori: Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zavod za zapošljavanje

Anketa o radnoj snazi, koju provodi Državni zavod za statistiku na polugodišnjoj razini, ukazuje na znatno nižu stopu nezaposlenosti od one prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje ali također pokazuje uzlazni trend. Važno je napomenuti da se u prvom polugodištu 2000. godine u provođenju Ankete koristio novi uzorak kojim je obuhvaćena cijela Hrvatska. Zbog toga je pri usporedbi rezultata Ankete za prvo polugodište 2000. godine i rezultata prijašnjih anketa važno imati na umu da su promjene u podacima, posebno osnovnih kategorija stanovništva rezultat ne samo promjena na tržištu rada, nego i utjecaja povećanog okvira za izbor jedinica uzorka.

Tabela 1.7: Nezaposlenost prema anketi o radnoj snazi

	Trenutno aktivno stanovništvo	Ukupna zaposlenost	Zaposlenost – privatni sektor	Zaposlenost – državni sektor i sektor u pretvorbi	Nezaposlenost	Stopa nezaposlenosti (%)
Studeni 1996.	1 710 553	1 540 319	789 319	751 000	170 234	10,00%
Lipanj 1997.	1 768 167	1 593 008	818 008	775 000	175 159	9,90%
Siječanj – lipanj 1998.	1 731 916	1 538 372	-	-	193 544	11,20%
Srpanj – prosinac 1998.	1 752 646	1 549 237	-	-	203 409	11,60%
Siječanj – lipanj 1999.	1 721 127	1 504 320	-	-	216 807	12,60%
Srpanj – prosinac 1999.	1 730 040	1 478 905	-	-	251 134	14,50%
Siječanj – lipanj 2000.	1 806 359	1 533 614	-	-	272 745	15,10%

Izvori: Državni zavod za statistiku

Unatoč različitim stopama nezaposlenosti, koje proizlaze iz dva opisana izvora, evidentan je uzlazni trend nezaposlenosti u Hrvatskoj čime je nezaposlenost dosegla svoj vrhunac u posljednjih nekoliko godina. Za rješavanje ovog problema potrebno je usklađeno djelovanje, kako poticajnih mjera u gospodarstvu, tako i provođenja aktivnih mjera politike zapošljavanja putem prekvalifikacija, poticanja samozapošljavanja te obrazovnog sustava. Sukladno tome Vlada Republike Hrvatske pristupila je izradi Politike i programa intenziviranja zapošljavanja tijekom razdoblja 2001. – 2003. godine kojom će se utjecati na smanjivanje nezaposlenosti i otvaranje novih radnih mjesta.

1.5.2. Plaće i mirovine

Tijekom 2000. godine prosječna neto plaća isplaćena u Hrvatskoj nominalno je porasla za 8,9%, a realno za 3,4%. U odnosu na 1999. godinu, kada je nominalni porast neto plaće iznosio 13,9% (9,9% realno), došlo je do vidljivog usporavanja rasta plaća. Usporeni rast neto plaća ukazuje da je ipak bio veći utjecaj 5%-tnog smanjenja plaća državnih službenika i namještenika od utjecaja koji je na rast neto plaća imalo travanjsko povećanje osobnog poreznog odbitaka. Prosječna bruto plaća iznosila je u 2000. godini 4 869 kuna odnosno nominalno 6,96% više nego u 1999. godini.

Prosječna starosna mirovina je u 2000. godini nominalno porasla za 6,4%, a realno za 0,7%. Tijekom godine mirovine su dva puta usklađivane i to za 2,55% mirovine isplaćene u travnju (usklađenje od 1. siječnja 2000. godine) i za 3,5% mirovine isplaćene u rujnu (usklađenje od 1. srpnja 2000. godine).

Tabela 1.8: Plaće i mirovine

(u HRK)	1996	1997	1998	1999	2000
Prosječna mjesečna neto plaća	2 033	2 377	2 681	3 055	3 326
(realna stopa rasta, %)	7,0	12,2	5,9	10,1	3,4
Prosječna mjesečna bruto plaća	3 243	3 668	4 131	4 551	4 869
(realna stopa rasta, %)	7,5	7,9	5,5	6,5	1,6
Prosječna mjesečna mirovina	1 015	1 179	1 314	1 325	1 409
(realna stopa rasta, %)	5,4	11,5	4,7	5,3	0,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

U posljednjih nekoliko godina plaće su rasle brže od produktivnosti što je uvelike utjecalo na povećanje troškova proizvodnje, a samim time i rast cijena. Posebno je neprimjeren bio realni rast neto plaća u 1999. godini za 10,1% u uvjetima kada je realni BDP zabilježio pad od 0,4%, broj nezaposlenih se povećao za 11,9%, a proizvodnost porasla za samo 1,3%. Ukupnom povećanju opće razine plaća u posljednje je tri godine (1997. – 1999.) pridonijelo i kretanje plaća državnih službenika i namještenika čime se nastojalo nadoknaditi relativno zaostajanje plaća u javnim i državnim službama za plaćama u privatnom sektoru. Uzastopnim povećanjima plaća državnih i javnih službenika i namještenika u spomenutom je razdoblju više nego nadoknađeno zaostajanje za plaćama u privatnom sektoru i tzv. gap sa početka devedesetih okrenuo se u korist plaća u državnim i javnim službama.

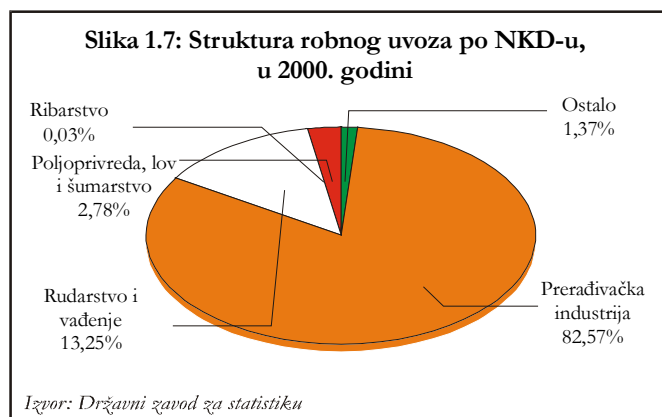
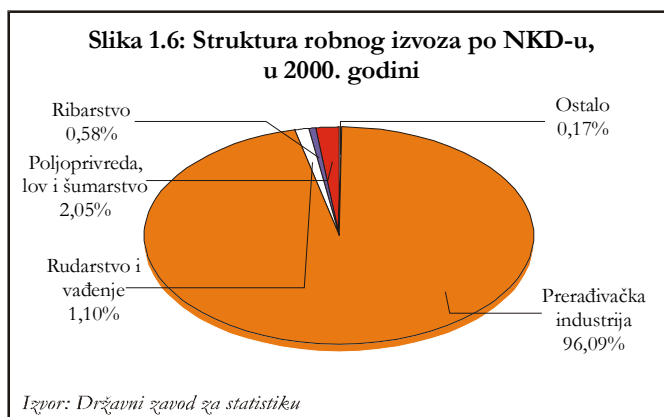
1.6. GOSPODARSKI ODNOSI S INOZEMSTVOM

1.6.1. Vanjskotrgovinska razmjena

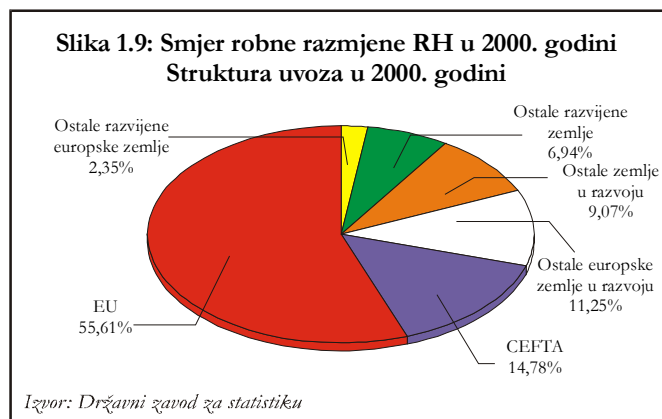
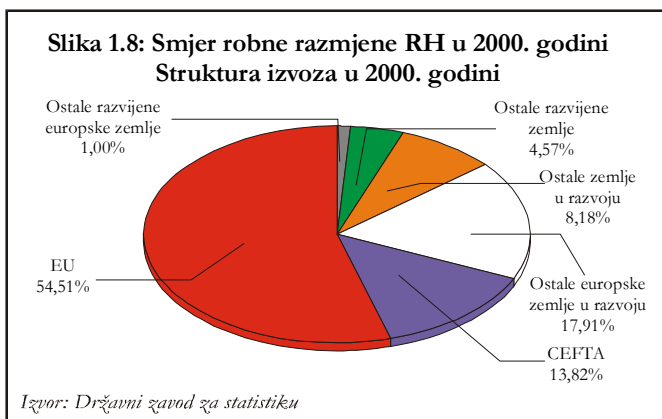
Od 1. siječnja 2000. godine u Republici Hrvatskoj u primjeni je novi Carinski zakon koji je u cijelosti usklađen s europskim standardima. Tim je Zakonom u carinskom postupku propisana uporaba Jedinstvene carinske deklaracije što je uzrokovalo i potpuno novi pristup u obradi podataka u Državnom zavodu za statistiku. Da bi se rezultati objavljivali u roku obrada se obavlja uz minimum kontrole te se svi podaci smatraju prethodnima.

Tijekom 2000. godine ukupno je izvezeno roba u vrijednosti 4 431,69 milijuna USD što je 3% više nego u 1999. godini. U istom je razdoblju uvezeno roba u vrijednosti 7 922,67 milijuna USD odnosno oko 1,6% više nego u prethodnoj godini. Kao rezultat navedenog, ukupni manjak robne razmjene iznosio je 3 490,98 milijuna USD.

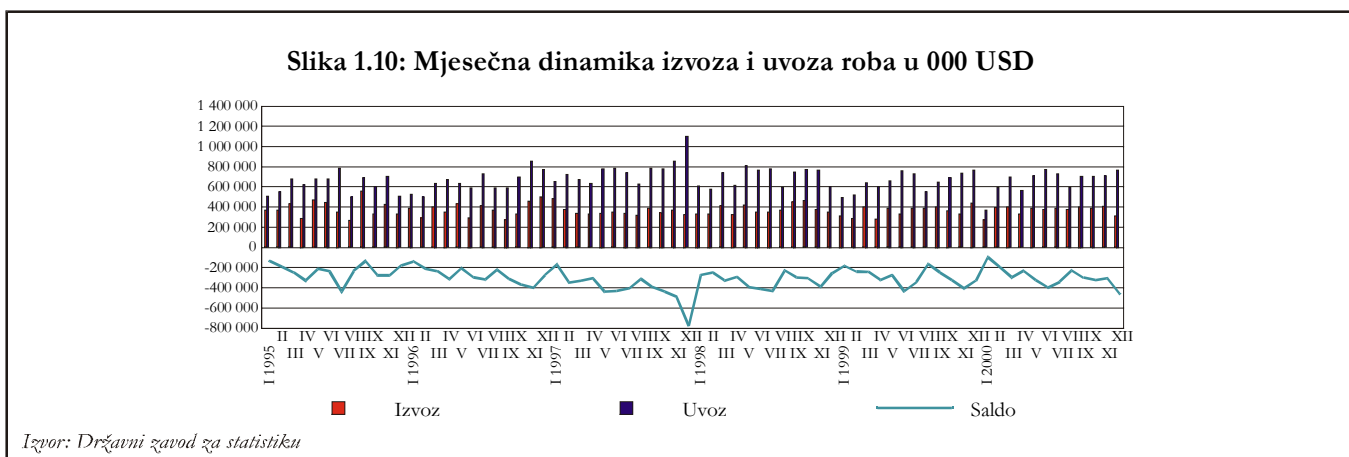
Najveći dio izvoza činila je prerađivačka industrija (96,1%) koja je tijekom godine zabilježila porast izvoza od 1,9%. Najveće su vrijednosti izvoza zabilježene u proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava odnosno brodogradnji (640,1 milijun USD), proizvodnji kemikalija (534,6 milijuna USD), koksa i naftnih derivata (453,9 milijuna USD) te odjeće (393,5 milijuna USD). Najveće vrijednosti uvoza zabilježene su kod nafte i zemnog plina (971,2 milijuna USD), kemikalija (964,3 milijuna USD), motornih vozila (855,9 milijuna USD) te strojeva (712,1 milijuna USD).

Tradicionalno najveći vanjskotrgovinski partneri Hrvatske i dalje su zemlje Europske unije. Naime, 54,46% ukupnog izvoza namijenjeno je tržištu EU, a 55,6% ukupnog hrvatskog uvoza dolazi iz zemalja EU. Najviše se trguje s Italijom, Njemačkom, Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom.

Pokrivenost uvoza izvozom iznosila je tijekom 2000. godine 55,9% i nešto je povoljnija nego u 1999. godini kada je iznosila 55,2%, a posebno u odnosu na 1998. godinu kada je pokrivenost uvoza izvozom iznosila 54,1%.

1.6.2. Platna bilanca

Prema preliminarnim podacima iz platne bilance deficit tekućeg računa je u 2000. godini iznosio 531 milijun američkih dolara. U odnosu na 1999. godinu, kada je deficit tekućeg računa iznosio 1 522,6 milijuna dolara, ovo predstavlja smanjenje od 65%. Promatra li se kao udio u bruto domaćem proizvodu deficit se s 7,6% BDP-a u 1999. godini smanjio na 2,8% u 2000. godini. Za pretpostaviti je da je Hrvatska, u ekonomskim odnosima s inozemstvom, konačno prevladala razdoblje visokih deficita tekućeg računa što je predstavljalo izrazitu eksternu neravnotežu i rizik za strane investitore.

Smanjenje deficita tekućeg računa najvećim je dijelom rezultat smanjenja deficita računa roba i usluga koji je u odnosu na 1999. godinu smanjen za gotovo 700 milijun dolara ili 41,5%. Od navedenog iznosa smanjenje deficita robne razmjene iznosi oko 60 milijuna dolara, dok se ostatak odnosi na povećanje suficita računa usluga. Na računu usluga suficit je, u odnosu na 1999. godinu, povećan za oko 630 milijuna dolara što je prije svega rezultat iznimne turističke sezone, dok se ostatak odnosi na usluge prijevoza. Značajan doprinos smanjenju tekućeg deficita platne bilance dao je i račun tekućih transfera koji je u odnosu na 1999. zabilježio porast suficita za oko 260 milijuna dolara ili gotovo 52%. Porast transfera iz inozemstva rezultat je povećanja doznaka iz inozemstva zbog vraćanja povjerenja u bankarski sektor, te zbog bolje turističke sezone.

Drugi pozitivan trend koji proteklih godina bilježimo u strukturi platne bilance je mijenjanje izvora financiranja deficita tekućeg računa. Do 1998. godine to su najvećim dijelom bila inozemna zaduženja, dok se nakon toga deficit tekućeg računa uglavnom financira izravnim stranim ulaganjima. Takav trend nastavljen je i u 2000. godini, koja je ujedno prva godina u kojoj su izravna ulaganja premašila iznos deficita na tekućem računu.

Devizne pričuve Hrvatske narodne banke su u 2000. godini povećane za 582 milijuna dolara, pa su krajem godine iznosile 3 524,8 milijuna dolara.

Tabela 1.9: Platna bilanca 1995. – 2000.

(milijuni USD)	1995	1996	1997	1998	1999	2000*
Robe, f.o.b.	-3 259,3	-3 623,5	-5 196,2	-4 147,4	-3 298,6	-3 237,4
Usluge	1 044,3	1 579,7	2 024,2	2 074,8	1 625,2	2 257,1
Dohodak	-28,8	-69,9	-22,4	-163,8	-349,5	-309,6
Tekući transferi	802,3	1 022,4	869,4	706,0	500,3	758,9
Tekuće transakcije	-1 441,5	-1 091,3	-2 325,0	-1 530,4	-1 522,6	-531,0
Izravna ulaganja	109,7	481,7	346,7	834,9	1 444,6	827,9
Portfolio ulaganja	4,9	628,3	577,0	14,9	574,0	732,5
Ostala ulaganja	1 425,1	1 397,6	2 134,4	751,7	-130,8	-661,0
Financijske transakcije (bez međunarodnih pričuva HNB)	1 539,7	2 507,6	3 058,1	1 601,5	1 887,8	899,4
Međunarodne pričuve HNB	-443,1	-533,3	-428,0	-151,5	-428,5	-582,1
Neto greške i propusti	344,9	-899,2	323,5	95,9	109,1	193,1

* Preliminarni podatci

Izvor: Hrvatska narodna banka

Tabela 1.10: Pokazatelji zaduženosti

u %	1996	1997	1998	1999	2000
Odnos izvanjskog duga u BDP	20,25	26,71	37,06	44,33	49,23
Izvoz dobara i usluga/izvanjski dug	185,98	147,76	110,33	89,37	82,23
Kratkoročni dug/izvanjski dug	5,91	7,75	7,23	7,57	6,53

Izvor: Hrvatska narodna banka

Ukupan izvanjski dug je u 2000. godini u odnosu na 1999. godinu povećan za 925 milijuna USD što je porast od 9,4%. Pri tome je javni izvanjski dug porastao za 776 milijuna USD ili 19,5%. Na porast javnog izvanjskog duga u 2000. godini utjecalo je izdavanje euroobveznica i Samurai obveznica, te uzimanje tzv. mosnog kredita zbog izostanka privatizacije Hrvatskih telekomunikacija. U ukupnom izvanjskom dugu, udio javnog duga se s 40,2% u 1999. godini povećao na 44% u 2000. godini. Kratkoročni dug i dalje zadržava zadovoljavajuće nisku razinu. Naime, njegov je udio već četiri godine za redom ispod 7%.

II. SREDIŠNJI DRŽAVNI PRORAČUN U 2000. GODINI

Prilog priredili: Željko Tufekčić, Zavod za makroekonomske analize i planiranje

Vesna Brkić i Vlatka Plečko, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna

Područje javnih financija je u 2000. godini bilo područje na kojem su, u sklopu ukupnih gospodarskih reformi, učinjeni najveći napori i najznačajnije reforme.

Osnovni cilj započetih fiskalnih reformi bio je smanjenje državne potrošnje, njenog udjela u bruto domaćem proizvodu, smanjenje poreznog opterećenja gospodarstva, smanjenje proračunskog deficita, te podmirenje nepodmirenih državnih obveza i uvođenje prakse urednog izvršavanja tekućih državnih obveza.

Navedene reforme usmjerene su k oživljavanju gospodarske aktivnosti, porastu investicija, izvoza i zaposlenosti, te početku rješavanja problema nelikvidnosti.

Početak reformi bio je vidljiv iz Državnog proračuna za 2000. godinu, koji je u vrlo kratkom roku po svom dolasku, Vlada morala donijeti (prva tri mjeseca na snazi je bilo privremeno financiranje doneseno od stare Vlade). Proračun za 2000. godinu donesen je u ožujku 2000. godine.

Donesenim proračunom za 2000. godinu rashodi su u odnosu na 1999. godinu nominalno smanjeni za oko 600 milijuna kuna. Uzme li se u obzir da je proračunom predviđena otpлата državnih dugova iz prethodnih godina u iznosu od 3,6 milijardi kuna tada nominalno smanjenje u odnosu na 1999. godinu iznosi oko 4,2 milijarde kuna odnosno oko 8,5%. Smanjenja su se najvećim dijelom odnosila na klasičnu državnu potrošnju (kupovina dobara i usluga), te na smanjenu investicijsku ulogu države. Plaće visokih državnih dužnosnika smanjene su za oko 20%, dok su plaće državnih službenika i namještenika smanjene za 5%. Ova smanjenja naznačila su želju i odlučnost Vlade u provođenju fiskalnih reformi. Promjene na rashodnoj strani proračuna praćene su izmjenama prihodne strane odnosno izmjenama poreznog sustava.

Naime, paralelno s donošenjem proračuna, povećanjem neoporezivog dijela dohotka, smanjeno je porezno opterećenje dohotka i povećana je neto plaća. U narednom razdoblju slijedila su daljnja porezna rasterećenja. Smanjenjem doprinosa na plaću za 4% smanjen je trošak rada što će pridonijeti povećanju domaće konkurentnosti. Također je produženo razdoblje za plaćanje poreza na dodanu vrijednost, te su uvedene porezne olakšice za zapošljavanje i ulaganje. Krajem 2000. godine donesene su izmjene u sustavu poreza na dohodak i poreza na dobit kojima se rasterećuju niže razine dohotka, te smanjuje porezno opterećenje dobiti. Također se s početkom 2001. godine primjenjuje nulta stopa PDV-a na turističke usluge koje se plaćaju doznakama iz inozemstva.

U želji da poveća progresivnost poreznog sustava i nadoknadi smanjenje proračunskih prihoda zbog smanjenja direktnih poreza Vlada je tijekom 2000. godine povećala trošarine na naftu, duhan, alkohol i kavu.

Življa gospodarska aktivnost i značajan rast osobne potrošnje, prije svega zbog snažne turističke sezone, te djelomično i porast trošarina rezultirale su znatno boljim ostvarenjem poreznih prihoda od prvotno planiranog. Bolje ostvarenje poreznih prihoda, izostanak planiranih prihoda od privatizacije Hrvatskih telekomunikacija, te s druge strane povećane potrebe za transferima izvanproračunskim fondovima, prije svega mirovinskom i zdravstvenom, rezultirale su rebalansom državnog proračuna u studenom 2000. godine.

Učinjeni napori na području javnih financija tijekom 2000. godine u konačnici su rezultirali znatno boljom fiskalnom pozicijom nego u 1999. godini. Poboľšana fiskalna pozicija se najbolje očituje iz smanjenja udjela proračunskih rashoda i poreznih prihoda u bruto domaćem proizvodu, te posebice iz smanjenja proračunskog deficita na obračunskom načelu. Svoje opredjeljenje za nastavak fiskalnih reformi i uspostavu održive i konzistentne fiskalne politike, Vlada je iskazala donijevši plan trogodišnjeg proračuna.

Sve navedeno bilo je temelj za početak pregovora s Međunarodnim monetarnim fondom o sklapanju *Stand-by* aranžmana koji je i postignut u ožujku 2001. godine. Ovaj Sporazum je od izuzetnog značaja za stabiliziranje i poboljšanje položaja Hrvatske na međunarodnom financijskom tržištu. Osim toga, kao dokaz makroekonomske stabilnosti i konzistentnosti gospodarske politike, u velikoj će mjeri utjecati na privlačenje stranih investicija i oživljavanje gospodarske aktivnosti.

2.1. REBALANS PRORAČUNA ZA 2000. GODINU

Zbog potrebe za dodatnim transferima izvanproračunskim fondovima, izostanka planiranih privatizacijskih prihoda, te zbog boljeg ostvarenja poreznih prihoda od prvotno planiranog, u studenom 2000. godine je došlo do rebalansa prvotnog donesenog proračuna za tu godinu.

Rebalansom proračuna ukupni proračunski prihodi su smanjeni za 3 012,4 milijuna kuna. Smanjenje ukupnih prihoda rezultiralo je zbog smanjenja kapitalnih prihoda za oko 5 milijardi kuna, te povećanja tekućih prihoda za gotovo 2 milijarde kuna. Do smanjenja kapitalnih prihoda došlo je zbog odgođene privatizacije Hrvatskih telekomunikacija. Porezni prihodi povećani su za 1 794,5 milijuna kuna, dok su neporezni prihodi povećani za 152,6 milijuna kuna. Rebalansom su najviše povećani prihodi od poreza na dodanu vrijednost i to za 794 milijuna kuna, zatim prihodi od poreza na dohodak za 774 milijuna kuna, te prihodi od trošarina za 697 milijuna kuna. Prihodi od poreza na dobit rebalansom su umanjeni za 302 milijuna kuna.

Rashodi središnjeg državnog proračuna rebalansom su povećani za 2 363,7 milijuna kuna. Najveći porast zabilježili su tekući transferi koji su povećani za 2 425,9 milijuna kuna. Tekući transfer Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje rebalansom je s 5 114,01 milijuna kuna povećan na 6 649,0 milijuna kuna, dok je tekući transfer Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje s 1 738,9 milijuna kuna rebalansom povećan na 2 694,1 milijuna kuna. Ova su povećanja najvećim dijelom rezultat nadoknade izgubljenih prihoda navedenim fondovima zbog smanjenja njihovih doprinosa za po 2% od sredine 2000. godine, ali i teškog financijskog stanja u tim fondovima što iziskuje sve veća sredstva iz središnjeg proračuna. Masa bruto plaća rebalansom je povećana za 292 milijuna kuna, dok su izdatci za kamate povećani za 70 milijuna kuna.

Stavke koje su rebalansom smanjene, su ostale kupovine dobara i usluga koje su smanjene za 574,7 milijuna kuna, te kapitalni rashodi koji su smanjeni za 143,3 milijuna kuna.

Tabela 2.1: Promjene prihoda i rashoda usvojene rebalansom proračuna

(000 HRK)	Proračun 2000	Rebalans 2000	Indeks Proračun/Rebalans
Ukupni prihodi i potpore	47 030 110	44 017 722	93,59
Ukupni prihodi	47 030 110	44 017 722	93,59
Tekući prihodi	38 563 499	40 510 614	105,05
Porezni prihodi	37 123 934	38 918 480	104,83
Neporezni prihodi	1 439 565	1 592 134	110,60
Kapitalni prihodi	8 466 611	3 507 108	41,42
Potpore	0	0	
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	48 300 000	50 663 667	104,89
Tekući rashodi	41 763 128	44 131 747	105,67
Rashodi za dobra i usluge	24 913 735	24 631 081	98,87
Plaćanje kamata	2 510 192	2 580 687	102,81
Subvencije	3 592 977	3 747 837	104,31
Transferi	10 746 224	13 172 142	122,57
Kapitalni rashodi	5 942 077	5 798 782	97,59
Posudbe umanjene za otplate	594 795	733 138	123,26

Izvor: Ministarstvo financija

2.2. MANJAK/VIŠAK SREDIŠNJEG PRORAČUNA

Ukupno ostvareni manjak središnjeg državnog proračuna na gotovinskom načelu u 2000. godini iznosio je 6 127,9 milijuna kuna odnosno 3,9% bruto domaćeg proizvoda. Veći ostvareni deficit od prvotno planiranog (0,81% BDP-a) rezultat je izostanka planiranih prihoda od privatizacije, te povećanih rashoda u odnosu na prvotno planirane. Gotovinski manjak u 2000. godini znatno je viši od istovjetnog iz 1999. godine. Međutim, prijeđe li se s gotovinskog na obračunsko načelo (u obzir uzima i neplaćene državne obveze kumulirane tijekom proračunske godine, te od ukupnih prihoda oduzima prihode od privatizacije) računanja proračunskog deficita tada se slika znatno mijenja.

Naime, proračunski deficit na obračunskom načelu je u 1999. godini iznosio gotovo 8,5% bruto domaćeg proizvoda (zajedno s obvezama prema osiguranim štednim ulozima iz propalih banaka).

Tekući manjak je u 2000. godini iznosio 2 702,4 milijuna kuna ili 1,7% bruto domaćeg proizvoda. U vođenju održive fiskalne politike nikako se ne smije zadovoljiti postojanjem tekućeg proračunskog manjka (tekući manjak razlika je između tekućih prihoda i tekućih rashoda). On je međutim posljedica trenutne strukture proračunskih prihoda i rashoda koju, uz sve napore, nije moguće u tako kratkom roku promijeniti. Međutim, prelazak u zonu tekućeg viška bit će jedan od osnovnih ciljeva fiskalne politike u narednim godinama. Ostvarenje ovog važnog cilja predviđeno je u 2003. godini.

Tabela 2.2: Kretanje manjka/viška središnjeg proračuna

(000 HRK)	1999	2000
Ukupni manjak/višak	-2 522 040	-6 107 853
kao % BDP-a	-1,77	-3,88
Ukupni manjak/višak bez privatizacijskih prihoda	-8 600 921	-8 974 829
kao % BDP-a	-6,03	-5,70
Ukupni manjak/višak na obračunskom načelu*	-9 694 689	-6 614 461
kao % BDP-a	-6,79	-4,20
Primarni manjak/višak	-422 899	-3 508 567
kao % BDP-a	-0,30	-2,23
Primarni manjak/višak bez privatizacijskih prihoda	-6 501 780	-6 375 543
kao % BDP-a	-4,56	-4,05
Primarni manjak/višak na obračunskom načelu	-7 595 548	-4 015 175
kao % BDP-a	-5,32	-2,55

* Stanje dospjelih, a neplaćenih obveza na kraju 2000. godine određeno je temeljem definicije korištene u Stand-by aranžmanu MMF-a po kojoj se arrearsima smatraju dospjele obveze koje nisu plaćene u roku 90 dana

Izvor: Ministarstvo financija

2.3. OSTVARENJE PRIHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000. GODINI

Ukupno ostvareni prihodi u 2000. godini iznosili su 44 635,7 milijuna kuna što je za 3,7% manje nego u 1999. godini. Smanjenje ukupnih prihoda rezultiralo je smanjenjem kapitalnih odnosno privatizacijskih prihoda. Iz istog razloga je došlo do značajne izmjene strukture ukupnih prihoda u korist povećanja udjela poreznih prihoda. Naime, porezni su prihodi u 1999. godini u ukupnim proračunskim prihodima sudjelovali sa 82,7% dok je u 2000. godini njihov udio povećan na 89,5%. Treba istaknuti da su ovakva kretanja u strukturi proračunskih prihoda poželjna. Država se treba što više oslanjati na svoje izvorne i stalne prihode a manje na privatizacijske prihode koji su povremenog karaktera. Nestankom ili većim smanjenjem privatizacijskih prihoda, a zbog rigidnosti proračunskih rashoda prema dolje, može doći do fiskalnih problema odnosno do visokih i neodrživih proračunskih deficita.

Tabela 2.3: Ostvarenje ukupnih prihoda državnog proračuna i njihov udio u BDP-u

	1999. (000 HRK)	2000. (000 HRK)	1999. %	2000. %
Ukupni prihodi i potpore	46 356 724	44 635 673	32,5	28,4
Porezni prihodi	38 317 635	39 939 019	26,9	25,4
Neporezni prihodi	1 728 238	1 595 938	1,2	1,0
Kapitalni prihodi	6 310 851	3 100 716	4,4	2,0
Potpore	0	0	0	0

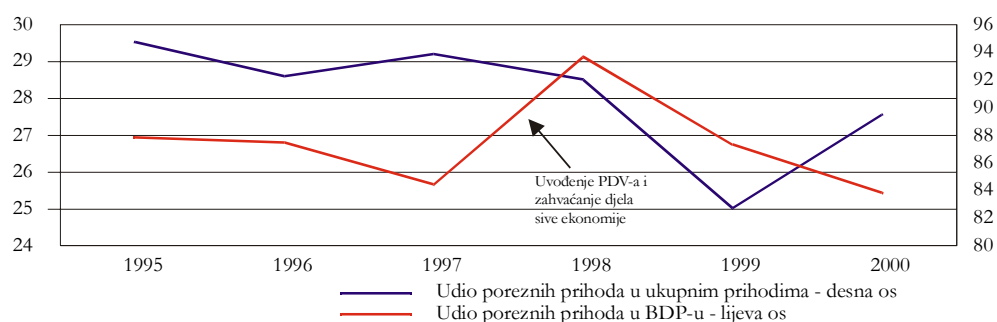
Izvor: Ministarstvo financija

2.3.1. POREZNI PRIHODI

Unatoč povećanju udjela poreznih prihoda u ukupnim proračunskim prihodima njihov se udio u bruto domaćem proizvodu smanjio s 26,9% u 1999. godini na 25,4% u 2000. godini. Ovo je nastavak trenda započetog u 1999. godini kada je udio poreznih prihoda u bruto domaćem proizvodu smanjen za 2,4%. Razlika je u činjenici da su porezni prihodi u 1999. godini, zbog smanjene gospodarske aktivnosti, bili i nominalno smanjeni za 5% u odnosu na 1998. godinu, dok je u 2000. godini zabilježen porast poreznih prihoda, ali sporiji od rasta bruto domaćeg proizvoda.

Porezno rasterećenje u 2000. godini došlo je od strane poreza na dohodak, poreza na dobit, te poreza na međunarodnu trgovinu. Prihodi od poreza na dodanu vrijednost zadržali su u 2000. godini identičan udio u BDP-u kao i u 1999. godini, dok su prihodi od trošarina svoj udio u BDP-u povećali što je i očekivano s obzirom na povećanje trošarina krajem 1999. i u 2000. godini.

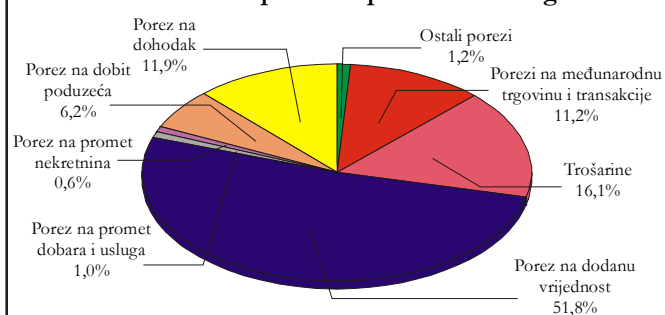
Slika 2.1: Udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima i bruto domaćem proizvodu

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

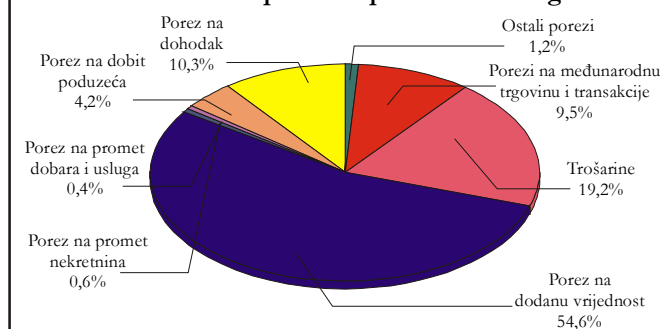
O smanjenju poreznog opterećenja gospodarstva govori i koeficijent porezne elastičnosti koji za razdoblje od 1995. do 2000. godine iznosi 0,85 (za razdoblje od 1995. do 1999. godine iznosio je 0,976) što govori da su porezni prihodi u promatranom razdoblju rasli sporije od bruto domaćeg proizvoda. Ovakva kretanja očekuju se i u narednim godinama kada se očekuje daljnje porezno rasterećenje gospodarstva.

Slika 2.2: Struktura poreznih prihoda u 1999. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 2.3: Struktura poreznih prihoda u 2000. godini

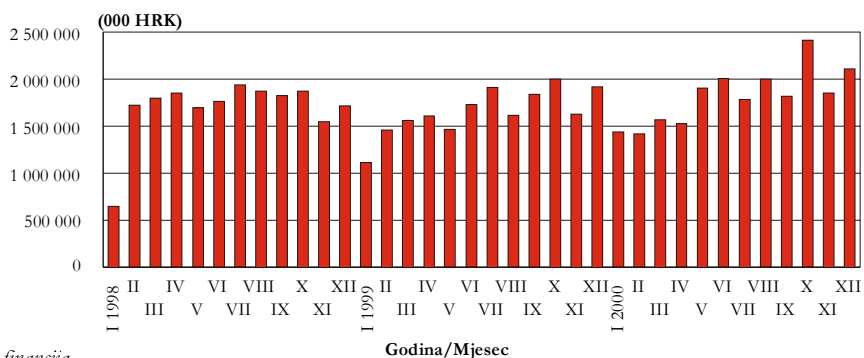
Izvor: Ministarstvo financija

Sukladno izmjenama određenih poreza mijenja se i njihov fiskalni značaj. Struktura poreznih prihoda u 2000. godini pokazuje da je u odnosu na 1999. godinu smanjen fiskalni značaj poreza na dohodak, poreza na dobit i poreza na međunarodnu trgovinu. Svoj značaj za državni proračun povećali su posebni porezi odnosno trošarine, te porez na dodanu vrijednost. Proteklih nekoliko godina je došlo do preraspodjele fiskalnog značaja od direktnih prema indirektnim porezima. Radi ilustracije se može podsjetiti da je udio prihoda od poreza na dohodak u ukupnim prihodima u 1996. godini iznosio 14,6%, dok je njihov udio u ukupnim prihodima u 2000. godini 10,3%. S obzirom na najnovije izmjene zakona o porezu na dohodak i porezu na dobit može se očekivati nastavak ovakvih trendova.

Porez na dodanu vrijednost

Porezom na dodanu vrijednost je u 2000. godini ostvareno 21 825 milijuna kuna prihoda što je za 10,1% više nego u 1999. godini. U strukturi ukupnih poreznih prihoda, prihodi od PDV-a su u 2000. godini sudjelovali s 50% što govori o značaju ovog poreza za državni proračun. Dobro ostvarenje prihoda od PDV-a u 2000. godini rezultat je zabilježenog gospodarskog rasta, posebice osobne potrošnje kao porezne baze poreza na dodanu vrijednost. Izuzetna turistička sezona, odnosno turistička potrošnja, značajno je doprinijela povećanju prihoda od PDV-a. Slijedom toga je u listopadu 2000. godine ostvaren do sada nezabilježen mjesečni prihod od PDV-a u iznosu od 2 412 milijuna kuna. Visini ovog iznosa također su pridonijeli prihodi od onih poreznih obveznika koji svoju obvezu prema ovom porezu podmiruju tromjesečno. Obvezi tromjesečnog obračuna i plaćanja PDV-a podliježu porezni obveznici čije isporuke dobara i usluga godišnje ne prelaze 85 000 kuna. To su, dakle, bili obrtnici i drugi mali poduzetnici koji su tijekom ljeta ostvarili pojačane prihode tijekom turističke sezone.

Slika 2.4: Mjesečno kretanje prihoda od PDV-a

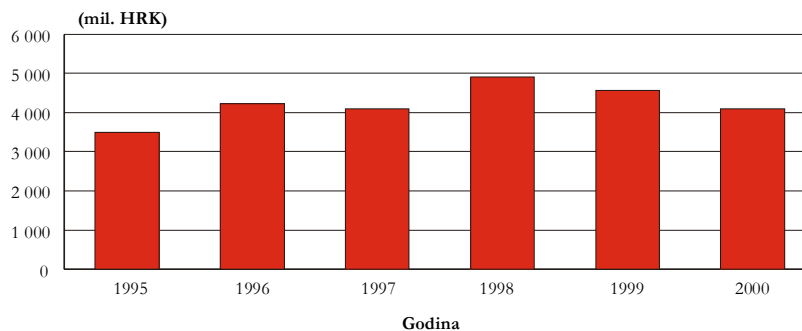

Izvor: Ministarstvo financija

Tijekom 2000. godine došlo je do određenih izmjena u sustavu poreza na dodanu vrijednost. Naime, krajem svibnja 2000. godine produženo je razdoblje za plaćanje poreza na dodanu vrijednost s desetog na trideseti u mjesecu za prethodni mjesec. Ovom mjerom se nastojao poboljšati financijski položaj poslovnih subjekata, te na taj način poboljšati njihovu likvidnost i likvidnost cjelokupnog gospodarstva. Daljnje izmjene ovog poreza dogodile su se u srpnju 2000. godine kada je uvedena nulta stopa poreza na dodanu vrijednost za usluge javnog prikazivanja filmova, te usluge organiziranog boravka koje se plaćaju doznakama iz inozemstva. Ove zadnje izmjene stupaju na snagu 1. siječnja 2001. godine.

Porez na dohodak

Slika 2.5: Kretanje godišnjih prihoda od poreza na dohodak

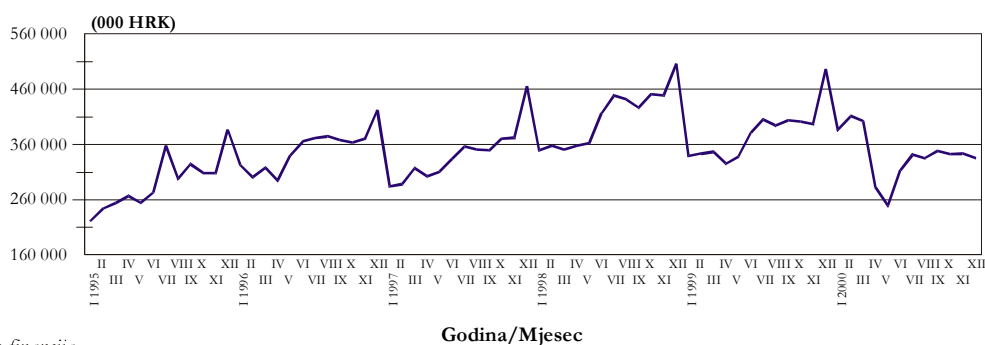
Izvor: Ministarstvo financija

Porezom na dohodak je u 2000. godini u središnji proračun prikupljeno 4 095 milijuna kuna prihoda. U odnosu na 1999. godinu to je smanjenje prihoda od ovog poreza za 10,5%. Smanjenje prihoda je rezultat određenih izmjena koje su se kod poreza na dohodak dogodile u 2000. godini.

Naime, ovo je porezni oblik kojim se najučinkovitije može djelovati na poboljšanje socijalnog položaja stanovništva, njegovog poreznog rasterćenja, te općenito na povećanje progresivnosti poreznog sustava. Ovo je osobito značajno za hrvatski porezni sustav gdje indirektni porezi igraju izuzetno važnu ulogu a oni, kao što je poznato, djeluju regresivno. Slijedom toga, da bi se smanjila regresivnost poreznog sustava i porezno rasteretilo dohotke, te povećalo neto plaće, od 1. travnja 2000. godine osnovni osobni odbitak poreznog obveznika je s 1 000 kuna povećan na 1 250 kuna.

Nadalje, prihodi od poreza na dohodak dijele se između središnjeg državnog proračuna i jedinica lokalne samouprave. Povećanjem neoporezivog dijela dohotka smanjuju se i prihodi jedinica lokalne samouprave od poreza na dohodak. Da se ovo ne bi dogodilo, te da ne bi bio ugrožen financijski položaj jedinica lokalne samouprave, istovremeno s povećanjem osnovnog osobnog odbitka, izvršeno je i povećanje udjela koji od poreza na dohodak ostvaruju jedinice lokalne samouprave. Obje ove operacije (povećanje osnovnog osobnog odbitka i preraspodjela prihoda) djelovale su na smanjenje prihoda od poreza na dohodak središnjeg državnog proračuna.

Slika 2.6: Mjesečno kretanje prihoda od poreza na dohodak

S početkom 2001. godine na snagu su stupile izmjene Zakona o porezu na dohodak. Ove izmjene su išle u smjeru daljnjeg poreznog rasterećenja dohotka, te davanja jačeg naglaska na načela pravednosti i jednakosti poreznog sustava. U tu svrhu došlo je do povećanja broja poreznih stopa, naime s dotadašnje dvije stope (20% i 35%) prešlo se na tri porezne stope. Od 1. siječnja 2001. godine poreznom stopom od 15% oporezuje se dohodak do visine dvostrukog osnovnog osobnog odbitka. Poreznom stopom od 25% oporezuje se razlika porezne osnovice između dvostrukog i peterostrukog osnovnog osobnog odbitka. Na poreznu osnovicu iznad iznosa peterostrukog osnovnog osobnog odbitka porez se plaća po stopi od 35%.

Ono što je u sustavu hrvatskog poreza na dohodak od 1. siječnja 2001. godine također novo jest oporezivanje dohotka od kapitala. Dohotkom od kapitala, u svjetlu ovog Zakona, podrazumijevaju se primitci po osnovi dividendi, udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu i kamata, ostvareni u poreznom razdoblju. Porez na dohodak od dividendi i dohodak od udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu obračunava se i plaća po stopi od 15%. Ukoliko su dividende i udjeli u dobiti iskorišteni za povećanje temeljnog kapitala društva, tada se ti iznosi ne smatraju dohotkom od kapitala i na njih se ne plaća porez. Dohotkom se u smislu ovog Zakona ne smatraju ni primitci od kamata na kunsku i deviznu štednju, polozi na računima koji su ostvareni od banaka, štedionica i štedno-kreditnih zadruga, primitci od kamata po vrijednosnim papirima, te primitci od otuđenja financijske imovine ako to nije djelatnost poreznog obveznika. Ovim izuzećima se želi potaknuti štednja i investicije, te zadržavanje dobiti u poduzećima i povećanje temeljnog kapitala društava.

Posebne porezne olakšice date su obrtnicima za novozaposlene (dodatno se umanjuje porezna osnovica za iznos plaća novozaposlenih), zaposlenima na područjima od posebne državne skrbi (veći osnovni osobni odbitak i niže porezne stope), hrvatskim ratnim vojnim invalidima, te fizičkim osobama koje obavljaju umjetničku i kulturnu djelatnost.

Tabela 2.4: Kretanje ukupnog broja poreznih prijava

Opis	Godina			
	1996	1997	1998	1999
Broj obrađenih prijava	545 151	551 333	660 203	586 566
Dodatne uplate poreza po godišnjoj prijavi (u HRK)	450 009 268	429 782 473	427 098 208	293 894 894
Povrat po godišnjoj prijavi (u HRK)	341 912 452	380 295 790	359 197 507	456 582 746

Izvor: Ministarstvo financija

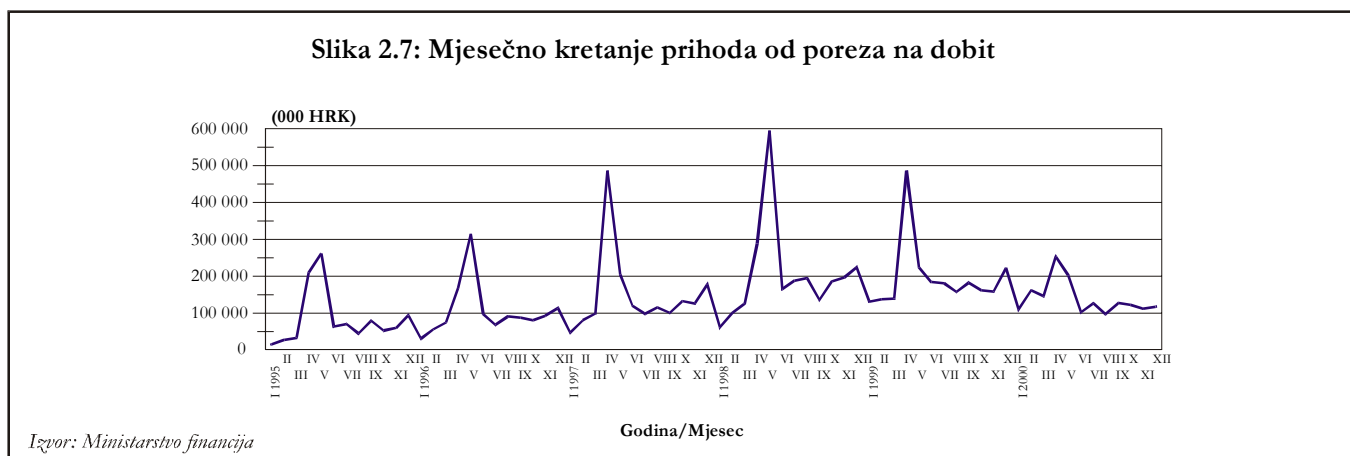
Tabela 2.5: Porezne prijave obrtnika

Opis	Godina			
	1996	1997	1998	1999
Broj prijava obrtnika	95 688	94 843	99 438	99 637
Ukupan dohodak obrtnika (u HRK)	2 903 691 525	3 187 225 351	2 966 515 274	3 478 944 504
Prosječan dohodak obrtnika (u HRK)	30 345	33 605	29 833	34 916

Izvor: Ministarstvo financija

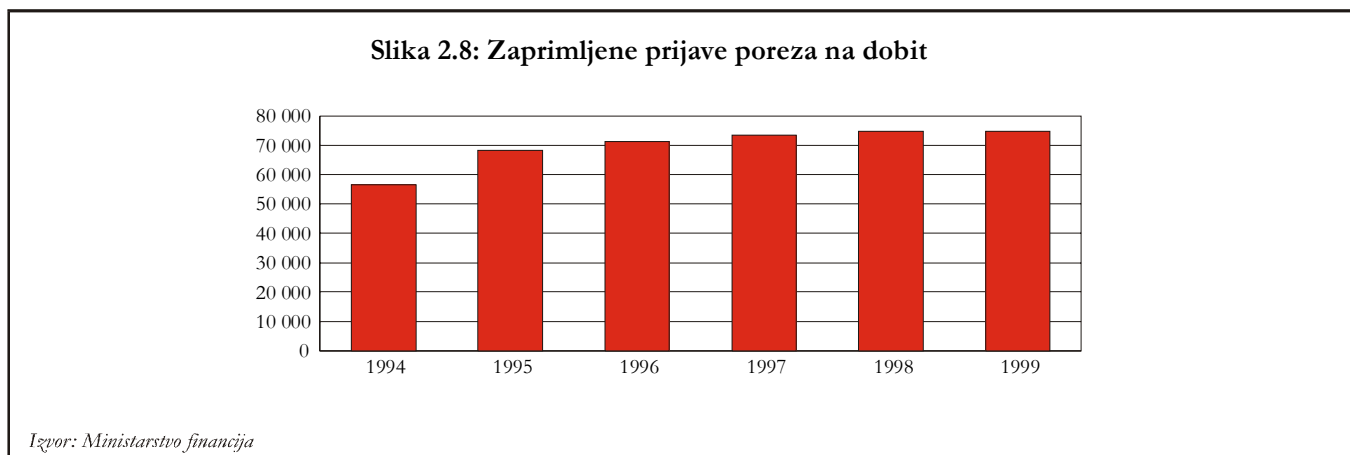
Porez na dobit

Zbog relativno slabih financijskih rezultata poduzetnika u 1999. godini (porez na dobit u tekućoj godini plaća se na temelju poslovnog rezultata iz prethodne godine), te visoke zaštitne kamate za tu godinu, porezom na dobit je u 2000. godini ostvareno gotovo 30% manje prihoda nego u 1999. godini.

Zajedno sa izmjenama Zakona o porezu na dohodak, krajem 2000. godine izmijenjen je i sustav poreza na dobit, te su ova dva poreza međusobno usklađena. Primjena novog Zakona o porezu na dobit započeo će 1. siječnja 2001. godine s tim da će porez na dobit ostvaren u 2000. godini biti obračunat i plaćen prema starom Zakonu.

Prema novom Zakonu ukida se institut zaštitne kamate, a stopa poreza na dobit se s 35% smanjuje na 20%. Ako se isplaćuje dividenda, tada se ta isplata oporezuje s još 15% kao dohodak fizičke osobe. Stopa od 20% je trenutno jedna od najnižih stopa poreza na dobit među svim tranzicijskim i europskim zemljama. Pored izmjene porezne stope izmijenjen je i način utvrđivanja porezne osnovice poreza na dobit. Prema starom Zakonu dobit se definirala kao iznos razlike između vlastitog kapitala na kraju i na početku razdoblja. Za razliku od toga prema novom Zakonu dobit se definira kao razlika između prihoda i rashoda u poreznom razdoblju, što je mnogo bliže načinu na koji je ista stvar definirana u drugim tržišnim gospodarstvima.

Do izmjena Zakona o porezu na dobit došlo je zbog htjenja da se hrvatski porezni sustav učini što transparentnijim, jednostavnijim i konkurentnijim. Ovo je, između ostalog, jedna od mjera kojom se želi privući strane investitore, potaknuti ulaganje, investicije i zapošljavanje. U tu svrhu, pored smanjenja porezne stope, dane su druge značajne porezne olakšice. Kao i kod poreza na dohodak od samostalne djelatnosti, tako i porezom na dobit porezna se osnovica dodatno umanjuje za iznos isplaćenih plaća novozaposlenim. Također, Zakon dopušta trenutni otpis nove opreme i objekata nabavljenih za poduzetničke svrhe i mogućnost da se po toj osnovi iskaže gubitak koji se može nadoknaditi kroz idućih pet godina. Posebne porezne olakšice dane su za područja od posebne državne skrbi gdje se porezna stopa umanjuje ovisno o skupini u kojoj se pojedino područje nalazi (za područje I skupine porezna stopa iznosi 25% od propisane porezne stope). U svrhu poticanja ulaganja, ovisno o visini ulaganja i broju zaposlenih, porezna stopa se umanjuje na rok od 10 godina (na dobit ostvarenu od ulaganja 60 milijuna kuna porezni obveznik će biti na 10 godina oslobođen plaćanja poreza na dobit ukoliko u tom razdoblju bude zapošljavao najmanje 75 zaposlenih).

Prihodi od trošarina

Prihodi od posebnih poreza ili trošarina su u 2000. godini iznosili 7 673,7 milijuna kuna što je za 24,6% više nego u 1999. godini. Njihov značaj za ukupne proračunske prihode postaje sve veći. Udio prihoda od posebnih poreza je u ukupnim poreznim prihodima s 14,6% u 1998. porastao na 19,2% u 2000. godini. Ovakva tendencija će, najvjerojatnije, biti nastavljena i u 2001. godini. Ovo su poželjna kretanja za hrvatski porezni sustav, stoga su posebni porezi jednostavni za ubiranje te povećavaju progresivnost odnosno pravednost poreznog sustava. Naime, pretpostavka je da grupe proizvoda koje su obuhvaćene posebnim porezima više kupuju građani s većim primanjima.

Tabela 2.6: Kretanje prihoda od posebnih poreza

(000 HRK)	Ostvarenje					
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Trošarine ukupno	4 960 440	5 390 785	5 404 837	5 896 787	6 160 719	7 673 256
na naftne derivate	2 559 021	2 691 840	2 728 346	3 169 770	3 432 957	4 632 799
na alkohol i alkoholna pića	183 458	197 623	176 681	176 897	168 335	256 120
na pivo	266 031	262 080	279 086	277 889	276 782	417 177
na bezalkoholna pića	108 498	108 737	110 255	83 182	84 658	86 499
na duhanske preradevine	1 759 266	2 039 532	1 999 988	1 983 435	1 969 920	2 073 693
na kavu	67 642	68 704	74 959	76 807	77 648	92 545
na uvoz motornih vozila	16 524	22 269	35 522	128 806	149 423	101 186
na luksuzne proizvode	0	0	0	0	996	13 237

Izvor: Ministarstvo financija

U strukturi posebnih poreza najznačajniju ulogu imaju posebni porezi na naftne derivate. Ovim je porezima u 2000. godini prikupljeno 4 632,8 milijuna kuna što je preko 60% prihoda od posebnih poreza. U odnosu na 1999. godinu prihodi od posebnih poreza na naftu porasli su 35%. Ovaj porast prihoda je najvećim dijelom rezultat povećanja trošarina koje su, od početka lipnja, u prosjeku (vagano količinama) povećane za oko 51%. Trošarine su nakon lipanjskog povećanja u listopadu prosječno smanjene za oko 15,6%, ali su još uvijek ostale za oko 28% veće od onih koje su vrijedile do lipnja 2000. godine. Ovim smanjenjem trošarina u listopadu središnji državni proračun se odrekao dijela dotadašnjih prihoda radi financijske konsolidacije INA-e (domaće naftne kompanije u vlasništvu države) koja je smanjenje trošarina iskoristila za povećanje svojih cijena.

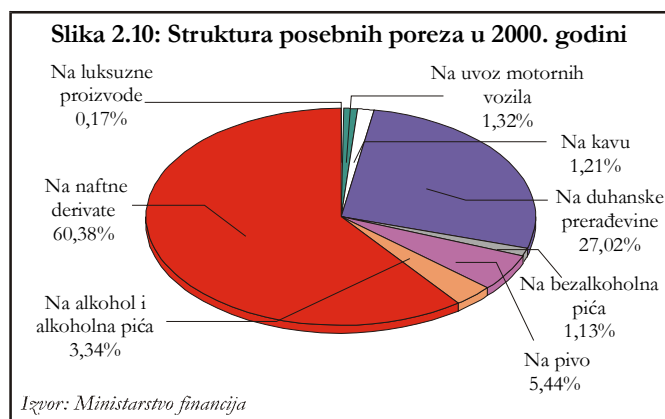
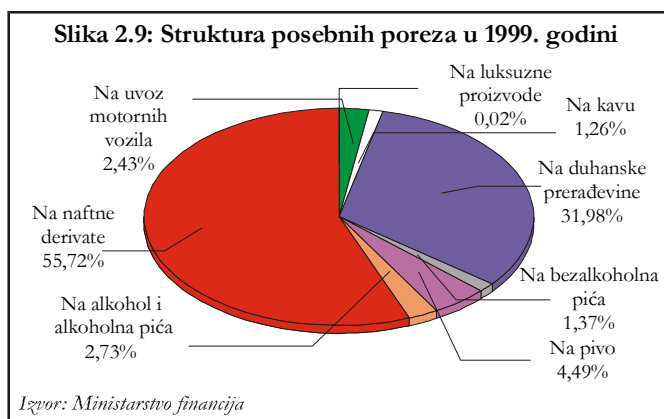
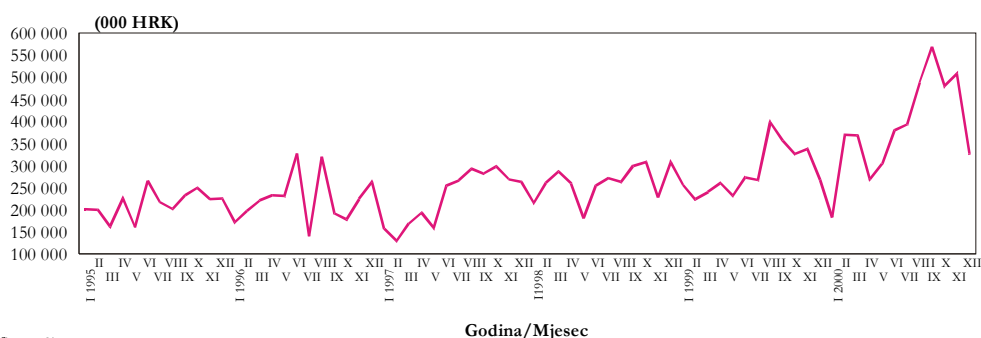

Tabela 2.7. Kretanje trošarina na naftne preradevine

U kunama po litri derivata	MB 98	BMB 95	DIZEL	ULJE ZA LOŽENJE
do 31. 05. 2000.	2,10	1,80	1,60	0,30
od 01. 06. 2000.	3,50	3,00	2,10	0,30
od 15. 10. 2000.	2,90	2,40	1,50	0,30

Izvor: Ministarstvo financija

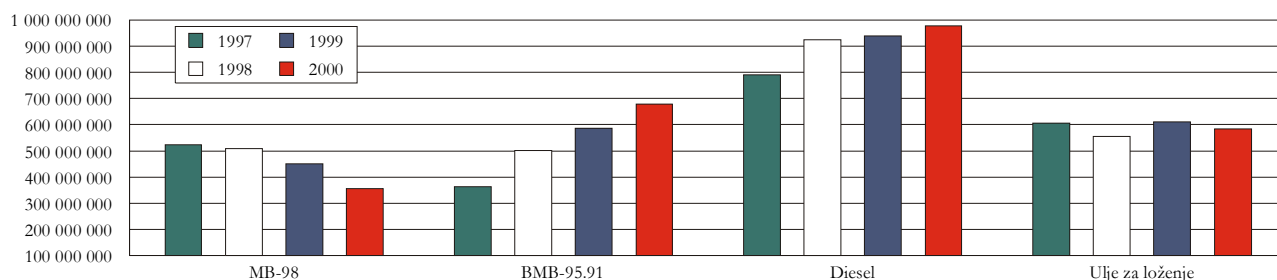
Slika 2.11: Mjesečno kretanje trošarina na naftne derivate

Izvor: Ministarstvo financija

Osim povećanja trošarina, na povećane prihode tijekom 2000. godine, utjecalo je i povećanje isporučenih oporezivih količina dvaju naftnih derivata (bezolovnog motornog benzina i dizela) koji imaju najveći udio u strukturi oporezivih količina. Ovakvo kretanje oporezivih količina naftnih derivata nastavak je trenda iz prethodnih godina. Naime, iz godine u godinu isporučene količine dizela i bezolovnog benzina (BMB-95,91) rastu, dok se količine motornog benzina (MB-98) smanjuju.

Slika 2.12: Oporezive količine isporučene na domaćem tržištu

Izvor: Ministarstvo financija

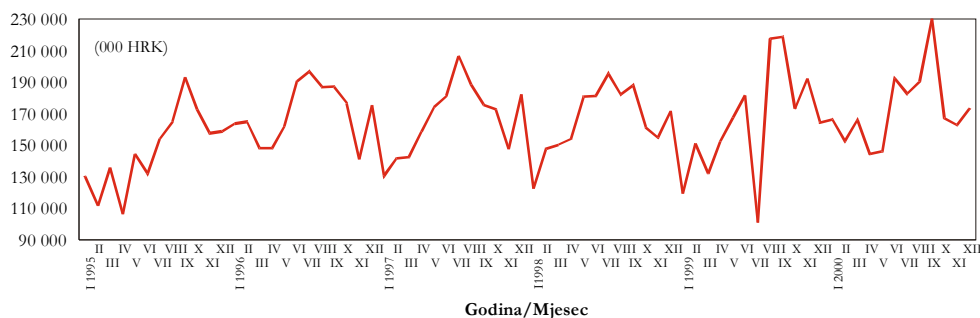
Poslije trošarina na naftne derivate, za prihode državnog proračuna, najznačajnije su trošarine na duhanske proizvode. Ovim je trošarinama u 2000. godini ostvareno 2 073,7 milijuna kuna proračunskih prihoda. U odnosu na 1999. godinu prihodi od ovih trošarina su povećani za 5,3%. Međutim, s obzirom na činjenicu da su trošarine na duhanske proizvode krajem 1999. godine u prosjeku povećane za gotovo 19%, te ponovno od 1. srpnja 2000. godine za dodatnih 10,5% (prosječno) ovo povećanje prihoda svakako je ispod svih očekivanja. Odgovor, ovako slabom ostvarenju prihoda, leži u činjenici da je broj oporezivih količina paketića cigareta u 2000. godini smanjen za gotovo 20% u odnosu na 1999. godinu. Ovo smanjenje se nikako ne može opravdati smanjenjem broja pušača ili pušenja u Hrvatskoj. Razlog ovakvom smanjenju oporezovanih količina cigareta najvećim dijelom leži u porastu sivog tržišta cigaretama. Štete koje za državni proračun nastaju djelovanjem sivog tržišta cigareta zaista su velike i ovaj problem zahtijeva napore i koordinaciju raznih državnih službi za njegovo uspješno suzbijanje.

Tabela 2.8. Kretanje trošarina na duhanske proizvode

U kunama po paketiću cigareta	Skupina A	Skupina B	Skupina C
do 31. 10. 1999.	3,90	4,30	7,00
od 01. 11. 1999.	4,50	4,90	8,10
od 01. 07. 2000.	5,00	5,40	8,90

Izvor: Ministarstvo financija

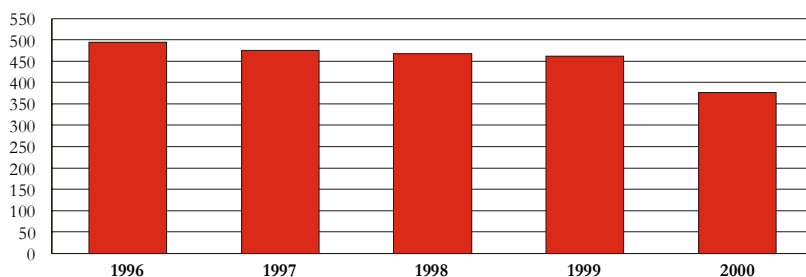
Slika 2.13: Mjesečno kretanje trošarina na duhanske prerađevine

Izvor: Ministarstvo financija

Ostalim trošarinama je u 2000. godini prikupljeno 966,8 milijuna kuna što je oko 2,5% ukupnih poreznih prihoda. Zabilježen je značajan porast prihoda trošarina na alkohol i pivo. Porast prihoda od obaju ovih trošarina iznosi preko 50%. Porast prihoda je najvećim dijelom rezultirao iz porasta trošarina od 1. lipnja 2000. godine. Naime, trošarina na alkohol je s 40 kuna po litri apsolutnog alkohola povećana na 60 kuna. Trošarina na pivo je sa 80 kuna povećana na 120 kuna za hektolitar alkoholnog piva, te s 40 na 60 kuna za hektolitar bezalkoholnog piva. Na porast prihoda utjecalo je i povećanje oporezivih količina čemu je znatno pridonijela i dobra turistička sezona.

Slika 2.14: Prodane količine domaćih i stranih cigareta (u milijunima paketića)

Izvor: Ministarstvo financija

Prihodi od trošarina na kavu su u 2000. godini porasli za 19% što je također rezultat porasta trošarina na kavu od 1. lipnja 2000. godine.

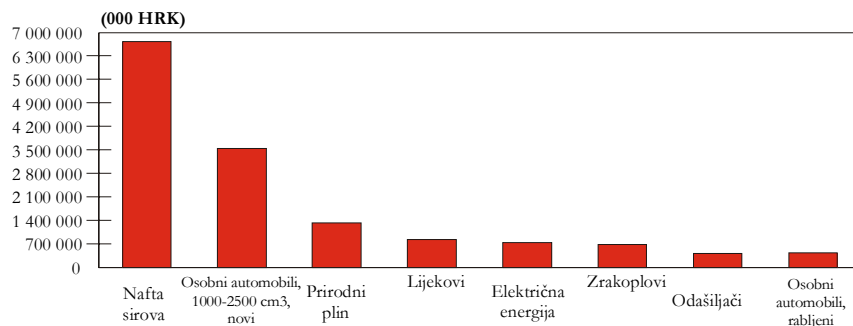
Jedini pad prihoda od trošarina u 2000. godini zabilježen je u trošarinama na automobile. Naime, prihodi od ovih trošarina su, unatoč činjenici da je vrijednost uvezenih automobila porasla za 27%, smanjeni za oko 32%. Objašnjenje ovakvog smanjenja prihoda je činjenica što je veliki broj automobila uvezen uz povlasticu, kao i izmjena trošarina na automobile od 1. lipnja 2000. godine. Tom izmjenom uvedeno je plaćanje trošarine prema vrijednosti vozila a ne, kao do tada, prema snazi motora. Budući da se u Hrvatsku najvećim dijelom uvoze upravo automobili manje vrijednosti, ova izmjena je djelovala na smanjenje prihoda od trošarina na automobile. Da bi se zaustavio ovakav trend i u 2001. godini ponovno je s 1. siječnjom 2001. godine došlo do izmjene trošarina na automobile. Trošarine se i dalje plaćaju prema vrijednosti vozila, ali su povećane.

Prihodi od carina

Tijekom 2000. godine prihodi od carina su iznosili 3 795,3 milijuna kuna. Unatoč činjenici da je vrijednost uvoza, na koji se plaća puna carina ili se primjenjuju djelomična oslobođena carina, u 2000. godini odnosu na 1999. godinu povećana 18,7% carinski prihodi su smanjeni 11,5%. Smanjenje carinskih prihoda je rezultat smanjenja carinskog opterećenja uvoza. Naime, u 1999. godini prosječna stopa carine (na uvoz na koji se plaća carina – potpuna ili djelomična) iznosila je 9,4%, dok je prosječna stopa carine u 2000. godini iznosila 7,0% što je smanjenje od preko 25%. Prosječna stopa carine u prosincu 2000. godine iznosila je 5,1%. Ova smanjenja carinskog opterećenja odnosno smanjenja carinskih stopa sukladna su pripremama i ulasku Republike Hrvatske u Svjetsku trgovinsku organizaciju. Temeljem toga, carine su smanjivane u srpnju (na industrijske proizvode) i studenom (na poljoprivredne proizvode)

2000. godine. Daljnja smanjenja carinskih stopa uslijedila su 1. siječnjom 2001. godine. Osim toga s 1. siječnjom 2001. godine na snagu je stupio ugovor o slobodnoj trgovini s Republikom Slovenijom i Bosnom i Hercegovinom. Također je potpisan ugovor o slobodnoj trgovini s Mađarskom koji je stupio na snagu 1. travnja 2001. godine, te su u pripremi i ugovori s drugim zemljama. Slijedom toga, carinski prihodi će u budućnosti sve više gubiti svoj fiskalni značaj.

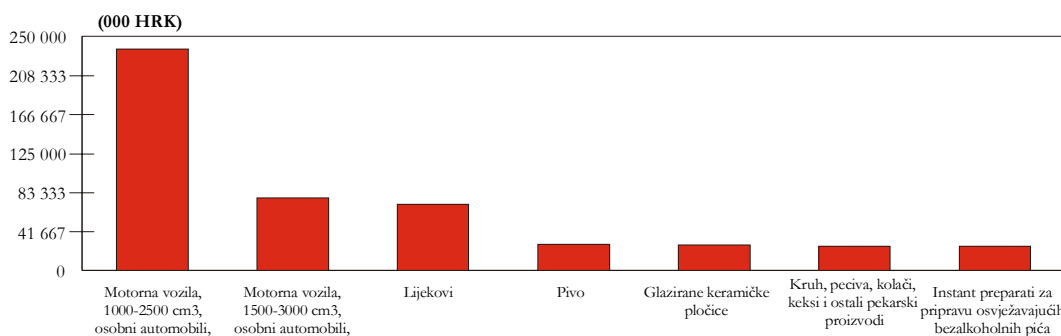
Slika 2.15: Proizvodi s najvećom vrijednošću uvoza u 2000. godini

Izvor: Ministarstvo financija

Prema vrijednosti uvoza u 2000. godini, na prvom je mjestu sirova nafta (u režimu je slobodne trgovine), a odmah na drugom mjestu su osobni automobili s vrijednošću uvoza od gotovo 4 milijarde kuna. Od deset prvorangiranih proizvoda prema vrijednosti uvoza u 2000. godini, njih pet je u režimu slobodne trgovine.

Slika 2.16: Proizvodi s najvećom naplaćenom carinom u 2000. godini

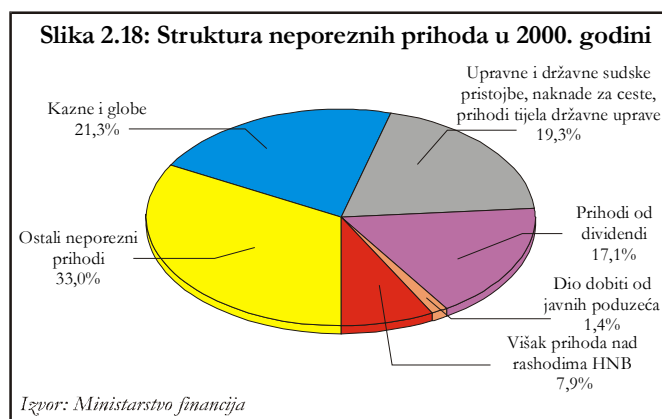
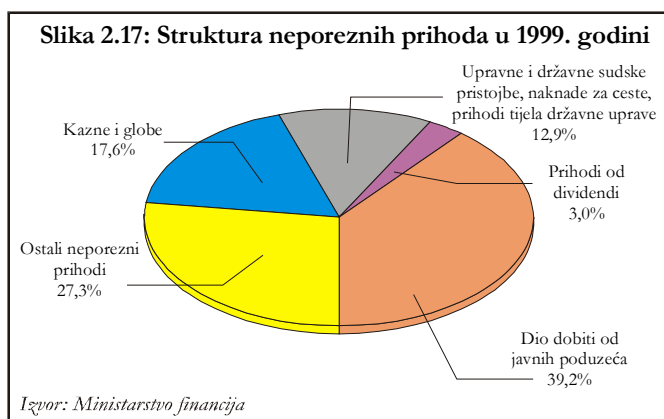
Izvor: Ministarstvo financija

Osobni automobili su, sukladno vrijednosti uvoza u 2000. godini, ujedno i proizvod na koji je naplaćen najveći iznos carina u 2000. godini. U odnosu na 1999. godinu novi proizvodi u ovoj kategoriji su pivo, kruh, peciva i keksi, te instant preparati za pripremu osvježavajućih pića.

2.3.2. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi su u 2000. godini iznosili 1 595,9 milijuna kuna što je u odnosu na 1999. godinu smanjenje od 7,5%. Pojedinačno najznačajniji neporezni prihod u 2000. godini bile su novčane kazne koje su činile 21,3% neporeznih prihoda. Prihodi od dobiti javnih poduzeća, koji su u 1999. godini činili preko 40% neporeznih prihoda, iznosili su svega 22 milijuna kuna ili 3,1% neporeznih prihoda. Ovo je najvećim dijelom uzrok ukupnog smanjenja neporeznih prihoda. Naknadama za ceste prikupljeno je 308,6 milijuna kuna što je za 34% više nego u 1999. godini. Prihodima od dividendi u 2000. godini je ostvareno 273 milijuna kuna, što je u odnosu na 1999. godinu povećanje od čak četiri puta. Ovo povećanje je rezultat Vladine odluke da javna poduzeća umjesto dobiti isplate dividendu. Ova odluka je, naravno, utjecala i na manje isplaćenu dobit u 2000. godini. Međutim, iznos dividendi nije ni približno povećan s obzirom koliko se dobit, u odnosu na prošlu godinu, smanjila.

Sigurno je da, će se u budućnosti sve više gubiti fiskalni značaj neporeznih prihoda. Privatizacijom javnih i državnih poduzeća presahnut će, do sada, najizdašniji izvor neporeznih prihoda.

2.3.3. Kapitalni prihodi

U ukupnim proračunskim приходima kapitalni prihodi su u 2000. godini sudjelovali sa 6,9%. Ovo je znatno smanjenje značaja kapitalnih prihoda u odnosu na 1999. godinu kada su oni iznosili 6 311 milijuna kuna ili 13,6% ukupnih prihoda te godine. Ostvarenje kapitalnih prihoda u 2000. godini u iznosu od 3 101 milijuna kuna je znatno ispod prvotno planiranog iznosa od 8 467 milijuna kuna. Izostanak planiranih privatizacijskih prihoda, zbog izostanka planirane privatizacije Hrvatskih telekomunikacija, rezultirao je manjim ukupnim kapitalnim приходima od planiranog. Privatizacija HT-a je iz objektivnih razloga, odnosno zbog nepovoljnih kretanja na inozemnim tržištima telekomunikacijskih kompanija, odgođena za 2001. godinu.

Ostvareni prihodi od privatizacije rezultat su privatizacije Privredne banke Zagreb, te Splitske i Riječke banke. Budući da privatizacijski prihodi nisu trajnog karaktera, s ciljem vođenja stabilne fiskalne politike, na njih se nije dobro oslanjati kao na izvore prihoda. Prema međunarodnim standardima (*GFS Manual*) vođenja statistike javnih financija njih se čak ni ne tretira kao proračunske prihode, nego kao jedan od izvora financiranja deficita. Privremenost privatizacijskih prihoda stvara opasnost da se njihovim nestankom rashodna strana neće moći u kratkom roku prilagoditi smanjenju prihodne strane što otvara velike deficite, povećava zaduženost, te dovodi do svih drugih negativnosti koje iz toga proizlaze. Zbog svega navedenog, te zbog činjenice da se Hrvatska zadnjih godina značajno oslanjala na ovu vrstu prihoda, u narednim godinama će se činiti znatni naponi k smanjenju javnih rashoda da bi se doveli u ravnotežu s proračunskim приходima (bez privatizacijskih prihoda).

2.4. OSTVARENJE RASHODA DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000. GODINI

Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate središnjeg državnog proračuna su u 2000. godini iznosili 50 743,5 milijuna kuna. U odnosu na 1999. godinu proračunski su rashodi nominalno povećani 3,8%, međutim kao udio u bruto domaćem proizvodu su s 34,3% u 1999. godini smanjeni na 32,3% u 2000. godini. Izuzme li se iz ukupnih proračunskih rashoda za 2000. godinu iznos od 4 105,7 milijuna kuna kojim su plaćene neplaćene obveze iz prethodnih godina tada nominalno smanjenje rashoda iznosi 4,6%, dok udio rashoda u BDP-u tada iznosi 29,7%. Ovo govori o definitivnom zaustavljanju trenda rasta državne potrošnje što će biti nastavljeno i u narednim godinama.

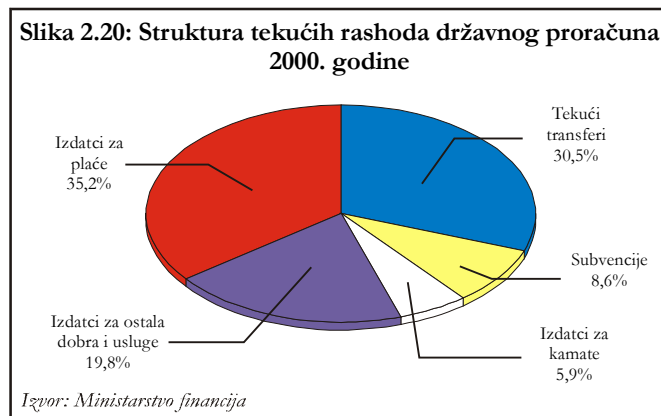
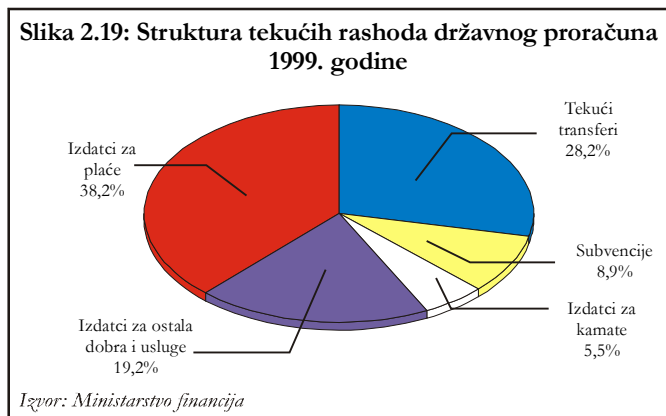
Tabela 2.9: Rashodi državnog proračuna

(000 HRK)	Proračun 2000	Rebalans 2000	Ostvarenje 2000	Ostvarenje (struktura)	Ostvarenje Udio u BDP-u
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	48 300 000	50 663 667	50 743 526	100,0	32,3
Rashodi za dobra i usluge	24 913 735	24 631 081	24 324 284	47,9	15,5
Plaćanje kamata	2 510 192	2 580 687	2 599 286	5,1	1,7
Subvencije	3 592 977	3 747 837	3 802 763	7,5	2,4
Transferi	10 746 224	13 172 142	13 511 064	26,6	8,6
Kapitalni rashodi	5 942 077	5 798 782	5 330 060	10,5	3,4
Posudbe umanjene za otplate	594 795	733 138	1 176 069	2,3	0,7

Izvor: Ministarstvo financija

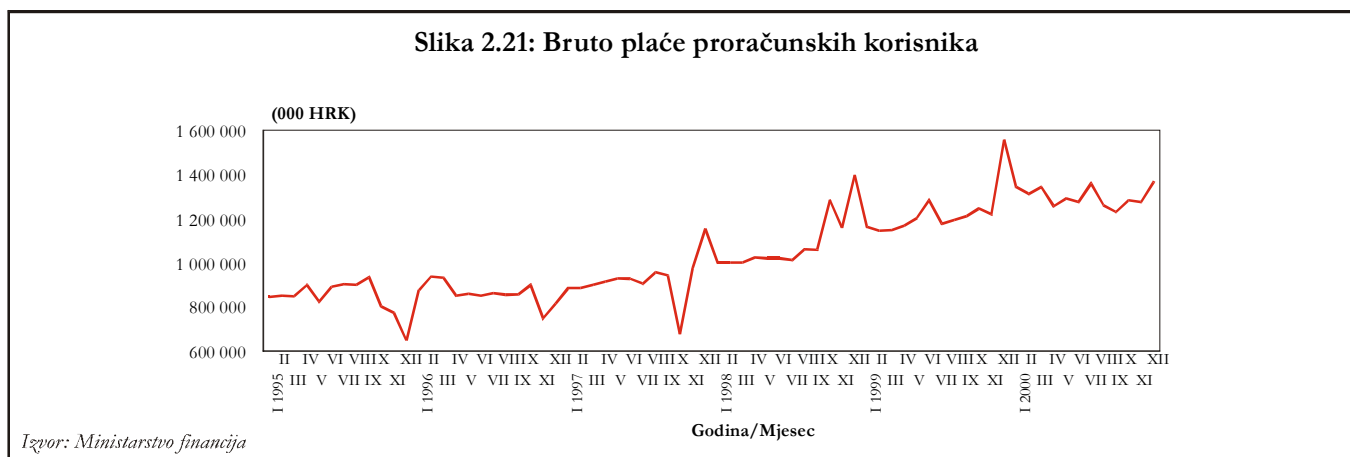
2.4.1. Tekući rashodi

Tekući rashodi su u 2000. godini iznosili 44 237,4 milijuna kuna što je porast od 15,0% u odnosu na 1999. godinu. U ukupnoj strukturi tekući rashodi su u 2000. godini sudjelovali s gotovo 95%, dok je njihov udio u 1999. godini iznosio 78,7%. Očito je da je smanjenje javnih rashoda uglavnom išlo na račun kapitalnih rashoda. Osim toga, valja istaknuti da je u 1999. godini 2 072 milijuna kuna transfera mirovinskom i zdravstvenom fondu bilježeno na kapitalnim transferima. Iz tekućih rashoda je u 2000. godini 3 290 milijuna kuna isplaćeno na ime starih neplaćenih obveza.

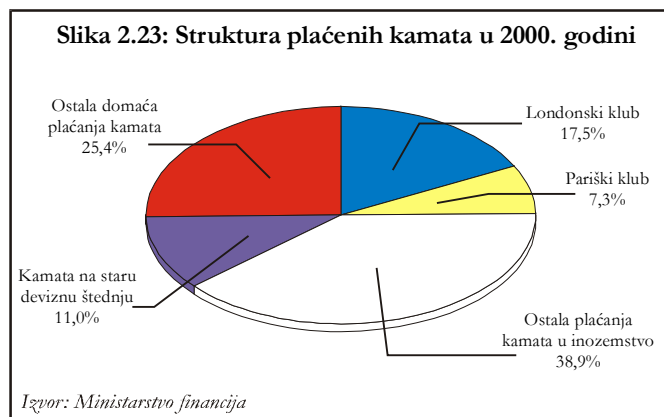
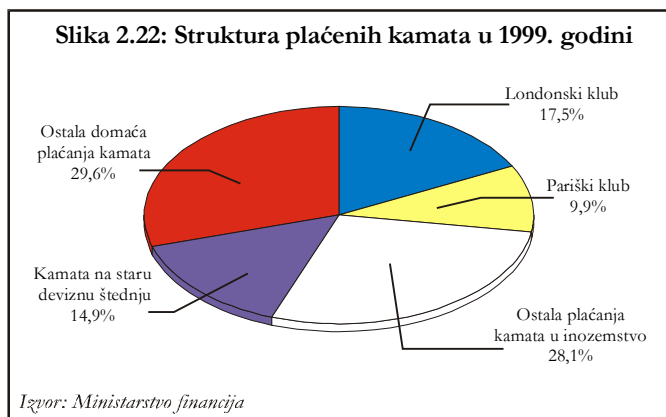
Najveća stavka u okviru tekućih rashoda su izdatci za plaće proračunskih korisnika na koje je u 2000. godini utrošeno 33,4% ukupnih proračunskih rashoda. Ukupna masa plaća proračunskih korisnika u 2000. godini je iznosila 15 573,7 milijuna kuna što je za 6% više nego u 1999. godini. Porast mase plaća rezultirao je iz dvokratnog povećanja plaća tijekom 1999. godine, i to 5% u kolovozu, te 12% u prosincu. Porast plaća iz 1999. godine djelomično je ublažen smanjenjem plaća za 5% u travnju 2000. godine. Određeni amortizer većem porastu mase plaća bilo je i smanjenje doprinosa na plaću za 4% u lipnju 2000. godine.

Izdatci za kupovinu dobara i usluga u 2000. godini su, na gotovinskom načelu, iznosili 8 750,6 milijuna kuna što je u odnosu na 1999. godinu povećanje za 18,3%. U strukturi tekućih rashoda njihov se udio neznatno povećao. U okviru izdataka za dobra i usluge u 2000. godini se nalazi 1 972,1 milijuna kuna, već spomenutih, neplaćenih obveza iz prijašnjih godina. Izuzmemo li navedeni iznos izdataka za 2000. godinu tada se može reći da je u 2000. godini došlo do smanjenja klasične državne potrošnje za 8,5%. Najveće smanjenje zabilježeno je kod tekućih izdataka za obranu od čak 43%. Također su smanjeni troškovi održavanja državnog voznog parka za 27%, sredstva za zbrinjavanje izbjeglica i prognanika smanjena su za 21%, naknada za oduzetu crkvenu imovinu smanjena za 16%, dok je tekuća zaliha proračuna smanjena za 57%. Najveća povećanja zabilježena su u pojedinim stavkama koje bi se mogle nazvati "proizvodnim rashodima" kao što su izdatci za visokoškolske ustanove koji su u 2000. godini povećani za 48%, te izdatci za znanstvene programe koji su povećani za 14%.

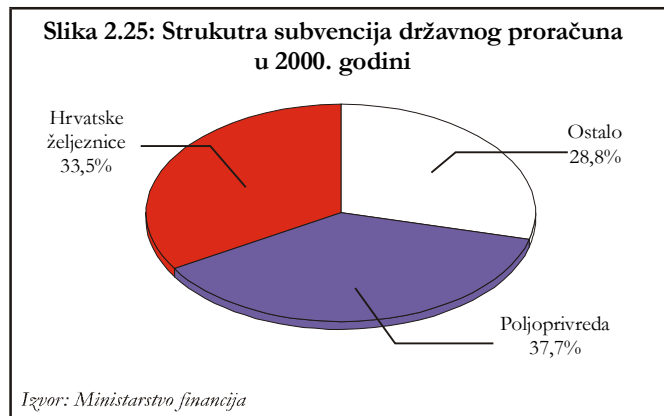
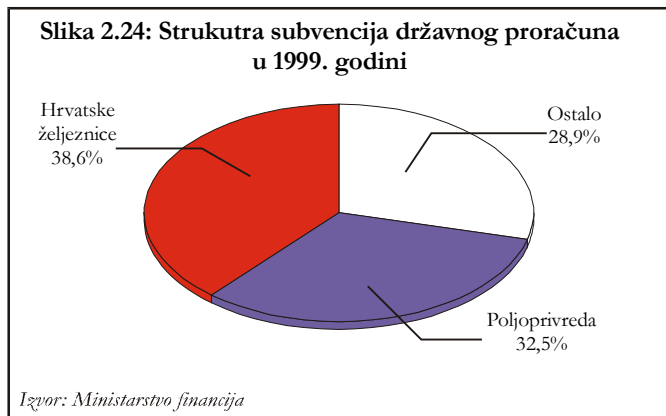
Ukupni troškovi plaćanja kamata su u 2000. godini porasli 23,8% u odnosu na 1999. godinu. Domaća plaćanja kamata ostala su na gotovo istoj razini kao i u 1999. godini, ali je došlo do određene izmjene strukture plaćenih domaćih

kamata. Naime, kamate na staru deviznu štednju, koje su najveća stavka na domaćim otplatama, smanjene su 8,5%, ali su povećane isplate kamata na obveznice za sanaciju Dubrovačke banke, te posebno izdatci za kamate po izdanim trezorskim zapisima koji su povećani 188%. Izdani trezorski zapisi na dan 31. prosinca 1999. godine iznosili su 776,7 milijuna kuna, dok su godinu dana poslije odnosno 31. prosinca 2000. godine iznosili 2 564,6 milijuna kuna.

Inozemna plaćanja kamata su u 2000. godini povećana gotovo 42%. Značajan doprinos ovom povećanju dala je i deprecijacija tečaja kune u odnosu na američki dolar. Tijekom 2000. godine kuna je deprecirala prosječno 16,3% u odnosu na dolar što je poskupjelo plaćanje kamata na sve vrste obveza denominiranih u američkim dolarima. Osim toga tijekom 2000. godine na plaćanje su stigle obveze plaćanja kamata na tzv. Samurai obveznice u iznosu od 76,7 milijuna kuna, te euroobveznice denominirane u eurima u iznosu od 172,5 milijuna kuna.

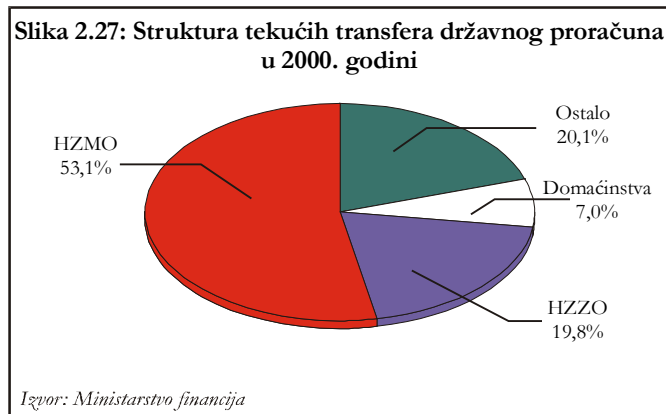
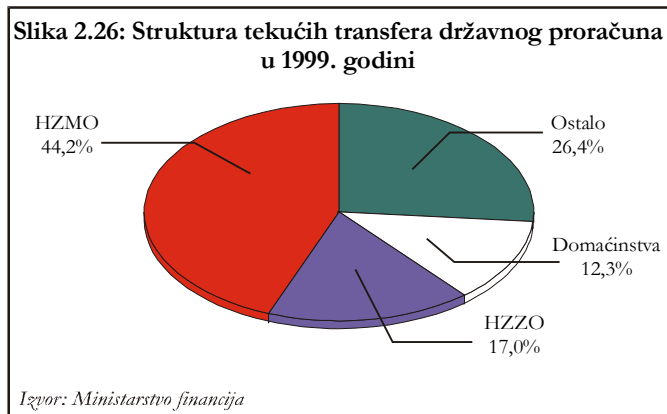
Subvencije iz središnjeg državnog proračuna su tijekom 2000. godine iznosile 3 802,8 milijuna kuna ili 11,2% više nego u 1999. godini. Na subvencije poljoprivredi utrošeno je čak 37,7% navedenog iznosa što je 29% više nego u 1999. godini, dok je turističkom sektoru plaćeno 266,4 milijuna kuna. Hrvatske željeznice subvencionirane su s 1 275,6 milijuna kuna a brodogradilišta s 163 milijuna kuna. Brodski prijevoznici su u 2000. godini iz proračuna primili 208,2 milijuna kuna subvencija od čega se 165,7 milijuna kuna odnosi na "Jadroliniju". Za subvenciju izgradnje Istarskog ipsilona, te Primorsko–goranske autoceste u 2000. godini je utrošeno 285 milijuna kuna.

Stavka koja je svih proteklih godina, pa tako i u 2000. godini, bilježila visoke stope rasta su tekući transferi. Njihov porast u 2000. u odnosu na 1999. godinu iznosi 24,3. Najveći pritisak na ovako snažan porast tekućih transfera dolazi od izvanproračunskih fondova. Ovo se prije svega odnosi na Hrvatski zavod za mirovinsko i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, čiji je težak financijski položaj proteklih godina zahtijevao sve veće transfere iz državnog proračuna. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje je u 2000. godini osigurano ukupno 7 177,1 milijuna kuna tekućih transfera ili 49,4% više nego u 1999. godini. Budući da je u 1999. godini HZMO, pored tekućih primio i 1 509 milijuna kuna kapitalnih transfera, što u 2000. godini nije bio slučaj, može se reći da je HZMO u 2000. godini primio 13,8% više ukupnih transfera iz državnog proračuna nego u 1999. godini. Slična kretanja bilježimo i kod Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Tekući transfer ovom fondu je u 2000. godini iznosio 2 669,2 milijuna kuna ili 44,4% više nego u 1999. godini. Pridodamo li tekućim transferima u 1999. godini i 562 milijuna kuna kapitalnih transfera, tada

su ukupni transferi HZZO–u u 2000. godini porasli za 10,7%. Djelomičan uzrok ovom povećanju je i smanjenje doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje na plaću za 4% što se fondovima odlučilo nadoknaditi transferima iz središnjeg državnog proračuna. Transfer za dječji doplatk je u 2000. godini iznosio 1 251,4 milijuna kuna ili 10,6% više nego u 1999. godini. Ovaj porast posljedica je povećanja prava na dječji doplatk od studenog 2000. godine.

Transferi stanovništvu u 2000. godini su iznosili 948,9 milijuna kuna od čega se 812,9 milijuna kuna odnosi na pomoć stradalnicima Domovinskog rata.

Ukupan transfer Federaciji BiH u 2000. godini je iznosio 418,8 milijuna kuna što je za 32% manje nego u 1999. godini. Od navedenog iznosa je 300 milijuna kuna isplaćeno temeljem Sporazuma, a 118,8 milijuna kuna za stradalnike rata u Bosni i Hercegovini.

2.4.2. Kapitalni rashodi

Tabela 2.10: Kapitalni rashodi državnog proračuna

	Ostvarenje (000HRK)		Struktura (%)		Udio u BDP–u (%)	
	1999	2000	1999	2000	1999	2000
Izgradnja i održavanje cesta	2 330 662	1 264 501	26,2	23,7	1,6	0,8
Obnova ratom stradalih područja	1 308 222	1 155 500	14,7	21,7	0,9	0,7
Kapitalni prijenos HZMO–u	1 509 415	0	17,0	0,0	1,1	0,0
Kapitalni prijenos HZZO–u	562 190	2 560	6,3	0,0	0,4	0,0
Kapitalni prijenos Agenciji za sanaciju banaka	485 000	0	5,4	0,0	0,3	0,0
Ostalo	2 708 013	2 907 499	30,4	54,5	1,9	1,9
Kapitalni rashodi – ukupno	8 903 502	5 330 060	100,0	100,0	6,2	3,4

Izvor: Ministarstvo financija

Kapitalni rashodi središnjeg državnog proračuna su u 2000. godini iznosili 5 330,1 milijuna kuna što je u odnosu na 1999. godinu smanjenje od 40%. Ukupno smanjenje prije svega je rezultat Vladine politike smanjenja ukupnih državnih rashoda, te smanjenja investicijske uloge države. Slijedom toga, nabavka fiksne kapitalne imovine je s 4 093,3 milijuna kuna u 1999. godini smanjena na 2 705,3 milijuna kuna u 2000. godini. Značajna smanjenja zabilježile su gotovo sve značajnije stavke na kapitalnim rashodima poput izgradnje cesta, obnove, izgradnje i obnove škola, investicijskog održavanja, nabavke građevinskih objekata itd. Izdatci za izgradnju i održavanje cesta u 2000. godini smanjeni su za više od milijardu kuna, dok su izdatci za obnovu ratom stradalih područja smanjeni za oko 150 milijuna kuna. Kapitalnih transfera HZMO–u, HZZO–u, te Agenciji za sanaciju banaka u 2000. godini nije bilo. Smanjenjem kapitalnih rashoda smanjen je i njihov udio u ukupnim rashodima sa 18,2% u 1999. godini na 11,4% u 2000. godini.

2.4.3. Posudbe umanjene za otplate

Posudbe umanjene za otplate su u 2000. godini iznosile 1 160,9 milijuna kuna. Najznačajniji dio ovih sredstava isplaćeno je po izdanim državnim jamstvima i to u iznosu od 782,0 milijuna kuna. Za osnivački kapital Hrvatske banke za obnovu i razvitak uplaćeno je 200,0 milijuna kuna. Druge značajnije stavke su krediti za stambeno zbrinjavanje hrvatskih ratnih vojnih invalida u iznosu od 115,0 milijuna kuna, zatim sredstva za Fond za razvoj poljoprivrede u iznosu od 63,0 milijuna kuna, te zajam za obnovu šuma (kredit Svjetske banke) u iznosu od 40,8 milijuna kuna.

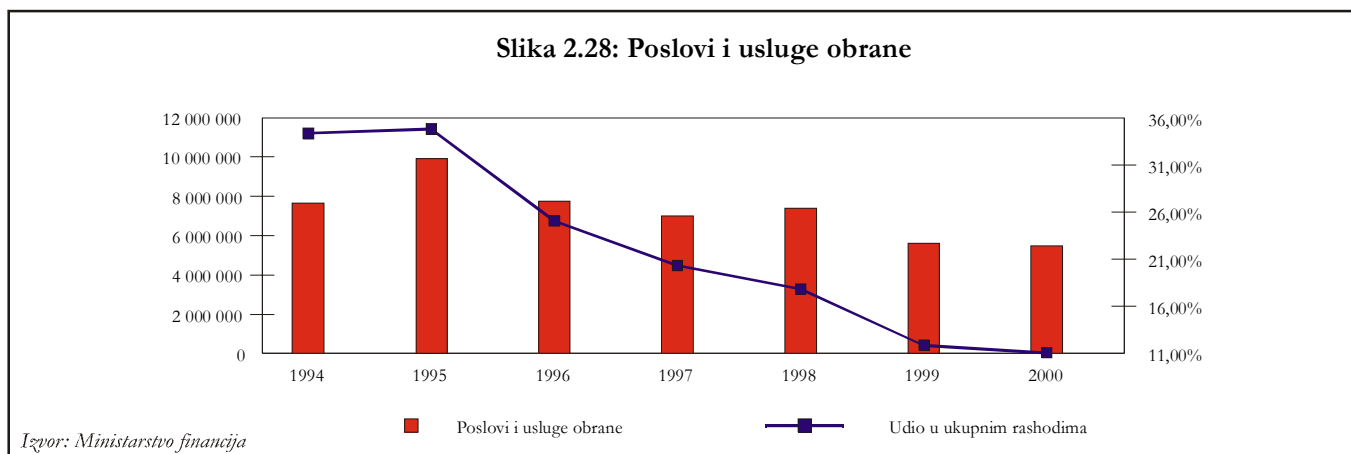
2.5. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA PO FUNKCIONALNOJ KLASIFIKACIJI

Tabela 2.11: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji – udio u ukupnim rashodima

I. Ukupni rashodi	1. Opće javne usluge	2. Poslovi i usluge obrane	3. Poslovi javnog reda i sigurnosti	4. Poslovi i usluge obrazovanja	5. Poslovi i usluge zdravstva	6. Socijalno osiguranje i zaštita	7. Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	8. Rekreativski, kulturni i religijski poslovi i usluge	9. Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	10. Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	11. Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	12. Poslovi i usluge prometa i veza	13. Ostali ekonomski poslovi i usluge	14. Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	Ostvarenje		Udio u BDP-u		
															1999	2000	1999	2000	
																100,0	100,0	33,2	31,5
																6,4	5,9	2,1	1,9
																11,9	11,1	3,9	3,5
																9,8	10,5	3,2	3,3
																12,1	13,3	4,0	4,2
																1,0	0,7	0,3	0,2
																23,9	30,2	7,9	9,5
																4,3	3,6	1,4	1,1
																1,8	1,8	0,6	0,6
																-	-	-	-
																2,6	3,5	0,9	1,1
																6,0	1,3	2,0	0,4
																11,2	10,0	3,7	3,1
																1,4	1,6	0,5	0,5
																7,8	6,6	2,6	2,1

Izvor: Ministarstvo financija

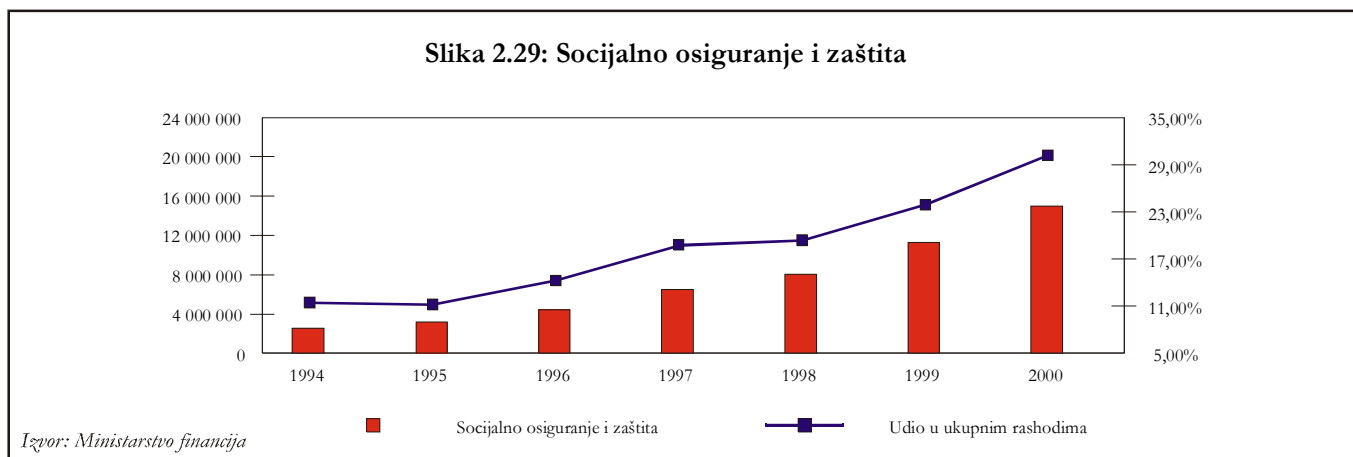
Klasifikacijom proračunskih rashoda po funkciji omogućava se analiziranje namjene pojedinih kategorija javnih rashoda. Ova klasifikacija ujedno omogućava međunarodnu usporedivost pojedinih kategorija rashoda jer uklanja organizacijske razlike među državama.

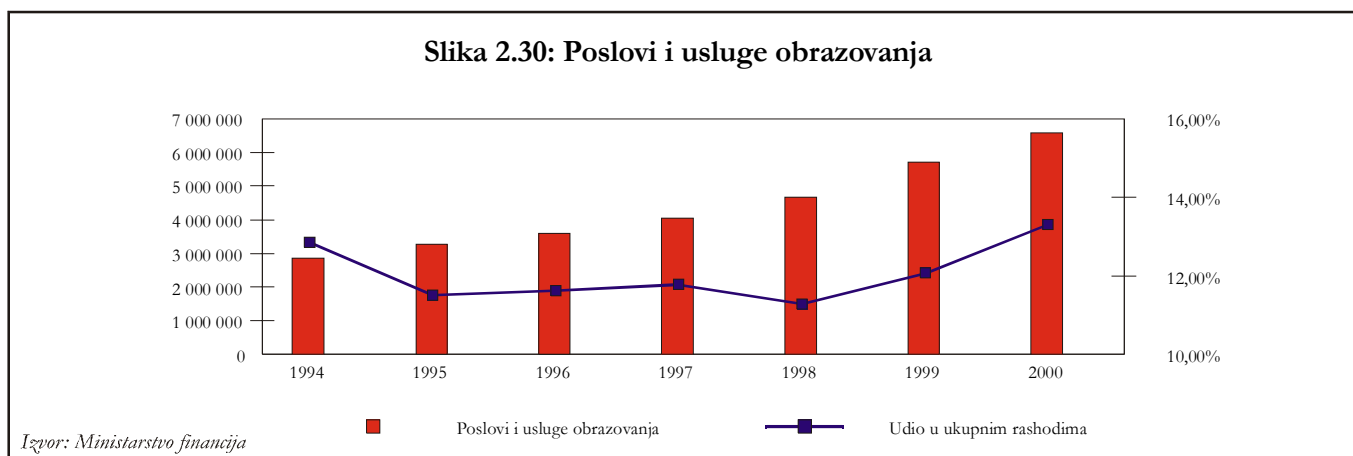
Tijekom 2000. godine nastavljeni su, u prijašnjim godinama započeti, trendovi u kretanju izdataka za pojedine državne funkcije. Ovo se prije svega odnosi na izdatke za poslove i usluge obrane. Njihov je udio s preko 30% u 1994. i 1995. godini smanjen na 11,1% u 2000. godini. Ovakvo kretanje je razumljivo jer se obrambeni sustav zemlje mora prilagoditi mirnodopskim uvjetima. Slijedom toga, ovakva kretanja izdataka za obranu nastavit će se i u narednim godinama. Slična kretanja proteklih godina bilježe i izdatci za opće javne usluge. Njihov se udio u ukupnim izdatcima, kao i u bruto domaćem proizvodu iz godine u godinu smanjuje. Stvaranjem male i efikasne državne administracije, što je cilj u restrukturiranju državne uprave, izdatci za njeno funkcioniranje će se dalje smanjivati. Izdatci za poslove javnog reda i sigurnosti u 2000. godini su povećani u odnosu na 1999. godinu za oko 12%, te se i njihov udio u ukupnim rashodima povećao. Ovakvo kretanje nije u skladu sa započetim i poželjnim trendovima. Naime, kao i izdatci za obranu tako i izdatci za poslove javnog reda i sigurnosti moraju gubiti na svom značaju. Njihovo povećanje u 2000. godini je rezultat

povećanja plaća što nije bilo praćeno dovoljnim smanjenjem materijalnih troškova, kako je bio slučaj kod izdataka za obranu.

Izdatci za socijalno osiguranje i zaštitu nastavili su uzlazni trend započet u prijašnjim godinama. Njihov je udio u ukupnim rashodima dosegnuo 30%, dok je njihov udio u bruto domaćem proizvodu sa 7,9% u 1999. godini povećan na 9,5% u 2000. godini. Očito je da razni socijalni programi i zaštita ugroženih kategorija stanovništva poput nezaposlenih, osoba s niskim primanjima, prognanika i izbjeglica, te drugih žrtava rata sve više opterećuju državni proračun. Poseban teret za državni proračun predstavljaju sve veći transferi mirovinskom, zdravstvenom i fondu dječjeg doplatka. Upravo iz navedenog proizlazi sva nužnost ukupnih reformi u Hrvatskoj. Prije svega se ovo odnosi na reformu mirovinskog i zdravstvenog sustava koje su u tijeku. Osim toga restrukturiranjem gospodarstva, te poticanjem gospodarskog rasta, proizvodnje i izvoza mora se djelovati u smjeru povećanja zaposlenosti i društvenog blagostanja. Ovo je jedini način da se smanji teret koji za državni proračun predstavljaju socijalni programi i transferi.

Pozitivna kretanja bilježimo kod izdataka za poslove i usluge obrazovanja. Njihov udio u ukupnim rashodima se sa 12,7% u 1999. godini povećao na 13,3% u 2000. godini. Povećanje značaja ove vrste izdataka je sa aspekta budućeg gospodarskog rasta poželjno.

Svoj udio u ukupnim rashodima povećali su i rashodi za poljoprivredu, šumarstvo i ribolov što je, prije svega, posljedica povećanih subvencija poljoprivredi. S druge strane, zbog smanjenih izdataka za izgradnju cesta, u 2000. godini su smanjeni izdatci za poslove i usluge prometa i veza.

Ukupno promatrano može se reći da su se u 2000. godini, osim porasta izdataka za javni red i sigurnost što je svakako jednokratnog karaktera, zabilježena pozitivna kretanja u restrukturiranju javnih rashoda. Ovakva kretanja će biti nastavljena i u narednim godinama. Država će više izdvajati za obrazovanje, znanost, kulturu, tehnologiju i druge proizvodne rashode koji će imati pozitivne učinke na buduću gospodarski razvoj.

III. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA

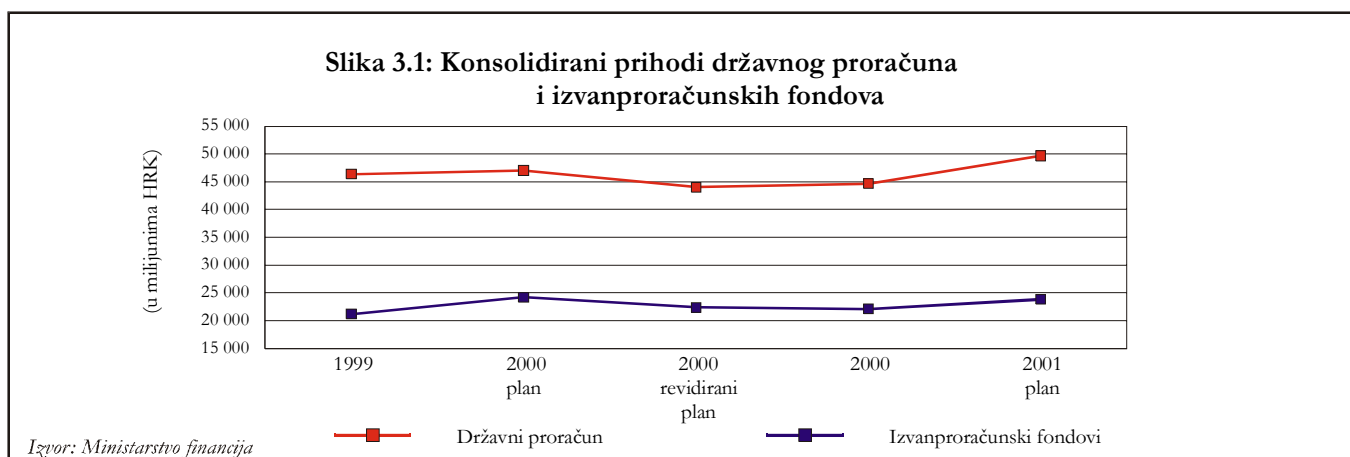
*Prilog priredile: Ivanka Kukin, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
Ivana Pleše, Zavod za makroekonomske analize i planiranje*

3.1. KONSOLIDIRANA SREDIŠNJA DRŽAVA

Veličina javnog sektora u Republici Hrvatskoj, mjerena rashodima konsolidirane središnje države, od 1991. godine do 1993. godine u prosjeku je iznosila 37,6% bruto domaćeg proizvoda dok je u razdoblju od 1997. do 1999. godine iznosila 46,6% BDP-a. Naime, tijekom proteklih nekoliko godina konstantno se povećavao udio rashoda konsolidirane središnje države u bruto domaćem proizvodu te je 1999. godine dosegnuta razina od 49,3% BDP-a.

Sukladno Državnom proračunu za 2000. godinu te Financijskim planovima izvanproračunskih fondova za 2000. godinu ukupni prihodi konsolidirane središnje države planirani su u iznosu od 71 213,2 milijuna kuna od čega su konsolidirani prihodi središnjeg proračuna iznosili 66,04%, a konsolidirani prihodi izvanproračunskih fondova preostalih 33,96%. Rashodi konsolidirane središnje države planirani su u iznosu od 73 613,4 milijuna kuna i značili su smanjenje udjela ukupnih rashoda i neto posudbi konsolidirane središnje države u bruto domaćem proizvodu sa 49,3% BDP-a iz 1999. godine na planiranih 46,8% u 2000. godini.

Međutim, tijekom godine uslijed smanjenja stope doprinosa na plaće za mirovinsko i zdravstveno osiguranje te odgode daljnje privatizacije Hrvatskog telekoma pristupilo se rebalansu središnjeg proračuna i financijskih planova izvanproračunskih fondova (razlozi rebalansa državnog proračuna detaljnije su objašnjeni u poglavlju II.). Rebalansom su ukupni prihodi konsolidirane središnje države smanjeni za 4 809,9 milijuna kuna odnosno na iznos od 66 403,2 milijuna kuna, a ukupni rashodi su povećani za 178,2 milijuna kuna odnosno na iznos od 73 791,6 milijuna kuna.

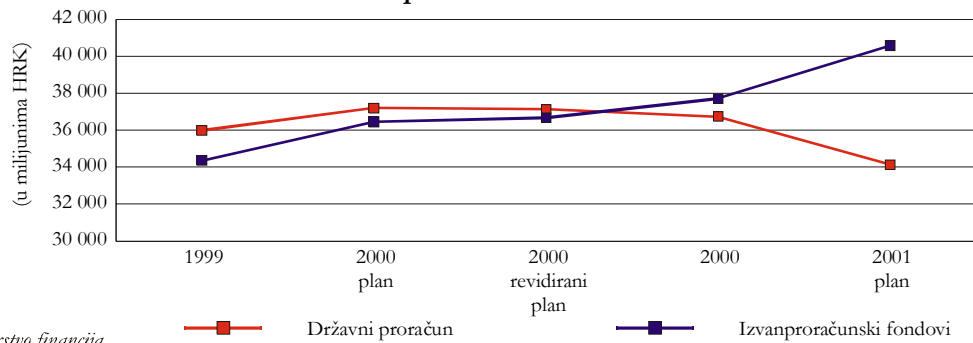

Ukupni prihodi konsolidirane središnje države, tijekom 2000. godine, ostvareni su u iznosu od 66 734,9 milijuna kuna ili 42,5% BDP-a. Ukupni rashodi i neto posudbe izvršene su u iznosu od 74 432,3 milijuna kuna ili 47,4% BDP-a. Dakle u odnosu na prvobitno planiranih 73 613,4 milijuna kuna rashoda konsolidirane središnje države ostvarenje proračunske 2000. godine povećano je za 782,8 milijuna kuna. Međutim, udio ukupnih rashoda u bruto domaćem proizvodu (47,4%) i dalje je smanjen u odnosu na 1999. godinu kada je iznosio 49,3% te je tako 2000. godina prva godina smanjenja veličine javnog sektora mjenog obuhvatom konsolidirane središnje države.

I u 2000. godini nastavljen je trend bržeg porasta konsolidiranih prihoda središnjeg proračuna u odnosu na prihode izvanproračunskih fondova. Naime, konsolidirani prihodi državnog proračuna dosegli su u 2000. godini razinu od 28,4% BDP-a dok su prihodi izvanproračunskih fondova i dalje na razini od oko 14% BDP-a.

Međutim, pogledamo li rashodnu stranu konsolidirane središnje države zamjetno je usporavanje rasta rashoda središnjeg proračuna te brži rast rashoda izvanproračunskih fondova. Naime, u 2000. godini konsolidirani rashodi izvanproračunskih fondova (37 701,4 milijuna kuna) premašili su rashode središnjeg proračuna (36 730,8 milijuna kuna). Ovakav trend porasta rashoda izvanproračunskih fondova, a koji se sve više oslanjaju na transfere središnjeg proračuna, ukazuje na nužnost provođenja strukturnih reformi kako u mirovinskom tako i u zdravstvenom osiguranju.

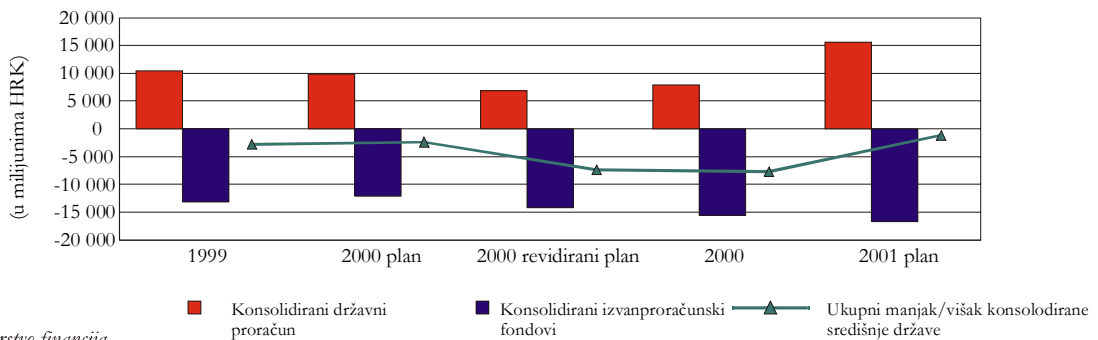
Slika 3.2: Konsolidirani rashodi državnog proračuna i izvanproračunskih fondova

Izvor: Ministarstvo financija

Ukupni manjak konsolidirane središnje države u 2000. godini iznosio je 7 697,3 milijuna kuna (4,9% BDP-a) dok je u 1999. godini iznosio 2 800,7 milijuna kuna (1,9% BDP-a). I dalje se nastavlja trend ostvarivanja konsolidiranog viška središnjeg proračuna koji je u 2000. godini iznosio 7 904,8 milijuna kuna (5,0% BDP-a). Izvanproračunski fondovi, i dalje ostvaruju konsolidirani manjak koji je u 2000. godini iznosio 15 602,1 milijuna kuna (9,9% BDP-a) ili oko 2 423,7 milijuna kuna više nego u 1999. godini. Pojedinačno gledano najveći je manjak ostvario Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u iznosu od 8 926,6 milijuna kuna te Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u iznosu od 4 950,6 milijuna kuna.

Slika 3.3: Kretanje manjka/viška konsolidiranog državnog proračuna izvanproračunskih fondova i konsolidirane središnje države

Izvor: Ministarstvo financija

Najznačajniji prihodi konsolidirane središnje države, promatrano po ekonomskoj klasifikaciji i dalje su prihodi od poreza na dodanu vrijednost te obveznih doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje i nezaposlene. U 2000. godini od ovih je vrsta prihoda prikupljeno ukupno 42 375,04 milijuna kuna odnosno 70,6% ukupnih poreznih (ili 63,5% ukupnih) prihoda konsolidirane središnje države. Udio doprinosa u BDP-u gotovo je identičan udjelu PDV-a (između 13 i 14%) što ukazuje da doprinosi čine značajan dio ukupnog poreznog opterećenja. Naime, iako je došlo do smanjenja poreznog opterećenja s 40,3% BDP-a u 1999. godini na 38,2% BDP-a u 2000. godini Hrvatska je i dalje zemlja s visokim poreznim opterećenjem u usporedbi sa ostalim tranzicijskim zemljama.

Tabela 3.1: Porezni prihodi konsolidirane središnje države (% BDP-a)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Porezni prihodi	40,1	41,4	41,5	40,3	43,5	40,7	38,5
Direktni porezi	17,8	19,0	19,7	19,4	19,7	18,9	16,9
Porez na dohodak	3,7	3,6	3,9	3,3	3,6	3,2	2,6
Doprinosi	13,3	14,3	14,5	14,4	14,1	13,8	13,1
Porez na dobit	0,7	1,0	1,2	1,4	1,8	1,7	1,1
Porez na promet nekretnina	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Indirektni porezi	22,4	22,4	21,8	20,9	23,8	21,8	21,6
Porez na promet	15,1	13,0	12,5	12,2	1,4	0,3	0,1
PDV	14,7	13,9	13,9
Trošarine	3,1	5,0	5,0	4,3	4,2	4,2	4,8
Porez na međunarodnu trgovinu	4,0	4,0	3,7	3,8	3,1	3,1	2,5
Ostali porezi	0,2	0,3	0,6	0,6	0,4	0,3	0,3

Izvor: Ministarstvo financija za Government Finance Statistics, MMF

Promatramo li rashode konsolidirane središnje države po ekonomskoj klasifikaciji vidljivo je kako se 35,7% ukupnih rashoda odnosi na tekuće transfere koji obuhvaćaju u najvećoj mjeri transfere izvanproračunskih fondova domaćinstvima, tekuće transfere središnjeg proračuna ostalim razinama vlasti, neprofitnim institucijama, stanovništvu te transfere prema inozemstvu (isključujući transfere izvanproračunskim fondovima koji se u procesu konsolidacije eliminiraju). Druge dvije najveće rashodne stavke konsolidirane središnje države su rashodi za plaće (24,6% ukupnih rashoda) i ostale kupovine dobara i usluga (22,6% ukupnih rashoda).

Tabela 3.2: Ukupni rashodi konsolidirane središnje države (% BDP-a)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Ukupni rashodi	40,2	44,7	44,8	43,9	45,8	48,3	46,6
Tekući rashodi	37,3	41,1	39,5	39,3	41,0	42,9	42,9
Plaće i nadnice	9,7	11,3	10,5	10,3	10,9	11,7	11,5
Ostale kupovine dobara i usluga	14,5	14,9	12,8	10,8	11,1	9,9	10,6
Plaćanje kamata	1,3	1,4	1,1	1,4	1,5	1,6	1,8
Subvencije	2,0	1,8	1,9	1,9	2,4	2,4	2,4
Tekući transferi	9,7	11,6	13,2	14,9	15,2	17,4	16,7
Kapitali rashodi	2,9	3,6	5,3	4,6	4,8	5,4	3,8

Izvor: Ministarstvo financija za Government Finance Statistics, MMF

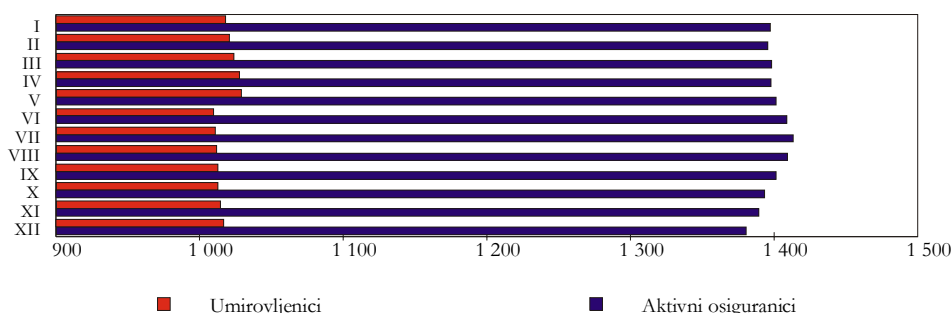
3.2. IZVANPRORAČUNSKI FONDOVI

Fiskalnu 2000. godinu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u najvećoj je mjeri obilježilo smanjivanje obvezne stope doprinosa na plaće, podmirivanje dugova prema dobavljačima odnosno početak financijske konsolidacije ovih fondova. Međutim, kao što je već spomenuto u prethodnom poglavlju 2000. godina je i godina u kojoj su konsolidirani rashodi izvanproračunskih fondova premašili konsolidirane rashode središnjeg proračuna za oko 970,6 milijuna kuna, a iznosili su 37 701,4 milijuna kuna. Nekonsolidirani rashodi svih izvanproračunskih fondova u 2000. godini iznosili su 38 602,2 milijuna kuna dok su ukupni prihodi iznosili 36 985,5 milijuna kuna. Dakle, tijekom promatrane godine izvanproračunski fondovi su ostvarili ukupni nekonsolidirani manjak od 1 616,7 milijuna kuna.

3.2.1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Negativan trend kretanja pokazatelja sustavne ovisnosti nastavljen je i u 2000. godini te je krajem godine jednog umirovljenika doprinosima financiralo 1,36 aktivnih osiguranika. Prosječno je u 2000. godini bilo 1 017 224 umirovljenika dok je u prosincu broj umirovljenika iznosio 1 016 698. Prosječni broj aktivnih osiguranika iznosio je tijekom godine 1 398 767, a krajem prosinca 1 380 510. Smanjivanje broja aktivnih osiguranika posljedica je kako prelaska dijela aktivnih osiguranika u kategoriju umirovljenika, ali isto tako i prelaska iz kategorije zaposlenih u kategoriju nezaposlenih.

Slika 3.4: Kretanje broja umirovljenika i aktivnih osiguranika u 2000. godini, u tisućama

Izvor: HZMO

Promatrano po vrsti najviše umirovljenika (51,6%) čine starosne mirovine, invalidske mirovine čine 23,1%, a obiteljske oko 20,7%. Međutim od 1 016 698 umirovljenika u prosincu 2000. godine 178 524 su bili korisnici mirovina stečenih pod povoljnijim uvjetima (tzv. beneficirane mirovine) za koje se obračunava obveza države. U odnosu na 1999. godinu broj korisnika mirovina ove vrste smanjen je za 17 849, a u najvećoj je mjeri to smanjenje bilo posljedica prestanka plaćanja mirovina korisnicima koji su mirovinu ostvarili u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naime, temeljem Zaključka Vlade RH¹ sa 30. travnjem 2000. godine obustavljena je isplata mirovina korisnicima koji su mirovinu ostvarili na području Federacije Bosne i Hercegovine te je broj korisnika smanjen za oko 20 560. Istodobno je broj umirovljenih hrvatskih branitelja u odnosu na prosinac 1999. godine povećan za 2 441, a broj umirovljenih pripadnika MUP-a za 863.

Kao što je već spomenuto, najveće je obilježje fiskalne godine u Zavodu za mirovinsko osiguranje bilo smanjenje stope doprinosa na plaće od 1. lipnja 2000. godine s 10,75% na 8,75%². Ukupna stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje tako je smanjena s 21,50% na 19,50% što je utjecalo na promjenu strukture prihoda mirovinskog fonda. Naime, iako je od 1. travnja najniža osnovica za obračun i plaćanje doprinosa povećana s 1 500,00 kuna³ na 1 700,00 kuna,⁴ udio poreznih prihoda, odnosno prihoda od doprinosa, smanjena je sa 67,7% u 1999. godini, na 63,6% u 2000. godini. Naravno, posljedica je to također i spomenutog smanjenja broja aktivnih osiguranika i već uobičajenog višemjesečnog neisplaćivanja plaća u pojedinim gospodarskim subjektima, ali i raširenog izbjegavanja prijavljivanja radnika odnosno rada na crno.

Tabela 3.3: Broj korisnika mirovina stečenih pod povoljnijim uvjetima, kraj razdoblja

	1998	1999	2000
Borci Narodnooslobodilačkog rata	76 636	73 466	72 382
Mirovine radnika MUP-a	12 791	12 816	13 679
Mirovine bivšeg Izvršnog vijeća Sabora	144	126	125
Mirovine HAZU	87	79	81
Mirovine Hrvatske domovinske vojske	35 614	34 090	33 932
Pripadnici bivše JNA	16 667	16 217	15 784
Bivši politički zatvorenici	3 972	5 668	5 976
Saborski zastupnici	119	112	119
Hrvatska vojska	2 237	2 364	2 769
Hrvatski branitelji	22 612	26 110	28 551
Korisnici mirovina ostvarenih u republikama bivše SFRJ	26 959	25 325	5 126
UKUPNO	197 838	196 373	178 524

Izvor: HZMO

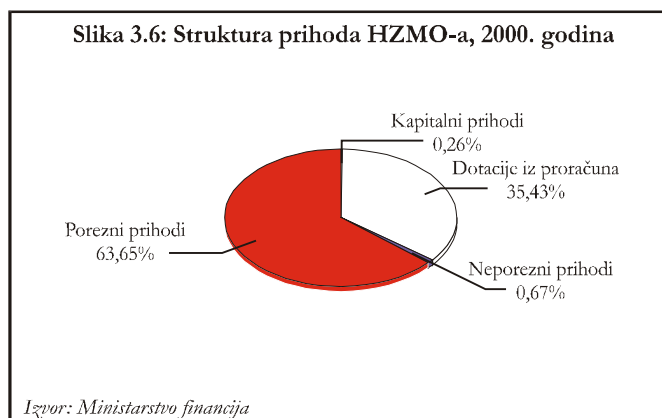
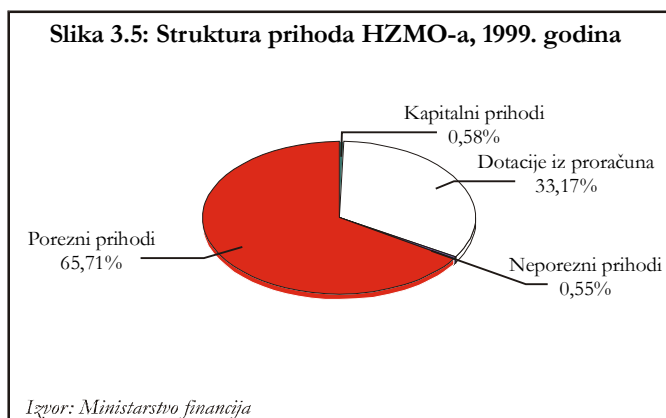
¹ Zaključak Vlade RH od 13. travnja 2000. godine.

² Zakon o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje od 1. lipnja do 31. prosinca 2000. godine, Narodne novine br. 54/2000.

³ Narodne novine br. 14/1999.

⁴ Narodne novine br. 40/2000.

Međutim, uzmemo li u obzir da je od 1. srpnja Porezna uprava Ministarstva financija preuzela naplatu doprinosa međugodišnji porast prihoda od doprinosa od 3,5% u uvjetima smanjenje stope doprinosa od 2% ipak ukazuje na određeno poboljšanje u naplati doprinosa. Naime, u prvih pet mjeseci 2000. godine iznos naplaćenih doprinosa viši je za prosječno 8% u odnosu na isto razdoblje 1999. godine (što je u skladu s prosječnim porastom bruto plaća od oko 8,6% u istom razdoblju) dok je u ostalom dijelu godine naplata doprinosa zadržana na prošlogodišnjoj razini.

Ukupni prihodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prvotno su planirani u iznosu od 19 910,1 milijuna kuna, a rebalansom su povećani na 19 995,9 milijuna kuna. Iako rebalansom nije došlo do većeg povećanja ukupnih prihoda promijenjena je njihova struktura u korist povećanja dotacija iz središnjeg proračuna. Prema podacima o ostvarenju prihoda u 2000. godini proračunske su dotacije činile 35,4% ukupnih prihoda dok je u 1999. godini njihov udio bio 33,1%. Evidentan je dakle nastavak višegodišnjeg trenda porasta transfera iz središnjeg proračuna mirovinskom fondu koji je u 2000. godini dosegao iznos od 7 154,9 milijuna kuna ili 4,6% bruto domaćeg proizvoda.

Tabela 3.4: Transferi središnjeg proračuna HZMO–u, 1995. – 2000.

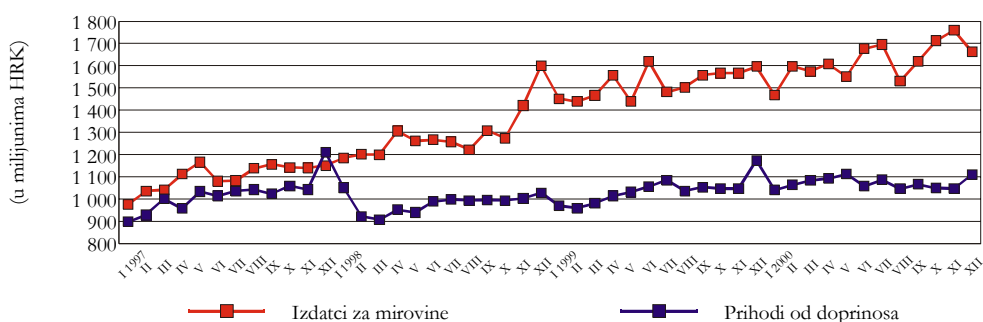
(u 000 HRK)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Osiguranje samostalnih umjetnika	5 150	8 300	10 000	8 800	10 280	22 178
Osiguranje poljoprivrednika i svećenika	471 305	494 822
Transfer za invalidske i obiteljske mirovine	1 028 319	1 341 283	1 196 633	1 367 000
Transfer za beneficirane mirovine	280 000	1 100 000	1 619 130	1 617 413	1 375 270	1 466 400
Transfer za usklađivanje mirovina	591 997	1 750 000	1 750 000
Kapitalni transfer – otkup dionica HZMO–a	1 509 415	...
Transfer za nadoknadu smanjenja stope doprinosa	760 000
Transfer za povrat kredita i isplatu mirovina	1 294 570
UKUPNO	285 150	1 108 300	2 657 449	3 559 493	6 312 903	7 154 970
kao % BDP–a	0,3	1,0	2,1	2,6	4,4	4,6

Izvor: Ministarstvo financija

Osim transfera koji se temelje na zakonski propisanim obvezama državnog proračuna (invalidske i obiteljske mirovine, mirovine stečene pod povoljnijim uvjetima, mirovine u republikama bivše SFRJ, obveze po Malom zakonu) tijekom 2000. godine HZMO–u su iz državnog proračuna doznačena i sredstva za pokriće smanjenja stope doprinosa (760 milijuna kuna), obveze po knjizi II. proračuna (774,9 milijuna kuna) te dodatna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja (519,6 milijuna kuna).

Ukupni izdatci za mirovine u 2000. godini iznosili su 19 470,3 milijuna kuna ili 12,4% BDP–a. U odnosu na 1999. godinu izdatci su porasli za 6,7%. Prosječna pokrivenost ukupnih izdataka za mirovine i mirovinska primanja doprinosima u 2000. godini iznosila je 66,07% dok je u istom razdoblju 1999. godine iznosila 68,25%. Pad pokrivenosti mirovina doprinosima rezultat je negativnog omjera osiguranika i korisnika mirovina, te već objašnjenog sniženja stope doprinosa.

Slika 3.7: Izdatci za mirovine i prihodi od doprinosa 1997. - 2000. godina

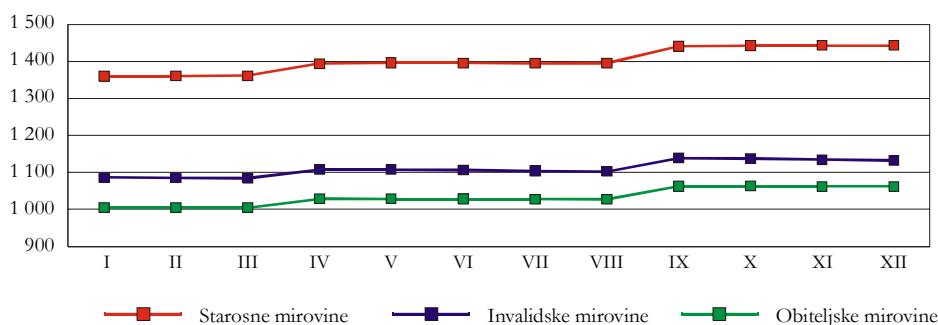

Izvor: HZMO

Povećanje mirovina za mjesec ožujak (usklađenje od 1. siječnja 2000. godine) isplaćenih u travnju iznosilo je 2,55%, a povećanje mirovina za mjesec kolovoz (usklađenje od 1. srpnja 2000. godine) isplaćenih u rujnu iznosilo je 3,5%. Prosječna mirovina (bez 100,00 kuna i 6%) u 2000. godini iznosila je 1 238,75 kuna za prosječno 986 952 korisnika (bez korisnika pripadnika Hrvatske vojske i hrvatskih branitelja). Mirovinu od 500,00 kuna primalo je 7,45% korisnika, od 500,01 – 1 000,00 kuna 15,07% korisnika, od 1 000,01 – 1 500,00 kuna 39,35% korisnika, od 1 500,01 – 2 000,00 kuna 23,36% korisnika, od 2 001,01 – 4 000,00 kuna 14,19% korisnika, od 4 000,01 – 8 000,00 kuna 0,57% korisnika, a preko 8 000,00 kuna 0,01% korisnika. Prosječna starosna mirovina u 2000. godini iznosila je 1 592,6 kuna, invalidska 1 249,5 kuna, a obiteljska 1 209,2 kuna.

Radi izvršavanja odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske⁵ (od 12. svibnja 1998. godine) krajem 2000. godine donesen je Zakon o povećanju mirovina radi otklanjanja razlika u razini mirovina ostvarenih u različitim razdobljima⁶. Temeljem ovog zakona mirovine ostvarene do kraja 1994. godine povećat će se za 20%, a mirovine ostvarene u razdoblju 1995. do 1998. godine povećat će se ovisno o godini ostvarenja prava i godini iz koje su plaće i osnovice osiguranja uzete u obzir pri izračunu mirovinske osnovice. Postotak povećanja tih mirovina kretat će se u rasponu od 0,5% do 20%. Ukupni troškovi provedbe Zakona u narednih deset godina (od 2001. do 2010. godine) iznositi će oko 23 milijarde kuna. U 2001. godini troškovi provedbe bit će oko 2 143,0 milijuna kuna. Međutim, 31. prosinca 2002. godine prestaje primjena Zakona o prenošenju sredstava državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja te usklađivanju mirovina (tzv. Mali mirovinski zakon) temeljem kojeg su umirovljenici koji su mirovine ostvarili do 30. lipnja 1998. godine primali dodatak od 6% i 100,00 kuna na mirovinu (godišnji transfer iz državnog proračuna po ovom Zakonu je iznosio 1 750,0 milijuna kuna).

Slika 3.8: Kretanje mirovina tijekom 2000. godine, u kunama

Izvor: HZMO

Zbog prethodno opisanog stanja u mirovinskom sustavu Republike Hrvatske i načinu na koji se ono odražava na središnji državni proračun, pitanje provođenja mirovinske reforme postalo je jedno od najznačajnijih pitanja pri formiranju kako proračunske tako i gospodarske strategije zemlje. Planirani je početak djelovanja II. stupa (obvezna individualizirana kapitalizirana štednja) mirovinskog osiguranja 1. siječnja 2002. godine. Prema procjenama očekuje se da će se u II. stup uključiti između 800 000 i 900 000 osiguranika. Tijekom 2000. godine ustrojen je Središnji registar

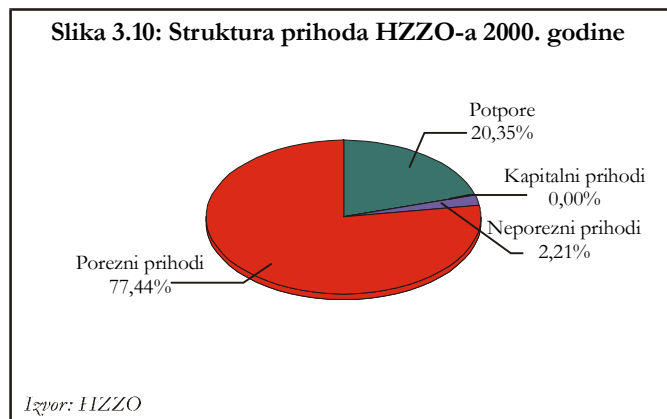
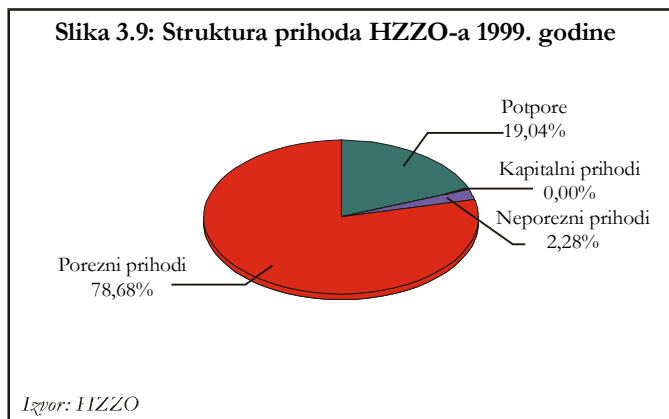
⁵ Narodne novine br. 69/1998.

⁶ Narodne novine br. 127/2000.

osiguranika (REGOS) te je u tijeku operacionalizacija sustava. Početkom 2001. godine ustrojena je Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, te se sredinom 2001. godine očekuje početak rada III. stupa mirovinskog osiguranja (dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualizirane kapitalizirane štednje).

3.2.2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Kao i Zavod za mirovinsko osiguranje, tako je i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje fiskalnu godinu obilježilo smanjenjem stope doprinosa na plaće s 9% na 7%. Ukupni doprinos za zdravstveno osiguranje tako je smanjen sa 18% na 16%.

Uslijed navedenog tijekom 2000. godine došlo je do rebalansa financijskog plana HZZO te su planirani prihodi od doprinosa smanjeni s prvobitno planiranih 10 852,2 milijuna kuna na 10 152,2 milijuna kuna. Tijekom godine ukupno je doprinosima prikupljeno 10 135,7 milijuna kuna. Smanjenje prihoda od doprinosa kompenzirano je, kao i kod HZMO-a, povećanim transferom iz središnjeg državnog proračuna. Tako je umjesto prvobitno planiranih 1 785,9 milijuna kuna, odnosno rebalansom utvrđenih 2 705,9 milijuna kuna, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje transferirano 2 663,6 milijuna kuna. Transfer za kompenzaciju smanjenja stope doprinosa iznosio je 699,4 milijuna kuna.

Dakle, zamjetan je trend porasta transfera iz središnjeg državnog proračuna koji je u odnosu na 1999. godinu porastao za 10,2% odnosno s 2 420,5 milijuna kuna u 1999. godini na 2 669,2 milijuna kuna u 2000. godini. Prema planu državnog proračuna i financijskom planu HZZO-a za 2001. godinu ovaj bi se transfer trebao smanjiti na 2 348,2 milijuna kuna.

Tabela 3.5: Transferi središnjeg proračuna HZZO-u

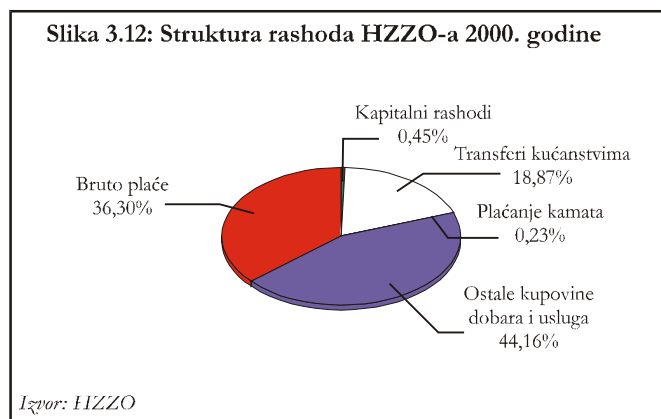
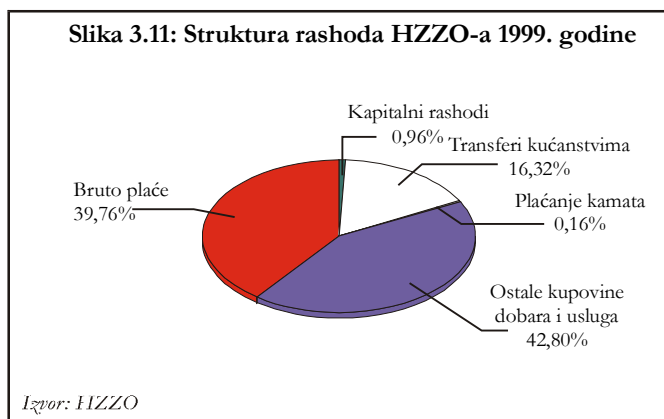
(000 HRK)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Osiguranje samostalnih umjetnika	2 850	3 463	6 000	5 400	7 000	10 622
Transfer po Zakonu o zdravstvenom osiguranju	12 609	293 715	299 912
Zdravstveno osiguranje nezaposlenih	66 567	227 487	256 922
Zdrav. zaštita starijih domaćinstava i neosiguranih osoba	171 427	193 144
Sredstva za podmirenje dugova prema dobavljačima	200 000	30 000
Oprema za novorođenčad	54 278	55 728	64 341	77 398	61 094	58 810
Dodatni porodijski dopust	291 857	549 832	712 082	810 911	888 053	864 244
Kapitalni transfer – otkup dionica HZZO-a	562 190	...
Kapitalni transfer	593 000	9 540	2 560
Transfer za nadoknadu smanjenja stope doprinosa	699 443
Nadoknada plaća hrvatskim braniteljima	41 423
Plaće na područjima od posebne državne skrbi	20 000
Podmirenje dugova i nadoknada plaća	192 095
UKUPNO	348 985	609 023	782 423	1 565 885	2 420 506	2 669 175
kao % BDP-a	0,35	0,56	0,63	1,14	1,70	1,70

Izvor: Ministarstvo financija

Rashodnu je stranu financijskog plana HZZO-a u 2000. godini ponajviše obilježilo plaćanje dospjelih, a neplaćenih obveza. Naime, krajem 1999. godine nepodmirene ukupne obveze iznosile su 4 089,3 milijuna kuna od čega su kratkoročne obveze iznosile 3 635,5 milijuna kuna a dugoročne 453,8 milijuna kuna. Međutim, od iskazanih kratkoročnih obveza na dan 31. prosinca 1999. godine dospjele a neplaćene obveze iznosile su 1 519,4 milijuna kuna dok su nedospjele obveze iznosile 2 116,1 milijun kuna. Sukladno ugovorima sa zdravstvenim ustanovama ugovoreni rok plaćanja je 90 dana, a rok za povrat isplaćenih nadoknada fizičkim i pravnim osobama je 45 dana. Prema knjigovodstveno iskazanim podacima HZZO-a plaćeno je 3 259,1 milijun kuna prenesenih obveza iz 1999. godine, a dijelom i iz 1998. godine te obveza iz 2000. godine prema redosljedu plaćanja i raspoloživim sredstvima. Od prenesenih obveza iz ranijih godina plaćeno je 2 689,6 milijuna kuna za zdravstvenu zaštitu, 476,7 milijuna kuna nadoknada za bolovanje te 92,8 milijuna kuna ostalih obveza. Na dan 31. prosinac 2000. godine, prema knjigovodstvenom iskazu Zavoda, ukupne obveze iznosile su 4 793,2 milijuna kuna od čega su kratkoročne obveze iznosile 2 713,6 milijuna kuna (od čega je 108,8 milijuna kuna dospjelih te 2 604,8 milijuna kuna nedospjelih), a dugoročne financijske obveze 2 079,6 milijuna kuna. Naime, sredstva za otplatu dugova prema vjerovnicima HZZO je prikupio izdavanjem obveznica 17. srpnja 2000. godine u iznosu od 222 milijuna EUR-a (s rokom dospeljeća 19. srpnja 2004. godine) koje je upisao sindikat osam hrvatskih banaka (vodeći aranžer i agent izdanja obveznica bila je Zagrebačka banka). Obveznice su uvrštene u kotaciju na Zagrebačkoj burzi 21. srpnja 2000. godine, te je, u drugoj polovici godine sekundarno trgovanje obveznicama HZZO-a činilo u prosjeku 50% ukupnog trgovanja na Zagrebačkoj burzi. Obveznice HZZO-a prve su klasične obveznice na hrvatskom tržištu izdane u skladu s međunarodnom praksom, denominirane su u euru, te nose kamatnu stopu na glavnicu u visini od 8,50% godišnje, koja se isplaćuje polugodišnje. Prvi kupon obveznica dospijeva 17. siječnja 2001. godine i tada će se isplatiti kamata od 4,25%. Slijedeći kupon dospijeva na naplatu 17. srpnja 2001. godine.

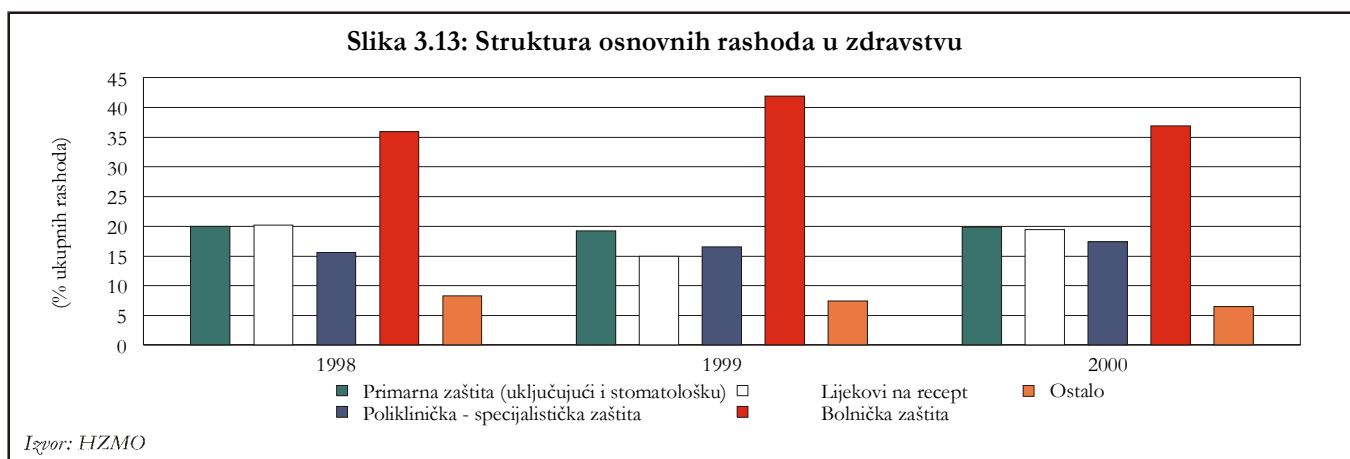
Ukupni su rashodi HZZO-a u 2000. godini iznosili 14 745,5 milijuna kuna ili 15,3% više nego u 1999. godini. Promatrano po ekonomskoj klasifikaciji zamjetno je povećanje udjela transfera kućanstvima i rashoda na ostale kupovine dobara i usluga u odnosu na 1999. godinu. Pored rashoda za kupovine dobara i usluga, koji čine 44,2% ukupnih rashoda, bruto plaće čine najveći dio ukupnih rashoda HZZO-a (36,3%). U odnosu na 1999. godinu rashodi za bruto plaće porasli su za 5,3% i iznosili su 5 352,4 milijuna kuna.

Promatrano prema vrsti izdatka najviše se trošilo na bolničku zdravstvenu zaštitu (4 245,4 milijuna kuna) dok se na primarnu zdravstvenu zaštitu sa stomatološkom (2 278,7 milijuna kuna) te na lijekove na recept (2 238,3 milijuna kuna) trošilo podjednako. Ukupne nadoknade i pomoći u 2000. godini iznosile su 1 858,9 milijuna kuna.

Tijekom 2000. godine došlo je do smanjenja udjela bolničke zaštite te porasta udjela primarne zdravstvene zaštite. Smanjenje bolničke zaštite pozitivan je trend iz razloga što je bolnička zaštita daleko najskuplji oblik zdravstvene zaštite (prosječan bolnički dan u 2000. godini koštao je oko 571 kunu) dok je prosječni plaćeni izdatak po usluzi u primarnoj zaštiti iznosio oko 33 kune, a prosječni izdatak u specijalističko – konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti oko 38 kuna. Ukupni izdaci za zdravstvenu zaštitu dosegli su razinu od 9,4% BDP-a u 2000. godini od čega je 1,7% BDP-a financirano transferima iz državnog proračuna a preostali dio originalnim prihodima HZZO-a. Razina izdatka za zdravstvene usluge u Hrvatskoj daleko je iznad izdataka za ovu svrhu u ostalim europskim zemljama (prosjeak je oko 4% BDP-a).

Prema podacima HZZO-a u 2000. godini prosječno je dnevno bilo 48 106 osoba na bolovanju (ili oko 1,8% više nego tijekom 1999. godine). Od toga je broja na teret poslodavca bilo 14 685 osoba, a na teret HZZO-a 33 420 osoba. Ukupno je u 2000. godini na nadoknade zbog bolesti utrošeno 915,9 milijuna kuna što je, iako ovaj iznos uključuje i zakašnjele povrate iz 1999. godine, gotovo dvostruko više nego tijekom 1999. godine.

Hrvatski sustav zdravstva ulazi u proces reforme čiji su ciljevi unaprijediti kvalitetu zdravstvene zaštite i troškova zdravstvene zaštite. Nositelj reforme je Ministarstvo zdravstva Republike Hrvatske, a reforma će zahvatiti sve bitne elemente zdravstvenog sustava: organizaciju zdravstvene administracije, financiranje zdravstvene zaštite te sustav pružanja i praćenja zdravstvenih usluga. Operativni ciljevi reforme su: financijska stabilizacija sustava, ograničenje rasta zdravstvenih troškova i uspostavljanje financijske stabilnosti sustava, uvođenje planiranja i upravljanja u sustav zdravstva, reorganizacija sustava financiranja i plaćanja zdravstvenih usluga, unapređenje učinkovitosti i kvalitete u sustavu pružanja zdravstvenih usluga te jačanje preventivne i primarne zdravstvene zaštite. Reforma sustava zdravstva je dugoročan proces i provodit će se u nekoliko faza, a već je započela uvođenjem hitnih mjera kao što su: saniranje dugova u HZZO-u i sustavu zdravstva, provjerom i usvajanjem nove liste lijekova, početkom rada na pilot projektu "Novi smjer zdravstvene politike" koji se financira sredstvima Svjetske banke itd. Navedene mjere pratiti će prva faza reforme koja će se provoditi kroz sljedeće projekte: institucionalnu reformu, unapređenje strukturalne organizacije zdravstvene zaštite, reorganizacija sustava financiranja i plaćanja zdravstva, definiranje osnovnog paketa zdravstvenih usluga, unapređenje plaćanja zdravstvenih usluga, planiranje zdravstvenih kapaciteta, reforma državnih bolnica, uvođenje kliničkih smjernica, unapređenje preventivne zdravstvene zaštite, projekt nacionalne politike lijekova, unapređenje zdravstveno – informacijskog sustava, jačanje međunarodne suradnje te politika profesionalnog razvoja u medicini i reformi zdravstva.

Tabela 3.6: Pregled privremene nesposobnosti za rad – bolovanje

	1997	1998	1999	2000	2000/1999
Stopa bolovanja*					
– ukupno	3,35	4,01	3,63	3,71	102,20
– na teret poslodavca	0,96	1,41	1,26	1,13	89,68
– na teret HZZO-a	2,39	2,60	2,37	2,58	108,86
Prosječno trajanje u danima					
– ukupno	27,56	27,01	25,96	29,99	115,52
– na teret poslodavca	10,70	12,42	11,64	12,23	105,07
– na teret HZZO-a	40,02	37,67	37,11	41,57	112,02
Zaposleni na bolovanju (dnevni prosjek)					
– ukupno	48 336	52 992	47 261	48 106	101,79
– na teret poslodavca	13 884	18 544	16 446	14 685	89,29
– na teret HZZO-a	34 452	34 048	30 815	33 420	108,45

* postotak zaposlenih na bolovanju u ukupno aktivnim zaposlenicima

Izvor: HZZO

3.2.3. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Godišnji prosjek registrirane nezaposlenosti povećao se s 321 866 u 1999. godini na 357 872 u 2000. godini odnosno za 36 tisuća osoba ili 11,2%. Prosječna stopa registrirane nezaposlenosti tijekom 2000. godine iznosila je 21,4%, a u prosincu 22,6%.

Tijekom 2000. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje posredovao je u zapošljavanju ukupno 118 032 evidentirane osobe (11,7% više nego u 1999. godini). Pri analizi zapošljavanja različitih kategorija tražitelja zaposlenja može se koristiti stopa zapošljavanja (zaposlen/(nezaposlen na početku + novoprijavljeni), koja pokazuje koliki je dio ukupnog broja tražitelja u godini, zaposlen tijekom godine. Prema podacima za 2000. godinu najveća je stopa zapošljavanja bila za tražitelje zaposlenja s visokom stručnom spremom.

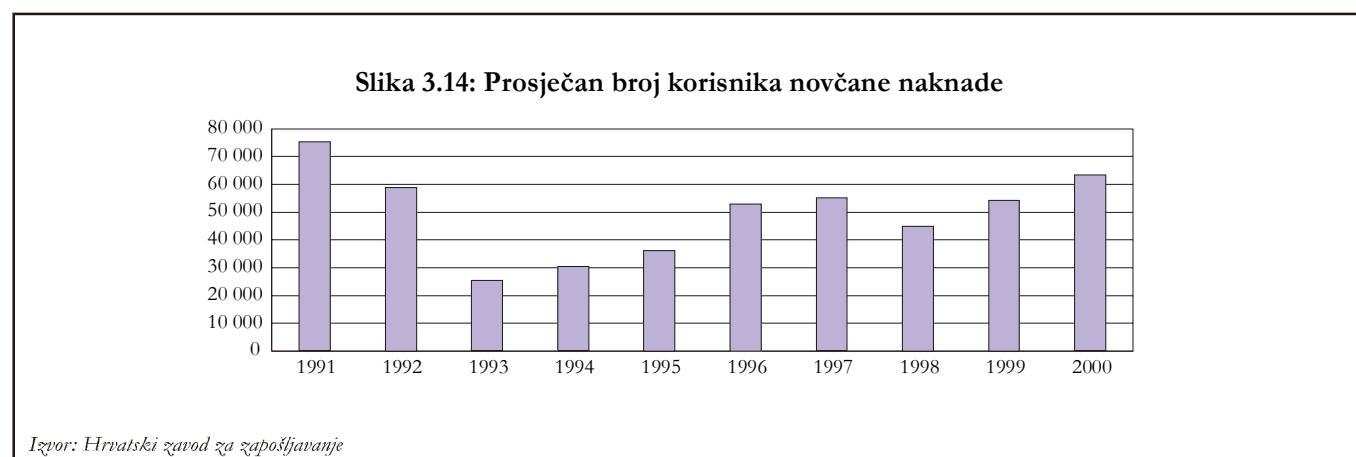
Tabela 3.7: Stopa zapošljavanja prema razini stručne spreme u 2000. godini

Razina stručne spreme	Nezaposleni	Novoprijavljeni	Zaposleni	Stopa zapošljavanja
NKV	67 170	39 310	11 657	10,9
PKV, NSS	48 482	31 702	12 059	15,0
KV, VKV	119 819	99 960	48 255	22,0
SSS	82 263	64 754	29 718	20,2
VŠS	10 604	10 476	6 263	29,7
VSS	13 392	15 704	10 080	34,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Temeljem Nacionalne politike zapošljavanja iz 1998. godine, Zavod za zapošljavanje je provodio pet programa, s ciljem smanjenja nezaposlenosti, poticanja otvaranja novih radnih mjesta, pomoć pri restrukturiranju gospodarstva i smanjenja neusklađenosti između ponude i potražnje na tržištu rada. Provedba tih programa privremeno je obustavljena 15. ožujka 2000. godine, ali je i dalje nastavljena realizacija do tada podnesenih zahtjeva za korištenje pojedinih programa te nastavljena realizacija već započetih programa. Krajem godine ponovo je aktualizirana izrada Politike i programa intenziviranja zapošljavanja tijekom razdoblja 2001. – 2003. godine.

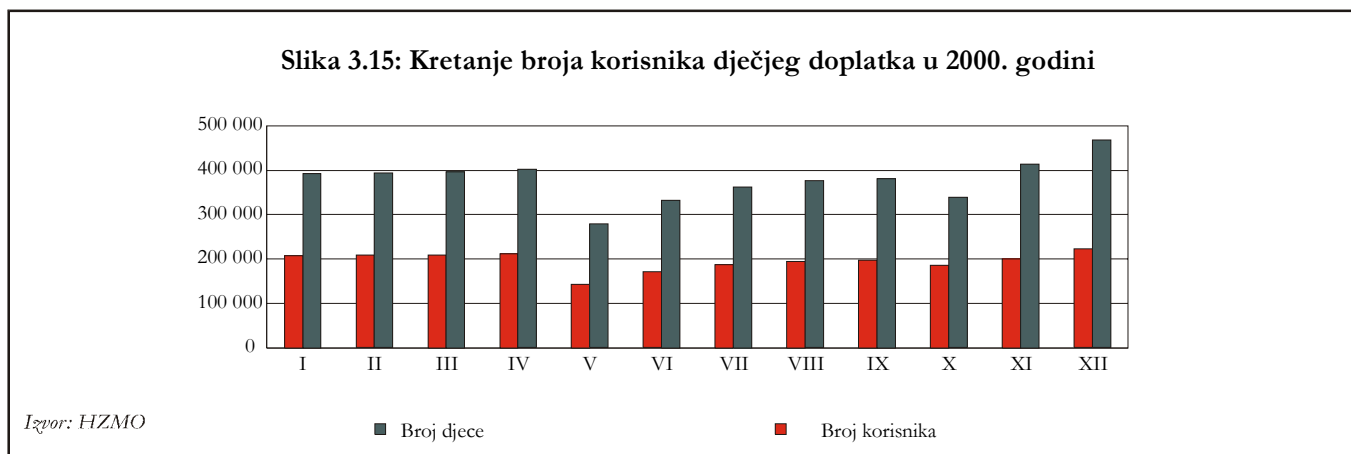
U 2000. godini naknadu za nezaposlene koju pruža Zavod za zapošljavanje primalo je u prosjeku 63 396 korisnika mjesečno odnosno 17,7% od ukupnog broja nezaposlenih osoba. Ukupna utrošena sredstva za novčanu naknadu iznosila su 649,26 milijuna kuna. U usporedbi s prethodnom godinom znatno je povećan broj korisnika naknade (za 16,8%), zbog povećanog priljeva u nezaposlenost osoba koje su prestale s radom zbog prestanka rada poslodavaca ili drugog razloga koji nezaposlenoj osobi omogućava stjecanje prava na novčanu naknadu.

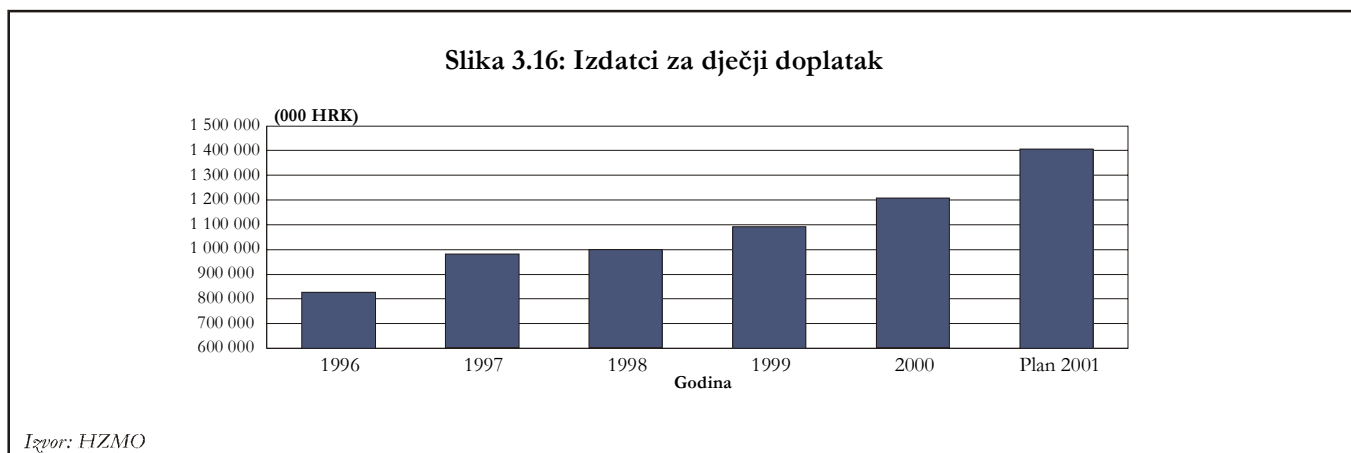
Ukupni prihodi Zavoda za zapošljavanje u 2000. godini iznosili su 993,9 milijuna kuna, a rashodi 1 011,2 milijuna kuna. Zavod je ostvario ukupni manjak od 17,26 milijuna kuna.

3.2.4. Sredstva dječjeg doplatka

Do 1. listopada 2000. godine vrijedile su odredbe starog Zakona o doplatku za djecu kojim je propisano da se visina cenzusa prihoda, kojim se uvjetuje stjecanje prava na doplatku za djecu, usklađuje početkom svake kalendarske godine razmjerno s porastom prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj te da se svota doplatka usklađuje razmjerno s porastom prosječnih troškova života u prethodnoj godini. U skladu s time 28. ožujka 2000. godine Upravno vijeće HZMO-a je donijelo Odluku o usklađivanju doplatka za djecu i cenzusa prihoda, te uvjet za stjecanje prava na doplatku za djecu u 2000. godini. Uredbom je određeno da prihodi na osnovi zaposlenja iznose mjesečno po članu kućanstva do 837,77 kuna doplatku iznosi 235,09 kuna; za prihode od 837,77 do 1 061,13 kuna doplatku iznosi 142,92 kuna, a za prihode od 1 061,13 do 1 324,78 kuna doplatku iznosi 127,57 kuna.

Prema odredbama novog Zakona o doplatku za djecu⁷ pravo na doplatku prošireno je i na djecu nezaposlenih roditelja te obrtnika i poljoprivrednika. Isto tako promijenjen je i način utvrđivanja prava na dječji doplatku. Naime, korisnik doplatka za djecu stječe pravo na doplatku ako mu ukupni dohodak po članu kućanstva mjesečno ne prelazi određeni postotak utvrđen od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, u prethodnoj kalendarskoj godini (postotak utvrđuje uredbom Vlada Republike Hrvatske). Korisniku, ako mu ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno ne prelazi niži postotak prosječne neto plaće, pripada doplatku za djecu u visini 9% prosječne neto plaće po djetetu (a za treće i svako slijedeće dijete povećava se doplatku za daljnjih 5% prosječne neto plaće). Ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između nižeg i višeg postotka prosječne neto plaće, korisniku pripada doplatku za djecu u visini 5% prosječne neto plaće po djetetu (za treće i svako slijedeće dijete povećava se doplatku za 4% prosječne neto plaće). Odredbe ovog Zakona stupile su na snagu 1. listopada 2000. godine, istodobno kada i Uredba Vlade RH⁸ kojom je niži postotak cenzusa za ostvarivanje prava na doplatku određen na 27,5% prosječne neto plaće, a viši postotak u iznosu od 50% prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj iz 1999. godine. Prosječna neto plaća iznosila je 3 055,42 kune.

Tijekom 2000. godine izdatci za dječji doplatku iznosili su 1 208,0 milijuna kuna ili 10,7% više nego u 1999. godini. Planom za 2001. godinu planirani su izdatci za dječji doplatku u iznosu od 1 405,4 milijuna kuna (16,3% više nego što je

⁷ Zakon o doplatku za djecu, Narodne novine br. 77/99.

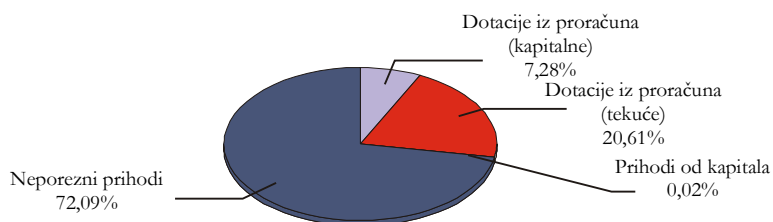
⁸ Uredba o utvrđivanju postotka o kojem ovisi stjecanje prava na doplatku za djecu, Narodne novine br. 83/00.

izvršeno u 2000. godini). Ovakav porast izdataka posljedica je spomenutog proširenja broja korisnika primjenom novog Zakona o dječjem doplatku čija je primjena započela 1. listopada 2000. godine.

3.2.5. Javno poduzeće “Hrvatske vode”

Ukupni prihodi javnog poduzeća “Hrvatske vode” u 2000. godini su iznosili 1 436,2 milijuna kuna, a u najvećoj su ih mjeri činili neporezni prihodi (naknada za korištenje voda) te transferi iz središnjeg državnog proračuna u iznosu od 400,7 milijuna kuna. Ukupni rashodi iznosili su 1 369,8 milijuna kuna ili 8,6% manje nego u 1999. godini.

Slika 3.17: Struktura prihoda javnog poduzeća “Hrvatske vode” u 2000. godini

Izvor: Ministarstvo financija

IV. FINANCIRANJE LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Prilog priredila: Mira Mastelić, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna

Promjenama Ustava Republike Hrvatske⁹ utvrđeno je da su gradovi i općine jedinice lokalne samouprave dok su županije jedinice područne (regionalne) samouprave. Područje općine, grada i županije određuje se na način propisan zakonom.

Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu.

Jedinice područne (regionalne) samouprave obavljaju poslove od područnog (regionalnog) značenja, a osobito poslove koji se odnose na školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Zakonom i izmjenama i dopunama zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj¹⁰ promijenjen je teritorijalni ustroj lokalnih jedinica tako da sada imamo 423 općine i 123 grada. Broj županija utvrđen je na 20 županija i Grad Zagreb koji ima status grada i županije.

Sustav lokalne samouprave i područne (regionalne) samouprave ustrojen je donošenjem Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi¹¹ čime je načelno uređeno i područje financiranja odnosno utvrđeno je da lokalne jedinice imaju svoje prihode kojima slobodno raspolažu.

Jedan od bitnih pokazatelja veličine i značaja lokalne i područne (regionalne) samouprave jest udio prihoda općina, gradova i županija u bruto domaćem proizvodu te udio u ukupnim proračunskim prihodima države. Udio proračuna općina, gradova i županija u bruto domaćem proizvodu Republike Hrvatske iznosio je u 1999. godini oko 6%, a udio proračuna u ukupnim proračunskim prihodima iznosio je u 1999. g. 10,32%.

4.1. IZVORI FINANCIRANJA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE

Sustav financiranja detaljnije je uređen Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave,¹² propisani su izvori (vlastitih, zajedničkih poreza, dotacija iz državnog i županijskih proračuna) i način financiranja poslova iz samoupravnog djelokruga općina, gradova i županija. Definirane su vrste poreza, njihova raspodjela između razina lokalne i područne (regionalne) samouprave, osnovica, obveznik i stopa (odnosno donja i gornja granica unutar kojih se propisuju porezi) te obračun i način plaćanja poreza.

Između općina i gradova ne postoje razlike u vrstama prihoda već samo u njihovoj visini, što ima za posljedice činjenice da ni danas njihov djelokrug u suštini nije različit.

Kao i u nekim europskim zemaljama, i u Republici Hrvatskoj osnovna značajka financiranja lokalnih jedinica jest zakonom utvrđena raspodjela zajedničkih prihoda između države i lokalnih vlasti kao i pripadnost vrsta prihoda (vlastiti porezni i neporezni prihodi) po razinama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zajednički porezni prihodi su porez na dohodak, porez na dobit, porez na priređivanje igara na sreću i porez na promet nekretnina, koji se dijele između države, županije, grada odnosno općine na slijedeći način:

Naziv prihoda	Općine/gradovi	Županije	Država
Porez na dohodak	32%	8%	60%
Porez na dobit	20%	10%	70%
Porez na priređivanje igara na sreću	50%	-	50%
Porez na promet nekretnina	60%	-	40%

Izvor: Ministarstvo financija

Ovakva preraspodjela poreza na dohodak primjenjuje se od travnja 2000. godine (do tada je udio općine odnosno grada bio 25% a županije 5%).

⁹ Ustav Republike Hrvatske, Narodne novine br 56/90, 113/2000.

¹⁰ Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj; Narodne novine br. 10/97, 124/97, 88/98, 22/99, 44/00 i 129/2000.

¹¹ Zakon o lokalnoj samoupravi i upravi, Narodne novine br. 90/92.

¹² Zakon o financiranju, Narodne novine br.117/93, 69/97, 33/00 i 73/00

U Gradu Zagrebu raspodjela zajedničkih poreza je drugačija jer on ima status grada i županije. Udio Grada Zagreba u porezu na dohodak je 45% dok se u Državni proračun uplaćuje preostalih 55% prihoda ostvarenih od poreza na dohodak na području Grada.

Gradovi iznad 40 000 stanovnika imaju zakonsko pravo uvesti prirez na porez na dohodak i to na dio poreza koji im pripada temeljem spomenute zakonske preraspodjele toga prihoda. Prirez na porez na dohodak pripada jedinici lokalne samouprave na čijem je području prebivalište poreznog obveznika.

Kolika je važnost prireza u strukturi ukupnih prihoda ilustrira primjer Grada Zagreba koji je u 1999. godini ostvario od prireza na porez na dohodak 435 milijuna kuna što iznosi 19,39% poreznih prihoda Grada, a za 2000. godinu planirano je ostvarenje u svoti od 469 milijuna kuna.

Najnovijim izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi propisano je da "porezni prihodi s naslova poreza na dohodak i poreza na dobit koji se ostvare na području posebne državne skrbi, a koji pripadaju državnom proračunu, u razdoblju od 5 godina od primjene ovoga Zakona prihodi su jedinica lokalne samouprave (općina i gradova) na područjima posebne državne skrbi".

Time je izvršeno ustupanje dijela zajedničkih poreza koji pripadaju državi zbog olakšavanja financiranja javnih potreba na nižim razinama i kao poticajna mjera za razvitak područja koja su bila okupirana ili pod neposrednim ratnim razaranjima i to:

- Preraspodjelom dijela poreza na dohodak (koji pripada državi 60%) u korist područja posebne državne skrbi (općina i gradova) koji iznosi 92%,
- Preraspodjelom poreza na dobit (koji pripada državi 70%) u korist područja posebne državne skrbi (općina i gradova) koji iznosi 90%.

Učinak primjene ovoga zakona već je prisutan, ali se pravi rezultati očekuju u narednom razdoblju.

4.2. KRETANJE PRIHODA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE U RAZDOBLJU 1999. – 2000.

U nastavku se prikazuje ostvarenje prihoda proračuna županija, gradova i općina u 1999. godini i plan prihoda u 2000. godini.

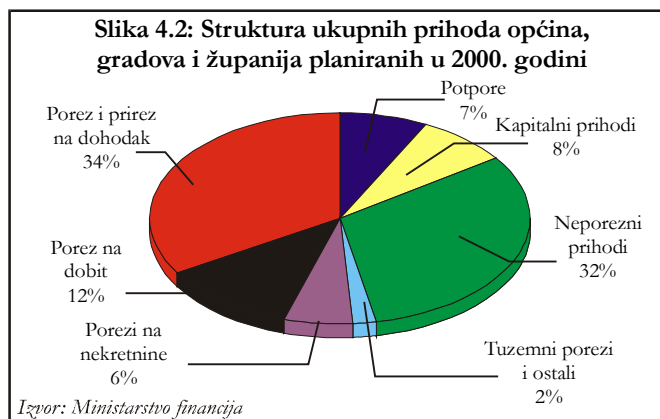
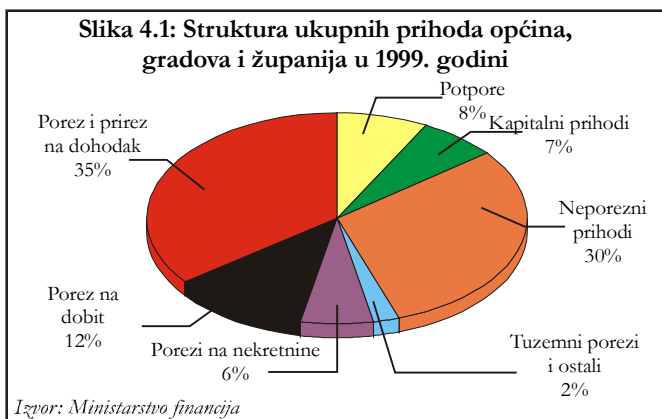
Ukupno ostvareni prihodi općina, gradova i županija u 1999. godini iznosili su 8,3 milijardi kuna dok je za 2000. godinu planirano 9,4 milijardi kuna, gdje dominiraju tekući prihodi koji su ostvareni u svoti od 7,1 milijardi kuna i u strukturi sudjeluju sa 85% ukupnih prihoda. Kapitalni prihodi iz godine u godinu pokazuju tendenciju rasta te su u odnosu na 1998. godinu porasli za 25% kao što je i njihov udio rastao u ukupnim prihodima, koji je u 1999. godini iznosio 7%, za razliku od potpora čiji udio bilježi pad u odnosu na 1998. godinu i u strukturi ukupnih prihoda u 1999. godini iznosio je 8% kao i u planu za 2000. godinu.

4.2.1. Porezni prihodi

Kao što pokazuju slike 4.1 i 4.2 porezi su nedvojbeno najizdašniji prihod proračuna lokalnih jedinica. Tako je udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima u 1999. godini iznosio 55% dok je u 2000. godini planiran 53%. Međutim, u odnosu na 1998. godinu ostvareno je za 4% manje poreznih prihoda.

Istodobno dok porezni prihodi padaju neporezni rastu za 1% u odnosu na 1998. godinu dok se u 2000. godini očekuje rast od 17% a paralelno s tim raste i rast udjela neporeznih prihoda u ukupnim prihodima. U 1999. godini udio je iznosio 30%, a u planu proračuna za 2000. godinu 32%.

Najveći dio poreznih prihoda lokalne i područne (regionalne) samouprave prikuplja se iz zajedničkih poreza (poreza na dohodak i poreza na dobit) na osnovi kojih je ostvareno 47% ukupnih lokalnih prihoda. Potrebno je istaknuti da je u okviru poreza na dohodak sadržan i prirez na porez na dohodak. Prirez je vlastiti prihod gradova, ali se zbog metodologije iskazivanja i praćenja ne može iskazati odvojeno od poreza na dohodak. U 1999. godini ukupno je ostvareno 486 milijuna kuna prireza ili 12% ukupnih poreznih prihoda.

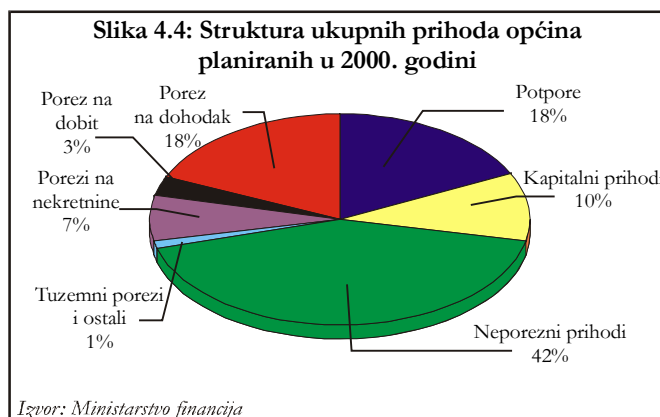
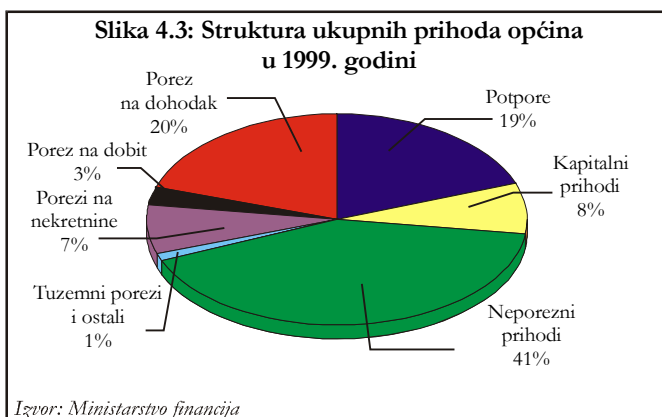

U promatranom razdoblju opaža se pad udjela poreza i prireza na dohodak. Smanjivanje ove vrste prihoda je posljedica promjena u sustavu oporezivanja dohotka koje su išle u pravcu povećanja neoporezivih dijelova dohotka. U 1999. godini udio poreza i prireza na dohodak u poreznim prihodima je iznosio 64%, a takav je udio planiran i za 2000. godinu.

Paralelno sa smanjivanjem udjela poreza i prireza na dohodak pada i udio poreza na dobit u ukupnim prihodima proračuna županija, gradova i općina u 1999. godini. Ovakvo smanjenje obrazlaže se smanjenjem gospodarske aktivnosti u 1999. godini kao i izmjenama Zakona o porezu na dobit¹³ (poticaji za ulaganja, za zapošljavanja, olakšice obveznicima s područja posebne državne skrbi, olakšice i oslobođanja za porezne obveznike na području grada Vukovara, te porezne obveznike koji posluju u slobodnim zonama). Udio poreza na dobit u 1999. godini iznosio je 21% u poreznim ili 12% u ukupnim prihodima.

Opisane tendencije koje su karakteristične za cijeli sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave vidljive su i u ukupnim prihodima općina. Na razini općina u 1999. godini ostvareno je 1,2 milijardi kuna, a za 2000. godinu planira se prikupiti 1,4 milijardi kuna.

Strukturu ukupnih prihoda općina prikazuju slike 4.3 i 4.4. Udio poreznih prihoda u ukupnim prihodima općina u 1999. godini iznosio je 31% dok se planom za 2000. godinu očekuje smanjenje udjela za 2%. Porez na dohodak i porez na dobit čine zajedno 73% poreznih prihoda, porezi na nekretnine 24%, a porezi na dobra i usluge 3%.

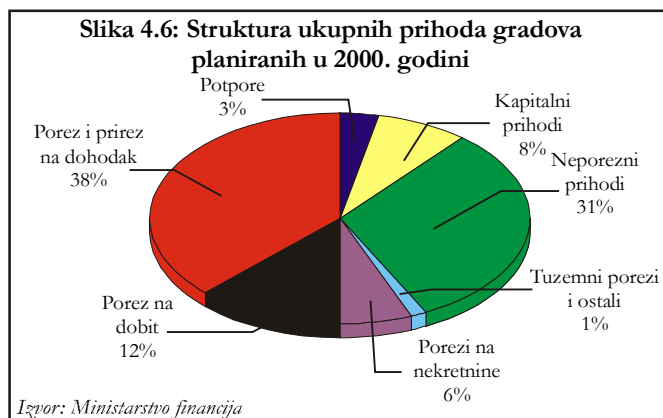
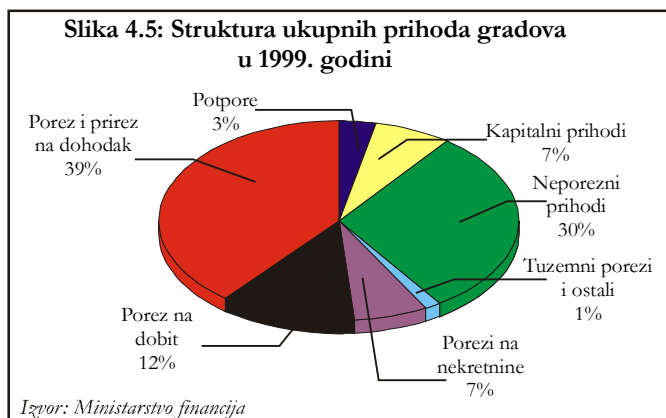
U porezima na nekretnine prema metodologiji MMF-a sadržani su prihodi od poreza na tvrtku, poreza na kuće za odmor te poreza na korištenje javnih površina. U domaćim porezima na dobra i usluge sadržani su prihodi od poreza na reklame, poreza na potrošnju kao i prihodi od ostalih poreza.

Udio neporeznih prihoda iz godine u godinu raste u ukupnim prihodima i to s 42% u 1999. godini na 43% u planu za 2000. godinu. Kapitalni prihodi povećani su u odnosu na prethodnu godinu za 13%. Udio kapitalnih prihoda pokazuje tendenciju rasta u strukturi sa 8% u 1999. godini na 10% u planu za 2000. Udio potpora u ukupnim prihodima općina je u 1999. godini iznosio 19%, a za 2000. godinu se planira smanjenje na 18%. Na razini gradova ostvareno je 6,3 milijardi kuna a za 2000. godinu planira se 7,1 milijardi kuna.

¹³ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine br. 127/2000.

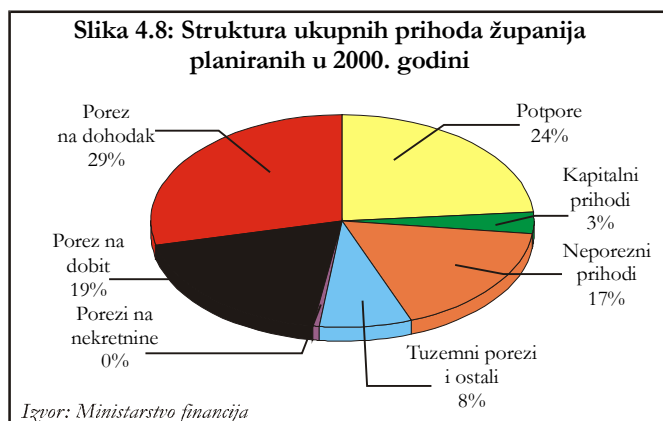
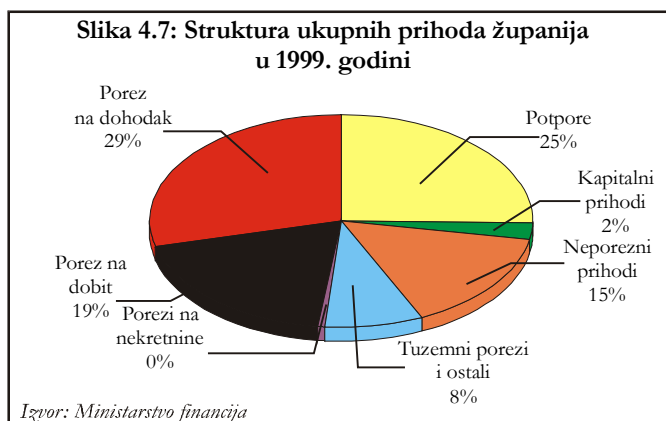
Gradski porez i prirez na dohodak te porez na dobit imaju značajniji udio u ukupnim poreznim prihodima te zajedno iznose 87% njihovih poreznih prihoda. Daleko manji udio od svega 11% imaju porezi na nekretnine dok porezi na dobra i usluge čine svega 2% njihovih poreznih prihoda.

Kao što pokazuju slike 4.5 i 4.6 i u strukturi prihoda gradova, postoji trend smanjivanja važnosti poreznih prihoda u korist povećanja važnosti neporeznih prihoda. Potpore u gradskim proračunima imaju nešto manji značaj nego u općinskim proračunima. U 1999. godini potpore su činile 3% ukupnih prihoda, a njihov udio u planu za 2000. godinu je na istoj razini kao i u 1999. godini. Na razini županija ostvareno je 775 milijuna kuna, a za 2000. godinu planira se 858 milijuna kuna ili kao i kod gradova isti udio u ukupnim proračunskim prihodima.

U županijskim poreznim prihodima, također jak utjecaj imaju prihodi od poreza na dohodak i poreza na dobit koji zajedno čine 84% njihovih poreznih prihoda dok porezi na nekretnine i porezi na dobra i usluge te ostali županijski porezi čine 16%. Među tim porezima iskazani su porezi na motorna vozila, porezi na plovne objekte i drugi porezi.

Porezni prihodi, kao što je vidljivo sa slika 4.7 i 4.8, dominiraju i u strukturi županijskih proračuna, ali za razliku od općinskih i gradskih proračuna u kojima porezni prihodi imaju tendenciju pada, kod županija raste udio poreznih prihoda. U 1999. godini njihov je udio u ukupnim prihodima iznosio 57%, dok se u proračunu za 2000. godinu očekuje njihovo smanjenje za 1%. U županijskim prihodima osim poreznih prihoda velik značaj imaju potpore. Međutim, kao što pokazuju slike njihov značaj opada jer su potpore u 1998. godini činile 36% ukupnih prihoda, a u proračunu za 2000. godinu tek 24% ukupnih prihoda županijskih proračuna.

Kada se odvojeno analiziraju pojedine razine lokalne i područne (regionalne) samouprave, tada se opaža različit značaj pojedinih poreza u njihovim proračunima. Gradovi i općine najveći dio prihoda ostvaruju iz zajedničkih poreza i vlastitih neporeznih prihoda u usporedbi sa županijama koje ovise o zajedničkim porezima i potporama. Ovo je posljedica načina raspodjele zajedničkih poreza isto kao i različitosti osnovica na koju se primjenjuje stopa oporezivanja. Međutim, za sve razine lokalne i područne (regionalne) samouprave karakteristično je da se vrlo mali dio prihoda ostvaruje od lokalnih poreza.

Analiza udjela poreznih prihoda 1999. na razini lokalnih i područnih (regionalnih) samouprava pokazuje gospodarstvenu situaciju u Republici Hrvatskoj. Proračuni lokalnih jedinica na području Splitsko-dalmatinske županije u ukupnim poreznim prihodima svih proračuna na području svih županija (bez Grada Zagreba) ostvarili su 15%, jedinica Primorsko-goranske županije 14%, na području Istarske županije 11%, dok proračuni na području Požeško-slavonske i Virovitičko-podravске županije imaju udio svega 1% u ukupnim poreznim prihodima.

4.2.2. Neporezni i kapitalni prihodi općina, gradova i županija

U skladu s posebnim zakonima županijama, gradovima i općinama pripadaju naknade i pristojbe koje se ubiru temeljem tih zakona, a koje su sadržane u neporeznim prihodima njihovih proračuna.

Neporezni prihodi (vidi slike od 4.1 do 4.8) bilježe rast u proračunima gradova, općina i županija. Međutim, potrebno je istaknuti kako se radi o namjenskim prihodima koji se mogu koristiti samo za djelatnosti za koje su i uvedeni. Radi se, naime, o naknadama i pristojbama iz područja komunalnog gospodarstva, uporabe pomorskog dobra, eksploatacije mineralnih sirovina, korištenja prostora elektrana, uporabe javnih površina, lovozakupnine, boravišne pristojbe, pristojbe od prodaje državnih biljega i dr.

Drugi najveći izvor prihoda lokalnih jedinica su neporezni prihodi koji se uglavnom mogu svrstati u četiri skupine i to:

- 1) prihodi od poduzetničke aktivnosti,
- 2) upravne pristojbe,
- 3) komunalne naknade,
- 4) komunalni doprinosi.

Porastu značenja neporeznih prihoda pridonijelo je također i povećanje visine komunalnih, isto kao i administrativnih pristojbi tako da je njihov udio u ukupnim prihodima povećan s 30% u 1999. godini na 32% u planu za 2000. godinu.

U okviru neporeznih prihoda kod županijskih, gradskih i općinskih proračuna najznačajniji udio imaju administrativne pristojbe sa 65%, zatim slijede prihodi od poduzetničkog dohotka i dohotka od nekretnina s 25% i ostali neporezni prihodi s udjelom od oko 10%. U općinskim i gradskim proračunima od navedenih prihoda, najznačajniji je udio komunalnih naknada i doprinosa.

Kolika je važnost ovih prihoda u pojedinim jedinicama (osim područja posebne državne skrbi) kao i namjena za koju se koriste, može se vidjeti iz primjera Općine Kostrena gdje od 34 milijuna kuna ukupno ostvarenih prihoda u 1999. godini neporezni prihodi sudjeluju sa 85%, prihodi ostvareni na osnovi komunalne naknade i doprinosa sa 60% za razliku od Grada Zagreba koji je ostvario oko 3 milijarde kuna ukupnih prihoda, u čijoj strukturi neporezni prihodi čine 22%, a komunalne naknade i doprinosi 11%.

Kapitalni prihodi imaju za lokalne jedinice relativno malo značenje. Kapitalni prihodi uključuju prihode od prodaje stanova u društvenom vlasništvu, prodaje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu isto kao i prihode od prodaje nepokretnih i pokretnih stvari u vlasništvu lokalnih jedinica s kojima se upravlja na gospodarskim i tržišnim osnovama radi stjecanja prihoda za financiranje svojih zadaća.

Pored toga iz Državnog proračuna osiguravaju se i sredstva za veliki dio kapitalnih projekata na razini lokalne samouprave koji nisu u djelokrugu obveznog financiranja iz proračuna. Isto tako i županije, ovisno o svojim mogućnostima, osiguravaju pomoć i potpore općinama i gradovima na svojem području izravno ili sufinanciranjem kapitalnih i tekućih izdataka.

Udio prihoda koji jedinice stječu od imovine različit je i ovisi o vrijednosti imovine. Može biti značajan, tako u pojedinim jedinicama iznosi preko 20 % ukupnih proračunskih prihoda.

U skladu sa Zakonom o proračunu jedinica može, za ostvarenje kapitalnih projekata, ostvariti i primitke od zaduživanja prema uvjetima propisanim zakonom. U skladu sa Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna i Naputkom ministra financija jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može sklapati ugovore o kreditu na tuzemnom i inozemnom tržištu kapitala isključivo za financiranje programa i projekata obnove i razvitka, ali ukupna godišnja obveza za kredit može iznositi najviše do 20% ostvarenih prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se zadužuje.

4.2.3. Potpore

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisani su kriteriji za određivanje potpora županijama iz Državnog proračuna. Međutim, u praksi se ove potpore realiziraju na način da se u skladu s mogućnostima Državnog proračuna osiguravaju potpore županijama, ali i izravno općinama i gradovima posebne državne skrbi.

Zbog višegodišnje složene situacije (nastale usred neposrednog djelovanja ratnih aktivnosti na trećinu teritorija – okupacijom) u Državnom se proračunu osiguravaju dotacije za područja posebne državne skrbi i doznačuju izravno jedinicama lokalne vlasti. Iz Državnog proračuna za 1999. godinu, doznačene su dotacije – tekući transferi u svoti od 263 796 207 kuna, a za 2000. godinu planirano je znatno manje, ukupno 179 174 200 kuna.

Iako se radi o nenamjenskim dotacijama (transferima), očekuje se da se ta sredstva većim dijelom koriste za investicijska ulaganja a manje za tekuću potrošnju.

Za jedinice s područja hrvatskog Podunavlja, kojima do 2000. godine nije bio ustanovljen status stupnja pripadnosti (prvoj ili drugoj skupini područja posebne državne skrbi) sredstva su se osiguravala i doznačivala putem županijskog proračuna (Osječko–baranjske i Vukovarsko–srijemske), a za neke gradove sredstva su doznačivana i izravno iz državnog proračuna.

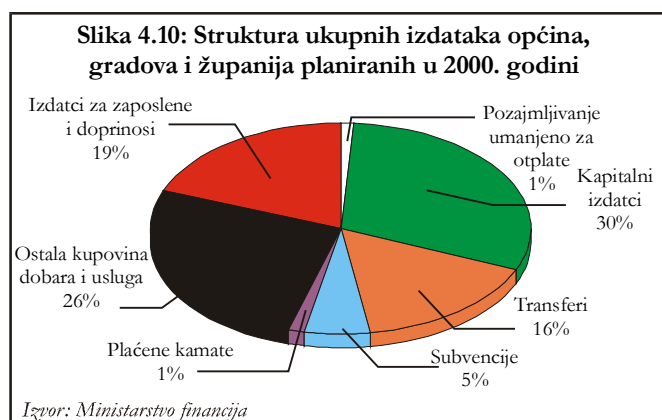
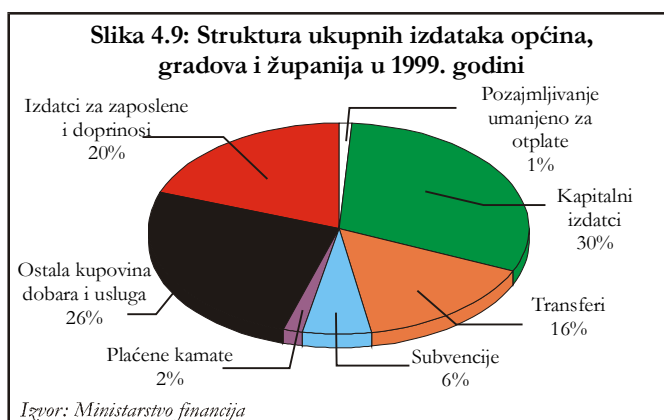
Te su jedinice ostvarile tekuće i kapitalne potpore iz Državnoga proračuna, proračuna županija i drugih subjekata.

Ako ukupno promatramo sustav financiranja javnih potreba, može se zaključiti da je postavljen tako da se međuproračunski prijenosi koriste kao sredstva potpore financijski slabijim jedinicama, a ne i kao sredstva kojim bi se financirala određena razina javnih potreba u svim lokalnim jedinicama.

Županije ovisno o svojim mogućnostima osiguravaju pomoć i potpore općinama i gradovima na svojem području izravno bilo putem dotacija (nenamjenskih manji dio) ili sufinanciranjem kapitalnih izdataka (veći dio).

4.3. IZDATCI PRORAČUNA JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE SAMOUPRAVE

Lokalne jedinice izvršile su u 1999. godini izdatke u ukupnoj svoti od 8,7 milijardi kuna dok je planom za 2000. godinu planirano 9,7 milijardi kuna ili gledano po razinama općine 1,2 milijardi kuna, gradovi 6,7 milijardi kuna i županija 821 milijuna kuna. Struktura izdataka općina, gradova i županija prikazana je slikama 4.9 i 4.10 i pokazuje da tekući izdatci čine oko 69% ukupnih lokalnih izdataka dok se preostali dio odnosi na kapitalne izdatke i neto posudbe.

Analizirajući pojedine razine lokalne i područne (regionalne) samouprave uočava se naročito velik udio tekućih izdataka u ukupnim izdatcima gradskih proračuna. U 1999. godini udio tekućih izdataka u općinskim proračunima iznosio je 63%, u gradskim 69%, a u županijskim 68%. Istodobno, stopa planiranih kapitalnih izdataka za 2000. godinu veća je u odnosu na 1999. godinu za 11%, te ukazuje na tendenciju jačanja investicijske uloge lokalnih jedinica. Ovakav porast kapitalnih izdataka omogućen je i činjenicom da je tijekom posljednjih godina Vlada Republike Hrvatske izdala znatan broj suglasnosti za zaduženje lokalnim jedinicama sa svrhom financiranja u prvom redu obnove i razvitka komunalne infrastrukture.

Tekući izdatci (izdatci za plaće, obvezni doprinosi na plaće, izdatci za utrošeni materijal, energiju i ostale usluge i sl.) planiraju se u proračunima županija, gradova i općina za zaposlenike i dužnosnike na temelju odluka njihovih nadležnih tijela pri čemu ne postoje zakonom propisana ograničenja za visinu plaća zaposlenih osim za plaće dužnosnika i plaćanje doprinosa.

U 1999. godini tekući izdatci su rasli po stopi od 3% dok je stopa tekućih prihoda smanjena za 3% što ukazuje na potrebu kontroliranja tekućih izdataka. U proračunu za 2000. godinu planiran je porast ove vrste izdataka po stopi od 11%, koliko je planiran i porast prihoda.

Najveći udio u tekućim izdatcima u 1999. godini, koji su u planu za 2000. godinu imaju izdatci za kupovinu dobara i usluga (izdatci za utrošeni materijal i tekuće održavanje) i to 38% tekućih izdataka, zatim subvencije i ostali tekući transferi 31%, a izdatci za zaposlene i doprinosi 29% tekućih izdataka. Transferi lokalnih jedinica namijenjeni su neprofitnim institucijama i udrugama kao što su dječji vrtići, kazališta, tehnička kultura i šport te komunalna poduzeća.

Većina ovih neizravnih transfera imala je karakter namjenskih subvencija najvećim dijelom kapitalnih. Neke subvencije a napose one koje se odnose na investicije ovise o spremnosti jedinica da sudjeluju s vlastitim prihodima u određenim projektima.

Promatrano prema vrstama lokalnih funkcija izdatci se mogu svrstati u 12 osnovnih skupina. Na lokalnoj razini vidljivo je da su funkcije stambenih i komunalnih poslova u strukturi ukupnih izdataka 25% (što jasno pokazuje da je glavni prioritet razvoj općina i gradova a time i županija u cjelini), izdatci za opće javne usluge 22% (plaće, materijalni troškovi i dr.), zatim usluge društvu (školstvo, zdravstvo, socijalna sigurnost i skrb) 15%. Slike 4.11 i 4.12 prikazuju udio pojedinih funkcija u ukupnim izdatcima gradova, općina i županija.

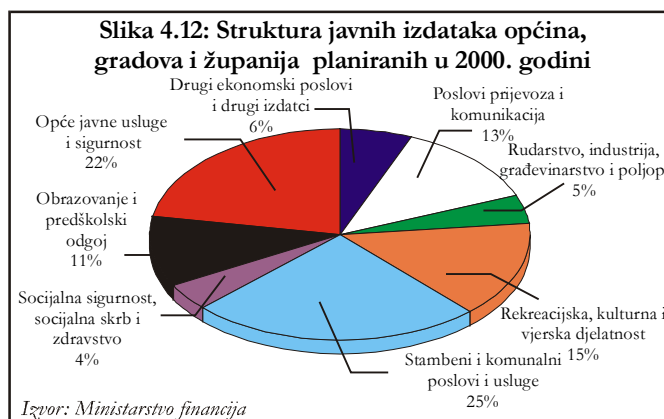
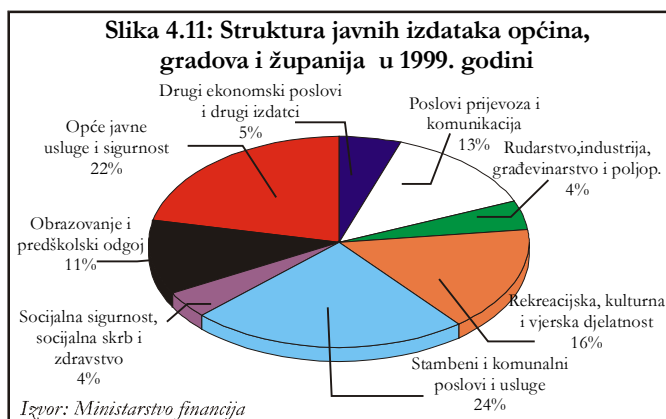

Tabela 4.1: Funkcionalna klasifikacija javnih izdataka općina, gradova i županija u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1998. – 2000. godine

	1998.	1999.	Plan 2000.
Ukupni izdatci po funkcijama	8 731 281 995	8 602 041 199	9 597 290 047
1. Opće javne usluge	1 763 341 132	1 832 016 423	2 024 121 460
2. Javni red i poslovi sigurnosti	39 792 546	40 996 838	96 469 871
3. Poslovi i usluge obrazovanja i predškolskog odgoja	967 913 965	977 415 186	1 054 850 897
4. Poslovi i usluge zdravstva	88 605 477	94 240 524	78 221 831
5. Socijalna sigurnost i socijalna skrb	291 626 679	265 960 429	305 849 625
6. Stambeni i komunalni poslovi i usluge	2 220 916 866	2 022 827 258	2 392 026 961
7. Rekreacijska, kulturna i vjerska djelatnost	1 209 049 984	1 391 459 828	1 399 532 950
8. Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	59 236 018	61 282 414	82 520 715
9. Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	393 721 321	317 743 473	358 270 085
10. Poslovi prijevoza i komunikacija	1 178 076 591	1 139 183 100	1 216 565 505
11. Drugi ekonomski poslovi i usluge	420 234 588	305 677 016	407 808 423
12. Izdatci koji nisu svrstani po glavnim skupinama	98 766 828	153 238 710	181 051 724

Izvor: Ministarstvo financija

V. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA
U 1999. GODINI

*Prilog priredila: Srebrenka Gudan, Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Ivanka Kukin, Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna*

Pravu mjeru veličine javnog sektora neke zemlje daje bilanca konsolidiranih prihoda i rashoda opće države, jer u sebi uključuje sve razine državne vlasti. Razine državne vlasti u Hrvatskoj su središnja država, izvanproračunski fondovi (Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Sredstva doplatka za djecu, Javno poduzeće "Hrvatske vode") i jedinice lokalne uprave i samouprave (općine, gradovi, županije). Budući da će konačni podatci o kretanju prihoda i rashoda konsolidirane opće države u 2000. godini biti raspoloživi tek tijekom ljeta 2001. godine, jer jedinice lokalne uprave i samouprave imaju zakonsku obvezu svoje godišnje izvješće dostaviti do kraja travnja, u ovom poglavlju dan je osvrt na ostvarenje iz 1999. godine.

5.1. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PO EKONOMSKOJ KLASIFIKACIJI

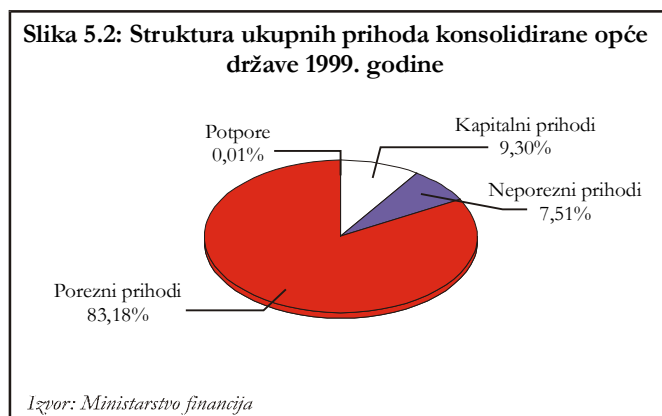
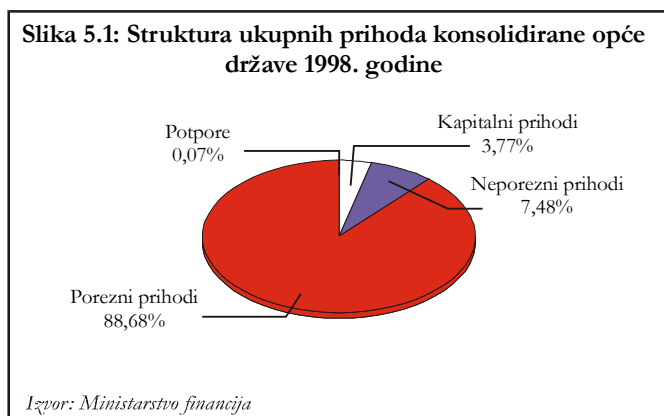
Tabela 5.1: Prihodi i rashodi konsolidirane opće države od 1996. – 1999. godine, % BDP

	Udio u BDP (%)			
	1996	1997	1998	1999
UKUPNI PRIHODI I POTPORE	50,37	48,62	52,86	52,56
I. Ukupni prihodi	50,35	48,61	52,82	52,56
1. Tekući prihodi	48,88	47,64	50,83	47,67
– Porezni prihodi	44,42	43,03	46,88	43,72
– Neporezni prihodi	4,46	4,61	3,95	3,95
2. Kapitalni prihodi	1,48	0,97	1,99	4,89
II. Potpore	0,01	0,01	0,04	0,00
UKUPNI RASHODI I NETO POSUDBE	50,74	49,83	52,37	54,76
III. Ukupni rashodi	50,28	49,31	51,50	53,66
1. Tekući rashodi	43,47	43,30	44,58	46,59
2. Kapitalni rashodi	6,81	6,02	6,93	7,07
3. Posudbe umanjene za otplate	0,45	0,52	0,86	1,10

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Pregledom osnovnih agregata prihoda i rashoda konsolidirane opće države klasificiranih prema ekonomskoj namjeni, i iskazanih kao udio u bruto domaćem proizvodu, očito je da je trend porasta ukupne javne potrošnje, koji je blago zaustavljen u 1997. godini (49,8% BDP-a), ponovno snažno nastavljen u posljednje dvije godine da bi u 1999. godini narastao na čak 54,8% BDP-a. Prema proračunu konsolidirane opće države za 2000. godinu veličina ukupne javne potrošnje trebala bi se vratiti na veličinu iz 1998. godine, a isto tako i podatci o ostvarenju konsolidirane središnje države (središnji državni proračun i izvanproračunski fondovi) u 2000. godini, upućuju na smanjenje javnog sektora u 2000. godini. Detaljan prikaz konsolidiranih prihoda i rashoda opće države, i pripadajućih nekonsolidiranih prihoda te rashoda središnjeg državnog proračuna, izvanproračunskih fondova i lokalne uprave i samouprave nalazi se u prilogu.

Ukupni prihodi konsolidirane opće države porasli su u 1999. godini nominalno 3,1% u odnosu na prethodnu godinu. Razlog tomu je prvenstveno rast kapitalnih prihoda od 154,6% i neporeznih prihoda od 3,5%, ali i 3,3% smanjeni porezni prihodi i 83% niže potpore. Kapitalni prihodi zabilježili su tako veliki rast zahvaljujući prodaji 35% Hrvatskih telekomunikacija Deuche Telekomu u rujnu 1999. godine. Iako bi zbog jednkrotnosti i neizvjesnosti prihode od privatizacije trebalo knjižiti kao primitke financiranja, mnoge tranzicijske zemlje, a među njima i Republika Hrvatska, smatraju ih kapitalnim prihodima zbog njihove veličine. Ovakvo međugodišnje kretanje kategorija prihoda odrazilo se i na samu strukturu ukupnih prihoda što je zorno prikazano na slijedećim slikama.

Porezno opterećenje na razini konsolidirane opće države, mjereno udjelom poreznih prihoda u BDP-u, smanjilo se s 46,9% u 1998. na 43,7% BDP-a u 1999. godini. Do poreznog rasterećenja došlo je jednim dijelom zbog poreznih promjena tijekom godine, ali djelomično i zbog popuštanja porezne discipline jednog dijela poreznih obveznika uslijed problema nelikvidnosti u gospodarstvu, te općeg lošijeg stanja u gospodarstvu. Naime, trend slabljenja gospodarske aktivnosti s kraja 1998. godine nastavljen je i u 1999. da bi pred kraj godine bio zaustavljen.

Slijedom toga, prihodi od poreza na dodanu vrijednost, kao najznačajniji prihodi od poreza na potrošnju, smanjili su se na godišnjoj razini 2%. Važno je napomenuti da je sustav poreza na dodanu vrijednost tijekom godine doživio značajne izmjene, koje su bitno utjecale na realizaciju ove vrste prihoda države. Od početka godine povećana je vrijednosna granica za ulazak u sustav PDV-a s 50 000 na 85 000 kuna, te je produženo obračunsko razdoblje s 15 na 30 dana. Cilj je prvenstveno bio pomoći poslovnim subjektima da poboljšaju svoju likvidnost, a time i likvidnost gospodarstva u cjelini. Zatim je u studenom uvedena nulta stopa PDV-a na sve vrste kruha i mlijeka, knjige, te lijekove s popisa Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Na taj je način dio osnovnih životnih namirnica prestao biti opterećen porezom na dodanu vrijednost čime se djelomično ublažila regresivnost ove vrste poreza. Nakon što je 1998. porez na promet dobara i usluga zamijenjen PDV-om prihodi od ove vrste poreza izgubili su svoj fiskalni značaj. Prihodi od lokalnih poreza na dobra i usluge su, unatoč slabijoj gospodarskoj situaciji, ostvarili rast od 8,9% na godišnjoj razini.

Druga značajna kategorija poreza na potrošnju su posebni porezi ili trošarine, koji su u 1999. godini za 0,8 postotnih povećali svoj udio u ukupnoj strukturi poreznih prihoda. Rast udjela trošarina u ukupnim poreznim приходima ocjenjuje se vrlo dobrim jer se na taj način povećava pravednost poreznog sustava. Međutim, isto tako se ocjenjuje da je rast prihoda od trošarina na godišnjoj razini mogao biti i znatno veći od ostvarenih 4,2%, s obzirom na izmjene u Zakonu o posebnim porezima koje su se dogodile tijekom godine. Prvo su u srpnju povećane trošarine na naftu i naftne derivate i na duhanske prerađevine, te je produžen rok plaćanja trošarina na duhan s 15 na 30 dana od preuzimanja markica. Time se nastojalo kompenzirati slabije ostvarenje ovih prihoda iz prvog dijela godine. Zatim je u studenom uslijedilo novo povećanje trošarina na duhanske prerađevine i na motorna vozila, plovne objekte i zrakoplove, te je uvedena nova trošarina na tzv. luksuzne proizvode (nakit, satovi, krzno, oružje itd.) koja se plaća po stopi od 30% na prodajnu cijenu bez PDV-a. Ovo povećanje starih, te uvođenje novih trošarina imalo je za cilj nadoknaditi prihode izgubljene uvođenjem nulte stope PDV-a. Najveći dio prihoda od trošarina ostvaren je od trošarina na naftu i naftne derivate (55,7%), te od trošarina na duhanske prerađevine (32%). Trošarine na naftu i naftne derivate su u 1999. godini donijele su 8,3% više prihoda nego u 1998. godini. Istodobno su trošarine na duhan, unatoč dvostrukom povećanju tijekom godine, ostvarile 0,7% manje prihoda prvenstveno zbog jačanja crnog tržišta ovih proizvoda.

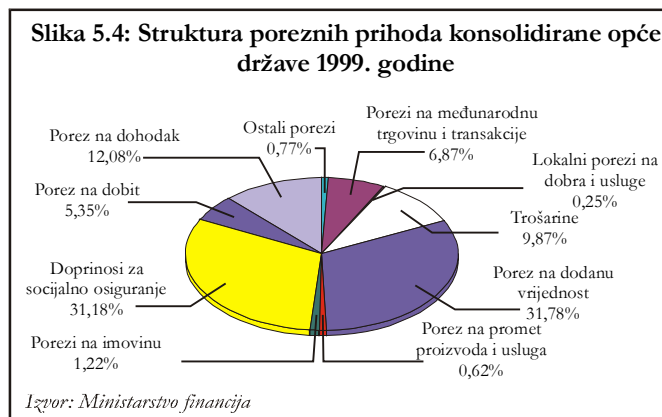
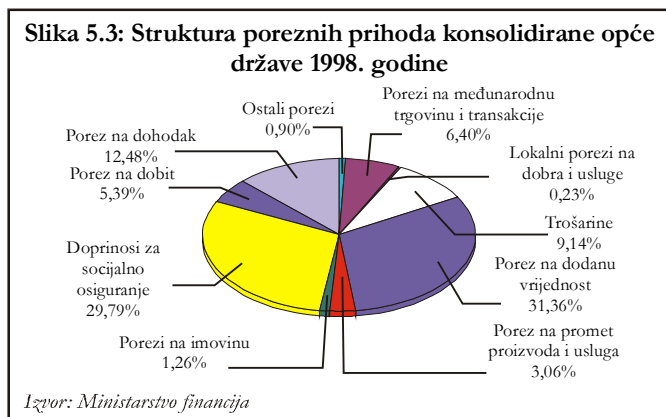
Prihodi ostvareni od carina u 1999. godini za 4,3% su premašili prošlogodišnje, što se, uzevši u obzir činjenicu da je tijekom godine došlo do pada uvoza, jedino može objasniti pojačanim naporima Carinske uprave.

Budući da je, prema Zakonu o porezu na dobit poduzeća, osnovica za obračun poreza u tekućoj godini ostvarenje poslovnih rezultata iz prethodne godine, tako se slabija gospodarska aktivnost iz 1998. godine odrazila na ostvarenje prihoda od poreza na dobit u 1999. godini. Na godišnjoj razini ti su se prihodi smanjili 3,1%, odnosno iznosili su 2,3% BDP-a.

Prihodi od poreza na dohodak građana smanjili su se nominalno na godišnjoj razini za 6,4% kao rezultat ukupne gospodarske situacije, ali i promjena u poreznom sustavu tijekom godine, koje su išle u smjeru smanjenja regresivnog učinka indirektnih poreza na potrošnju. Izmjene u Zakonu o porezu na dohodak u 1999. godini imale su prvenstveno za cilj porezno rasterećenje nižih razina dohotka, a s takvom je politikom nastavljeno i u 2000. godini. Tako je početkom 1999. godine osnovni osobni odbitak za radnike povećan s 800 na 1 000 kuna, a za umirovljenike s 2 000 na 2 500 kuna mjesečno. Osim toga povećani su koeficijenti za uzdržavane članove obitelji (0,5 za prvog, 0,7 za drugog, 1,0 za trećeg, 1,4 za četvrtog, 1,9 za petog, te se progresivno povećava za svakog daljnjeg člana) kojima se množi osnovni osobni odbitak, a čime se umanjuje porezna osnovica. Sve su ove promjene djelovale u smjeru povećanja neto plaće, a naročito osobama s velikim brojem uzdržavanih članova obitelji. Osim toga, ove su izmjene utjecale i na ostvarenje prihoda jedinica lokalne uprave i samouprave. Naime, 25% od ukupno prikupljenih prihoda od poreza na dohodak građana išao je jedinicama lokalne uprave i samouprave, a 75% u središnji državni proračun. Prihodi od poreza

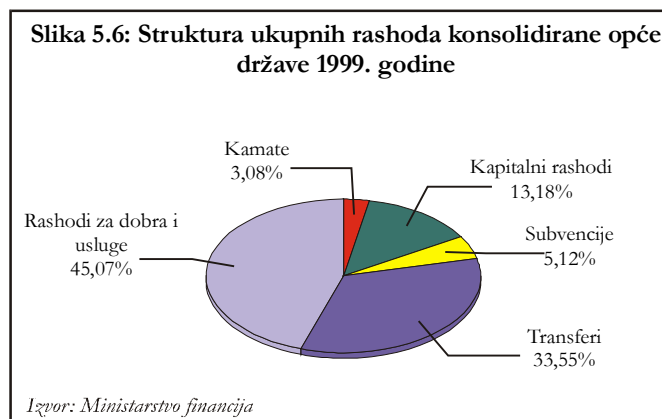
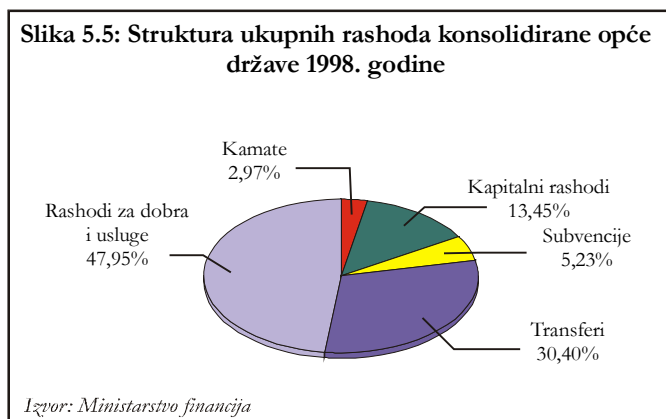
na dohodak i prireza na porez na dohodak, kao vlastitog prihoda gradova, sudjelovali su 1999. godine u ukupnim prihodima jedinica lokalne uprave i samouprave s 35,4%, a na godišnjoj razini zabilježili su pad od 5,4%.

Prosječna mjesečna bruto plaća 1999. godine bila je 10,2% veća u odnosu na prethodnu godinu, pa je tako prikupljeno 1,2% više ukupnih doprinosa za socijalno osiguranje u odnosu na 1998. godinu. Značaj ovog rasta još je veći ako se uzme u obzir činjenica da su doprinosi socijalnom osiguranju do lipnja 1998. godine obuhvaćali, osim doprinosa za mirovinsko, zdravstveno osiguranje, za nezaposlene, i doprinose za dječji doplatak (2,2% iz plaće) i vodoprivredni doprinos (0,8% na plaće) koji su u lipnju ukinuti, te je tako osnovica za usporedbu bila znatno veća.

Promjene u unutarnjoj strukturi poreznih prihoda vidljive su usporedbom dijagrama sa slika 5.3. i 5.4. Očito je da su promjene u poreznom sustavu u 1999. godini bile usmjerene na pravedniju raspodjelu poreznog opterećenja u društvu odnosno na smanjenje sveukupnog poreznog opterećenja, ali i na povećanje porezne discipline. Kako su ukupni porezni prihodi u 1999. godini bili nominalno 3,3% manji nego u 1998., dok je nominalni rast bruto domaćeg proizvoda iznosio 3,7%, tako je, mjereno udjelom konsolidiranih poreznih prihoda opće države u BDP-u, sveukupno porezno opterećenje smanjeno za 3,2% u odnosu na prethodnu godinu. Proračun konsolidirane opće države i preliminarni podaci za 2000. godinu, kao i porezne reforme tijekom godine govore u prilog tome da će se trend smanjenja poreznog opterećenja (za oko 2% u 2000. godini) kao glavne odrednice fiskalne politike nastaviti i u narednim godinama.

Kontinuitet rasta ukupnih rashoda konsolidirane opće države, kako nominalno tako i realno, nastavljen je i u 1999. godini, a prema svemu sudeći nastaviti će se i u narednim godinama. Nominalno su ukupni rashodi porasli 8,4%, a realno 2,4% BDP-a, u odnosu na 1998. godinu. Rast javnog sektora, prikazan na ovakav način (bilanca na gotovinskom načelu), dobiva još više na težini kada se uzmu u obzir i neplaćene obveze države do kraja godine (bilanca na obračunskom načelu).

Promjene u strukturi ukupnih rashoda konsolidirane opće države prikazane su slikama 5.5. i 5.6. Struktura ukupnih rashoda izmijenila se u korist tekućih rashoda, a na štetu kapitalnih. Kapitalni rashodi porasli su 5,9% nominalno na godišnjoj razini dok su tekući rashodi porasli 8,4%. Od kapitalnih izdataka najviše je sredstava utrošeno na obnovu ratom razrušenih područja, te obnovu i gradnju cesta.

Nominalni rast tekućih rashoda od 8,4% inicirali su 10,8% veći rashodi za plaće proračunskih korisnika, 11,9% veći izdatci za kamate i 17,3% veće subvencije i tekući transferi. Tabela 5.2. prikazuje kretanje najvažnijih komponenti tekućih izdataka.

Tabela 5.2: Kretanje tekućih rashoda konsolidirane opće države

	Udio u BDP (%)			
	1996	1997	1998	1999
Rashodi za dobra i usluge	25,15	23,15	24,70	24,19
– Nadnice i plaće zaposlenih	11,16	10,97	11,88	12,70
– Ostale kupovine dobara i usluga	13,99	12,19	12,82	11,49
Izdatci za kamate	1,15	1,49	1,53	1,65
Subvencije i ostali tekući transferi	17,17	18,66	18,35	18,65

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Veličina rashoda za dobra i usluge donekle se stabilizirala na 24,2% BDP-a, ali se njegova struktura znatno mijenja u korist nadnica i plaća zaposlenih u javnom sektoru. Dok se ostale kupovine dobara i usluga kontinuirano smanjuju (s 28,7% tekućih rashoda 1998. na 24,6% 1999. godine), nadnice i plaće zaposlenih se povećavaju (s 26,7% 1998. na 27,3% tekućih rashoda 1999. godine). Bruto plaće korisnika državnog proračuna jedan su od najvažnijih generatora rasta tekućih rashoda, a time i ukupne javne potrošnje u zemlji. Naime, kao nastavak politike smanjivanja razlike između plaća državnih službenika i namještenika i zaposlenih u ostalim sektorima iz 1998. godine, plaće korisnika državnog proračuna povećane su tijekom 1999. godine dva puta. Prvo povećanje od 5% zbililo se u kolovozu, a drugo od 12% u prosincu. Osim toga ponovno su u prosincu isplaćene “božićnice” u iznosu od 1 000 kuna i darovi za djecu (400 kuna), što je dodatno povećalo tekuće izdatke. U 2000. godini ovaj je trend zaustavljen, jer je Vlada u cilju restrikcije državne potrošnje za oko 20% smanjila plaće državnih dužnosnika, a za 5% bruto plaće državnih službenika i namještenika, te ukinula isplate “božićnica” i darova za djecu, čime je masa bruto plaća u proračunu konsolidirane opće države za 2000. godinu pala na 12,2% BDP-a. Nadalje, Vlada je proračunom za 2001. godinu 10% nominalno smanjila masu bruto plaća korisnika državnog proračuna, što bi trebalo pridonijeti daljnjem padu javnih rashoda.

Izdatci za subvencije i tekuće transfere i dalje kontinuirano bilježe brzi rast. Na godišnjoj razini subvencije su nominalno porasle 5,8% prvenstveno zbog sanacija državnih poduzeća, a dijelom i nastavka sanacija bankarskog sustava. Istodobno je rast transfera definitivno najvažniji uzrok rasta tekućih rashoda opće države, a time i ukupnih javnih rashoda. Ukupni transferi su u 1999. godini nominalno porasli 19,2% u odnosu na prethodnu godinu, čime su dosegli rekordnih 18% BDP-a. Problemi u gospodarstvu naročito su se odrazili na porast transfera stanovništvu (prijevremeno umirovljenje, otpuštanje radnika i sl.). Transferi stanovništvu (mirovine, zdravstveno osiguranje, porodiljni dopust, doplatak za djecu, socijalna pomoć i sl.) u 1999. zabilježili su rast od 17,1% odnosno činili su 30% ukupnih konsolidiranih javnih rashoda. Budući da se ostale rashodne stavke konsolidirane opće države nisu značajnije mijenjale, jasno je da je osnovni generator brzog rasta javnog sektora zapravo snažan rast tekućih transfera i to prvenstveno transfera stanovništvu. To upućuje na problem neodrživosti postojećeg sustava mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, te na nužnost njihove reforme kao jedinog dugoročnog načina djelotvornog smanjivanja ukupnih javnih rashoda. Kako obje reforme neće krenuti s primjenom prije 2002. godine (mirovinski sustav), takvi nepovoljni trendovi u kretanju tekućih rashoda će se nastaviti i u narednim godinama, što će i dalje pridonositi fiskalnoj neravnoteži, a time i makroekonomskoj nestabilnosti.

5.2. KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA PREMA RAZINAMA FISKALNE VLASTI

Konsolidirani prihodi i rashodi opće države prema razinama fiskalne vlasti (središnji državni proračun, izvanproračunski fondovi, jedinice lokalne uprave i samouprave) ukazuju na to da je snažan rast javne potrošnje prvenstveno rezultat brzog rasta rashoda izvanproračunskih fondova. Tabela 5.3. zorno ilustrira trendove unutar konsolidirane bilance opće države iskazane prema razinama fiskalne vlasti.

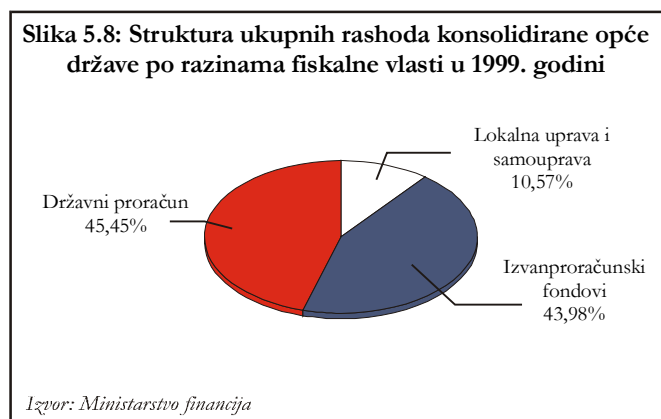
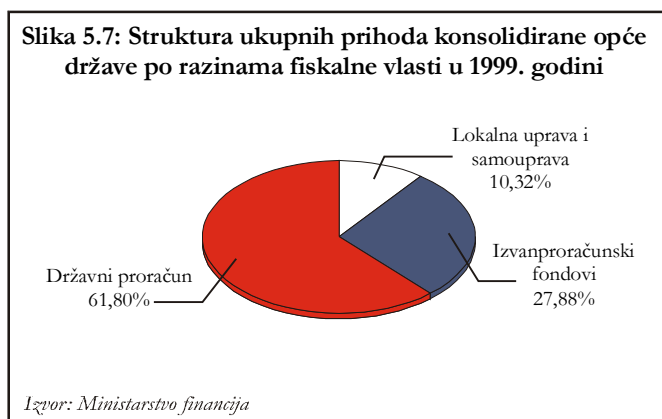
Osnovna karakteristika ovako iskazane konsolidirane opće države u 1999. godini je nastavak trenda bržeg međugodišnjeg rasta rashoda izvanproračunskih fondova (14,2%) od rashoda središnje države (5,7%) i jedinica lokalne uprave i samouprave (-4,4%), ali istodobno i slabijeg ostvarenja prihoda tih fondova (-0,7%). Upravo ovakav trend kretanja rashoda izvanproračunskih fondova je glavni generator fiskalne neravnoteže i narušavanja makroekonomske stabilnosti u posljednjih nekoliko godina. U strukturi ukupnih prihoda opće države udio prihoda središnjeg državnog proračuna i dalje se povećava (sa 60,2% u 1998. na 61,8% u 1999. godini) dok se udio prihoda izvanproračunskih

fondova i jedinica lokalne uprave i samouprave smanjuje. Istodobno se na rashodnoj strani odvijaju upravo suprotni trendovi, naime udio središnjeg državnog proračuna i jedinica lokalne uprave i samouprave u ukupnoj javnoj potrošnji se smanjuje, dok se udio izvanproračunskih fondova povećava (s 41,8% u 1998. na 44% u 1999. godini). Struktura prihoda i rashoda konsolidirane opće države u 1998. godini prikazana je slikama 5.7. i 5.8.

Tabela 5.3: Konsolidirana opća država prema razinama fiskalne vlasti

	Udio u BDP (%)			
	1996	1997	1998	1999
Ukupni prihodi i dotacije	50,37	48,62	52,86	52,56
Državni proračun	29,05	27,34	31,84	32,49
Izvanproračunski fondovi	15,65	15,62	15,31	14,65
1. Fond mirovinskog i invalidskog osiguranja	8,80	8,83	7,70	7,47
2. Fond zdravstvenog osiguranja	4,77	4,66	5,93	6,00
3. Fond za zapošljavanje	0,62	0,51	0,51	0,53
4. Sredstva doplatka za djecu	0,81	0,79	0,39	0,01
5. Hrvatska vodoprivreda	0,64	0,84	0,77	0,65
Lokalna uprava i samouprava	5,67	5,66	5,71	5,42
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	50,74	49,83	52,37	54,76
Državni proračun	25,35	23,52	24,42	24,89
Izvanproračunski fondovi	19,71	20,61	21,88	24,08
1. Fond mirovinskog i invalidskog osiguranja	9,69	11,14	11,75	13,31
2. Fond zdravstvenog osiguranja	7,74	7,06	7,83	8,35
3. Fond za zapošljavanje	0,63	0,58	0,42	0,58
4. Sredstva doplatka za djecu	0,79	0,81	0,75	0,80
5. Hrvatska vodoprivreda	0,87	1,02	1,13	1,04
Lokalna uprava i samouprava	5,67	5,69	6,07	5,79
Ukupni višak (+)/manjak (-)	-0,37	-1,21	0,49	-2,19

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Ovakvo kretanje prihoda i rashoda u 1999. godini ponovno je, nakon ostvarenja viška u 1998. godini, konsolidiranu opću državu dovelo u zonu manjka od 2,2% BDP-a. Promatrano po razinama fiskalne vlasti očito je da je ovakva razina ukupnog manjka ostvarena prvenstveno zbog velikog manjka kod izvanproračunskih fondova, na što ukazuje tabela 5.4. Iako je i u 1999. godini središnji državni proračun ostvario veliki ukupni višak njegova razina nije bila dovoljna da bi se pokrio manjak ostvaren na drugim razinama vlasti (prije svega u izvanproračunskim fondovima). Nedvojbeno je da se žarište fiskalnih problema i osnovni uzrok porasta javne potrošnje nalazi upravo u nesrazmjernom rastu prihoda i rashoda izvanproračunskih fondova (naročito mirovinskog i zdravstvenog osiguranja).

Tabela 5.4: Ukupni višak/manjak konsolidirane opće države prema razinama fiskalne vlasti

	Udio u BDP (%)			
	1996	1997	1998	1999
Ukupni višak (+)/manjak (-) državnog proračuna	3,70	3,81	7,42	7,60
Ukupni višak (+)/manjak (-) izvanproračunskih fondova	-4,06	-4,99	-6,57	-9,43
Ukupni višak (+)/manjak (-) lokalne uprave i samouprave	0,00	-0,03	-0,36	-0,37
Ukupni višak (+)/manjak (-) konsolidirane opće države	-0,37	-1,21	0,49	-2,19

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Dakle, jedino je visoki konsolidirani višak središnjeg državnog proračuna omogućavao održavanje relativno niskog manjka konsolidirane opće države tijekom proteklih godina. Kako se u naredne dvije godine ne očekuje bitna promjena trenda prihoda i rashoda izvanproračunskih fondova (reforma mirovinskog sustava predviđena je za 1. siječnja 2002. godine), tako je nužno da naponi Vladine politike na smanjenju državne potrošnje budu dostatni da podnesu posljedice mjera fiskalne politike koje su išle u smjeru daljnjeg smanjenja poreznog opterećenja.

Kolika je stvarna veličina javnog sektora u Hrvatskoj (mjereno udjelom opće države u BDP-u), u međunarodnim usporedbama vidljivo je iz tabele 5.5. Ono što Hrvatsku, osim same veličine javnih rashoda, izdvaja iz skupine razvijenih europskih zemalja i naprednih tranzicijskih zemalja je sam smjer trenda. Naime, u posljednjih nekoliko godina, a naročito u protekle dvije godine, u Hrvatskoj kontinuirano raste veličina javnog sektora za razliku od padajućih trendova prisutnih u zemljama s kojima se često uspoređujemo. Osim toga, većina razvijenih europskih zemalja i naprednih tranzicijskih zemalja uspjela je u posljednje dvije godine smanjiti deficit opće države, a jedino je Hrvatska u istom razdoblju iz zone suficita u 1998. prešla u zonu deficita u 1999. godini. Takvo kretanje državne potrošnje unatoč smanjenju poreznog opterećenja u dužem roku znatno šteti konkurentnosti Hrvatske, jer implicira rast zaduženosti.

Tabela 5.5: Međunarodna usporedba konsolidirane opće države

Udio u BDP (%)	Ukupni rashodi		Ukupni višak (+)/manjak (-)	
	1998	1999	1998	1999
RAZVIJENE ZEMLJE				
Europska unija	46,2	45,9	-1,6	-0,8
Europska monetarna unija	47,1	46,8	-2,2	-1,3
OECD	37,7	37,5	-1,2	-0,8
PROSJEK	43,7	43,4	-1,7	-1,0
TRANZICIJSKE ZEMLJE				
Češka ¹⁾	40,8	42,1	-2,6	-0,6
Mađarska ²⁾	46,4	46,9	-4,6	-4,5
Poljska ³⁾	42,2	41,8	-3,0	-1,0
Slovačka ⁴⁾	41,8	42,6	-4,6	-3,6
Slovenija ⁵⁾	43,8	44,3	-0,8	-0,6
Hrvatska ⁶⁾	52,4	54,8	0,5	-2,2
PROSJEK BEZ HRVATSKE	43,0	42,7	-3,1	-2,1
PROSJEK S HRVATSKOM	44,6	45,1	-2,5	-2,1

Izvor: OECD Economic Outlook, No. 68, prosinac 2000.

¹⁾ Izvor: Ministarstvo financija Republike Češke

²⁾ Izvor: Ministarstvo financija Republike Mađarske

³⁾ Izvor: Ministarstvo financija Republike Poljske

⁴⁾ Izvor: Ministarstvo financija Republike Slovačke

⁵⁾ Izvor: Slovenian Economic Mirror, No. 1. siječnja 2001.

⁶⁾ Izvor: Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

5.3. VIŠAK/MANJAK KONSOLIDIRANE OPĆE DRŽAVE

Nakon 1998. godine u kojoj je konsolidirana opća država ostvarila ukupni višak, rashodi ponovno rastu znatno brže od prihoda što je u konačnici u 1999. godini rezultiralo ostvarenjem ukupnog manjka od 3 129,9 milijuna kuna. Dakle, snažan rast veličine javnog sektora, uz prethodno opisano smanjenje poreznog opterećenja doveo je do ukupnog manjka konsolidirane opće države od 2,2% bruto domaćeg proizvoda, što je najveći zabilježeni manjak u posljednjih pet godina. Međutim, prava slika stanja opće države dobije se kada se ukupni iznos rashoda dodaju i neplaćene obveze države do kraja godine (bilanca po obračunskom načelu) čime manjak konsolidirane opće države u 1999. godini doseže gotovo 8% BDP-a. Kretanje ukupnog viška/manjka konsolidirane opće države (po gotovinskom načelu) prikazano je tabelom 5.6.

Tabela 5.6: Višak/manjak i financiranje konsolidirane opće države

	Udio u BDP (%)			
	1996	1997	1998	1999
Tekući višak (+)/manjak (-)	5,41	4,34	6,25	1,08
Ukupni višak (+)/manjak (-)	-0,37	-1,21	0,49	-2,19
Ukupni višak (+)/manjak (-) bez prihoda od privatizacije	-1,76	-2,12	-1,44	-7,00
Ukupno financiranje	0,37	1,21	-0,49	2,19
Domaće financiranje	-0,49	-1,31	-0,58	-1,29
Strano financiranje	0,86	2,52	0,08	3,48

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

Primjene li se standardi MMF-a o knjiženju prihoda od privatizacije u financiranju, ukupni manjak konsolidirane opće države u 1999. godini penje se na 7% BDP-a.

Unatoč smanjenju tekućih prihoda, od 2,7% na godišnjoj razini, i istodobno snažnom rastu tekućih rashoda u 1999. godini od 8,4% konsolidirana opća država uspjela je svoje tekuće obveze podmiriti iznosom tekućih prihoda. Prema tome, tekući višak ili štednja konsolidirane opće države, iskazana kao razlika između tekućih prihoda i tekućih rashoda, iznosila je 1 542,9 milijuna kuna ili 1,1% BDP-a. Štednja opće države obično predstavlja najznačajniji izvor financiranja kapitalnih izdataka države, a u 1999. godini ona je dosegla razinu od samo 17,9% štednje iz 1998. godine čime je bilo pokriveno tek 15,3% kapitalnih izdataka. Zapravo, situacija u 1999. godini nije bila s tog aspekta tako loša jer su ostvareni značajni privatizacijski prihodi kojima je pokriven ostatak kapitalnih izdataka. Međutim, slika bi se znatno izmijenila da su privatizacijski prihodi knjiženi u financiranju, kako nalažu međunarodni knjigovodstveni standardi, a ne u kapitalnim приходima. Naime, jednokratni karakter i neizvjesnost ostvarivanja tih prihoda, kao i neizvjesnost samog iznosa privatizacijskih prihoda ukazuju na razloge za njihovo prikazivanje u stavkama financiranja. Tako se na primjer pri izradi proračuna za 2000. godinu računalo sa značajnim iznosom privatizacijskih prihoda, koji su iz objektivnih razloga izostali, pa su se ostvareni izdatci morali pokriti tzv. "kratkoročnim zajmom za premošćivanje". Kretanje tekućeg viška konsolidirane opće države prikazano je tabelom 5.7.

Tabela 5.7: Tekući višak konsolidirane opće države i stupanj pokrivenosti kapitalnih izdataka štednjom

Godina	Iznos štednje (000 HRK)	Udio u BDP (%)	Kapitalni izdatci (000 HRK)	Stupanj pokrivenosti (%)
1996	5 846 352	5,41	7 356 213	79,48
1997	5 387 786	4,35	7 449 672	72,32
1998	8 604 728	6,25	9 529 559	90,30
1999	1 542 902	1,08	10 089 747	15,29

Izvor: Ministarstvo financija i Državni zavod za statistiku za podatke o BDP-u

VI. JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE
U 2000. GODINI

Prilog priredile: Darija Radovanić, i Branka Grabovac, Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom i

Dušanka Franičević – Grubić, Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije

Ukupan javni dug Republike Hrvatske na razini konsolidirane središnje države iznosio je u 2000. godini 59,6 milijardi kuna od čega je 21,4 milijardi kuna unutarnjeg javnog duga, a 38,2 milijardi kuna izvanjskog javnog duga. U odnosu na 1999. godinu unutarnji se dug povećao za 4,6 milijardi kuna od čega je 1,8 milijardi kuna povećanje duga po trezorskim zapisima Ministarstva financija, a 1,7 milijardi povećanje uslijed izdavanja obveznica HZZO-a dok se ostatak odnosi na povećanje obveza središnjeg proračuna i izvanproračunskih fondova prema poslovnim bankama. Kretanje izvanjskog javnog duga bilo je određeno izdavanjem obveznica Republike Hrvatske na europskom i japanskom financijskom tržištu.

Tabela 6.1: Ukupni javni dug Republike Hrvatske, na razini konsolidirane središnje države

(u milijunima HRK)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
I. Unutarnji javni dug	17 741,2	17 274,8	15 541,2	15 048,1	16 782,2	21 379,7
II. Izvanjski javni dug*	1 279,6	13 477,8	18 314,9	21 049,7	29 962,5	38 245,5
III. Garantirani javni dug	-	775,0	3 243,0	9 272,9	16 167,4	25 860,7
Ukupni javni dug (I. + II.)	19 020,8	30 752,6	33 856,1	36 097,8	46 744,7	59 625,2
kao % BDP-a	19,3	28,5	27,3	26,2	32,8	37,9
Ukupni javni i garantirani dug	19 020,8	31 527,6	37 099,1	45 370,7	62 912,1	85 485,9
(I. + II. + III.) kao % BDP-a	19,3	29,2	30,0	33,0	44,1	54,3

* od 1996. godine uključen Pariški i Londonski klub

Izvor: HNB, Ministarstvo financija

6.1. KREDITNA SPOSOBNOST REPUBLIKE HRVATSKE

Ocjenu kreditne sposobnosti Republici Hrvatskoj su do sada dale četiri vodeće svjetske agencije za utvrđivanje kreditne sposobnosti i to: Moody's Investors Service, Standard & Poor's Corporation, Fitch IBCA i R&I.

Nakon provjere dodijeljenog kreditnog rejtinga u 2000. godini, agencije Moody's Investors Service, Standard & Poor's Corporation i japanska rejting agencija R&I potvrdile su ocjene investicijske kreditne sposobnosti. Britanska rejting agencija Fitch IBCA ostavila je Republiku Hrvatsku u grupi zemalja s najvišom ocjenom spekulativnog kreditnog rejtinga, s tim da je promijenila stabilni "outlook" u pozitivni, što daje nagovještaj budućeg poboljšanja kreditne ocjene.

Tabela 6.2: Pregled kreditnih ocjena Republike Hrvatske

	Dugoročna ocjena Strana valuta	Dugoročna ocjena Domaća valuta	Kratkoročna ocjena Strana valuta
Mood's Investors Service	Baa3	Baa1	P-3
Standard & Poors	BBB-	BBB+	A-3
Fitch IBCA	BB+	BBB	B
R & I	BBB		

Izvor: Ministarstvo financija

Poboljšanje ukupnog stanja gospodarstva, te unapređenje platno-bilančnih pokazatelja rezultiralo je, uz potvrdu investicijskog kreditnog rejtinga, i promjenom "outlooka" iz negativnog u stabilni od strane vodeće svjetske rejting agencije Standard & Poor's Corporation. Prijašnji negativni predznak upozoravao je inozemne investitore kako je moguće smanjenje kreditnog rejtinga, tako da sadašnje povišenje na stabilan šalje signale stranim investitorima o sigurnijem ulaganju u Republiku Hrvatsku.

Tabela 6.3: Usporedba kreditnih ocjena

Država	Moody's Investors Service	Standard & Poors
Češka	Baa1	A-
Hrvatska	Baa3	BBB-
Mađarska	A3	A-
Poljska	Baa1	BBB+
Slovačka	Ba1	BB+
Slovenija	A2	A

Izvor: Ministarstvo financija

6.2. UNUTARNJI DUG DRŽAVNOG PRORAČUNA U 2000.

6.2.1. Kategorije unutarnjeg duga

Detaljan opis kategorija unutarnjeg duga prikazan je u prethodnim godišnjim izvješćima Ministarstva financija, te ćemo ovdje samo istaknuti promjene kategorija unutarnjeg duga u 2000. godini. Struktura unutarnjeg javnog duga prikazana je tabelom 6.4. Amortizacijski plan za unutarnji javni dug prikazan je tabelom 6.5., dok tabela 6.6. prikazuje stanje unutarnjeg duga krajem godine, koje proizlazi iz amortizacijskog plana.

Ukupan iznos unutarnjeg javnog duga krajem 2000. godine je 14 549,76 milijuna kuna od čega je 79,6% srednjoročni i dugoročni dug, a 20,6% kratkoročni dok je u 1999. godini kratkoročni dug činio svega 5,4% ukupnog unutarnjeg duga. Dakle, u odnosu na 1999. godinu struktura duga promatrano po dospeljivosti se izmijenila u korist kratkoročnog duga. Naime, iznos kratkoročnog duga narastao je sa 776,75 milijuna kuna (31. prosinca 1999.) na 2 974,67 milijuna kuna (31. 12. 2000. godine), što je prvenstveno rezultat povećanog upisa trezorskih zapisa Ministarstva financija.

Vlada je u travnju 2000. donijela Odluku o izdavanju zamjenskih obveznica za restrukturiranje gospodarstva, kao izravnu pomoć bankarskom sustavu. Zamjenske obveznice (zamjenjuju postojeće obveznice izdane 1991. na koje se naputkom ministra financija iz 1992. nisu obračunavale kamate) na koje će se primjenjivati kamate od 5% utjecat će na bolju solventnost 15 banaka. Zamjenske obveznice za restrukturiranje gospodarstva izdane su s rokom dospeljivosti 2011. godine¹⁴.

Tabela 6.4: Unutarnji dug Republike Hrvatske u 000 HRK

Dug po osnovi:	31. prosinca 1999.	31. prosinca 2000.	Dospijeće:	Kamata:
Stara devizna štednja	5 681 429	4 848 438	2005	5,00%
Velike obveznice I	1 307 060	1 574 092	2011	5,00%
Velike obveznice II	755 600	706 403	2011	7,20%
Velike obveznice III	739 306	695 254	2012	7,20%
Velike obveznice IV	160 739	0	2000	12,00%
Obveznice JDA	0	0	1999	12,00%
Obveznice JDB	0	0	1999	8,00%
Obveznice za obnovu	22 818	22 818	2003	7–10%
Sanacija banaka – Serija I	1 020 384	907 994	2007	6,00%
Sanacija banaka – Serija II	298 816	279 290	2012	5,00%
Sanacija banaka – Serija III	748 622	720 428	2012	7,20%
Sanacija banaka – Serija IV	409 032	390 089	2012	5,00%
Sanacija banaka – Serija V–A	445 296	26 572	2008	6,00%
Sanacija banaka – Serija V–B	1 578 131	1 403 707	2008	7,00%
Sanacija banaka – Serija VI CRB	553 500	0	2000	7,50%
Srednjoročni i dugoročni dug	13 720 733	11 575 085		
Trezorski zapisi	776 746	2 564 645		
Ostali kratkoročni dug	0	410 026		
Kratkoročni dug	776 746	2 974 671		
Ukupni dug	14 497 479	14 549 756		

Izvor: Ministarstvo financija

U svrhu razvoja domaćeg tržišta kapitala kao i rješavanja nagomilanih obveza zdravstvenog sustava te isplate dugovanja za osiguranu štednju u propalim bankama Vlada Republike Hrvatske donijela je odluke o izdavanju državnih jamstava za plasman obveznica Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka.

¹⁴ Odluka Vlade Republike Hrvatske, 6. travnja 2000. (Klasa: 451-01/00-03/01, Urbroj: 5030105-00-1)

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje izdao je obveznice u iznosu od 222 milijuna EUR–a s kamatnom stopom od 8,5% i dospjećem 2004. godine.¹⁵ Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka izdala je obveznice u iznosu od 105 milijuna EUR–a s kamatnom stopom od 8% godišnje i rokom dospjeća 2003. godine, te u iznosu od 225 milijuna EUR–a s kamatnom stopom 8,375% godišnje i rokom dospjeća 2005. godine.¹⁶

Detaljniji opis izdanja gore navedenih obveznica je dan u poglavlju 6.5: Jamstva Republike Hrvatske.

Tabela 6.5: Amortizacija unutarnjeg duga (u milijunima HRK)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Otplata glavnice	2 526,79	1 477,16	1 505,13	1 534,91	1 566,81	1 225,37
Stara devizna štednja	1 058,55	1 058,55	1 058,55	1 058,55	1 058,55	683,20
Velike obveznice I	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Velike obveznice II	41,82	44,83	48,06	51,52	55,24	59,20
Velike obveznice III	36,79	39,48	42,37	45,47	48,81	52,39
Velike obveznice IV	161,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sanacija banaka – Serija I	103,07	109,38	116,03	123,08	130,61	138,52
Sanacija banaka – Serija II	17,31	18,20	19,12	20,09	21,11	22,17
Sanacija banaka – Serija III	38,11	40,90	43,90	47,12	50,57	54,28
Sanacija banaka – Serija IV	24,20	25,41	26,71	28,06	29,48	30,97
Sanacija banaka – Serija Va	363,30	2,32	2,44	2,56	2,68	2,80
Sanacija banaka – Serija Vb	128,87	138,09	147,94	158,45	169,76	181,85
Sanacija banaka – Serija VI CRB	553,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Otplata kamata	778,24	642,33	562,16	480,58	395,83	309,63
Stara devizna štednja	273,75	229,27	177,00	124,70	72,39	20,13
Velike obveznice I	80,70	80,70	80,70	80,70	80,70	80,70
Velike obveznice II	52,84	49,82	46,59	43,14	39,42	35,44
Velike obveznice III	50,68	47,98	45,10	41,99	38,66	35,08
Velike obveznice IV	9,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sanacija banaka – Serija I	59,87	53,61	46,95	40,41	32,34	24,42
Sanacija banaka – Serija II	14,39	13,52	12,60	11,63	10,61	9,55
Sanacija banaka – Serija III	52,52	49,73	46,73	43,51	40,06	36,36
Sanacija banaka – Serija IV	20,10	18,87	17,59	16,24	14,81	13,33
Sanacija banaka – Serija V	22,80	1,61	1,50	1,38	1,26	1,14
Sanacija banaka – Serija Vb	106,42	97,21	87,40	76,88	65,58	53,49
Sanacija banaka – Serija VI CRB	34,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sveukupna otplata	3 305,02	2 119,49	2 067,29	2 015,49	1 962,65	1 535,01

Tečaj: 15. ožujka 2001.

Izvor: Ministarstvo financija

¹⁵ Odluka Vlade Republike Hrvatske, 25. svibnja 2000. (Klasa 450-08/00-01/56, Urbroj: 513-09/00-4)

¹⁶ Odluka Vlade RH, 14. prosinca 2000. (Klasa: 451-01/00-03/06, Urbroj: 5030120-00-1)

Tabela 6.6: Unutarnji dug, stanje na kraju godine (u milijunima HRK)

Stanje (na kraju godine)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stara devizna štednja	4 848,44	3 789,89	2 731,33	1 672,78	614,22	0,00
Velike obveznice I	1 574,09	1 574,09	1 574,09	1 574,09	1 574,09	1 574,09
Velike obveznice II	706,40	661,57	613,51	561,99	506,75	447,54
Velike obveznice III	695,25	655,77	613,40	567,93	519,12	466,73
Velike obveznice IV	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveznice JDB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sanacija banaka – Serija I	907,99	798,61	682,58	559,50	428,89	290,37
Sanacija banaka – Serija II	279,29	261,09	241,97	221,88	200,77	178,60
Sanacija banaka – Serija III	720,43	679,53	635,63	588,51	537,94	483,66
Sanacija banaka – Serija IV	390,09	364,68	337,97	309,91	280,43	249,46
Sanacija banaka – Serija Va	26,57	24,25	21,80	19,24	16,57	13,77
Sanacija banaka – Serija Vb	1 403,71	1 265,62	1 117,68	959,23	789,48	607,63
Sanacija banaka – Serija VI CRB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno	11 552,26	10 075,10	8 569,96	7 035,06	5 468,26	4 311,85

Tečaj: 15. ožujka 2001.

Izvor: Ministarstvo financija

6.2.2. Trezorski zapisi

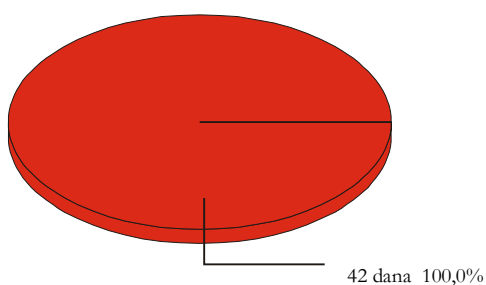
Trezorski zapisi su kratkoročni vrijednosni papiri Ministarstva financija. Izdaju se po jedinstvenoj prodajnoj cijeni koja se ostvari na aukciji, a planirani iznos izdanja utvrđuje Ministarstvo financija pozivom na aukciju. Prikupljene ponude rangiraju se u skladu s ponuđenom cijenom. Kada iznos ovako rangiranih ponuda dosegne planirani iznos izdanja, Ministarstvo financija utvrđuje jedinstvenu prodajnu cijenu u skladu s graničnom ponudom odnosno posljednjom rangiranom ponudom kojom se doseže planirani iznos izdanja. Ponude s nižom cijenom automatski se odbijaju.

Tijekom 2000. godine održano je 38 aukcija trezorskih zapisa. Ukupan iznos izdanih trezorskih zapisa na dan 31. prosinca 2000. godine iznosio je 2 564,6 milijuna kuna, dok je krajem 1999. godine bilo 776,7 milijuna kuna neiskupljenih zapisa.

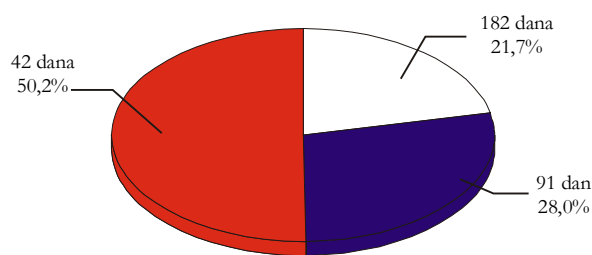
Zanimljivo je da je tijekom 2000. godine došlo do promjene ročne strukture u pravcu trezorskih zapisa s dužim rokom dospijea. Na kraju 1999. godine imali smo upisane trezorske zapise samo s rokom dospijea od 42 dana, dok je struktura upisanih trezorskih zapisa po ročnosti na dan 31. prosinca 2000. godine bila: 50% – na 42 dana, 28% – na rok od 91 dan, i 22% – na rok od 182 dana.

Slika 6.2: Struktura trezorskih zapisa po ročnosti na dan 31. 12. 1999.

Izvor: Ministarstvo financija

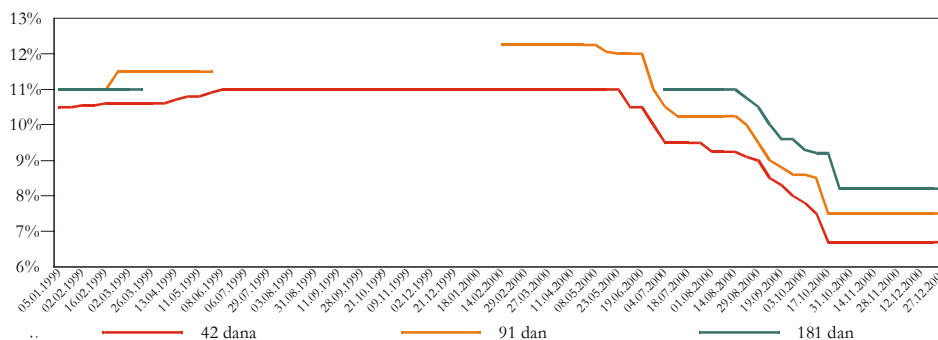
Slika 6.3: Struktura trezorskih zapisa po ročnosti na dan 31. 12. 2000.

Izvor: Ministarstvo financija

Kamatna stopa, kao što prikazuje slika 6.4., konstantno pada da bi se na kraju 2000. godine spustila na 6,7% (za rok dospjeća od 42 dana), 7,5% (za rok dospjeća od 91 dan) i 8,2% (za rok dospjeća od 182 dana).

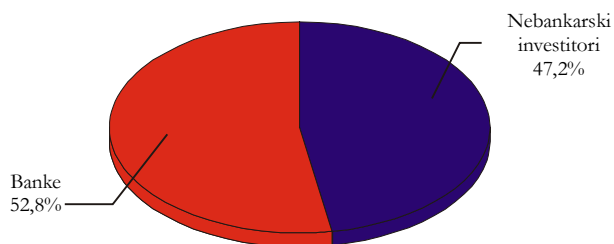
Slika 6.4: Kamatne stope na trezorske zapise

Izvor: Ministarstvo financija

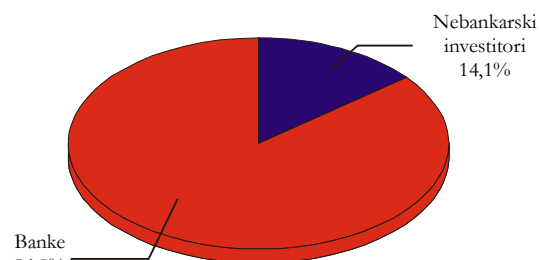
Tijekom 2000. godine došlo je i do promjene strukture kupaca. Kao što prikazuje slika 6.5. u 1999. godini odnos bankarskih i nebankarskih investitora je približno izjednačen, dok u 2000. godini 86% kupaca trezorskih zapisa čine banke (slika 6.6).

Slika 6.5: Struktura trezorskih zapisa po kupcima, na dan 31. 12. 1999.

Izvor: Ministarstvo financija

Slika 6.6: Struktura trezorskih zapisa po kupcima, na dan 31. 12. 2000.

Izvor: Ministarstvo financija

Do povećanja upisa trezorskih zapisa u toku 2000. godine, naročito od strane bankarskog sektora, uz konstantno snižavanje kamatne stope, dolazi zahvaljujući visokoj likvidnosti u sustavu koja je vidljiva od početka prošle godine, a nastavlja se i u prvim mjesecima 2001. godine. Visoka razina likvidnosti u sustavu rezultat je porasta povjerenja u domaći bankarski sustav te je posljedica značajnog oslobađanja sredstava obavezne rezerve, koje je uslijedilo uvođenjem jedinstvenog sustava obaveznih rezervi banaka na kunske i devizne depozite.

6.3. IZVANJSKI JAVNI DUG REPUBLIKE HRVATSKE

Ukupan izvanjski dug Republike Hrvatske krajem 2000. godine iznosio je 4 749,10 milijuna USD odnosno oko 776 milijuna USD više nego krajem 1999. godine. Promatrano po strukturi 40,8% ukupnog izvanjskog javnog duga čini dug prema Londonskom i Pariškom klubu, 39,7% dug po izdanim obveznicama dok ostatak čine dugovi prema međunarodnim financijskim institucijama (IBRD, EBRD, CEB i EIB) i ostalim kreditorima. Odnosi Republike Hrvatske s međunarodnim financijskim institucijama detaljnije su opisani u poglavlju 6.4.

Tabela 6.7: Izvanjski javni dug Republike Hrvatske, stanje krajem godine

(u milijunima USD)	31. 12. 1999.	31. 12. 2000.
Dug po obveznicama	1 173,10	1 885,80
Londonski klub*	1 380,90	1 255,40
Pariški klub*	770,80	686,40
Međunarodne financijske organizacije	584,74	566,78
IBRD	395,00	407,70
EBRD	80,55	69,51
CEB	15,36	23,98
EIB	93,83	65,60
Ostalo	63,46	354,72
UKUPNO	3 973,00	4 749,10

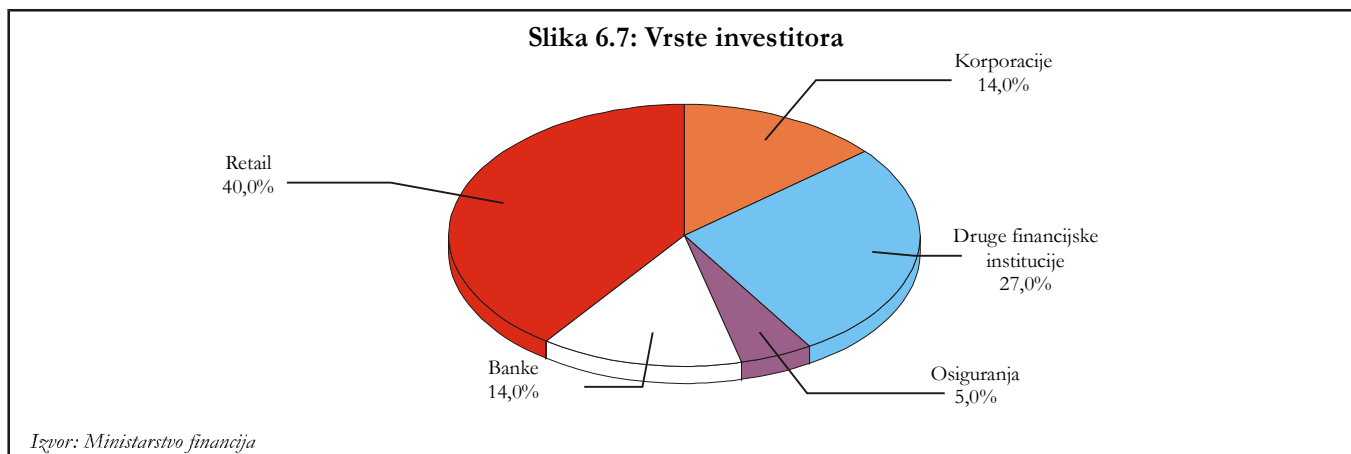
* ukupni dug (alocirani i nealocirani dug)

Izvor: HNB, Ministarstvo financija

6.3.1. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u JPY (srpanj 2000.)

Republika Hrvatska je u srpnju 2000. godine plasirala obveznice denominirane u japanskom Yenu (tzv. Samurai obveznice). Nominalna vrijednost obveznica je 40 milijardi JPY, s rokom dospijanja 2007. godine uz godišnji kupon 3%, što je 135 bp iznad sedmogodišnjeg YEN – LIBOR-a.

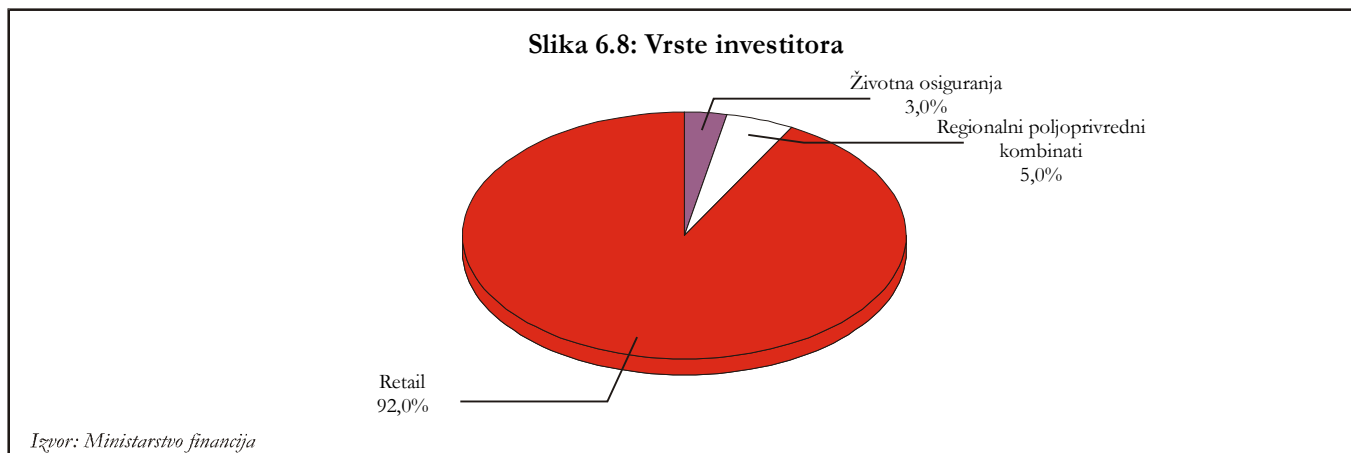
Glavni koordinatori izdanja bila je Daiwa SBCM, a izdanje je pratio sindikat od osam banaka.

6.3.2. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u JPY (veljača 2001.)

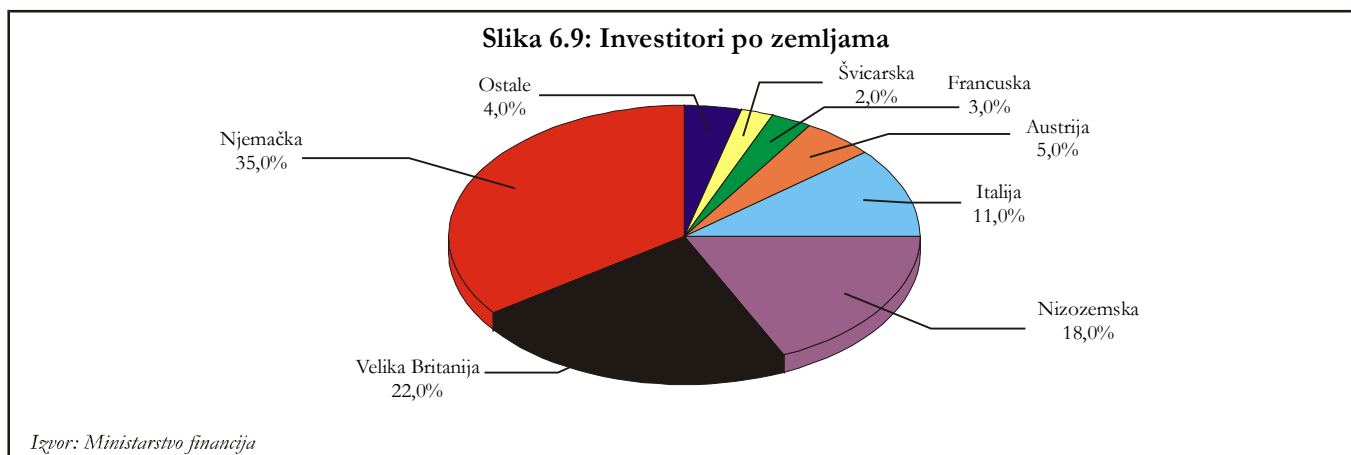
Republika Hrvatska je u veljači 2001. godine plasirala treću seriju Samurai obveznica u iznosu od 25 milijardi JPY, s rokom dospeljeća 2006. godine uz godišnji kupon 2,5%, što je 152 bp iznad petogodišnjeg YEN – LIBOR–a.

Glavni kordinator izdanja je bila Daiwa SBCM, a izdanje je pratio sindikat od pet banaka. Struktura plasmana po vrsti investitora prikazana je slikom 6.8.

6.3.3. Obveznice Republike Hrvatske denominirane u EUR–u (ožujak 2001.)

Republika Hrvatska je u ožujku 2001. godine izdala euro–obveznice denominirane u euru, u iznosu od 500 milijuna EUR–a, s rokom dospeljeća 2011. godine uz godišnji kupon 6,75% odnosno uz premiju 2,15% iznad odgovarajućih desetogodišnjih njemačkih obveznica.

Glavni kordinator izdanja su bili JP Morgan i Deutsche Bank, a izdanje je pratio sindikat od 10 banaka. Struktura investitora po zemljama prikazana je na slici 6.9.

Tabela 6.8: Pregled međunarodnih obveznica izdanih od Republike Hrvatske

<p>London Club Seria A: USD 857 796 000 3 godine poček, 11 godina otplata USD 6 mjesečni LIBOR+81,25 bp Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 31. srpnja 1996. Datum dospijeća: 31. srpnja 2010.</p>	<p>London Club Seria B: USD 604 426 000 10 godina otplate USD 6 mjesečni LIBOR+81,25 bp Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 31. srpnja 1996. Datum dospijeća: 31. srpnja 2006.</p>
<p>Euro-dollar bonds: USD 300 milijuna 5 godina, bullet 7% kupon (80 bp iznad 5-godišnjeg Treasuries) Voditelji izdanja: Merrill Lynch i UBS Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 6. veljače 1997. Datum dospijeća: 27. veljače 2002.</p>	<p>Euro-DEM bonds: DEM 300 milijuna 7 godina, bullet 6,125% kupon (95 bp iznad relevantnih Bund) Voditelji izdanja: Credit Suisse i Deutsche Morgan Grenfell Kotacija: Frankfurt Datum izdanja: 1. srpnja 1997. Datum dospijeća: 16. srpnja 2004.</p>
<p>Matador Bonds: ESP 15 milijardi 3 godine, bullet 6,5 % kupon (225 bp iznad relevantnih Španjolskih obveznica) Voditelj izdanja: Santander Investment Kotacija: Madrid Datum izdanja: 4. ožujka 1998. Datum dospijeća: 26. ožujka 2001.</p>	<p>Euro-EUR bonds: EUR 300 milijuna 7 godina, bullet 7,375 % kupon (375 bp iznad sedmogodišnjih German Bund) Voditelji izdanja: Credit Suisse i Dresdner Kleinwort Benson Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 23. veljače 1999. Datum dospijeća: 10. ožujka 2006.</p>
<p>Samurai bond/I: JPY 25 milijardi 5 godina, bullet 4% kupon (310 bp iznad petogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 14. prosinca 1999. Datum dospijeća: 14. prosinca 2004.</p>	<p>Euro-EUR bonds: EUR 500 milijuna 5 godina, bullet 7 % kupon (210 bp iznad petogodišnjih German Bund) Voditelj izdanja: Dresdner Kleinwort Benson Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 28. ožujka 2000. Datum dospijeća: 28. ožujka 2005.</p>
<p>Samurai bond/II: JPY 40 milijardi 7 godina, bullet 3% kupon (135 bp iznad sedmogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 11. srpnja 2000. Datum dospijeća: 11. srpnja 2007.</p>	<p>Samurai bond/III: JPY 25 milijardi 5 godina, bullet 2,5% kupon (152 bp iznad petogodišnjeg Yen LIBOR-a) Voditelj izdanja: Daiwa securities SB Kotacija: Tokio Datum izdanja: 23. veljače 2001. Datum dospijeća: 23. veljače 2006.</p>
<p>Euro-EUR bonds: EUR 500 milijuna 10 godina, bullet 6,75 % kupon (215 bp iznad desetogodišnjih German Bund) Voditelji izdanja: JP Morgan i Deutsche Bank Kotacija: Luxembourg Datum izdanja: 14. ožujka 2001. Datum dospijeća: 14. ožujka 2011.</p>	

Izvor: Ministarstvo financija

Tabela 6.9: Međunarodne obveznice izdane od strane Republike Hrvatske

	val.	Iznos u org. val.	Iznos u USD*	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2009	2009	2010	2011
London Club Seria A	USD	857 796 000	857 796 000	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 455	77 981 454	77 981 454	77 981 454	77 981 454	77 981 454	0
– kupon: 6m LB+13/16				51 467 760	53 368 558	42 646 108	37 772 267	32 898 426	28 024 585	23 150 744	18 276 903	13 403 062	8 529 222	3 655 381	0
London Club Seria B	USD	604 426 000	604 426 000	47 554 080	71 331 120	71 331 120	83 219 640	83 219 640	83 219 640	83 219 640					
– kupon: 6m LB+13/16				31 908 788	32 173 307	24 148 556	19 504 603	14 303 376	9 102 148	3 900 921					
EuroUSD	USD	300 000 000	300 000 000	0	0	300 000 000									
– kupon: 7%				21 000 000	21 000 000	10 500 000									
EuroDM	DM	300 000 000	140 533 691	0	0	0	0	140 533 691							
– kupon: 6,125 %				8 607 689	8 607 689	8 607 689	8 607 689	8 607 689							
Matador	ESP	15 000 000 000	82 597 092	0	82 597 092										
– kupon: 6,50%				5 368 811	5 368 811										
EURO bond	EUR	300 000 000	274 859 995	0	0	0	0	0	0	274 859 995					
– kupon: 7,375%				20 270 925	20 270 925	20 270 925	20 270 925	20 270 925	20 270 925	20 270 925					
Samurai bond/I	JPY	25 000 000 000	208 682 567	0	0	0	0	208 682 567							
– kupon: 4%				8 347 303	8 347 303	8 347 303	8 347 303	8 347 303							
EURO bond	EUR	500 000 000	458 099 992	0	0	0	0	0	458 099 992						
– kupon: 7%				32 066 999	32 066 999	32 066 999	32 066 999	32 066 999	32 066 999						
Samurai bond/II	JPY	40 000 000 000	333 892 107	0	0	0	0	0	0	0	333 892 107				
– kupon: 3%				10 016 763	10 016 763	10 016 763	10 016 763	10 016 763	10 016 763	10 016 763	10 016 763				
Samurai bond/III	JPY	25 000 000 000	208 682 567	0	0	0	0	0	0	208 682 567					
– kupon: 2,5%				0	2 608 532	5 217 064	5 217 064	5 217 064	5 217 064	2 608 532					
EURO bond	EUR	500 000 000	458 099 992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	458 099 992
– kupon: 6,75%						30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749	30 921 749
Otplata	USD			125 535 535	231 909 667	449 312 575	161 201 095	510 417 353	619 301 087	644 743 656	411 873 561	77 981 454	77 981 454	77 981 454	458 099 992
Otplata kamate	USD			146 971 275	193 828 887	192 743 156	172 725 362	162 650 294	135 620 234	90 869 634	59 215 416	44 324 812	39 450 971	34 577 130	30 921 749
Ukupna otplata	USD			272 506 810	425 738 554	642 055 731	333 926 457	673 067 647	754 921 321	735 613 291	471 088 977	122 306 266	117 432 425	112 558 584	489 021 742
Stanje na kraju godine	USD			3 054 020 790	3 488 893 682	3 039 581 107	2 878 380 012	2 367 962 659	1 748 661 572	1 103 917 915	692 044 354	614 062 900	536 081 446	458 099 992	0

Tečaj: 15. ožujka 2001.

Izvor: Ministarstvo financija

6.4. ODNOSI REPUBLIKE HRVATSKE S MEĐUNARODNIM FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA

6.4.1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD)

Okviri i pravci suradnje Republike Hrvatske s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj u najvećoj su mjeri određeni Programom rada Vlade Republike Hrvatske (veljača 2000.) te programskim dokumentom “Strategija potpore Hrvatskoj” (*Country Assistance Strategy – CAS*).¹⁷ Program rada Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2000. do 2004. godine kao temeljne ciljeve utvrđuje izgradnju pune parlamentarne demokracije, ostvarivanje dosljednog sustava podjele vlasti u kojem će se poštivati nezavisnost i odvojenost zakonodavne, sudbene i izvršne vlasti, jačanje demokracije, izgradnju civilnog društva i tržišne ekonomije integrirane u europsku i globalnu ekonomiju. Vlada je kao svoje prioritetne gospodarske ciljeve utvrdila aktivnosti na očuvanju makroekonomske stabilnosti te pripremi i provedbi strukturnih reformi u realnom, financijskom i javnom sektoru s ciljem smanjenja javnih troškova. Također se založila za brže restrukturiranje i privatizaciju javnih poduzeća i banaka, osnaživanje privatnog sektora i poduzetništva u gospodarstvu te financiranje razvoja i infrastrukture. Ovim Programom Vlada je potvrdila kontinuitet suradnje s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj definiran ranije CAS–om, kojim je obuhvaćen program financijske potpore za četiri fiskalne godine (1999. – 2002.) te inicirala aktivnosti na izradi novele Strategije suradnje sa Svjetskom bankom koja će obuhvatiti razdoblje od 2001. do 2004. godine.¹⁸ U okviru tehničke i savjetodavne pomoći pružene Vladi RH u pripremanju i ostvarivanju reformi, Svjetska banka je izradila tijekom 2000. godine (1.) Program mjera za gospodarsku reformu i rast (veljača 2000.) i (2.) Studiju o ekonomskoj ranjivosti i socijalnom blagostanju (lipanj 2000.). Ove su studije imale zapažen odjek u stručnoj i široj javnosti. U tijeku je izrada analize mehanizama i strukture javnih troškova (Public Expenditure and Institutional Review) i planiraju se izraditi studije o poticanju izvoza, financiranju zdravstva, reformama državne administracije, borbi protiv korupcije i druge.

Novi zajam i darovnice odobrene u 2000. godini

Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila je za provedbu projekata u Hrvatskoj u 2000. godini jedan novi dugoročni zajam od 14,8 milijuna EUR–a, četiri nove darovnice ukupno vrijedne 1,926 milijuna USD i pet malih darovnica u ukupnom iznosu od 25 000 USD u okviru Programa malih darovnica.¹⁹ U 2000. godini sklopljen je Ugovor o zajmu od 14,8 milijuna EUR–a za Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi i Ugovor o darovnici od 400 000,00 USD za Projekt izgradnje učinkovite društvene i gospodarske komunikacije, dok do kraja 2000. godine nisu još sklopljeni ugovori o odobrenim darovnicama za financiranje: (1.) Projekata zaštite od onečišćenja voda na priobalnom području (325 000,00 USD) i (2.) Projekta socijalne zaštite (201 000,00 USD). Također je odobrena i darovnica od 1 milijun USD za provedbu Projekta pomoći povratka prognanika na područja Zadarske i Šibensko–kninske županije kojom upravlja Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo, a koja će se realizirati putem nevladinih organizacija²⁰.

Zajam za Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi

Novi zajam u iznosu od 14,8 milijuna EUR–a namijenjen financiranju Projekta olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi nije do kraja godine postao operativan²¹. Pripreme ovog Projekta započele su 1999. godine²², Republika Hrvatska je 10. veljače 2000. u Skopju potpisala Memorandum o razumijevanju zajedno s ostalih pet država (Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom, Albanijom, Bugarskom i Rumunjskom) uključenih u regionalni Program olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi koje također s IBRD–om ili s IDA–om sklapaju posebne

¹⁷ IBRD je zajedno s Vladom RH počela pripremati CAS 1998. godine, a Odbor izvršnih direktora Banke usvojio ju je 3. lipnja 1999. godine. Ova Strategija ističe važnost očuvanja makroekonomske i fiskalne stabilnosti. Zalaže se za: (1.) utvrđivanje i provedbu programa daljnjih strukturnih reformi s ciljem smanjenja javnih troškova (putem provedbe reformi u javnom sektoru, posebice u mirovinskom, zdravstvenom i pravosudnom sustavu), (2.) uvođenje novih proračunskih tehnika i uspostavljanje sustava boljeg upravljanja i kontrole trošenja proračunskog novca; (3.) napredak u sferi restrukturiranja i privatizacije javnih poduzeća te započetih reformi bankarskog sektora uz bolju kontrolu i nadzor poslovanja banaka i financijskih institucija i (4.) racionalnija ulaganja u infrastrukturu.

¹⁸ Očekuje se dovršenje novele Strategije do svibnja 2001. godine.

¹⁹ U okviru Programa malih darovnica (The World Bank Small Grants Program) financiranju se aktivnosti nevladinih i neprofitnih organizacija vezane za socijalne probleme, zaštitu okoliša i razvitak privatnog sektora. Podupiru se konferencije, seminari, troškovi izdavanja raznih publikacija i drugih promotivnih materijala koje male organizacije ne mogu financirati iz svojih redovitih proračuna.

²⁰ Sredstva ove darovnice neće izravno koristiti Vlada RH, pa ugovor o darovnici ne podliježe potpisivanju.

²¹ Ugovor o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za Projekt olakšavanja trgovine i transporta u Jugoistočnoj Europi potpisan je 27. listopada 2000. godine, a zajam nije postao operativan radi toga što nisu ispunjeni uvjeti za njegovu efektivnost (zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu u postupku je donošenja).

²² Hrvatski projekt je dio regionalnog projekta koji u okviru Inicijative za suradnju u jugoistočnoj Europi (SECI) obuhvaća šest država: Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Bugarsku, Hrvatsku, Makedoniju i Rumunjsku. Svrha programa je da se u svakoj od tih država provedbom posebnih projekata poboljša infrastruktura, objekti i upravljanje na graničnim prijelazima i carinskim ispostavama te postigne brži i jeftiniji promet, veći razvitak trgovine i učinkovitija borba protiv korupcije i krijumčarenja. Provedba programa promicat će regionalnu gospodarsku suradnju, smanjit će trgovinske troškove i povećati učinkovitost carinskih i drugih službi u cjelokupnoj regiji.

ugovore o zajmovima za financiranje svojih projekata.²³ Pregovori s IBRD–om o financiranju hrvatskog Projekta održani su tijekom srpnja 2000. te je potpisivanje ugovora uslijedilo nakon izradbe Strategije carinske reforme – važnog sastavnog dijela operativnog plana provedbe Projekta.

Projekt obuhvaća pet komponenti: 1. institucionalne reforme carinskih procedura, 2. tehničku pomoć s ciljem olakšavanja trgovine, 3. ulaganja u integrirani carinski informatički sustav, 4. izgradnju, uređenje i opremanje četiriju graničnih prijelaza (Slavonski Brod, Gunja, Maljevac, Šamac) i 5. podršku jedinici za provedbu projekta. Ukupna vrijednost projekta iznosi 21,5 milijuna USD i financirat će se zajmom IBRD–a u ekvivalentu od 13,9 milijuna USD (14,8 milijuna EUR), darovnicom Vlade Sjedinjenih Američkih Država od 1,9 milijuna USD i proračunskim sredstvima Republike Hrvatske od 6 milijuna USD koja će se osigurati u razdoblju od 2001. do 2003. godine. Zajam IBRD–a odobren je po standardnim financijskim uvjetima:²⁴ rok povrata 15 godina, početak 5 godina, kamatnu stopu LIBOR na EUR što se primjenjuje na šestomjesečne depozite u EUR–u uvećanu za kamatnu maržu od 0,41% godišnje, početnu proviziju od 1% zajma (front and fee) plativu iz zajma na dan efektivnosti zajma i naknadu od 0,75% na neiskorišteni iznos zajma.²⁵ Korištenje zajma ugovoreno je zaključno s 31. ožujkom 2004. godine.

Darovnica za Projekt izgradnje učinkovite društvene i gospodarske komunikacije

Financijsku pomoć u obliku darovnice od 400 000,00 USD Međunarodna banka za obnovu i razvoj odobrila je Republici Hrvatskoj, odnosno Vladi Republike Hrvatske kao krajnjem korisniku, sa svrhom da ojača komunikacijske sposobnosti Vlade RH i pruži joj tehničku pomoć za širu edukaciju hrvatskog društva o socijalnoj i gospodarskoj politici Vlade u slijedećem dvogodišnjem razdoblju. Ugovor između Vlade RH i Međunarodne banke za obnovu i razvoj o darovnici potpisan je u Zagrebu 27. listopada 2000. godine.²⁶ Prema Ugovoru darovnica se daje za financiranje konzultantskih usluga (80 000,00 USD), stručno usavršavanje i seminare (195 000,00 USD) te za nabavu robe i opreme (25 000,00 USD), odnosno, za provedbu definiranih aktivnosti²⁷ i može se koristiti u roku od dvije godine od datuma potpisivanja.

Priprema zajmova i aktivnosti vezane s pripremom projekata za financiranje drugim novim zajmovima

U 2000. godini obavljene su:

- pripreme definiranja komponenti zajma za strukturnu prilagodbu javnog sektora (SAL)
- pripreme zajma za projekt ulaganja u mirovinski sustav i reforme mirovinskog sustava (PSIL)
- pripreme zajma za tehničku pomoć pri provedbi stečajnih postupaka
- pripreme zajma za modernizaciju katastra i gruntovnica
- obavljene su aktivnosti vezane uz projekte restrukturiranja energetskog sektora (elektroprivreda i proizvodnja i snabdijevanje plinom), izradu programa socijalne zaštite, zaštitu okoliša u nacionalnim parkovima, privatizaciju i modernizaciju “Luke Rijeka”, održavanje i modernizaciju cesta, obnovu kulturne baštine u Kaštelanskom zaljevu, zaštitu od poplava u porječju rijeke Save, ulaganja u vodoopskrbne sustave gradova na jadranskoj obali, program strukturne prilagodbe u poljoprivredi (ASAL) i druge projekte koji će se financirati zajmovima u razdoblju do 2004. godine.

Pregled zajmova i stanje duga prema Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj (IBRD)

U razdoblju od 1994. do 2000. godine IBRD dodijelila je devetnaest dugoročnih zajmova za financiranje programa i projekata u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska sklopila je 14 zajmova izravno s IBRD–om (javni zajmovi),²⁸ dok su hrvatske banke za financiranje dvaju projekata sklopile 6 zajmova uz državna jamstva.²⁹ Svi ti zajmovi, zajedno s

²³ Projekt će se financirati zajmovima IBRD (u Hrvatskoj 14,8 milijuna EUR, Bugarskoj 7,73 milijuna EUR i Rumunjskoj 17,1 milijuna USD), i zajmovima IDA (u Albaniji 10,6 milijuna USD, Bosni i Hercegovini 11 milijuna USD i Makedoniji 9,3 milijuna USD), darovnicama Vlade SAD i EU te iz državnih proračunskih sredstava.

²⁴ Sukladno politici IBRD-a da zajmoprimcima dodjeljuje zajmove uz uvjete vezane na ekonomsku snagu zemalja – članica, Republika Hrvatska svrstana je u II. skupinu zemalja koja obuhvaća zemlje članice u kojima se GNP per capita ostvaruje na razini od 3 031 do 5 280 USD.

²⁵ Efektivna naknada na nepovučeni iznos zajma iznositi će 0,25% radi toga što su Izvršni direktori Međunarodne banke za obnovu i razvoj odobrili smanjenje te naknade za 0,5% tijekom tekuće fiskalne godine.

²⁶ Uredba o objavi Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Projekt izgradnje učinkovite društvene i gospodarske komunikacije (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 3/2001.)

²⁷ Ugovorene su sljedeće aktivnosti: (1.) jačanje komunikacijskih sposobnosti Vlade RH pomoću: pružanja pomoći u izradbi i provedbi komunikacijske strategije, stručnog usavršavanja državnih službenika i postizanja lakšeg protoka informacija unutar vladinih agencija/ministarstava i između Vlade RH i Hrvatskog sabora; (2.) Tehnička pomoć pri izradbi programa aktivnosti za stvaranje konsenzusa svih dijelova društva tijekom sljedeće dvije godine i to putem: razvoja komunikacijske strategije vezano uz vladin program gospodarskih reformi, provođenja seminara o stvaranju konsenzusa, provedbe redovitih ispitivanja javnog mnijenja o budućim reformama, osnivanja grupe savjetnika koji će nadgledati rezultate ispitivanja javnog mnijenja i provođenja kampanje o specifičnim problemima ekonomskog napretka.

²⁸ Od četrnaest sklopljenih zajmova četiri zajma su iskorištena i zatvorena (zajmovi za financiranje: Projekta hitne obnove, Projekta u zdravstvu, Projekta razvoja tržišta kapitala i Projekta tehničke pomoći), devet zajmova + jedan predzajam su efektivni za korištenje, dok posljednji sklopljeni zajam za Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi nije još postao operativan.

²⁹ Za financiranje Projekta oporavka investicija ukupno je bilo odobreno 52 milijuna DEM zajmoprimcima - bankama (Varaždinskoj banci d.d. 13,9 milijuna DEM, Dalmatinskoj banci d.d. 15,6 milijuna DEM, Slavonskoj banci d.d. 17,3 milijuna DEM i Alpe Jadran banci d.d. 5,2 milijuna DEM), koje su zajmove sklopile uz jamstvo Republike Hrvatske. Alpe Jadran banka je otkazala 1 901 123,00 DEM u srpnju 2000. godine,

predumom za ulaganja u mirovinski sustav i preuzetim starim zajmom za Projekt vodoopskrbe u Istri, (dodijeljenim 1990. godine, preuzetim 1994. godine uz jamstvo Republike Hrvatske,³⁰ po osnovi kojeg su se još uvijek povlačila sredstva tijekom 2000. godine), čine sveukupan portfelj zajmova od 376,98 milijuna USD, 514,19 milijun DEM i 100,2 milijuna EUR–a.³¹ Iskorišteno je u okviru ovog portfelja, u razdoblju od 1994. do 2000. godine, sveukupno 321,96 milijuna USD (85,4% od ukupno ugovorenih zajmova u USD), 264,11 milijuna DEM (51,36% od ukupno ugovorenih zajmova u DEM) i 14,24 milijuna EUR (16,68% od ugovorenog efektivnog zajma u EUR).

Ukupno stanje nepovučenih sredstava portfelja iznosi 55,02 milijuna USD, 250 milijuna DEM i 85,95 milijuna EUR–a. Ta kreditna sredstva koriste se za financiranje projekata i programa prema ugovorenim rokovima, odnosno u razdoblju od 2001. do 2006. godine.

Stanje duga Republike Hrvatske, bilo u svojstvu dužnika ili jamca, prema IBRD–u po zajmovima sklopljenim u razdoblju od 1994. do 2000. godine iznosilo je 31. 12. 2000. godine 169,86 milijuna USD, 264,11 milijuna DEM i 14,24 milijuna EUR. Međutim, ovom dugu treba pridodati i preostali dug od 10,13 milijuna USD po osnovi naslijeđenih zajmova,³² tako da je sveukupan dug po svim kategorijama zajmova 31. 12. 2000. iznosio 179,95 milijuna USD, 264,11 milijuna DEM i 14,24 milijuna EUR, odnosno iskazan u dolarskom ekvivalentu prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke sveukupno 319,08 milijuna USD.

Sve dospjele obveze prema IBRD–u po naslijeđenim zajmovima (5 zajmova) i po novim zajmovima (15 zajmova) plaćene su uredno i na vrijeme.³³ Iz sredstava Državnog proračuna izravno su plaćene obveze po osnovi 11 javnih novih zajmova (uglavnom kamate i naknade na neiskorištena sredstva, jer su samo temeljem dvaju zajmova – za Projekt hitne obnove i za Projekt u sektoru cesta – dospjele i otplate glavnice) te obveze po osnovi 3 naslijeđena zajma korištena za financiranje željeznice, cesta i vodovoda. Za podmirenje tih obveza sredstva su bila osigurana u Državnom proračunu.³⁴ Temeljem jamstva Republike Hrvatske, također je plaćen i jedan dospjeli obrok Varaždinke d.d., Varaždin u iznosu od 81 938,33 USD zato što korisnik kredita nije na vrijeme izvršio plaćanje dospjelo na naplatu prema IBRD–u.

Obveze po zajmu za Projekt u zdravstvu platio je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.³⁵ Dospjele kamate i naknade po zajmovima za Projekt oporavka investicija³⁶ i Program financiranja lokalne infrastrukture i zaštite okoliša,³⁷ dobivene uz jamstvo Republike Hrvatske, podmirele su četiri poslovne banke i HBOR (zajmoprincipi). Posljednji obrok po naslijeđenom zajmu korištenom za istraživanje nafte i plina platila je INA.³⁸

Kamate na zajmove u njemačkim markama plaćene su po godišnjoj stopi u rasponu od 3,01% do 4,9%. Kamate na zajmove dobivene u američkim dolarima plaćene su po stopama od 5,59 % i 5,21% za zajmove u skupini valuta (pool) dok su za jednovalutne zajmove (single currency loans) plaćene kamate u rasponu od 5,97% do najviše 7,30%. Na zajam ugovoren u EUR–u plaćene su kamate po stopama od 3,51% i 4,38% godišnje.

odnosno ukupno iskoristila 3 298 877,00 DEM, tako da zajam sada ukupno iznosi: 50 098 877,00 DEM. HBOR je, također, uz jamstvo Republike Hrvatske, sklopio zajam od 65 milijuna DEM za Program financiranja lokalne infrastrukture.

³⁰ Zakon o potvrđivanju (ratifikaciji) Sporazuma o garanciji između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj i Sporazuma o preuzimanju zajma između Republike Hrvatske i Međunarodne banke, sklopljenih 25. 02. 1993. (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 7/1994).

³¹ Sredstva u iznosu od 14,8 milijuna EUR-a odobrena u listopadu 2000. za provedbu Projekta olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi nisu bila operativna za korištenje tijekom 2000.

³² Republika Hrvatska, u okviru postupka učlanjenja u IBRD (25. veljače 1993. postala je punopravnom članicom) preuzela je 7,6% neotplaćenih dugova bivše SFRJ prema IBRD–u temeljem 17 zajmova hrvatskih korisnika. Tijekom 2000. INA je otplatila posljednje obroke zajma od 55 milijuna USD korištenog za Projekt istraživanja nafte i plina (Molve). Od 1994. do 2000. u potpunosti je otplaćeno 13 preuzetih zajmova, a preostalo ih je još 4. Preostali dug po ovim naslijeđenim zajmovima iznosio je 31. prosinca 2000. 10,13 milijuna USD.

³³ Prema primljenim pozivima IBRD-a na plaćanje i ugovorenim planovima otplate svih sklopljenih zajmova, tijekom 2000. godine ukupno je IBRD–i plaćeno: 589 367,48 DEM (kamate i naknade), 23 366 597,69 USD (glavnice + kamate + naknade) i 18 304 431,24 EUR (glavnice + kamate + naknade). Od tih ukupno plaćenih iznosa, isplaćeno je iz sredstava Državnog proračuna za obveze po osnovi 11 novih javnih zajmova i 3 naslijeđena zajma ukupno: USD 16 232 660,11 (glavnice + kamate + naknade) i 18 081 413,42 EUR-a (glavnice + kamate + naknade).

³⁴ Državni proračun Republike Hrvatske za 2000. godinu i Zakon o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu (Narodne novine br. 33/2000 i 118/200).

³⁵ HZZO je platio u 2000. ukupno USD 4 648 422,58 (glavnica + kamate) po osnovi zajma od 38,92 milijuna za Projekt u zdravstvu.

³⁶ Četiri poslovne banke su podmirele tijekom 2000. sveukupno: DEM 267 601,91 i EUR 223 017,82 za plaćanje dospjelih kamata i naknada temeljem zajmova danih za oporavak investicija.

³⁷ Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) platila je u 2000. DEM 321 765,57 (kamate + naknade) po zajmu od 65 milijuna DEM ugovorenom za financiranje Programa financiranja lokalne infrastrukture i zaštita okoliša.

³⁸ INA je platila 2 393 625,56 USD.

Tabela 6.10: Pregled zajmova IBRD-a

Red br.	Naziv projekta	Datum zaključenja	Valuta	Iznos zajma	Neiskorišteno 31. 12. 2000.	Rok korištenja	Stanje duga 31. 12. 2000.	Datum dospjeća otplate glavnice	
								Prvo	Posljednje
I. Javni zajmovi									
1.	Projekt hitne obnove	27. 06. 1994.	000 USD	128 000,00	0,00	31. 12. 1999.	111 655,00	15. 12. 1998.	15. 06. 2011.
2.	Projekt u zdravstvu *	08. 03. 1995.	000 USD	38 925,45	0,00	30. 04. 2000.	35 595,45	15. 06. 2000.	15. 12. 2011.
3.	Projekt u sektoru cesta	27. 04. 1995.	000 USD	80 000,00	356,09	31. 12. 2000.	73 568,91	15. 12. 1999.	16. 06. 2012.
4.	Projekt razvoja tržišta kapitala	23. 04. 1996.	000 DEM	14 200,00	0,00	30. 06. 1999.	14 200,00	15. 10. 2001.	15. 04. 2013.
5.	Projekt podrške privatnom sektoru u poljoprivredi	23. 04. 1996.	000 USD	17 000,00	8 572,84	30. 06. 2001.	8 427,16	01. 09. 2001.	01. 03. 2013.
6.	Projekt tehničke pomoći	23. 04. 1996.	000 USD	5 000,00	0,00	31. 12. 1999.	5 000,00	15. 10. 2001.	15. 04. 2013.
7.	Projekt hitne obnove prometa i razminiranje	04. 12. 1996.	000 DEM	150 900,00	27 484,42	30. 06. 2000.	123 415,58	15. 07. 2002.	15. 01. 2012.
8.	Projekt za obnovu i zaštitu obalnih šuma	31. 01. 1997.	000 USD	42 000,00	8 312,07	30. 06. 2002.	33 687,93	15. 06. 2002.	15. 12. 2013.
9.	Projekt prilagodbe financijskog sektora i poduzeća	04. 06. 1997.	000 DEM	160 000,00	80 000,00	30. 06. 2000.	80 000,00	15. 12. 2002.	15. 06. 2012.
10.	Projekt obnove istočne Slavonije i zapadnog Srijema	08. 09. 1998.	000 DEM	74 000,00	61 526,76	30. 06. 2003.	12 473,24	15. 01. 2004.	15. 07. 2013.
11.	Projekt osuvremenjivanja i restrukturiranja željeznica	20. 01. 1999.	000 EUR	85 400,00	71 156,07	30. 06. 2003.	14 243,93	15. 09. 2003.	15. 03. 2014.
12.	Predujam za pripremu Projekta ulaganja u mirovinski sustav (Ugovorno pismo br. P3658-0 HR)	01. 02. 1999.	000 USD	1 760,10	1 112,90		647,19		
13.	Projekt tehničke pomoći u svezi s institucionalnim i zakonodavnim promjenama s ciljem razvoja privatnog sektora	12. 05. 1999.	000 USD	7 300,00	6 116,85	30. 06. 2003.	1 183,14	15. 10. 2004.	15. 04. 2014.
14.	Projekt zdravstvenog sustava	07. 10. 1999.	000 USD	29 000,00	28 410,00	30. 06. 2004.	590,00	15. 06. 2005.	15. 12. 2014.
15.	Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi**	27. 10. 2000.	000 EUR	14 800,00	14 800,00	31. 03. 2004.	0,00	15. 05. 2006.	15. 11. 2015.
UKUPNO I:			000 USD	348 985,55	52 880,75		169 864,78		
			000 DEM	399 100,00	169 011,18		230 088,82		
			000 EUR	100 200,00	85 956,07		14 243,93		
II: Zajmovi uz jamstvo RH									
1.	Projekt oporavka investicija ***	04. 12. 1997.	000 DEM	50 098,87	25 199,40	31. 12. 2001.	24 899,47	15. 03. 2003.	15. 09. 2012
2.	Program financiranja lokalne infrastrukture i zaštita okoliša	25. 09. 1998.	000 DEM	65 000,00	55 879,37	30. 06. 2006.	9 129,62	15. 11. 2003.	15. 05. 2013.
UKUPNO II:			000 DEM	115 098,87	81 078,77		34 029,09		
III. Naslijedeni neotplaćeni zajmovi (prezeti uz jamstvo RH)									
1.	Projekti istraživanje nafte i plina (Molve)	13. 12. 1985.	000 USD	55 000,00	0,00		0,00	1. 11. 1988.	1. 05. 2000.
2.	Projekt izgradnje cesta (XII. Zajam)	27. 02. 1987.	000 USD	33 378,00	0,00		1 408,00	1. 10. 1989.	1. 04. 2001.
3.	Drugi sektorski zajam za ceste	30. 09. 1988.	000 USD	5 900,00	0,00		985,92	15. 03. 1991.	15. 09. 2002.
4.	Projekt zaštite okoliša i uštede energije (Varaždinka)	30. 09. 1988.	000 USD	1 303,49	0,00		81,46	15. 08. 1993.	15. 02. 2001.
5.	Projekt vodoopskrbe u Istri	01. 02. 1990.	000 USD	28 000,00	5 144,21	30. 06. 2000.	7 655,78	15. 10. 1994.	15. 02. 2004.
UKUPNO III:			000 USD	123 581,49	5 144,21		10 131,16		
SVEUKUPNO (I+II+III):			000 USD	472 567,04	57 024,96		179 955,94		
			000 DEM	514 198,87	250 089,95		264 117,91		
			000 EUR	100 200,00	85 965,07		14 243,93		
SVEUKUPNO****:			000 USD	810 872,59	256 245,73		319 085,01		

* Za financiranje Projekta u zdravstvu sklopljen je ugovor o zajmu u iznosu od 40 milijuna USD, međutim, nakon izvedbe Projekta i isteka roka korištenja zajma, IBRD je otkazala preostali iznos od 1 074 503,54 USD tako da zajam iznosi: 38 925 496,46 USD.

** Sklopljen je Ugovor o zajmu, ali zajam još nije operativan; zakon o potvrđivanju ugovora u postupku je donošenja.

*** Ugovorena su 4 zajma u sveukupnom iznosu od 52 milijuna DEM za financiranje Projekta oporavka investicija (Varaždinska banka d.d. 13,9 milijuna DEM, Dalmatinska banka d.d. 15,6 milijuna DEM, Slavonska banka d.d. 17,3 milijuna DEM i Alpe Jadran d.d. 5,2 milijuna DEM). Međutim, Alpe Jadran banka, Split u srpnju 2000. otkazala je 1 901 123,00 DEM te zajam iznosi: 50 098 877,00 DEM.

**** prema srednjem tečaju HNB 30. prosinaca 2000.

Tabela 6.11: Povlačenje zajmova IBRD-a u 2000. godini

Red. br.	Oznaka zajma	Naziv projekta	Datum efektivnosti	Valuta	Iznos zajma	Ukupno iskorišteno do 31. 12. 1999.	Povlačenje u 2000.	Ukupno iskorišteno do 31. 12. 2000.
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (7+8)
I. JAVNI ZAJMOVI								
1.	37600-HR	Projekt hitne obnove*	19. 08. 1994.	USD	128 000 000,00	128 000 000,00	0,00	128 000 000,00
2.	38430-HR	Projekt u zdravstvu*	17. 08. 1995.	USD	38 925 496,46	36 792 349,82	2 133 146,64	38 925 496,46
3.	38690-HR	Projekt u sektoru cesta	26. 07. 1995.	USD	80 000 000,00	72 347 292,15	7 296 614,50	79 643 906,65
4.	39990-HR	Projekt razvoja tržišta kapitala*	22. 06. 1996.	DEM	14 200 000,00	14 200 000,00	0,00	14 200 000,00
5.	39880-HR	Projekt podrške privatnom sektoru u poljoprivredi	22. 07. 1996.	USD	17 000 000,00	5 461 844,88	2 965 317,23	8 427 162,11
6.	39890-HR	Projekt tehničke pomoći *	22. 07. 1996.	USD	5 000 000,00	4 809 544,58	190,455,42	5 000 000,00
7.	41040-HR	Projekt hitne obnove prometa i razminiranje	04. 03. 1997.	DEM	150 900 000,00	106 944 21,66	16 471 370,65	123 415 581,31
8.	41190-HR	Projekt za obnovu i zaštitu obalnih šuma	31. 07. 1997.	USD	42 000 000,00	27 101 539,11	6 586 390,07	33 687 929,18
9.	41590-HR EFSAL	Program prilagodbe financijskog sektora i poduzeća	15. 11. 1997.	DEM	160 000 000,00	80 000 000,00	0,00	80 000 000,00
10.	43510-HR	Projekt obnove istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema	06. 01. 1999.	DEM	74 000 000,00	5 534 079,54	6 939 159,54	12 473 239,08
11.	44330-HR	Projekt modernizacije i restrukturiranja željeznica	09. 06. 1999.	EUR	85 400 000,00	4 953 946,51	9 289 979,74	14 243 926,25
12.	44600-HR	Projekt tehničke pomoći institucionalnim i zakonodavnim promjenama s ciljem razvoja privatnog sektora	03. 08. 1999.	USD	7 300 000,00	673 000,00	510 144,22	1 183 144,22
13.	35800-HR Predzajam	Ulaganja u mirovinski sustav	01. 02. 1999.	USD	1 760 100,00	583 202,61	63 994,60	647 197,21
14.	45130-HR	Projekt zdravstvenog sustava	28. 03. 2000.	USD	29 000 000,00	0,00	590 000,00	590 000,00
15.	45820-HR	Projekt olakšavanja trgovine i transporta u jugoistočnoj Europi**	Nije efektivan	EUR	14 800 000,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno I:				USD	348 985 596,46	275 768 773,15	20 336 062,68	296 104 835,83
				DEM	399 100 000,00	206 678 290,20	23 410 530,19	230 088 820,39
				EUR	100 200 000,00	4 953 946,51	9 289 979,74	14 243 926,25
II. ZAJMOVI DOBIVENI UZ JAMSTVO RH								
1.	30690-HR	Projekt vodoopskrbe u Istri	01. 02. 1990. (preuzet 25. 02. 1993.)	USD	28 000 000,00	19 151 133,53	6 704 652,78	25 855 786,31
2.	4246-4249 HR (4 zajma)	Projekt oporavka investicija***	04. 03. 1998.	DEM	50 098 877,00	13 440 327,01	11 459 145,67	24 899 472,68
3.	43520-HR	Projekt financiranja lokalne. infrastrukture i zaštita okoliša	28. 06. 1999.	DEM	65 000 000,00	2 223 250,65	6 906 373,00	9 129 623,65
Ukupno II.:				USD	28 000 000,00	19 151 133,53	6 704 652,78	25 855 786,31
				DEM	115 098 877,00	15 663 577,66	18 356 518,67	34 029 096,33
Sveukupno (I.+II.):				USD	376 985 596,46	243 133 782,06	51 786 124,62	294 919 906,68
				DEM	514 198 877,00	222 341 867,86	41 776 048,86	264 117 916,72
				EUR	100 200 000,00	4 953 946,51	9 289 979,74	14 243 926,25

* Zatvoreni zajmovi

** Zajam je sklopljen 27. 10. 2000., ali nije postao efektivan (u postupku je donošenja zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu)

*** Za projekt oporavka investicija bilo je ugovoreno ukupno 52 milijuna DEM; nakon otkaza dijela zajma dodijeljenog Alpe Jadran banci zajam iznosi: 50 098 877 DEM.

Naknade na neiskorištene glavnice zajmova obračunate su i naplaćene po stopi od 0,25% godišnje.

Zahvaljujući urednom i pravodobnom plaćanju dospjelih obveza i poštivanju IBRD-ovih strogih pravila financijske discipline, u razdoblju od 01. srpnja 1999. do 30. lipnja 2000. (fiskalna godina IBRD-a) ostvarene su uštede temeljem oprosta kamata na javne zajmove u ukupnom iznosu od 178 776,50 USD.³⁹

Tijekom 2000. godine ukupno je povučeno iz raspoloživih sredstava IBRD zajmova (javnih i javno zajamčenih) 27,04 milijuna USD, 41,77 milijuna DEM i 9,29 milijuna EUR-a. Provedba ugovorenih projekata i programa, uz stanovita kašnjenja u povlačenju nekih zajmova (u sektoru poljoprivrede, zdravstvu i željeznici), obavljala se sukladno dinamici radova, postupku nabavki i mogućnostima financiranja iz domaćih izvora.

U 2000. godini završena je provedba dvaju projekata: (1.) Projekta tehničke pomoći i (2.) Projekta u zdravstvu financiranim zajmovima IBRD-a, odnosno zatvorena su za korištenje dva zajma:

1. Zajam od 5 milijuna USD, sklopljen 23. travnja 1996. godine za financiranje Projekta tehničke pomoći pri pripremi i provedbi programa reformi u javnim poduzećima (privatizacija bivših poduzeća u društvenom vlasništvu i restrukturiranje i privatizacija javnih poduzeća) i u bankama (sanacija i privatizacija Riječke banke d.d., Splitske banke d.d. i Privredne banke d.d. i priprema projekata u drugim komercijalnim bankama). Nakon posljednjeg povlačenja preostalih sredstva od 190 455,23 USD početkom svibnja 2000., zajam je zatvoren. Zajmom se financirala stručna pomoć i angažiranje konzultanata za izradbu posebnih sektorskih studija i obuka kadrova (4,18 milijuna USD) i priprema projekata privatizacije (0,82 milijuna USD).

2. Zajam potpisan 8. ožujka 1995. godine u iznosu od 40 milijuna USD za Projekt u zdravstvu, povučen u iznosu od 38 925 496,46 USD u okviru ugovorenog roka. Nakon završetka provedbe Projekta, preostali iznos od 1 074 503,54 USD, IBRD je otkazala 22. lipnja 2000. godine te dostavila novi otplatni plan na iskorišteni iznos zajma. Sredstva ovog zajma korištena su kao potpora obnovi sustava primarne zdravstvene zaštite, za nabavu dijagnostičke opreme, opreme za hitnu pomoć, primarnu, intenzivnu i perinatalnu njegu, nabavu sanitetskih vozila te za poboljšanje telefonskih veza s hitnom medicinskom službom i za informatizaciju zdravstvenog osiguranja i obrazovanje liječnika i medicinskog osoblja. Nabava opreme plaćena je 36,13 milijuna USD, konzultantske usluge 2,44 milijuna USD i priprema projekata 0,34 milijuna USD.

Sredstva zajmova IBRD-a u 2000. godini uložena su najviše u obnovu i izgradnju prometne infrastrukture i razminiranje te u oporavak investicija privatnog sektora. Primjerice, za financiranje provedbe hitne obnove prometnica i razminiranje utrošeno je 16,47 milijuna DEM, za cestogradnju 7,29 milijuna USD, za rješavanje problema restrukturiranja i modernizacije željeznice 9,28 milijuna EUR-a, za obnovu istočne Slavonije 6,9 milijuna DEM. Putem HBOR-a korišteno je 6,9 milijuna DEM za provedbu Projekta financiranja lokalne infrastrukture i zaštite okoliša. Povučeno je 6,7 milijuna USD za vodoopskrbni sustav u Istri. U sektoru poljoprivrede i šumarstva uloženo je za zaštitu obalnih šuma 6,58 milijuna USD i 2,96 milijuna USD za potporu poljoprivrednim gospodarstvima. Značajna sredstva od 11,45 milijuna DEM iz kredita namijenjenog oporavku investicija plasirale su četiri poslovne banke u investicijske projekte privatnih tvrtki. Iz zajmova namijenjenih projektima zdravstvenog sustava iskorišteno je preko 2,7 milijuna USD. Za provedbu projekata tehničke pomoći povučeno je 700 599,64 USD (iz prvog zajma preostalih 190 455,42 i 510 144,22 USD iz drugog zajma), dok je najmanje povučeno iz predujma za ulaganja u mirovinski sustav (63 994,60 USD).

Nije bilo povlačenja sredstava druge kreditne tranše od 80 milijuna DEM tijekom 2000. godine po osnovi dobivenog zajma od 160 milijuna DEM za Program prilagodbi financijskog sektora i poduzeća (EFSAL) zbog zastoja u provedbi ugovorenih kriterija za povlačenje te tranše (donošenje opće zakonodavne regulative za javne usluge i uspostavljanje potrebnih regulatornih agencija u sektoru energetike i telekomunikacija, priprema i provedba restrukturiranja i privatizacije HEP-a i INA-e, te restrukturiranje HŽ-a, privatizacija ili likvidacija 13 problematičnih poduzeća, posebice brodogradilišta i Željezare Sisak). Rok za korištenje druge tranše EFSAL zajma produžen je do 30. lipnja 2001. godine.

³⁹ IBRD odobrava smanjenu kamatu samo onim dužnicima koji pravodobno i točno ispunjavaju svoje obveze najkasnije u roku od 30 kalendarskih dana nakon dana dospijeca duga na naplatu). Tijekom fiskalne 2000. godine IBRD je obračunavao oprost kamata (Interest Partial Waiver) od 0,05% godišnje.

Pregled darovnica

Tabela 6.12: Pregled darovnica (stanje 31. prosinca 2000.)

Red. br.	Godina odobrenja	Oznaka	Namjena darovnica: Provedba projekata	Valuta	Iznos darovnice	Ostalo za korištenje 31. 12. 2000.
1.	1995.	28851	Priprema zakona o nabavi	USD	148 000,00	0,00
2.	1995.	29116	Potpora privatnim poljoprivrednim gospodarstvima	JPY	56 600 000,00	0,00
3.	1995.	29117	Obnova i zaštita obalnih šuma	JPY	21 053 385,00	0,00
4.	1995.	29314	Prilagodba javnog sektora–PSAL	JPY	75 600 000,00	5 504 815,00
5.	1995.	29315	Struktura prilagodbe poljoprivrede	JPY	29 400 000,00	24 096 291,00
6.	1995.	29316	Restrukturiranje Hrvatskih željeznica	JPY	58 800 000,00	0,00
7.	1996.	29486	Ulaganje u infrastrukturu gradskog okoliša	USD	500 000,00	0,00
8.	1996.	29674	Obnova prometne infrastrukture Grada Zagreba	USD	800 000,00	0,00
9.	1997.	28360	Strategija biološke raznolikosti	USD	102 000,00	0,00
10.	1997.	27098	Razvoj privatnog sektora	USD	398 000,00	216 246,71
11.	1997.	25539	Upravljanje javnim financijama	USD	183 514,60	0,00
12.	1998.	27099	Zaštita od poplava u istočnoj Slavoniji	USD	200 000,00	0,00
13.	1998.	25193	Modernizacija zdravstva	USD	418 260,00	2 164,80
14.	1998.	25597	Zaštita od poplava u porječju srednjeg toka rijeke Save	USD	476 150,00	0,00
15.	1999.		Informatički problem 2000.	USD	80 000,00	0,00
16.	1999.	27259	Zaštita okoliša i jačanje sposobnosti upravljačkih sustava	USD	276 490,00	181940,57
17.	1999.	22644	Upravljanje močvarnim područjem parka prirode Kopački rit	USD	750 000,00	538429,52
18.	1999.	25799	Projekt komunalne ekološke infrastrukture	USD	216 840,00	216 840,00
19.	1999.	26113	Prilagodba stečajnog zakona	USD	253 700,00	115 343,69
20.	1999.	23163	Očuvanje krških ekosustava	USD	230 000,00	188 934,43
21.	1999.	26112	Modernizacija "Luke Rijeka"	USD	337 500,00	281 120,00
22.	2000.	27386	Izgradnja učinkovite društvene i gospodarske komunikacije	USD	400 000,00	400 000,00
Ukupno:				USD	5 770 454,60	2 141 019,72
				JPY	241 453 385,00	5 504 815,00

U razdoblju od 1995. do 2000. IBRD je dodijelila Republici Hrvatskoj 22 darovnice. Ova bespovratna sredstva uglavnom se koriste za plaćanje konzultantskih usluga i izradbu studija potrebnih za što bolju pripremu projekata koji se nakon završetka studija izvedivosti prijavljuju Banci za financiranje zajmovima. Ugovoreno je 17 darovnica u američkim dolarima u sveukupnom iznosu od 5,77 milijuna USD, od čega je 8 darovnica utrošeno dok je u okviru 9 darovnica 31. prosinca 2000. preostalo za korištenje 2,14 milijuna USD. U japanskim jenima odobreno je 5 darovnica u sveukupnom iznosu od 241,45 milijuna JPY od čega su 4 darovnice u cijelosti iskorištene za provedbu projekata u poljoprivredi i šumarstvu i restrukturiranju željeznica. Preostalo je za korištenje 5,5 milijuna JPY (prema stanju 31. 12. 2000.) temeljem darovnice namijenjene za prilagodbe u javnom sektoru (PSAL).

6.4.2. Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Poslovne operacije u 2000. godini

U skladu sa svojim mandatom⁴⁰ i utvrđenim prioritetima poslovanja,⁴¹ te smatrajući da su nakon parlamentarnih i predsjedničkih izbora u Republici Hrvatskoj nastupile pozitivne promjene u državnoj politici prema regionalnom i međunarodnom integriranju putem provedbe daljnjih ekonomskih reformi i privlačenja privatnog kapitala s ciljem ekonomskog oporavka i održivog razvoja, ali s reduciranom ulogom države u ekonomiji, EBRD je pružila izravnu potporu razvitku privatnog sektora u Hrvatskoj osnažujući: (1.) financijski sektor dodjelom srednjoročnih kredita bankama s ciljem bržeg razvitka malog i srednjeg poduzetništva i (2.) sektor poduzeća pomažući u aranžiranju inozemnih sindiciranih kredita i financirajući nove investicije dugoročnim zajmovima.

U 2000. godini EBRD je aranžirao 252 milijuna EUR–a sindiciranih inozemnih kredita privatnim hrvatskim tvrtkama bez državnog jamstva. Agrokor je dobio sindicirani kredit u ukupnom iznosu od 170 milijuna EUR–a (u kojem EBRD sudjeluje sa zajmom od 70 milijuna EUR–a) namijenjen financijskom restrukturiranju bilance i novim investicijama u poljoprivrednom sektoru i proizvodnji hrane koje će imati i značajne efekte i na porast zapošljavanja. Pliva će uz pomoć sindiciranog kredita od 82 milijuna EUR (uz participaciju komercijalnih banaka, IFC i EBRD) financirati novu investiciju procijenjenu na 123 milijuna EUR –a.

Izravnim novim zajmovima od ukupno 146,9 milijuna EUR–a EBRD financira projekte u privatnom sektoru.

Tabela 6.13: Novi zajmovi EBRD–a odobreni privatnom sektoru

Korisnik zajma	Opis projekta	Iznos u EUR
Slavonska banka d.d., Osijek	Financiranje malih i srednjih poduzeća	20 000 000,00
Agrokor d.d., Zagreb	Ulaganja u proizvodnju sladoleda, jestivog ulja, mineralne vode te maloprodajnu mrežu naročito u Bosni i Hercegovini	70 000 000,00
Pliva d.d., Zagreb	Izgradnje Instituta za istraživanje i razvoj novih farmaceutskih proizvoda	26 900 000,00
Našice Cement d.d., Našice	Projekt smanjenja troškova proizvodnje i jačanja konkurentnosti prelaskom s plina na ugljen (predviđa se realizirati uz paralelno financiranje kreditima hrvatskih banaka u iznosu od 5 milijuna EUR)	20 000 000,00
Bank Austria Creditanstalt Croatia	Projekt regionalne suradnje	10 000 000,00

U okviru Pakta o stabilnosti EBRD je dobio mandat procjene prioriteta projekata značajnih za dugoročni gospodarski razvitak privatnog sektora zemalja jugoistočne Europe te je izradio program poticanja prekogranične trgovine i ulaganja i program razvitka malog i srednjeg poduzetništva. Financiranje projekata iz područja prometa, energetike i gospodarenja vodama bit će uvjetovano usklađenošću s definiranim regionalnim programima i strateškim studijama. Za izradu smjernica strateške studije u sektoru vodoopskrbe i zaštite vode zadužen je EBRD. U okviru tog EBRD–ovog mandata Hrvatska je kandidirala financiranje Projekta poboljšavanja sustava kanalizacije grada Rijeke zajmom od 8 milijuna EUR–a.

Putem EBRD–a pruža se temeljna financijska podrška projektima u okviru Srednjoeuropske inicijative (SEI). SEI i EBRD pokrenuli su Program subvencija malim i srednjim tvrtkama 50% troškova konzultantskih usluga u području istraživanja tržišta, traženja poslovnih partnera, odabiranja i procjenjivanja opreme, pripreme poslovnih planova, poboljšanja računovodstvenog, informatičkog i managorskog sustava. Iznos jednokratne subvencije limitiran je do 9 000 EUR–a. Ovaj se program u Hrvatskoj realizira putem ureda CEI–BAS–a (Central European Initiative – Business Advisory Service), otvorenog u Zagrebu (kolovoz 2000.).

Novi plan aktivnosti EBRD–a prema Hrvatskoj za razdoblje do 2002. godine utvrđen je dokumentom “Strategija za Hrvatsku”, objavljenim 9. studenog 2000. Nova strategija obuhvaća slijedeća prioritetna područja:

- potpora procesu privatizacije i izravnim stranim ulaganjima u svim sektorima, posebice onima koji razvijaju nove proizvodne procese i tehnologije i poboljšavaju razinu upravljanja, znanja i radnih sposobnosti,

⁴⁰ EBRD je osnovana i posluje s posebnim mandatom da financira projekte kojima se pomaže i ubrzava proces tranzicije u tržišna gospodarstva i razvoj privatne i poduzetničke inicijative u zemljama srednje i istočne Europe opredijeljenih za primjenu načela višestranačke demokracije, pluralizma i tržišnog gospodarstva.

⁴¹ Banka je svoje poslovanje u 2000. usmjerila prema konstruktivnom i kreativnom partnerstvu sa zemljama – članicama, klijentima i drugim međunarodnim financijskim institucijama u cilju što bolje mobilizacije kapitala i sufinanciranja razvoja međuregionalne infrastrukture i trgovine. Prioritetno je financirala projekte u privatnom sektoru, ojačavala financijski sektor u funkciji otvaranja novih poslovnih perspektiva na tržišnim principima, poticala restrukturiranje poduzeća i banaka, osnivanje i rast malih i srednjih poduzeća i komercijalizaciju javnog sektora i infrastrukture.

- financiranje infrastrukture, uključujući ohrabrivanje komercijalizacije, liberalizacije i privatizacije infrastrukturnih usluga,
- osnaživanje financijskog sektora putem potpore konsolidaciji i privatizaciji bankarskog sektora i razvitku drugih financijskih struktura i novih proizvoda,
- nastavak napora da se povećaju financijskih izvori za razvitak malih i srednjih poduzeća putem kreditnih linija i kofinanciranja s drugim međunarodnim financijskim institucijama i ulagačima i
- poticanje projekata prekogranične trgovine radi daljnjeg razvoja regionalne suradnje.

Tijekom 2000. godine započele su pripreme nekoliko projekata za čiju provedbu se očekuje EBRD–ovo financiranje u iznosu većem od 100 milijuna ECU–a.

Tabela 6.14: Pregled projekata u pripremi

Korisnik sredstava	Projekti u pripremi	Iznos u EUR
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), Zagreb	Kreditna linija za financiranje malih i srednjih poduzeća (uz kofinanciranje CEB–a zajmom od 8 milijuna EUR)	12 000 000,00
Industrija nafte Zagreb d.d. (INA)	Poboljšanje zaštite okoliša unapređenjem sustava pročišćenja otpadnih voda radi zaštite od onečišćenja podzemnih voda i tla u priobalnom području	36 000 000,00
Leclerc, maloprodajni lanac	Projekt izgradnje 5 hipermarketa u Hrvatskoj i Sloveniji (vrijednost investicije je 150,0 milijuna EUR)	35 600 000,00
ZET, Zagreb	Konzultantske usluge za Program restrukturiranja i nabave 70 novih tramvaja	130 000,00
Grad Rijeka	Poboljšanje sustava kanalizacije (u okviru projekata pod okriljem Pakta o stabilnosti)	8 000 000,00
Autocesta Zagreb–Rijeka	Ocjena učinka na okoliš na dionicama: Kupjak–Vrbosko–Bosiljevo i Karlovac–Bosiljevo	

Banka je zainteresirana i nadalje ulagati u Hrvatsku, posebice u infrastrukturu – gradnju autocesta (primjerice autocestu Zagreb–Rijeka) i restrukturiranje željeznica i elektroprivrede, pružati potporu privatizaciji javnih poduzeća (INA, HEP, brodogradilišta) i daljnjoj privatizaciji telekomunikacija i banaka (Dubrovačke banke i Croatia banke), restrukturiranju i privatizaciji turističkog sektora, razvijati mala i srednja poduzeća i izvoz te nastaviti ulaganja u profitabilna poduzeća koja se šire i izvan hrvatskih granica pa se u tim sektorima pripremaju novi projekti za razdoblje do 2002. godine.

Povlačenje javnih zajmova u 2000. godini

Republika Hrvatska u 2000. godini nije s EBRD–om sklopila ni jedan novi javni zajam. Povlačila su se sredstva pet, ranije sklopljenih, raspoloživih zajmova. U 2000. godini povučeno je sveukupno 17,38 milijuna DEM i 351,7 tisuća USD. Korištena su sredstva triju operativnih zajmova dobivenih u DEM za provedbu: (1.) Projekta obnove elektroenergetske mreže 4,58 milijuna DEM, (2.) Programa investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša 11,1 milijun DEM i (3.) Projekta veletržnica 1,69 milijuna DEM. Iz efektivnih dvaju dolarskih zajmova povučeno je za Projekt sustava zračne plovidbe 307 038,36 USD i za Projekt obnove željezničkih lokomotiva 44 678,43 USD.

Sredstva zajma od 63 milijuna DEM, sklopljenog 1995. za obnovu elektroenergetske mreže, u potpunosti su iskorištena u okviru ugovorenog roka (do zaključno s 30. 06. 2000.). Naime, Hrvatska je elektroprivreda u 2000. godini povukla preostala 4,58 milijuna DEM te je zajam zatvoren.

Za provedbu Projekta sustava zračne plovidbe uloženo je u 2000. godini samo 307 038,36 USD. Taj Projekt obuhvaća: obnovu signalnih instrumenata, opremu za sustav slijetanja za zračne luke Zagreb, Pula i Dubrovnik te obnovu regionalnog radarskog postrojenja kod Splita. Ugovoreni rok za povlačenja EBRD–ovog zajma od 20 milijuna USD, dobivenog 1994., prolongiran je do 30. lipnja 2001. Prema stanju od 31. prosinca 2000. preostalo je za povlačenje 1,12 milijuna USD (5,6%), dok je ukupno iskorišteno 18,87 milijuna USD (94,4%).

Projekt obnove autocesta (obuhvaća poboljšanje glavnih cestovnih pravaca, završetak Autoceste Oštrovica – Delnice, održavanje cestovnih pravaca visokog prioriteta, nabavke opreme i drugo) EBRD je financirao zajmom od 70,9 milijuna DEM s ugovorenim rokom do 28. veljače 1999. Ovaj je zajam iskorišten u ukupnom iznosu od 70 792 980,22 DEM, a preostali iznos od 107 019,78 DEM otkazan je 1999. godine kada je zajam i zatvoren.

Zajam od 33,5 milijuna DEM, ugovoren s EBRD–om 1997., namijenjen je provedbi Projekta izgradnje mreže veletržnica u Hrvatskoj. Predviđeno je financiranje izgradnje mreže veletržnica voćem, povrćem i cvijećem na šest odobrenih lokacija u Zagrebu, Osijeku, Rijeka/Matulji, Benkovcu, Splitu i Metkoviću. Zajam je postao operativan u rujnu 1998., međutim, zbog brojnih neriješenih problema imovinsko–pravne prirode, procjene troškova, izrade poslovnih planova i samog koncepta izgradnje veletržnica na predviđenim lokacijama, sredstva zajma tijekom 1998. i

1999. godine nisu bila povučena za provedbu projekta. Iz zajma je plaćena početna naknada od 350 000 DEM (front and fee = 1% od ugovorene svote zajma) i dospjele kamate (prema ugovoru o zajmu kamate se kapitaliziraju) za razdoblje od 1998. do 2000. u ukupnom iznosu od 75 579,49 DEM. Temeljem zaključka Vlade Republike Hrvatske od 1. lipnja 2000., otkazan je dio ovog zajma u iznosu od 9 milijuna DEM te zajam sada iznosi 24,5 milijuna DEM. U 2000. godini utrošeno je za izgradnju regionalne veletržnice Rijeka/Matulji 1,44 milijuna DEM i za izgradnju regionalne veletržnice Osijek 463 616,34 DEM. Preostalo je za korištenje 22,43 milijuna DEM (91,58%) u razdoblju do 24. 11. 2001.

Putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak uloženo je tijekom 2000. godine 11,1 milijun DEM za izgradnju vodoprivredne infrastrukture u okviru Programa investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša koji EBRD financira zajmom od 98,44 milijuna DEM. U okviru ugovorenog roka (do 31. 03. 2001.) preostalo je za korištenje 84,6 milijuna DEM pa će se rok vjerojatno morati produžiti.

Projekt obnove željezničkih lokomotiva financira se zajmom od 35 milijuna USD. Hrvatske željeznice su tijekom dvije godine efektivnosti zajma povukle samo 442 581,43 USD, od čega u 2000. godini samo 44 678,43 USD.

Iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu podmirene su sve dospjele obveze po javnim zajmovima i po zajmu danom Hrvatskim željeznicama uz državno jamstvo.⁴² Hrvatska elektroprivreda i Hrvatska banka za obnovu i razvitak tijekom 2000. godine pravodobno su platili svoje obveze prema pozivima EBRD-a za plaćanje, stoga jamstva Republike Hrvatske, za te zajmove, nisu bila aktivirana.

Pregled zajmova

U okviru 26 tranzicijskih zemalja u kojima EBRD provodi poslovne operacije, Hrvatska se nalazi na sedmom mjestu po broju projekata i veličini ukupno uloženi EBRD-ovih sredstava. Ako se promatraju EBRD-ove aktivnosti na ubrzanju ekonomskog oporavka, izravnih ulaganja u privatni sektor, financiranje infrastrukture i regionalne trgovine u jugoistočnoj Europi, onda je Hrvatska, po veličini odobrenih sredstava, vodeća u regiji, odnosno jugoistočnoj Europi. Prema EBRD-ovoj klasifikaciji zemalja, kako one provode programe tranzicije prema tržišnoj ekonomiji, Hrvatska je uvrštena u napredne tranzicijske zemlje zajedno s Češkom Republikom, Mađarskom, Poljskom, Estonijom, Litvom, Latvijom, Slovačkom i Slovenijom.

U razdoblju od 1994. do 2000. godine EBRD je financirao u Hrvatskoj 33 projekta ukupnim sredstvima u iznosu od 571,48 milijuna EUR-a (prema podacima iskazanim u EUR-u iz listopada 2000. godine). U projekte privatnog sektora ukupno je uložio 322,78 milijuna EUR-a (56,5%) i to (1.) putem zajmova bez državnog jamstva 231,1 milijun EUR-a i (2.) izravnim ulaganjima kapitala u profitabilna poduzeća i banke 91,6 milijuna EUR-a. Projekte javnog sektora podržao je dugoročnim povoljnim zajmovima u ukupnom iznosu od 248,7 milijuna EUR-a (43,5% od ukupno uloženi sredstava).

Zajmovi EBRD-a dodijeljeni Republici Hrvatskoj ili dobiveni uz državno jamstvo (sedam zajmova), iskazani u valutama zajmova, prema stanju 31. prosinca 2000. godine, iznose 55 milijuna USD i 306,73 milijuna DEM. U razdoblju od 1994. do 2000. kumulativno je iskorišteno 19,32 milijuna USD (35,13%) po osnovi korištenja dvaju zajmova sklopljenih u USD i 199,65 milijuna DEM (65,07%) temeljem pet zajmova dobivenih u DEM. Prema ugovorenim rokovima korištenja preostalo je do 31. ožujka 2002. godine za povlačenje 35,67 milijuna USD (64,87%) i 107,08 milijuna DEM (34,9%).

Republika Hrvatska sklopila je s EBRD-om u razdoblju od 1994. do 2000. tri ugovora o zajmovima u ukupnom iznosu od 95,29 milijuna DEM i 20 milijuna USD i četiri ugovora o jamstvima u ukupnom iznosu od 211,44 milijuna DEM i 35 milijuna USD.

Po osnovi triju javnih zajmova, sveukupno je povučeno, prema stanju od 31. prosinca 2000. godine 18,87 milijuna USD (94,4%) i 72,85 milijuna DEM (76,45%). Neutrošeno je preostalo 1,12 milijuna USD (5,6 %) i 22,4 3 milijuna DEM (23,55%).

⁴² Državnim proračunom Republike Hrvatske za 2000. godinu i Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu (Narodne novine br. 33/2000 i 118/200) osigurana su sredstva za izvršenje obveza prema EBRD-u. Tijekom 2000. EBRD-u je plaćeno prema primljenim pozivima na plaćanje: (1.) po zajmu od 20 milijuna USD, namijenjenog izgradnji sustava zračne plovidbe, ukupno USD 3 223 346,82 (po glavnici 2 500 000,00 + kamata 710 898,20 + nakandama 12 448,62). Ta isplaćena sredstva Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. refundirala je Državnom proračunu u studenom 2000.; (2.) po zajmu od 70,9 milijuna DEM, namijenjenom obnovi autocesta, ukupno 8 632 134,65 DEM (po glavnici 5 898 604,28 + kamata 2 733 530,37); (3.) po zajmu od 24,5 milijuna DEM za projekt veletržnica ukupno je plaćeno 418 746,75 DEM od čega: (a.) naknada u iznosu od 262 004,20 za rezervaciju sredstava radi otkaza dijela zajma od 9 milijuna DEM i (b.) naknada na neiskorištena sredstva u iznosu od 156 742,55 DEM i (4.) po zajmu od 35 milijuna USD za obnovu željezničkih lokomotiva ukupno USD 206 795,19 (za kamate 31 937,21 + naknade na neiskorištena sredstva 174 857,98).

Dug prema EBRD-u po izravnim javnim zajmovima iznosio je krajem 2000. godine 7,62 milijuna USD i 55,14 milijuna DEM, dok je dug po zajamčenim zajmovima iznosio 73,81 milijuna DEM i 442,58 tisuća USD. Detaljni podatci o izravnim javnim zajmovima i zajmovima dobivenim uz državno jamstvo sadržani su u tabeli 6.15.

Tabela 6.15: Pregled zajmova dobivenih od EBRD-a (stanje: 31. prosinca 2000.)

Red. br.	Naziv projekta	Oznaka zajma	Datum zaključenja ugovora	Valuta	Svota zajma	Iskorišteno	Preostalo za korištenje	Rok za korištenje	Dospijea glavnice prvo/posljednje	Dug
1	2	3	4	5	6	7	8 (6-7)	9	10	11
I. JAVNI ZAJMOVI										
1.	Projekt sustava zračne plovidbe	231	21. 09. 1994.	USD	20 000 000,00	18 879 246,03	1 120 753,97	30. 06. 2001.	21. 09. 1996./ 21. 03. 2004.	7 629 246,03
2.	Projekt obnove autocesta*	286	17. 01. 1995.	DEM	70 792 980,22	70 792 980,22	0,00	28. 02. 1999.	10. 04. 1998./ 10. 12. 2009.	53 087 438,46
3.	Projekt veletržnica**	627	08. 12. 1997.	DEM	24 500 000,00	2 061 723,93	22 438 276,07	24. 11. 2001.	24. 05. 2002./ 24. 11. 2011.	2 061 723,93
Ukupno I.				USD	20 000 000,00	18 879 246,03	1 120 753,97			7 629 246,03
				DEM	95 292 980,22	72 854 704,15	22 438 276,07			55 149 162,39
II. ZAJMOVI DOBIVENI UZ JAMSTVO RH										
1.	Projekt obnove elektroenergetske mreže	283	02. 02. 1995.	DEM	63 000 000,00	63 000 000,00	0,00	30. 06. 2000.	10. 03. 1998./ 10. 03. 2005.	37 800 000,00
2.	Kreditna linija za turizam	443	26. 06. 1996.	DEM	50 000 000,00	50 000 000,00	0,00	01. 05. 1998.	23. 12. 1998./ 23. 12. 2002.	22 220 000,00
3.	Program investiranja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša***	494	09. 12. 1996.	DEM	98 440 000,00	13 797 163,56	84 642 836,44	31. 03. 2001.	10. 04. 2001./ 10. 10. 2011.	13 797 163,56
4.	Projekt obnove željezničkih lokomotiva	733	08. 12. 1998.	USD	35 000 000,00	442 581,43	34 557 418,57	31. 03. 2002.	20. 05. 2002./ 20. 11. 2013.	442 581,43
Ukupno II.				DEM	211 440 000,00	126 797 163,56	84 642 836,44			73 817 163,56
				USD	35 000 000,00	442 581,43	34 557 418,57			442 581,43
Sveukupno I.+ II.				USD	55 000 000,00	19 321 827,46	35 678 172,54			8 071 827,46
				DEM	306 732 980,22	199 651 867,71	107 081 112,51			128 966 325,95

* Ugovoren je zajam od 70,9 milijuna DEM; 28. 02. 1999. otkazan je nepovučeni iznos od 107 019,78 DEM, tako da zajam iznosi 70 792 980,22 DEM.

** Ugovoreni zajam u iznosu od 33,5 milijuna DEM smanjen je 01. 09. 2000. za 9 milijuna DEM te zajam iznosi 24,5 milijuna DEM.

*** Ugovoreni iznos zajma od 105 milijuna DEM smanjen je 23. 11. 1999. za 6,56 milijuna DEM tako da zajam iznosi 98,44 milijuna DEM.

6.4.3. Razvojna banka Vijeća Europe (CEB)

CEB je tijekom 2000. godine odobrio Republici Hrvatskoj dva dugoročna povoljna zajma u ukupnom iznosu od 330,68 milijuna kuna namijenjena obnovi škola i stambenom zbrinjavanju prognanika i izbjeglica na ratom stradalim područjima te su pripremljeni zajmovi za obnovu zdravstvene infrastrukture i kulturne baštine u ukupnom iznosu od 197,15 milijuna kuna i zajam od 8 milijuna EUR-a za financiranje malih i srednjih poduzeća putem Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR)⁴³ uz jamstvo Republike Hrvatske.

Novi zajmovi odobreni u 2000. godini

Administrativno vijeće CEB-a,⁴⁴ prihvatilo je u srpnju 2000. godine financiranje Projekta obnove škola u Republici Hrvatskoj zajmom od 98 682 000,00 kuna⁴⁵ što iznosi 50% od ukupnih 197 364 000,00 kuna neto troškova projekta.⁴⁶ Cilj Projekta je obnova i/ili izgradnja 41 škole u ratom stradalim područjima 8 županija: Sisačko–moslavačkoj (3), Karlovačkoj (4), Ličko–senjskoj (4), Brodsko–posavskoj (5), Zadarskoj (4), Osječko–baranjskoj (9), Šibensko–kninskoj (4) i Vukovarsko–srijemskoj (8). Ovaj novi Projekt pripremila je Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo kao nastavak Projekta obnove škola u istočnoj Slavoniji kojeg uspješno provodi i koji se financira zajmom CEB-a od 67 368 000,00 kuna dobivenim 1998. godine.

Sredstva novog odobrenog zajma koristit će se (nakon potpisivanja Okvirnog ugovora o zajmu i stupanja na snagu zakona o njegovom potvrđivanju) u 2001. godini te tijekom naredne dvije godine kada bi projekt trebao biti u potpunosti završen.

Projekt obnove stambenog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj, pripremljen također od strane Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo, Vlada RH uputila je 3. srpnja 2000. godine na razmatranje glavnom tajniku vijeća Europe te guverneru i direktoru CEB-a. Administrativno vijeće CEB-a na sjednici održanoj u rujnu 2000. odlučilo je financirati projekt zajmom od 232 000 000,00 kuna⁴⁷ (50% od 464 milijuna kuna neto troškova projekta).

Projekt obuhvaća rješavanje problema stambenog zbrinjavanja prognanika i izbjeglica kroz povrat imovine vlasnicima i osiguranje alternativnog smještaja za 2 243 privremena korisnika, organiziranu obnovu oštećenih i uništenih 1 153 obiteljske kuće u vlasništvu prognanika i obnovu komunalne infrastrukture (vodoopskrbe, kanalizacije, opskrbe električnom energijom, prometnica i dr. na ratom zahvaćenom području županija: Vukovarsko–srijemske, Osječko–baranjske, Sisačko–moslavačke, Karlovačke, Ličko–senjske, Požeško–slavonske, Brodsko–posavske, Šibensko–kninske i Zadarske).

Predviđa se ovaj zajam u cijelosti iskoristiti tijekom 2001. godine kada bi projekt trebao biti završen. Korištenje zajma počeo će odmah nakon potpisivanja Okvirnog ugovora o zajmu i stupanja na snagu zakona o potvrđivanju.

Novi zajmovi odobreni su s rokom otplate od 10 godina, 5 godina počeka za otplatu glavnice i povoljnu kamatu temeljenu na LIBOR-u koja će se ugovarati za svaku pojedinu tranšu u vrijeme povlačenja, umanjenu za subvenciju CEB-a od 0,50% godišnje te uz zateznu kamatu koja će se obračunavati tako što će se kamatna stopa uvećati za 2,5% godišnje.

Zajmovi i jamstva u pripremi

Tijekom 2000. godine obavljene su pripreme novih zajmova: (1.) zajma od 186,8 milijuna kuna za obnovu zdravstvene infrastrukture kojim će se financirati rekonstrukcija i obnova sustava primarne i sekundarne zdravstvene zaštite, (2.) zajma od 10,32 milijuna kuna za obnovu kulturne baštine – u ratu oštećenog samostana Male braće u Dubrovniku, (3.) zajma za razvoj socijalne infrastrukture i reintegracije povratka u multietničku zajednicu u gradu Glini i (4.) jamstva Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak za zajam CEB-a od 8 milijuna EUR-a namijenjen kreditiranju malog i srednjeg poduzetništva.

⁴³ Razvitak malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj podupiru kofinanciranjem CEB – zajmom od 8 milijuna EUR-a i EBRD – zajmom od 12 milijuna EUR-a.

⁴⁴ Sukladno Rezoluciji 1424/1997) kojom se predviđa da CEB, između ostalog, financira projekte od socijalnog značaja vezane uz obrazovanje, te gradnju i/ili rehabilitaciju javnih i privatnih škola, Administrativno vijeće CEB-a prihvatilo je financiranje Projekta ocijenivši ga dobro pripremljenim i podržanim od najviših tijela Vijeća Europe.

⁴⁵ Okvirni ugovor o zajmu broj F/P 1352 za obnovu škola između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe u iznosu od 98 682 000,00 kuna nije potpisan do kraja 2000. godine, potpisivanje i donošenje zakona o potvrđivanju predviđeno je početkom 2001. godine.

⁴⁶ CEB financira 50% od neto troškova projekta (troškove bez poreza i carina), što znači da se iz sredstava državnog proračuna financira 50% neto troškova + troškovi poreza i carina.

⁴⁷ Okvirni ugovor o zajmu 1378 (2000) za obnovu i stambeno zbrinjavanje prognanika i izbjeglica u Republici Hrvatskoj, između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe nije sklopljen do kraja 2000. godine, potpisivanje i donošenje zakona o potvrđivanju predviđeno je u 2001. godini.

Korištenje zajmova u 2000. godini

Republika Hrvatska je s CEB–om sklopila 1998. godine prva dva okvirna ugovora o dugoročnim zajmovima u ukupnoj svoti od 240 112 129,00 kuna za financiranje projekata obnove zdravstvene infrastrukture i škola u istočnoj Slavoniji s ciljem da se ubrza reintegracija i stvore potrebni preduvjeti za što brži povratak prognanika.

Tijekom 2000. godine iz ovih okvirnih zajmova povučeno je sveukupno 77 132 350,00 kuna. Dug Republike Hrvatske prema CEB–u po iskorištenim tranšama okvirnih zajmova iznosi sa stanjem 31. prosinca 2000. godine 7 485 000,00 USD i 17 700 000,00 EUR–a. Detaljan pregled korištenja zajmova, ugovorenih financijskih uvjeta za svako povlačenje tranši i stanja duga prikazan je tabelom 6.16.

Tabela 6.16: Pregled korištenja zajmova CEB–a i stanje duga krajem 2000. godine

Red. br.	Projekt	Iznos okvirnog zajma u HRK	Tranša	Iskorišteno u HRK*	Valuta	Dug u valuti 31. 12. 2000.	KTA fiksna	Početak za GL	Dospijeće otplate glavnice	
									Prvo	Posljednje
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
1.	Projekt 1278 (1998) Obnova zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji (Ministarstvo zdravstva)	172 744 129	I. (15. 03. 1999.)	35 078 800	USD	5 075 000	5,71%	5 god.	17. 03. 2005.	17. 03. 2009.
			II. (02. 11. 1999.)	34 288 200	EUR	4 500 000	5,38%	5 god.	02. 11. 2005.	02. 11. 2009.
			III. (22. 02. 2000.)	26 329 600	EUR	3 400 000	5,56%	5 god.	02. 02. 2006.	22. 02. 2010.
			IV. (29. 11. 2000.)	36 396 000	EUR	4 800 000	5,54%	5 god.	29. 11. 2006.	29. 11. 2010.
			Ukupno 1. (I.+II.+ III.+IV):	132 092 600						
2.	Projekt 1279 (1998) Obnova škola u istočnoj Slavoniji (Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo)	67 368 000	I. (15. 03. 1999.)	16 658 110	USD	2 410 000	5,71%	5 god.	17. 03. 2005.	17. 03. 2009.
			II. (23. 11. 1999.)	23 715 310	EUR	3 100 000	5,04%	5 god.	29. 11. 2005.	29. 11. 2009.
			III. (29. 11. 2000.)	14 406 750	EUR	1 900 000	5,53%	5 god.	29. 11. 2006.	29. 11. 2010.
			Ukupno 2. (I.+II.):	54 780 170						
	Sveukupno okvirni zajmovi (1.+2.):	240 112 129	Sveukupno iskorišteno (stanje: 31. 12. 2000.):	186 872 770	Sveukupno: USD EUR	7 485 000 17 700 000				

* podatci u HRK iskazani su prema tečaju CEB–a na dan isplate pojedinih tranši

Okvirnim zajmom za Projekt obnove zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji⁴⁸ u iznosu od 172 744 129,00 kuna financira se 44% od ukupnih 388 800 650,00 kuna procijenjenih neto troškova rekonstrukcije i obnove sustava primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (obnove/izgradnje 18 centara primarne zaštite i 3 bolnice, izgradnje 48 stanova za zdravstvene djelatnike te nabave medicinske opreme).

U 2000. godini sklopljena su dva dodatna ugovora za povlačenje dviju tranši iz okvirnog zajma, te je iskorišteno u veljači i studenom 2000. sveukupno 62 725 600,00 kuna za provedbu Projekta. Prema stanju na dan 31. 12. 2000. iz Okvirnog zajma povučeno je sveukupno 132 092 600,00 kuna a preostalo je za povlačenje 40 651 529,00.

⁴⁸ Zakon o potvrđivanju okvirnog ugovora o zajmu između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Republike Hrvatske za projekt 1278 (1998.) – obnova zdravstvene infrastrukture u istočnoj Slavoniji (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 13/1998).

Projekt obnove škola u istočnoj Slavoniji⁴⁹ CEB financira okvirnim zajmom od 67 368 000,00 kuna (50% od ukupno 134 736 000,00 kuna procijenjenih neto troškova popravaka i obnove 33 osnovne škole i 1 srednje škole obuhvaćene projektom). U 2000. godini iz zajma je uloženo 14 406 750,00 kuna povlačenjem jedne nove tranše temeljem sklopljenog dodatnog ugovora. Stanje okvirnog zajma na dan 31. 12. 2000. iznosilo je 54 780 170,00 kuna te je preostalo za povlačenje 12 587 830,00 kuna.

Iz Državnog proračuna za 2000. godinu plaćene su dospjele kamate po iskorištenim tranšama okvirnih zajmova u ukupnom iznosu od 427 393,50 USD i 492 860,00 EUR-a.

Otplate preuzetih zajmova

Temeljem zakona⁵⁰ preuzet je dug u iznosu od 1,70 milijuna DEM Ugovorom o zajmu između CEB-a i Republike Hrvatske i dug od 6,38 milijuna DEM temeljem Ugovora o zajmu između CEB-a i hrvatskih poslovnih banaka, uz jamstvo Republike Hrvatske, odnosno sveukupan preuzeti dug iznosio je na dan 22. 07. 1996. godine 8,08 milijuna DEM. Plaćene su (u obrocima: 30. 08. i 14. 10. 1996. godine) sve dospjele neizmirene obveze nastale u razdoblju od 1991. do 1996. godine u iznosu od 8,2 milijuna DEM. Preuzeti dug od 8,08 milijuna DEM podmirivao se redovito prema ugovorenom rasporedu otplata u razdoblju od 1997. do zaključno s 30. 07. 2000. godine. Tako je preuzeti dug na dan 31. 12. 1998. bio smanjen na 1,9 milijuna DEM te 31. 12. 1999. godine na 537 603,40 DEM.

Tijekom 2000. godine poslovne banke (dužnici: Privredna banka, Zagrebačka banka i Splitska banka) pravodobno su podmirile preostali dug po glavnici od 537 603,40 DEM i isplatile dospjele kamate u ukupnom iznosu od 49 728,32 DEM, stoga jamstva Republike Hrvatske za ove zajmove nisu bila aktivirana. Preostali neisplaćeni dug od 537 603,40 DEM prema CEB-u isplaćen je 30. 07. 2000. godine te je time preuzeti dug po starim naslijeđenim zajmovima u cijelosti podmiren i sveden na nulu.

Financijske obveze Republike Hrvatske prema CEB-u

Republika Hrvatska prihvatila je temeljem članstva u CEB-u⁵¹ ispunjenje financijskih obveza:

- upis udjela u kapitalu od 5 534 000,00 EUR i
- uplatu dijela upisanog kapitala od 611 000,00 EUR i doprinosa pričuvama od 250 000,00 EUR.

Ugovoreno je da uplate dijela upisanog kapitala i doprinosa pričuvama u sveukupnom iznosu od 861 000,00 EUR-a dospijevaju u četiri godišnja obroka. Iz Državnog proračuna su u razdoblju od 1997. do 24. 07. 2000. isplaćena sva četiri obroka te su time ispunjene financijske obveze prema CEB-u temeljem članstva Republike Hrvatske.

Prema Rezoluciji 321 (1999.) Upravnog odbora CEB-a, upisani kapital CEB-a povećava se u okviru Petog povećanja kapitala sa sadašnjih 1 400 693 215 EUR-a na 3 247 588 215 EUR-a. Ciljevi povećanja kapitala su ojačavanje njegove financijske strukture, poboljšanje stupnja pokrivenosti zaduženja sredstvima temeljnog kapitala i postizanje još boljeg položaja banke na međunarodnom financijskom tržištu.

Republika Hrvatska sudjeluje u Petom povećanju kapitala CEB-a⁵² upisom udjela u kapitalu u iznosu od 7 296 899 EUR-a, koji se sastoji od kapitala na poziv u iznosu od 805 578 EUR i nepozvanog kapitala od 6 491 321 EUR-a. Temeljem sudjelovanja u Petom povećanju kapitala za Republiku Hrvatsku ne nastaje nova izravna financijska obveza uplate kapitala u gotovini, zato što će se dio kapitala u iznosu od 805 578 EUR-a (kapital na poziv, koji se prema pravilima poslovanja CEB-a uplaćuje) biti izmiren s računa rezervi CEB-a. Republika Hrvatska prihvatila je novu potencijalnu financijsku obvezu jamstvom za nepozvani kapital u iznosu od 6 491 321 EUR, za koju se, međutim, po pravilima poslovanja CEB-a ne traži uplata.

Nakon stupanja na snagu Petog povećanja kapitala⁵³ ukupan upisani kapital Republike Hrvatske u kapitalu CEB-a iznositi će 12 830 899 EUR-a (sadašnji upisani kapital od 5 534 000 + upisani kapital od 7 296 899 temeljem udjela u povećanju kapitala) i sastojat će se od: (1.) kapitala na poziv u iznosu od 1 416 578 EUR-a (sadašnji kapital na poziv od

⁴⁹ Zakon o potvrđivanju okvirnog ugovora o zajmu između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Republike Hrvatske za projekt 1279 (1998.) - obnova škola u istočnoj Slavoniji (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 13/1998).

⁵⁰ Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Vlade Republike Hrvatske, Ugovora o zajmu između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Republike Hrvatske i Ugovora o zajmovima između Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj i Dalmatinske banke, Privredne banke, Riječke banke, Slavonske banke, Splitske banke i Zagrebačke banke, sklopljenih uz jamstvo Republike Hrvatske (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 3/1997.)

⁵¹ Zakon o pristupanju Republike Hrvatske Fondu Vijeća Europe za socijalni razvoj i potvrđivanju Statuta Fonda Vijeća Europe za socijalni razvoj od 8. lipnja 1993. (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 8/1997.)

⁵² Temeljem Odluke o službenoj uporabi novog naziva Fonda vijeća Europe za socijalni razvoj – Razvojna banka Vijeća Europe (CEB) i o prihvaćanju Petog povećanja kapitala Razvojne banke Vijeća Europe (Narodne novine br. 59/2000).

⁵³ Peto povećanje kapitala smatrat će se efektivnim kada 66,66% kapitala bude upisano od strane zemalja članica u roku do 31. 03. 2001. godine.

611 000 EUR + kapital na poziv od 805 578 EUR—a temeljem udjela u povećanju kapitala) i (2.) nepozvanog kapitala u iznosu od 11 414 321 EUR—a (sadašnji nepozvani kapital od 4 932 000 EUR—a plus nepozvani kapital od 6 491 321 EUR—a temeljem udjela u povećanju kapitala). Upisom novog kapitala omogućen je Republici Hrvatskoj udjel od 0,46% u ukupnom kapitalu i glasačkim pravima upravljanja CEB—om.

6.4.4. Europska investicijska banka (EIB)

Uspostavljanje institucionalnih odnosa

Republika Hrvatska je, nakon uspostavljanja diplomatskih odnosa s tadašnjom Europskom zajednicom, izravno počela surađivati s EIB—om 1992. godine, a tijekom 1994. godine izvršena je podjela preostalog duga po osnovi zajmova ili dijelova zajmova dodijeljenih bivšoj SFRJ po načelima parcijalne sukcesije. Pravne i financijske odnose s EIB—om u pogledu naslijeđenog duga Republika Hrvatska je uredila 1995. godine sklapanjem Sporazuma o garanciji i Ugovornog pisma br. 0298.⁵⁴

Aktivnosti uspostavljanja institucionalnih odnosa Republike Hrvatske s EIB—om započete 1995. godine⁵⁵ te prekinute nakon hrvatskih akcija oslobađanja okupiranih područja u kolovozu 1995., nastavljene su na poziv EIB—a sredinom 2000. godine, kada se raspravljalo o pripremama dvaju hrvatskih projekata: (1.) izgradnje autoceste Breznički Hum—Varaždin (23,2 km)⁵⁶ i (2.) modernizaciji i elektrifikaciji željezničke pruge Beli Manastir—Vrpolje—Ploče, kandidiranih i prihvaćenih kao tzv. “quick—start” projekti u okviru Pakta o stabilnosti. Uspostavljanje institucionalnih odnosa s EIB—om, koji je u okviru Pakta o stabilnosti (odnosno Radnog stola o gospodarskoj obnovi, razvitku i suradnji) dobio mandat koordiniranja aktivnosti i selekcije prioritetnih infrastrukturnih projekata značajnih za dugoročni razvitak regije, postalo je ključno za početak provedbe odabranih projekata.

Nakon Odluke Vijeća Ministara EU od 7. studenog 2000.,⁵⁷ EIB je izradio nacrt standardnog Okvirnog sporazuma između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke te ga dostavio 13. studenog 2000. na razmatranje Ministarstvu financija. Okvirni sporazum potpisan je 13. prosinca 2000. godine, ali još nije stupio na snagu.⁵⁸ Ovaj Okvirni sporazum uređuje aktivnosti EIB—a u Republici Hrvatskoj te mu omogućuje da dugoročnim povoljnim zajmovima financira projekte u skladu s hrvatskim razvojnim prioritetima.

Zajmovi i projekti u pripremi

Europska investicijska banka, u skladu s politikom EU, mandatom dobivenim u okviru Pakta o stabilnosti, okvirima svoje poslovne politike i temeljem sklopljenog Okvirnog sporazuma s Hrvatskom, namjerava povoljnim dugoročnim individualnim i globalnim zajmovima podržati financiranje velikih infrastrukturnih projekata, poticati projekte razvitka turizma, malih i srednjih poduzeća i ekološke projekte. Tijekom 2000. godine započete su pripreme ovih zajmova i projekata:

(1.) Zajma za financiranje Projekta obnove infrastrukture i modernizacije signalizacije i telekomunikacija na dijelovima Hrvatskih željeznica Paneuropskog Koridora Vc u iznosu od 40 milijuna EUR—a. Projekt obuhvaća obnovu 123 km jednotračne pruge Koridora Vc na dionicama: (1.) Beli Manastir—Osijek (31,2 km), (2.) Osijek—Strizivojna/Vrpolje (46,8 km), Strizivojna/Vrpolje—Slavonski Šamac (21,7 km) i (4.) Metković—Ploče (22,7 km). Ovim zajmom EIB će financirati 41,40% od 96,62 milijuna EUR—a neto troškova Projekta (bez poreza i carina). Preostali 58,60 % (56,62 milijuna EUR—a) planira se financirati iz sredstava državnog proračuna u razdoblju do 2005. godine. Pregovori o zajmu planirani su za ožujak 2001. godine.

(2.) Globalnog zajma od 10 milijuna EUR—a za financiranje komunalne infrastrukture, poticanje turizma i razvitka malih i srednjih poduzeća, EIB namjerava odobriti HBOR—u uz državno jamstvo. Ocjena projekta i pregovori za sklapanje financijskog ugovora predviđaju se obaviti do ljeta 2001. godine.

⁵⁴ Zakon o potvrđivanju Sporazuma o garanciji između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke i Ugovornog pisma br. 0298, potpisanih 12. siječnja 1995. u Luxembourg i 10. veljače u Zagrebu (Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 6/1995), stupio na snagu 23. svibnja 1995.

⁵⁵ U okviru priprema Nacrta ugovora između Republike Hrvatske i Europske unije o trgovini i suradnji izrađen je i Nacrt protokola o financijskoj suradnji s Europskom zajednicom koji je trebao omogućiti EIB-u financiranje projekata u Hrvatskoj.

⁵⁶ Ovaj je projekt kasnije suspendiran do potvrde usklađenosti s izvedbenim kriterijima.

⁵⁷ Odluka je objavljena u službenom glasilu EU “Official Journal of the European Communities”, br. L285/20 od 10. 11. 2000. Ovom je Odlukom ranija Odluka Vijeća ministara EU iz prosinca 1999. godine da EIB nastavi svoje aktivnosti pružanja potpore investicijskim projektima u zemljama srednje i istočne Europe dopunjena pozivanjem EIB-a da svoje aktivnosti proširi i na investicijske projekte u Hrvatskoj.

⁵⁸ Okvirni sporazum će stupiti na snagu nakon donošenja i stupanja na snagu zakona o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Republike Hrvatske i Europske investicijske banke.

- (3.) Zajma od 110 milijuna EUR–a za Projekt održavanja i obnove cesta, koji je Ministarstvo pomorstva, prometa i veza predstavilo banci, također se, nakon ocjene projekta, namjerava pregovarati tijekom ljeta 2001.
- (4.) Zajma HEP–u (uz državno jamstvo) za izgradnju trafostanice Ernestinovo i projekt obnove distribucijske mreže predviđa se u iznosu od 65 milijuna EUR–a. Projekti će se razmatrati, nakon izrade svih potrebnih tehničkih dokumenata i izvedbenih studija, tijekom ožujka/travnja 2001.
- (5.) U različitim fazama pripreme su: projekt izgradnje autoceste Rijeka–Zagreb, projekt izgradnje novog putničkog terminala zračne luke Zagreb, projekti ulaganja u infrastrukturu luka (Rijeka i /ili Ploče) i zaštitu okoliša (projekt Master plan Jadrana uvršten je u “quick–start” projekte, očekuje se 1 milijun EUR–a zajma EIB–a).

Otplate preuzetih zajmova

Naslijeđeni dugoročni zajmovi dodijeljeni u razdoblju od 1982. do 1989. godine,⁵⁹ otplaćivali su se i u 2000. godini temeljem zakona i prema planovima otplata u različitim valutama.

Pregled preuzetih zajmova EIB–a te stanje duga krajem 2000. godine prikazano je tabelom 6.16.

Dospjele obveze prema Europskoj investicijskoj banci po zajmovima korištenim za financiranje cesta i željeznice plaćene su sredstvima iz Državnog proračuna za 2000. godinu, dok je Hrvatska elektroprivreda platila svoje obveze vlastitim sredstvima. Nakon podmirenja svih dospjelih obveza u 2000. godini, preostali dug prema EIB–u, iskazan u EUR–u i šest različitih valuta te konvertiran u kune, prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan 30. prosinca 2000., iznosio je 629 671 522,40 kuna.

⁵⁹ Po načelu parcijalne sukcesije i na temelju poštivanja tzv. teritorijalnog načela pruzeto je šest preostalih neotplaćenih dugoročnih zajmova korisnika sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (Hrvatske elektroprivrede, Hrvatskih cesta i Hrvatske željeznice), nominiranih u ECU–ima, s obvezom povrata u različitim valutama. Sveukupan preuzeti dug iskazan u 11 valuta plaćanja na dan 31. 12. 1994. iznosio je 877 147 661,94 kune.

Tabela 6.17: Pregled preuzetih zajmova EIB-a i stanja duga

Red. br.	Oznaka zajma kod EIB-a	Novi zajmoprimci po ugovornim pismima	Jamac po ugovornim pismima	Iznos zajma u EUR	Valuta	Preostali dug 31. 12. 2000.
1.	16275 EEMS-HE CRO	HEP d.d. Zagreb Ugovorno pismo broj: 0297	Republika Hrvatska	10 552 500,00	GRD ITL GBP	31 102 022,00 880 161 285,00 611 009,82
2.	16279 TYH-II-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		16 000 000,00	GRD DEM USD	163 828 768,00 2 190 096,99 3 124 847,55
3.	16284 TYR-I-HZ CRO	Hrvatske željeznice Ugovorno pismo broj: 0296	Republika Hrvatska	29 190 000,00	FRF DEM DKK USD GBP GRD	16 386 678,41 8 391 096,46 16 077 018,79 1 235 411,88 440 549,27 51 553 812,00
4.	16289 TYH-III-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		15 250 000,00	DEM FRF GBP ITL DKK USD CHF	435 154,37 9 398 184,66 1 116 671,34 1 594 591 329,00 6 721 229,11 1 536 478,86 268 483,58
5.	13554 TYH-IV-HC CRO	Republika Hrvatska Ugovorno pismo broj: 0298		60 000 000,00	GBP NLG JPY BEF DEM CHF	1 249 055,93 13 116 911,95 2 067 602 508,00 114 045 499,00 11 063 104,49 12 518 474,19
6.	14090 TYR-IIB-HZ CRO	Hrvatske željeznice Ugovorno pismo broj: 0296	Republika Hrvatska	18 000 000,00	DEM CHF USD FRF GBP	7 145 053,82 4 744 845,35 1 719 080,50 19 628 225,98 1 670 524,19
	SVEUKUPNO:			148 992 500,00	EUR USD GRD GBP DKK CHF JPY HRK*	31 920 101,70 7 615 818,79 246 484 602,00 5 087 810,55 22 798 247,90 17 531 803,12 2 067 602 508,00 629 671 522,40

* prema srednjem tečaju HNB 30. 12. 2000.

6.5. JAMSTVA REPUBLIKE HRVATSKE

Sukladno Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2000. godinu Vlada Republike Hrvatske je ovlaštena davati financijska i činidbena jamstva na prijedlog Ministarstva financija te je utvrđena jamčevna zaliha u državnom proračunu u iznosu od 212 180 548,00 kuna. Tražitelji jamstva i prateća banka, dužni su prethodno zatražiti suglasnost Ministarstva financija o namjeri davanja jamstva, te dokumentirati zahtjeve ocjenom boniteta i efekta novog zaduženja na poslovanje tražitelja uzimajući u obzir stupanj postojeće zaduženosti. Resorno ministarstvo tražitelja dužno je u roku 15 dana dati mišljenje Ministarstvu financija o razvojnim promjenama i restrukturiranju društva tražitelja te ocjenu mogućnosti otplate kredita. Ministarstvo financija dužno je Vladi uputiti mišljenje u roku 40 dana od prijema zahtjeva za prethodnu suglasnost. Hrvatska banka za obnovu i razvitak (dalje u tekstu: HBOR), te Hrvatska garancijska agencija, kreditima i jamstvima poticat će i osigurati proizvodnju, izvoz i malo poduzetništvo, te će davanje jamstva uvjetovati osiguranjem naplate na temelju zaloga imovine tražitelja kredita, odnosno drugim instrumentima osiguranja. Za izdana državna jamstva država zaračunava proviziju od 0,5% vrijednosti jamstva, koja se naplaćuje pri uručanju jamstva naslovniku, a ista je prihod državnog proračuna. Činidbena jamstva mogu se davati na temelju primljenih predujmova u novcu ili imovini za gradnju brodova do njihove isporuke, nabavu zrakoplova na temelju dugoročnog ugovora o zakupu te za infrastrukturne projekte (promet i veze, energetiku, zaštitu okoliša), koji se izvode na osnovi koncesija ili zajedničkih ulaganja. Za jamstva koja se aktiviraju Ministarstvo financija može dati nalog Zavodu za platni promet za blokadu računa dužnika, s time da taj nalog ima prioritet u odnosu na druge obveze dužnika.

Ukupno je do kraja 2000. godine izdano 20,32 milijardi kuna financijskih jamstava (13% BDP-a), od toga tuzemnim povjericima 8,87 milijardi kuna i inozemnim povjericima 11,45 milijardi kuna, dok je činidbenih jamstava izdano 13,80 milijardi kuna.

Tabela 6.17: Pregled izdanih jamstava Republike Hrvatske

(u HRK)	1996	1997	1998	1999	2000
Financijska	829 781 227	3 159 378 905	5 075 732 565	5 909 603 028	5 348 827 335
– tuzemni povjerioci	121 706 065	1 379 074 727	1 244 583 653	1 154 356 624	4 971 002 254
– inozemni povjerioci	708 075 162	1 780 304 178	3 831 148 912	4 755 246 404	377 825 081
Činidbena	1 361 241 544	2 966 149 051	3 350 612 436	1 786 553 653	4 344 473 804
Zbrojni iznos jamstava	2 191 022 771	8 316 550 727	16 742 895 728	24 439 052 409	34 132 353 548

*Tablica uključuje jamstva izdana HBOR-u

U 2000. je izdano 129 jamstava u ukupnom iznosu 9 701 804 958,68 kn, od čega 91 financijskih jamstava u iznosu od 5 348 827 335,02 kn i 38 činidbenih jamstava u iznosu od 4 352 977 623,67 kn. U odnosu na 1999. godinu izdano je 125 jamstava manje, ali je porasla vrijednost izdanih jamstava za 2 072 562 888,74 kn ili 27,2% i to iz razloga povećanja vrijednosti izdanih činidbenih jamstava. Isto tako u odnosu na prethodnu godinu izmijenjena je i struktura izdanih financijskih jamstava.

Tijekom 2000. godine financijska jamstva izdana su: Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka⁶⁰ u iznosu od 2 505 312 480,00 kn, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1 692 035 382,00 kn, HBOR-u u iznosu od 631 846 361,20 kn, te za ostale korisnike 519 633 111,82 kn. Po namjenama ova se jamstva odnose na izdavanje obveznica za isplatu osigurane štednje banaka i štedionica u stečaju 2 505 312 480,00 kn i zaduženje HZZO-a 1 692 035 382,00 kn, te za turizam 521 119 468,00 kn, promet 207 406 107,91 kn, poljoprivredu 161 268 568,39 kn i ostale namjene (izgradnju i sanaciju vodoopskrbnih sustava, pomoć poduzećima u poteškoćama za povrat sanacijskih kredita, refinanciranje obveza, premošćivanje nelikvidnosti i tekuće poslovanje) u iznosu 261 685 328,72 kn.

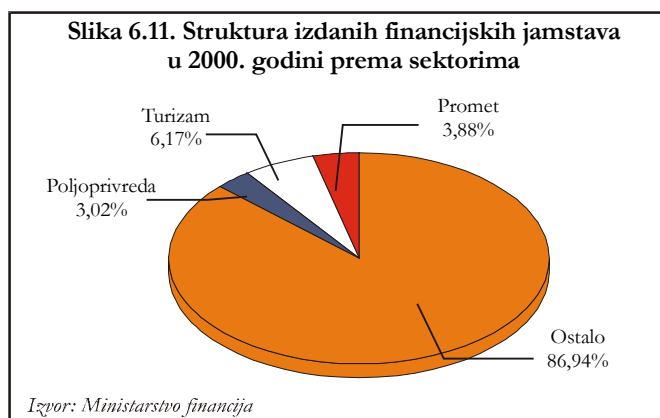
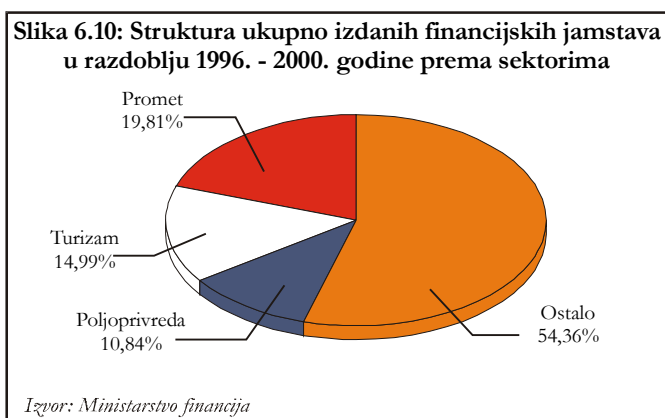
Jamstva za plasman obveznica DAB-a u ukupnoj vrijednosti 330 000 000,00 EUR dana su dvjema domaćim poslovnim bankama (Privredna banka d.d. Zagreb, i Zagrebačka banka d.d. Zagreb) kao agentima izdanja i aranžerima cjelokupnog plasmana obveznica. Jamstva su u vrijednosti 105 000 000,00 EUR s godišnjom kamatnom stopom 8,0% i dospjećem glavnice za 3 godine nakon izdavanja (prosinac 2003. godine), te jamstvo u vrijednosti 225 000 000,00 EUR s godišnjom kamatnom stopom 8,375% i dospjećem glavnice za 5 godina nakon izdavanja (prosinac 2005. godine).

⁶⁰ Zakonom o davanju ovlasti DAB-u za izdavanje obveznica (Narodne novine br. 117/2000.), DAB se ovlašćuje da može izdati obveznice u iznosu od 2,5 milijardi kuna da bi se osigurala sredstva za isplatu osiguranih štednih uloga u bankama i štedionicama u stečaju.

Jamstvo za plasman obveznica HZZO-a do navedenog iznosa dato je domaćoj poslovnoj banci (Zagrebačka banka d.d. Zagreb), uz godišnju kamatnu stopu od 8,5% i s dospijanjem glavnice za 4 godine.

Krajem svibnja 2000. godine Vlada RH je donijela odluku o davanju jamstva HBOR-u po programima kreditiranja pripreme turističke sezone 2000. Za provođenje programa odobreni su krediti u iznosu 329 999 818,00 kn, a odnose se na 70 korisnika. Ministarstvo financija izdalo je pojedinačna jamstva za korisnike kredita. Krediti su po namjena odobravani za investicije u osnovna i obrtna sredstva, uređenje objekata gdje su bili prognanici, isplatu plaća, obveze prema dobavljačima, povrat kreditnih obveza i drugo. Za promicanje turističke djelatnosti u 2000. godini te pomoći turizmu, na način da se reprogramiraju dosadašnji krediti odobreni od HBOR-a iz navedenog zajma, Vlada je donijela odluku o davanju suglasnosti HBOR-u za dodatno zaduženje u inozemstvu u iznosu od 25 000 000,00 EUR i davanju jamstva. Kredit je odobren na 10,5 godina uključujući 3 godine počeka, s kamatom EURIBOR uvećan za 125 o.b. i naknadom od 0,5% jednokratno i 0,25% na nepovučena sredstva.

Tijekom 2000. godine Vlada Republike Hrvatske je donijela paket mjera, kojima se utvrđuje novi položaj brodogradnje i uvjeti poslovanja u prijelaznom razdoblju do njene privatizacije koja je predviđena do kraja 2003. godine, s tim u vezi došlo je i do znatnog povećanja od 142,1% u iznosu izdanih činidbenih jamstava u odnosu na 1999. godinu. Od ukupnog iznosa 4 344 473 804 kn izdanih činidbenih jamstava najveći broj jamstava dan je HBOR-u (25) u iznosu od 2 651 082 257 kn. Jamstva su izdana za izgradnju brodova u domaćim brodogradilištima za izvanjske naručitelje.

Od ukupnog iznosa od 34,13 milijardi kuna izdanih financijskih i činidbenih jamstava u razdoblju od 1996. godine do 2000. godine, iznos aktivnih, nezatvorenih jamstava krajem prosinca 2000., iznosio je 25,86 milijardi kuna. Razlika između ova dva iznosa predstavlja vraćene zajmove.

Tabela 6.18: Pregled aktivnih jamstava Republike Hrvatske

(u HRK)	1996	1997	1998	1999	2000
Financijska	774 979 102	1 657 060 014	3 736 446 094	5 548 759 646	5 348 827 335
– tuzemni povjerioci	82 324 341	673 149 721	1 057 692 038	1 153 565 593	4 971 002 254
– inozemni povjerioci	692 654 762	983 910 293	2 678 754 056	4 395 194 053	377 825 081
Činidbena	0,00	810 951 486	2 293 451 097	1 345 730 911	4 344 473 804
Zbrojni iznos jamstava	774 979 102	3 242 990 602	9 272 887 793	16 167 378 349	25 860 679 488

*Tablica uključuje jamstva izdana HBOR-u

VII. UNUTARNJE USTROJSTVO MINISTARSTVA FINANCIJA

Prilog priredila: Lidija Sršek, Tajništvo Ministarstva financija Republike Hrvatske

Unutarnje ustrojstvo Ministarstva financija uređeno je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija (“Narodne novine”, br. 65/00. i 115/00.), a prikazano je shemom u prilogu.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ministarstva ustrojene su četiri upravne organizacije i 13 drugih unutarnjih ustrojstvenih jedinica. Radom Ministarstva financija upravlja ministar financija, koji ima zamjenika.

Upravne organizacije u sastavu Ministarstva su:

- Carinska uprava
- Devizni inspektorat
- Financijska policija
- Porezna uprava

Ostale unutarnje ustrojstvene jedinice u Ministarstvu su:

- Zavod za makroekonomske analize i planiranje
- Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
- Državna riznica
- Uprava za izvršavanje državnog proračuna
- Uprava za državno računovodstvo
- Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom
- Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije
- Uprava za financiranje programa i projekata pomoći Europske unije
- Uprava za gospodarstvo
- Uprava za financijski sustav i tržište kapitala
- Uprava za nabavu
- Kabinet ministra
- Tajništvo Ministarstva

Carinska uprava priprema i predlaže sustavna rješenja i mjere tekuće ekonomske politike u području carinskog sustava, sustava carinske i izvan carinske zaštite, te ustrojstva slobodnih carinskih zona, organizira rad carinske službe, obavlja carinski nadzor i carinjenje robe, obavlja kontrolu obračuna i naplate carine, trošarina i drugih davanja koja se obračunavaju pri carinjenju robe, obavlja kontrolu u međunarodnom putničkom prometu, vodi prekršajni postupak u carinskim predmetima, obavlja i druge poslove po nalogu ministra. Radom Carinske uprave upravlja ravnatelj – pomoćnik ministra.

Devizni inspektorat obavlja nadzor iz područja deviznog i vanjskotrgovinskog poslovanja, kreditnog poslovanja s inozemstvom, te izbjegavati druge poslove po nalogu ministra. Radom Deviznog inspektorata upravlja glavni devizni inspektor – pomoćnik ministra.

Financijska policija obavlja nadzor zakonitosti obračuna i uplate državnih prihoda, prihoda lokalne uprave i izvanproračunskih fondova te druge poslove po nalogu ministra. Radom Financijske policije upravlja glavni inspektor – pomoćnik ministra.

Porezna uprava organizira, koordinira, prati i kontrolira naplatu poreza, pristojbi i drugih proračunskih prihoda, prati i analizira primjenu poreznih propisa i funkcioniranje poreznog sustava, te predlaže rješenja u području porezne politike. Radom Porezne uprave upravlja ravnatelj – pomoćnik ministra.

Zavod za makroekonomske analize i planiranje obavlja poslove analiza i prognoza makroekonomskih kretanja, poslove analize učinaka fiskalne politike na gospodarstvo, te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna izrađuje prijedlog državnog proračuna i izvanproračunskih fondova, obavlja konsolidaciju proračuna, izrađuje izvješća o kretanju javnih prihoda i rashoda, predlaže zakone u oblasti financiranja lokalne uprave i samouprave, te obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Državna riznica nadležna je za obavljanje poslova što se odnose na izvršavanje državnog proračuna, državno računovodstvo i upravljanje gotovinom i javnim dugom.

Uprava za izvršavanje državnog proračuna izvršava državni proračun i obavlja administrativne poslove u vezi sa izvršavanjem proračuna, izrađuje dokumente o završnom računu proračuna, obavlja poslove proračunske kontrole da bi se osiguralo zakonito korištenje proračunskih sredstava, te obavlja ostale poslove po nalogu ministra.

Uprava za državno računovodstvo vodi Glavnu knjigu državne riznice, određuje državne računovodstvene standarde i obavlja ostale poslove po nalogu ministra.

Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom osigurava upravljanje gotovinom, vodi brigu o svim transakcijama vezanim uz državni dug, vodi evidenciju o državnom dugu, prati i analizira zaduženost države, obavlja poslove što se odnose na bilateralnu financijsku suradnju s inozemnim vladama, financijskim institucijama i komercijalnim bankama, priprema prijedloge odluka o izdavanju državnih jamstava, nadzire njihovo izdavanje, priprema i vodi evidenciju o emisiji državnih vrijednosnih papira i obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za međunarodne financijske institucije i europske integracije priprema zakonske propise koji se odnose na financijske odnose s inozemstvom, obavlja poslove vezane uz pregovore o inozemnim kreditima, obavlja poslove iz djelokruga Ministarstva financija koji se odnose na približavanje Republike Hrvatske europskim integracijama, te obavlja ostale poslove po nalogu ministra.

Uprava za financiranje programa i projekata pomoći Europske unije obavlja poslove u vezi s financiranjem, nabavom, plaćanjem, nadzorom i revizijom provedbe svih programa i projekata pomoći Europske unije Republici Hrvatskoj.

Uprava za gospodarstvo prati i analizira poslovanje javnih poduzeća, prati posljedice elementarnih nepogoda i ratnih razaranja, obavlja poslove u vezi s koncesijama i obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za financijski sustav i tržište kapitala sudjeluje u izradi zakonskih propisa vezanih uz bankarski i devizni sustav, sustav osiguranja i platni promet, prati rad deviznog tržišta, te obavlja i druge poslove po nalogu ministra.

Uprava za nabavu nadzire nabavu tijela državne uprave i drugih tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne uprave i samouprave koje obavljaju nabavu sukladno Zakonu o nabavi roba, usluga i ustupanju radova, te druge poslove po nalogu ministra.

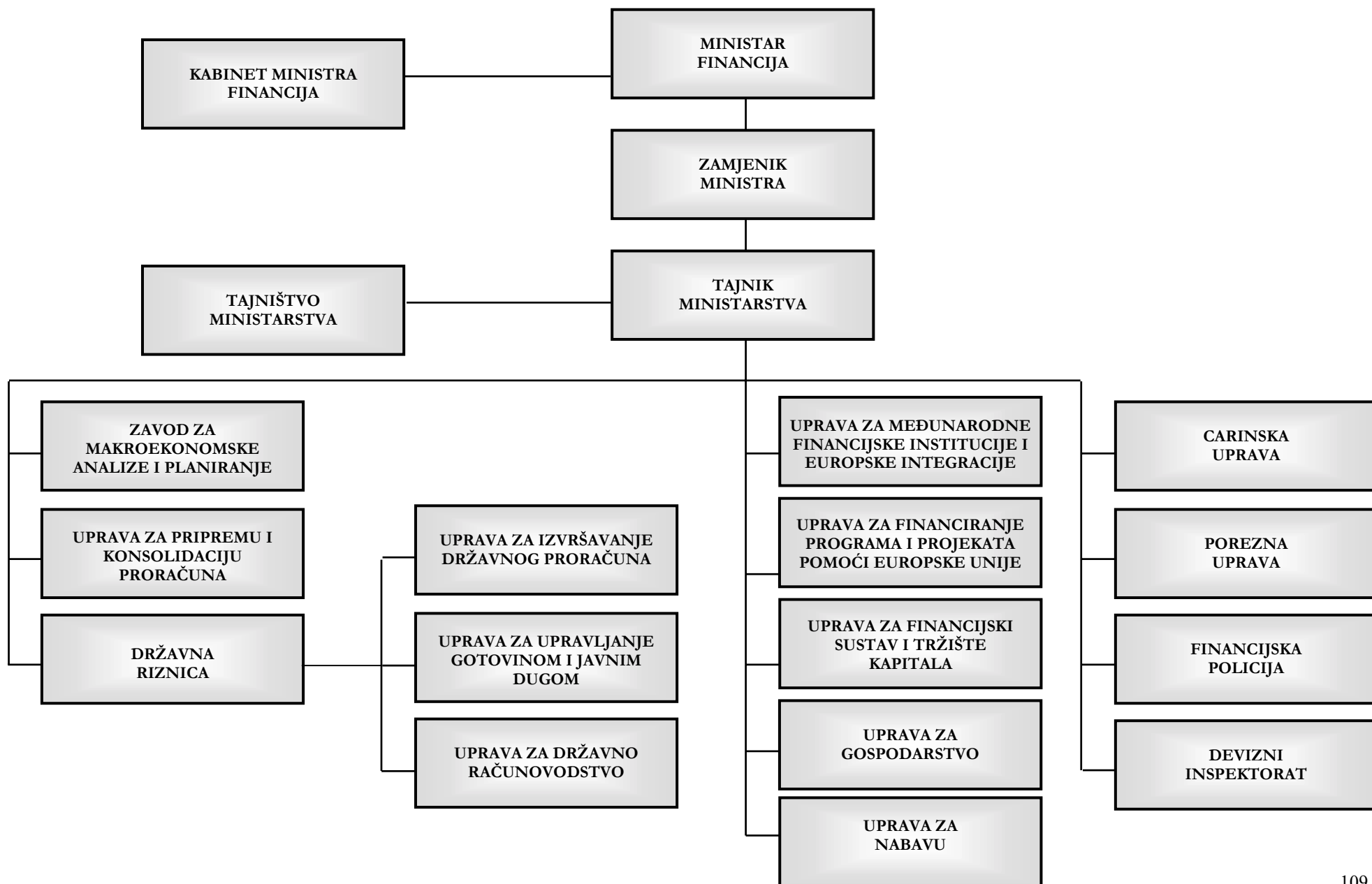
Kabinet ministra obavlja protokolarne poslove za ministra i njegova zamjenika, poslove odnosa s javnosti, administrativne poslove vezane uz komunikaciju s Vladom i Hrvatskim saborom, te druge poslove po nalogu ministra financija.

Tajništvo Ministarstva usklađuje rad unutarnjih ustrojstvenih jedinica i upravnih organizacija u Ministarstvu, koordinira izradu nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa iz djelokruga Ministarstva, vodi kadrovska politiku i obavlja druge poslove po nalogu ministra.

Radom Državne riznice upravlja glavni državni rizničar, radom Tajništva Ministarstva upravlja tajnik Ministarstva, a radom zavoda i uprava upravljaju pomoćnici ministra.

Ukupan broj zaposlenih u Ministarstvu financija iznosio je krajem 2000. godine 7 864 zaposlenika, od toga je 18 državnih dužnosnika, 7 193 službenika, te 653 namještenika.

ORGANIZACIJSKA SHEMA MINISTARSTVA FINANCIJA REPUBLIKE HRVATSKE

**DOSADAŠNJI MINISTRI FINANCIJA
REPUBLIKE HRVATSKE**

prof. dr. MARIJAN HANŽEKVIĆ

27. VII. 1990. – 3. VIII. 1991.

mr. JOZO MARTINVIĆ

4. VIII. 1991. – 11. VIII. 1992.

prof. dr. ZORAN JAŠIĆ

12. VIII. 1992. – 6. VII. 1994.

mr. BOŽO PRKA

7. VII. 1994. – 11. IX. 1997.

mr. BORISLAV ŠKEGRO

11. IX. 1997. – 27. I. 2000.

dr. sc. MATO CRKVENAC

27. I. 2000. –

PRILOZI

Prilog priredila: Srebrenka Gudan, Zavod za makroekonomske analize i planiranje

Prilog 1: Osnovni makroekonomski pokazatelji gospodarstva Republike Hrvatske

	Ostvarenje				
	1996	1997	1998	1999	2000
BDP, tekuće cijene (mil. HRK)	107 980,6	123 812,0	137 604,0	142 700,0	157 511,0
Stopa rasta BDP-a (%)	5,9	6,8	2,5	-0,4	3,7
BDP, tekuće cijene (mil. USD)	19 872,0	20 109,1	21 629,0	20 053,8	19 031,0
BDP, po stanovniku (USD)	4 421,9	4 398,3	4 805,4	4 456,4	4 229,1
Cijene na malo, prosjek (%)	3,5	3,6	5,7	4,2	6,2
Proizvođačke cijene, prosjek (%)	1,4	2,3	-1,2	2,5	9,7
Troškovi života, prosjek (%)	4,3	4,1	6,4	3,5	5,3
Tečaj HRK/USD, prosjek	5,43	6,16	6,36	7,12	8,28
Tečaj HRK/DEM, prosjek	3,61	3,56	3,62	3,88	3,9
Vanjskotrgovinska bilanca (mil. USD)	-3 276,0	-4 933,0	-3 842,0	-3 496,1	-3 491,0
Vanjskotrgovinska bilanca, udio u BDP-u (%)	-16,5	-24,5	-17,8	-17,4	-18,3
Izvoz (mil. USD)	4 512,0	4 171,0	4 541,0	4 302,5	4 431,7
Uvoz (mil. USD)	7 788,0	9 104,0	8 383,0	7 798,6	7 922,7
Tekući račun platne bilance (mil. USD)	-1 091,3	-2 325,1	-1 530,6	-1 522,6	-531,0
Tekući račun platne bilance, udio u BDP-u (%)	-5,8	-11,6	-7,1	-7,3	-2,8
Devizne rezerve HNB, krajem razdoblja (mil. USD)	2 314,0	2 539,0	2 815,6	3 024,8	3 524,8
Eskontna stopa HNB, na godišnjoj razini (%)	6,5	5,9	5,9	7,9	5,9
Kamatne stope na tržištu novca, dnevnom, na godišnjoj razini (%)	10,4	9,4	15,8	12,7	4,5
Ukupni vanjski dug, krajem razdoblja (mil. USD)	5 307,6	7 451,6	9 586,2	9 872,3	10 840,1
Vanjski javni dug, krajem razdoblja (mil. USD)	2 397,3	2 905,7	3 395,3	3 973,0	4 752,7
Unutarnji javni dug, krajem razdoblja (mil. HRK)	16 533,7	14 608,7	13 697,5	13 944,0	14 549,8
Manjak (-)/višak (+) – konsolidirana središnja država (mil. HRK)	-477,4	-1 586,7	882,1	-2 802,1	-7 697,3
Manjak (-)/višak (+) – konsolidirana opća država (mil. HRK)	-399,5	-1 497,1	678,2	-3 129,9	-
Stopa nezaposlenosti, ukupne radne snage (%)	16,4	17,5	17,2	19,1	22,6
Stopa anketne nezaposlenosti, (%)*	10,0	9,9	11,4	14,5	15,1
Broj nezaposlenih (000)	261,0	277,7	287,8	321,9	378,5
Prosječna mjesečna neto plaća, stopa rasta (%)	11,8	16,9	12,8	13,9	8,9
Prosječna mjesečna bruto plaća, stopa rasta (%)	12,3	13,1	12,6	10,2	7,0
Prosječna mjesečna mirovina, stopa rasta (%)	11,7	19,9	12,4	14,7	6,8
Broj umirovljenika	888 738	925 520	953 271	1 016 601	1 018 504
Fizički obujam industrijske proizvodnje, stopa rasta (%)	3,1	6,8	3,7	-1,4	1,7
Produktivnost rada u industriji, stopa rasta (%)	11,4	12,7	8,9	4,0	4,2
Noćenja turista, stopa rasta (%)	66,5	41,3	3,2	-15,0	45,0
Promet u trgovini na malo, nominalna stopa rasta (%)	6,0	18,1	3,7	-0,7	21,8
Indeks fizičkog obujma građevinskih radova, stopa rasta (%)	9,0	16,7	0,7	-7,7	-9,1
Površina (kvadratni km)	56 538	56 538	56 538	56 538	56 538
Broj stanovnika, sredinom razdoblja (mil.)	4,5	4,6	4,5	4,5	4,5

* Podatak DZS-a iz Ankete o radnoj snazi (za 1999. podatci su za drugo polugodište, a za 2000. za prvo polugodište)

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (za broj umirovljenika i prosječnu mjesečnu mirovinu)

Prilog 2: Prihodi i potpore državnog proračuna

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	31 367 481	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	49 679 912
II.	Ukupni prihodi	31 367 481	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	49 679 912
III.	Tekući prihodi	30 244 343	33 384 987	42 019 401	40 045 873	41 534 957	40 908 912
IV.	Porezni prihodi	28 949 845	31 775 491	40 327 487	38 317 635	39 939 019	39 307 405
1.	Porez na dohodak	4 216 938	4 102 217	4 915 096	4 571 102	4 094 638	3 279 370
2.	Porez na dobit poduzeća	1 271 183	1 785 259	2 461 149	2 365 955	1 673 753	1 581 374
3.	Porez na promet nekretnina	171 776	242 702	270 925	246 854	258 533	263 942
4.1.	Porez na promet dobara i usluga	13 504 368	15 133 172	1 972 045	387 922	153 158	75 000
4.2.	Porez na dodanu vrijednost	0	0	20 228 226	19 829 971	21 825 284	22 415 801
5.	Trošarine	5 390 785	5 404 837	5 896 787	6 160 719	7 673 255	8 141 434
	a) na naftne derivate	2 691 840	2 728 346	3 169 771	3 432 957	4 632 799	4 487 368
	b) na alkohol i alkoholna pića	197 623	176 681	176 897	168 335	256 120	302 818
	c) na pivo	262 080	279 086	277 889	276 782	417 177	449 202
	d) na bezalkoholna pića	108 737	110 255	83 182	84 658	86 499	94 610
	e) na duhanske preradevine	2 039 532	1 999 988	1 983 435	1 969 920	2 073 693	2 409 245
	f) na kavu	68 704	74 959	76 807	77 648	92 545	115 645
	g) na uvoz motornih vozila	22 269	35 522	128 806	149 423	101 186	270 546
	h) na luksuzne proizvode	0	0	0	996	13 237	12 000
6.	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	3 942 438	4 639 995	4 127 523	4 287 890	3 795 288	3 025 153
6.1.	Carina	3 942 438	4 639 995	4 127 523	4 287 890	3 795 288	3 025 153
6.2.	Carinske i ostale uvozne pristojbe	0	0	0	0	0	0
7.	Ostali porezi	452 357	467 309	455 736	467 222	465 110	525 331
V.	Neporezni prihodi	1 294 498	1 609 496	1 691 914	1 728 238	1 595 938	1 601 507
8.	Višak prihoda nad rashodima HNB	82 255	129 207	265 043	0	126 092	250 000
9.	Dio prihoda od dobiti javnih poduzeća	134 866	329 842	351 134	698 792	21 893	40 000
10.	Prihodi od kamata	3 038	1 421	2 161	1 265	13 692	1 000
11.	Ostali prihodi od imovine	114 406	82 082	247 997	237 730	496 878	438 721
12.	Upravne i sudske pristojbe	109 086	146 399	125 092	112 273	110 986	126 528
13.	Prihodi tijela državne uprave	246 098	286 830	115 994	130 311	167 886	80 000
14.	Naknade za ceste	367 580	347 086	271 762	229 810	308 603	307 284
15.	Kazne i globe	228 547	281 011	308 147	313 080	340 306	352 974
16.	Ostali neporezni prihodi	8 623	5 618	4 583	4 977	9 603	5 000
VI.	Kapitalni prihodi	1 123 138	461 137	1 789 192	6 310 851	3 100 716	8 771 000
17.	Prodaja državnih stanova	166 683	159 420	155 169	111 719	128 887	120 000
18.	Prihodi od prodaje vojnih stanova	401 931	157 940	201 448	113 027	96 808	140 000
19.	Prihodi od privatizacije	554 524	143 777	1 432 366	6 078 881	2 866 976	8 500 000
20.	Ostali kapitalni prihodi	0	0	209	7 224	8 045	11 000
VII.	Potpore	0	0	0	0	0	0

Prilog 3: Rashodi državnog proračuna po ekonomskim kategorijama

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	31 501 501	35 006 314	42 551 916	48 878 764	50 743 526	49 679 912
II.	Ukupni rashodi	30 972 816	34 395 182	41 473 167	47 379 586	49 567 457	48 849 812
III.	Tekući rashodi	25 930 068	29 579 721	34 883 026	38 476 084	44 237 397	43 913 811
1.	Rashodi za dobra i usluge	19 623 107	20 263 325	22 648 712	22 090 857	24 324 284	21 386 427
1.1.	Nadnice i plaće	8 365 211	9 147 512	10 851 793	12 080 454	13 072 713	11 473 002
1.2.	Doprinosi poslodavca	1 966 383	1 892 364	2 178 503	2 614 559	2 500 977	2 233 967
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	9 291 513	9 223 449	9 618 416	7 395 844	8 750 594	7 679 458
2.	Plaćanje kamata	1 217 618	1 737 016	1 951 283	2 099 141	2 599 286	3 330 826
2.2.	Domaća plaćanja	949 879	775 007	917 305	933 117	945 130	986 482
2.3.	Vanjska plaćanja	267 739	962 009	1 033 978	1 166 024	1 654 156	2 344 344
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	5 089 343	7 579 380	10 283 031	14 286 086	17 313 827	19 196 558
3.1.	Subvencije	2 076 847	2 307 071	3 274 689	3 418 897	3 802 763	3 807 155
3.1.1.	Nefinancijskim javnim poduzećima	1 995 594	2 085 988	2 847 858	2 590 594	3 080 263	2 906 293
3.1.2.	Financijskim institucijama	1 684	1 281	0	0	0	0
3.1.3.	Ostalim poduzećima	79 569	219 802	426 831	828 303	722 500	900 862
3.2.	Transferi ostalim razinama države	1 933 068	4 041 503	5 733 307	8 458 296	11 679 017	13 477 478
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	275 224	314 696	355 667	422 470	432 691	680 575
3.4.	Transferi stanovništvu	774 412	878 006	889 161	1 340 618	948 856	1 029 341
3.5.	Transferi prema inozemstvu	29 792	38 104	30 207	645 805	450 500	202 009
IV.	Kapitalni rashodi	5 042 748	4 815 461	6 590 141	8 903 502	5 330 060	4 936 001
4.	Nabavka fiksnih kapitalnih sredstava	2 216 434	1 977 534	2 790 788	4 093 290	2 705 316	2 017 126
5.	Kupovina zaliha	0	0	0	0	0	0
6.	Kupovina zemljišta i nematerijalne imovine	194 214	238 691	290 985	278 271	514 144	443 739
7.	Kapitalni transferi	2 632 100	2 599 236	3 508 368	4 531 941	2 110 601	2 475 136
7.1.	Ostalim razinama nacionalne države	100 000	113 000	770 983	2 279 726	181 347	265 000
7.2.	Nefinancijskim javnim poduzećima	270 000	434 713	597 933	240 749	449 469	438 657
7.3.	Financijskim institucijama	0	0	0	486 284	11 352	163 360
7.4.	Ostalim poduzećima	1 480	3 100	20 642	116 822	179 675	246 929
7.5.	Ostali domaći kapitalni transferi	2 245 820	2 036 583	2 103 810	1 398 360	1 284 711	1 361 189
7.6.	Kapitalni transferi inozemstvu	14 800	11 840	15 000	10 000	4 047	0
V.	Posudbe umanjene za otplate	528 685	611 132	1 078 749	1 499 178	1 176 069	830 100
8.	Ostalim razinama nacionalne države	0	43 587	12 709	45 352	13 325	93 000
9.	Nefinancijskim javnim poduzećima	0	-263 142	4 400	0	0	317 000
10.	Financijskim institucijama	147 506	603 948	934 929	962 721	981 969	296 000
11.	Ostale domaće neto posudbe	367 841	205 734	100 978	480 409	165 604	106 100
12.	Neto posudbe inozemstvu	13 338	21 005	25 733	10 696	15 171	18 000

Prilog 4: Rashodi državnog proračuna po funkcionalnoj klasifikaciji

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni rashodi	30 972 816	34 395 182	41 473 168	47 379 586	49 567 457	48 849 812
1.	Opće javne usluge	1 911 595	2 182 768	3 411 394	3 047 060	2 933 184	3 160 554
2.	Poslovi i usluge obrane	7 760 190	6 990 659	7 373 239	5 617 308	5 479 453	4 268 177
3.	Poslovi javnog reda i sigurnosti	3 714 158	4 169 881	4 251 480	4 628 086	5 185 272	4 784 364
4.	Poslovi i usluge obrazovanja	3 599 830	4 050 800	4 668 772	5 718 179	6 576 016	6 137 718
5.	Poslovi i usluge zdravstva	151 619	184 758	816 772	476 605	332 403	474 697
6.	Socijalno osiguranje i zaštita	4 408 288	6 451 998	8 024 614	11 300 663	14 947 339	16 796 203
7.	Poslovi stanovanja i komunalnih djelatnosti	2 602 722	2 069 451	2 620 402	2 025 698	1 803 294	1 747 063
8.	Rekreacijski, kulturni i religijski poslovi i usluge	410 711	539 479	576 615	842 026	904 118	955 468
9.	Poslovi i usluge vezani za gorivo i energiju	-	-	-	764	342	18 350
10.	Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov i lov	550 976	616 317	1 103 215	1 245 740	1 723 802	1 655 891
11.	Rudarstvo, industrija i građevinarstvo	381 307	692 771	728 932	2 819 543	624 081	544 181
12.	Poslovi i usluge prometa i veza	3 404 954	3 433 519	4 126 923	5 304 002	4 953 217	3 461 141
13.	Ostali ekonomski poslovi i usluge	305 008	648 405	548 438	659 235	813 162	932 199
14.	Troškovi koji nisu klasificirani u glavne grupe	1 771 458	2 364 376	3 222 372	3 694 678	3 291 774	3 913 808

Prilog 5: Financiranje prema vrsti vlasnika duga

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupno financiranje	134 020	1 160 191	-1 256 677	2 522 040	6 107 853	0
II.	Domaće financiranje	-669 912	-1 825 749	-1 247 563	-2 093 076	-813 598	-1 741 932
1.	Od ostale opće države	0	0	190 000	-87 000	-92 000	0
2.	Od monetarnih vlasti	-152 745	-354 848	112 392	748	-12 486	0
2.1.	HNB – neto posudbe	-233 834	-241 340	0	0	0	0
2.2.	Promjene u depozitima države	81 089	-113 508	112 392	748	-12 486	0
3.	Od poslovnih banaka	-308 357	-1 357 298	-1 638 606	-1 859 376	-288 830	-1 571 236
4.	Ostalo domaće financiranje	-208 810	-113 603	88 651	-147 448	-420 282	-170 696
4.1.	Od ostalih financijskih institucija	10 000	-12 303	-6 860	-3 519	-245 773	-41 000
4.2.	Od nefinancijskih javnih poduzeća	0	0	0	0	0	0
4.3.	Od nefinancijskog privatnog sektora	0	0	0	0	0	0
4.4.	Ostalo domaće financiranje – neklasificirano	-218 810	-101 300	95 511	-143 929	-174 509	-129 696
III.	Strano financiranje	803 932	2 985 940	-9 114	4 615 116	6 921 451	1 741 932
5.	Od međunarodnih razvojnih institucija	482 028	470 073	379 921	404 557	23 086	938 005
5.1.	Povećanje duga	581 243	557 570	504 185	589 995	250 003	1 216 155
5.2.	Otplate	-99 215	-87 497	-124 264	-185 438	-226 917	-278 150
6.	Od stranih država ili vlada	-364 330	-502 829	-525 161	-197 253	-800 125	-932 772
6.1.	Povećanje duga	0	0	0	110 897	77 132	211 586
6.2.	Otplate	-364 330	-502 829	-525 161	-308 150	-877 257	-1 144 358
7.	Ostale vanjske posudbe	686 234	3 018 696	136 126	4 407 812	7 698 490	1 736 699
7.1.	Bankovni zajmovi i avansi	686 234	-3 749	-11 809	350 160	1 055 055	-4 013 648
7.2.	Kreditni dobavljača	0	0	0	0	0	0
7.3.	Ostale vanjske posudbe - neklasificirano	0	3 022 445	147 935	4 057 652	6 643 435	5 750 347
8.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	0	0	0	0	0	0

Prilog 6: Financiranje prema vrsti instrumenata duga

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupno financiranje	134 020	1 160 191	-1 256 677	2 522 040	6 107 853	0
II.	Domaće financiranje	-669 912	-1 825 749	-1 247 563	-2 093 076	-813 598	-1 741 932
1.	Dugoročne obveznice	-712 116	-1 572 385	-1 956 403	-2 164 050	-2 627 910	-1 678 750
1.1.	Izdavanje	545 138	146 250	0	0	0	0
1.2.	Otplata	-1 257 254	-1 718 635	-1 956 403	-2 164 050	-2 627 910	-1 678 750
2.	Kratkoročne obveznice i mjenice	268 824	113 970	182 103	178 889	1 552 411	0
3.	Dugoročni zajmovi – neklasificirani	-292 922	-240 642	-10 375	-21 663	-51 384	-63 182
3.1.	Povećanje duga	0	0	0	0	0	0
3.2.	Otplate	-292 922	-240 642	-10 375	-21 663	-51 384	-63 182
4.	Kratkoročni zajmovi – neklasificirani	10 000	0	190 000	-87 000	325 770	0
5.	Ostale obveze	-855	-183	234 720	0	0	0
6.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	57 157	-126 509	112 392	748	-12 486	0
III.	Strano financiranje	803 932	2 985 940	-9 114	4 615 116	6 921 451	1 741 932
7.	Dugoročne obveznice	0	3 022 445	147 935	4 057 652	6 643 435	6 361 079
7.1.	Izdavanje	0	3 022 445	447 935	4 057 652	6 643 435	6 361 079
7.2.	Otplata	0	0	-300 000	0	0	0
8.	Kratkoročne obveznice i mjenice	0	0	0	0	0	-730 732
9.	Dugoročni zajmovi – neklasificirani	830 811	-36 505	363 854	904 085	-3 129 717	-4 008 415
9.1.	Povećanje duga	1 294 356	557 570	1 769 361	1 848 405	548 126	1 427 741
9.2.	Otplata	-463 545	-594 075	-1 405 507	-944 320	-3 677 843	-5 436 156
10.	Kratkoročni zajmovi – neklasificirani	-26 879	0	-520 903	-346 621	3 407 734	120 000
11.	Ostale obveze	0	0	0	0	0	0
12.	Promjene u gotovini, depozitima i vrijednosnim papirima	0	0	0	0	0	0

Prilog 7: Konsolidirana središnja država

(000 HRK)	Ostvarenje					Proračun
	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ukupni prihodi i dotacije	48 396 602	53 345 263	65 110 652	67 542 226	66 734 998	73 526 989
Državni proračun	31 367 481	33 846 123	43 808 593	46 356 724	44 635 673	49 679 912
Izvanproračunski fondovi	17 029 121	19 499 140	21 302 059	21 185 502	22 099 325	23 847 077
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	9 584 721	11 022 237	10 713 387	10 799 810	11 254 157	12 346 717
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	5 196 313	5 824 150	8 269 030	8 686 397	8 967 447	9 576 806
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	676 112	638 330	718 195	760 620	822 395	920 554
4. Fond doplatka za djecu	878 500	976 695	542 849	9 079	7 130	0
5. Javno poduzeće "Hrvatske vode"	693 475	1 037 728	1 058 598	929 596	1 048 196	1 003 000
Ukupni rashodi i posudbe umanjeni za otplate	48 874 039	54 931 935	64 228 568	70 343 017	74 432 276	74 715 160
Državni proračun	27 591 903	29 409 442	34 125 447	35 979 076	36 730 834	34 134 895
Izvanproračunski fondovi	21 282 136	25 522 493	30 103 121	34 363 941	37 701 442	40 580 265
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	10 459 776	13 795 119	16 170 417	18 998 533	20 180 821	23 873 270
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	8 357 507	8 742 813	10 776 029	11 919 552	13 918 076	12 710 667
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	676 184	714 077	571 227	824 914	995 513	1 193 428
4. Fond doplatka za djecu	853 165	1 003 702	1 032 129	1 136 161	1 250 588	1 450 000
5. Javno poduzeće "Hrvatske vode"	935 504	1 266 782	1 553 319	1 484 781	1 356 444	1 352 900
Ukupni manjak/višak	- 477 437	- 1 586 672	882 084	-2 800 791	-7 697 278	-1 188 171
Ukupno financiranje	477 437	1 586 672	-882 084	2 800 791	7 697 278	1 188 171
1. Strano financiranje	931 093	3 111 719	86 825	4 631 957	6 859 891	2 185 132
2. Domaće financiranje	-453 656	-1 525 047	-968 909	-1 831 166	837 387	-996 961
1. Od ostale opće države	0	0	0	0	0	0
2. Od monetarnih vlasti	- 152 745	- 354 848	112 392	748	-12 486	0
3. Od depozitnih banaka	- 89 067	- 1 056 596	-1 169 952	-1 684 466	1 270 155	-826 265
4. Ostalo domaće financiranje	- 211 844	- 113 603	88 651	-147 448	-420 282	-170 696

Prilog 8: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	12 407 222	15 299 580	16 136 761	18 946 291	20 194 968	23 079 340
II.	Ukupni prihodi	11 246 813	12 675 281	12 337 577	12 662 199	13 039 998	13 982 840
III.	Tekući prihodi	11 105 745	12 439 164	11 907 022	12 553 233	12 988 412	13 881 140
IV.	Porezni prihodi	10 951 042	12 243 659	11 766 916	12 448 917	12 854 087	13 735 840
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	10 951 042	12 243 659	11 766 916	12 448 917	12 854 087	13 735 840
1.1.	Od zaposlenih	5 266 590	5 918 109	5 715 002	6 012 091	6 575 054	7 350 155
1.2.	Od poslodavaca	5 266 590	5 918 109	5 715 002	6 012 091	5 837 511	5 982 685
1.3.	Od samozaposlenih ili nezaposlenih	293 213	343 041	327 209	418 909	438 535	400 000
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	124 649	64 400	9 703	5 826	2 987	3 000
V.	Neporezni prihodi	154 703	195 505	140 106	104 316	134 325	145 300
2.	Dohodak od kamata i dividendi	154 703	195 505	65 146	46 082	66 648	52 300
3.	Ostali neporezni prihodi	0	0	74 960	58 234	67 677	93 000
VI.	Kapitalni prihodi	141 068	236 117	430 555	108 966	51 586	101 700
4.	Prodaja dionica i društvenih stanova	141 068	236 117	430 555	108 966	51 586	101 700
VII.	Potpore	1 160 409	2 624 299	3 799 184	6 284 092	7 154 970	9 096 500
5.	Od ostalih razina nacionalne države	1 160 409	2 624 299	3 799 184	6 284 092	7 154 970	9 096 500
5.1.	Tekuće	1 160 409	2 624 299	3 799 184	4 781 092	7 154 970	9 096 500
5.2.	Kapitalne	0	0	0	1 503 000	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	12 411 104	15 547 850	16 554 799	19 046 509	20 225 124	23 913 770
II.	Ukupni rashodi	12 411 104	15 547 850	16 554 799	19 046 509	20 225 124	23 913 770
III.	Tekući rashodi	12 393 518	15 532 570	16 520 781	19 029 138	20 223 524	23 880 766
1.	Rashodi za dobra i usluge	427 870	534 291	593 119	672 323	675 112	1 044 146
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	142 824	163 699	223 433	255 126	258 591	271 500
1.2.	Doprinosi poslodavaca	26 626	30 742	41 504	47 976	44 303	40 500
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	258 420	339 850	328 182	369 221	372 218	732 146
2.	Plaćanje kamata	884	13 736	27 517	60 652	78 094	78 780
2.1.	Ostala domaća plaćanja	884	13 736	27 517	60 652	78 094	78 780
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	11 964 764	14 984 543	15 900 145	18 296 163	19 470 318	22 757 840
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	1 924 702	1 721 990	344 453	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	10 002 364	13 217 390	15 500 163	18 239 288	19 392 096	22 682 840
3.5.	Transferi inozemstvu	37 698	45 163	55 529	56 875	78 222	75 000
IV.	Kapitalni rashodi	17 586	15 280	34 018	17 371	1 600	33 004
4.	Nabava fiksnog kapitala	17 586	15 280	34 018	17 371	1 600	33 004
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	-127 364	-469 107	-814 575	-1 694 813	-80 142	-903 126
	Ukupni manjak/višak	-3 882	-248 270	-418 038	-100 218	-30 156	-834 430
VI.	Ukupno financiranje	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	834 430
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0	360 000
2.	Domaće financiranje	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	474 430
2.1.	Od poslovnih banaka	3 882	248 270	418 038	100 218	30 156	474 430
2.2.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 9: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	8 750 894	9 342 902	11 552 049	12 649 766	13 088 504	13 231 546
II.	Ukupni prihodi	8 134 192	8 560 479	9 988 481	10 240 976	10 424 885	10 883 304
III.	Tekući prihodi	8 134 192	8 535 594	9 912 379	10 240 707	10 424 448	10 883 014
IV.	Porezni prihodi	7 778 910	8 417 942	9 780 995	9 952 541	10 135 774	10 621 052
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	7 778 910	8 417 942	9 780 995	9 952 541	10 135 774	10 621 052
1.1.	Od zaposlenih	2 712 698	3 082 123	4 411 445	4 747 281	5 118 502	5 625 350
1.2.	Od poslodavaca	2 712 698	3 082 123	4 411 445	4 747 281	4 434 093	4 375 272
1.3.	Od samozaposlenih ili nezaposlenih	308 199	325 535	376 625	398 875	501 462	545 730
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	2 045 315	1 928 161	581 480	59 104	81 717	74 700
V.	Neporezni prihodi	355 282	117 652	131 384	288 166	288 674	261 962
2.	Dohodak od kamata i dividendi	0	0	2 882	3 744	7 043	8 800
3.	Ostali neporezni prihodi	355 282	117 652	128 502	284 422	281 631	253 162
VI.	Kapitalni prihodi	0	24 885	76 102	269	437	290
4.	Prodaja dionica i društvenih stanova	0	24 885	76 102	269	437	290
VII.	Potpore	616 702	782 423	1 563 568	2 408 790	2 663 619	2 348 242
5.	Od ostalih razina nacionalne države	616 702	782 423	1 563 568	2 408 790	2 663 619	2 348 242
5.1.	Tekuće	616 702	782 423	1 563 568	1 847 955	2 661 059	2 348 242
5.2.	Kapitalne	0	0	0	560 835	2 560	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	8 924 017	9 433 605	11 570 688	12 788 163	14 745 463	13 508 867
II.	Ukupni rashodi	8 924 017	9 433 605	11 570 688	12 788 163	14 745 463	13 508 867
III.	Tekući rashodi	8 736 628	9 176 087	11 401 107	12 665 930	14 678 763	13 442 867
1.	Rashodi za dobra i usluge	7 102 801	7 211 883	9 323 307	10 558 007	11 863 346	11 105 824
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	2 806 889	3 353 355	3 857 567	4 216 558	4 525 025	4 808 557
1.2.	Doprinosi poslodavaca	566 510	690 792	794 659	868 611	827 387	798 200
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	3 729 402	3 167 736	4 671 081	5 472 838	6 510 934	5 499 067
2.	Plaćanje kamata	0	15 163	12 318	20 536	33 654	174 000
2.1.	Ostala domaća plaćanja	0	15 163	12 318	20 536	33 654	174 000
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	1 633 827	1 949 041	2 065 482	2 087 387	2 781 763	2 163 043
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	0	0	0	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	1 633 827	1 949 041	2 065 482	2 087 387	2 781 763	2 163 043
IV.	Kapitalni rashodi	187 389	257 518	169 581	122 233	66 700	66 000
4.	Nabava fiksnog kapitala	187 389	257 518	169 581	122 233	66 700	66 000
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	14 266	141 930	74 840	-577 268	-1 593 256	-211 611
	Ukupni manjak/višak	-173 123	-90 703	-18 639	-138 397	-1 656 959	-277 321
VI.	Ukupno financiranje	173 123	90 703	18 639	138 397	1 656 959	277 321
1.	Strano financiranje	84 073	70 903	37 332	134	-11 750	-29 000
2.	Domaće financiranje	89 050	19 800	-18 693	138 263	1 668 709	306 321
2.1.	Od poslovnih banaka	89 050	19 800	-18 693	138 263	1 668 709	306 321
2.2.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 10: Prihodi i rashodi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	722 042	874 645	886 375	928 178	994 598	1 104 108
II.	Ukupni prihodi	722 042	746 867	843 343	907 478	980 850	1 079 200
III.	Tekući prihodi	722 042	746 867	843 343	907 460	974 729	1 079 200
IV.	Porezni prihodi	699 785	740 466	831 446	880 920	954 807	1 057 000
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	699 785	740 466	831 446	880 920	954 807	1 057 000
1.1.	Od zaposlenih	699 785	370 233	415 723	440 460	477 404	528 500
1.2.	Od poslodavaca	0	370 233	415 723	440 460	477 404	528 500
V.	Neporezni prihodi	22 257	6 401	11 897	26 540	19 922	22 200
2.1.	Prihodi od poduzetništva i vlasništva	0	0	0	12 799	8 266	15 000
2.2.	Prihodi po posebnim propisima	0	844	5 466	625	218	200
2.3.	Ostali neporezni prihodi	22 257	5 557	6 431	13 116	11 438	7 000
VI.	Kapitalni prihodi	0	0	0	18	6 121	0
VII.	Potpore	0	127 778	43 032	20 700	13 748	24 908
3.	Od ostalih razina nacionalne države	0	127 778	43 032	20 700	13 748	24 908
3.1.	Tekuće	0	127 778	43 032	20 700	13 748	24 908
3.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	832 968	883 743	673 458	843 957	1 011 214	1 209 328
II.	Ukupni rashodi	832 968	883 743	673 458	843 957	1 011 214	1 209 328
III.	Tekući rashodi	803 181	868 319	651 898	817 151	983 159	1 177 714
1.	Rashodi za dobra i usluge	219 414	175 002	113 509	267 530	331 845	376 594
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	0	34 838	47 228	67 582	79 496	80 600
1.2.	Doprinosi poslodavaca	0	7 111	9 635	13 790	13 656	12 900
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	219 414	133 053	56 646	186 158	238 693	283 094
2.	Plaćanje kamata	0	0	0	0	0	0
2.1.	Ostala domaća plaćanja	0	0	0	0	0	0
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	583 767	693 317	538 389	549 621	651 314	801 120
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	156 784	162 555	92 596	5 253	2 045	3 000
3.4.	Transferi kućanstvima	426 983	530 762	445 793	544 368	649 269	798 120
3.5.	Transferi inozemstvu	0	0	0	0	0	0
IV.	Kapitalni rashodi	29 787	15 424	21 560	26 806	28 055	31 614
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	-81 139	6 326	234 477	111 009	5 318	-73 606
	Ukupni manjak/višak	-110 926	-9 098	212 917	84 221	-16 616	-105 220
VI.	Ukupno financiranje	110 926	9 098	-212 917	-84 221	16 616	105 220
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0	160 000
2.	Domaće financiranje	110 926	9 098	-212 917	-84 221	16 616	-54 780
2.1.	Od ostale opće države	0	0	-190 000	87 000	92 000	0
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	110 926	9 098	-22 917	-171 221	-75 384	-54 780
2.4.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 11: Prihodi i rashodi Fonda doplatka za djecu

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	878 500	1 013 473	1 027 033	1 131 524	1 258 517	1 450 000
II.	Ukupni prihodi	878 500	993 473	551 833	9 079	7 130	0
III.	Tekući prihodi	878 500	993 473	551 833	9 079	7 130	0
IV.	Porezni prihodi	877 429	992 289	550 639	8 098	6 144	0
1.	Doprinosi za socijalno osiguranje	877 429	992 289	550 639	8 098	6 144	0
1.1.	Od zaposlenih	877 429	975 511	541 633	8 098	6 144	0
1.4.	Ostali neraspoređeni doprinosi	0	16 778	9 006	0	0	0
V.	Neporezni prihodi	1 071	1 184	1 194	981	986	0
2.	Ostali neporezni prihodi	1 071	1 184	1 194	981	986	0
VI.	Kapitalni prihodi	0	0	0	0	0	0
VII.	Potpore	0	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	1 450 000
3.	Od ostalih razina nacionalne države	0	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	1 450 000
3.1.	Tekuće	0	20 000	475 200	1 122 445	1 251 387	1 450 000
3.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0	0
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	853 165	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	1 450 000
II.	Ukupni rashodi	853 165	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	1 450 000
III.	Tekući rashodi	853 165	1 003 702	1 032 107	1 136 161	1 250 588	1 450 000
1.	Rashodi za dobra i usluge	27 916	24 432	34 078	45 221	42 581	44 600
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	0	0	0	0	0	0
1.2.	Doprinosi poslodavaca	0	0	0	0	0	0
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	27 916	24 432	34 078	45 221	42 581	44 600
2.	Plaćanje kamata	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	825 249	979 270	998 029	1 090 940	1 208 007	1 405 400
3.1.	Subvencije	0	0	0	0	0	0
3.2.	Transferi ostalim razinama države	0	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	0	0	0	0	0	0
3.4.	Transferi kućanstvima	825 249	979 270	998 029	1 090 940	1 208 007	1 405 400
IV.	Kapitalni rashodi	0	0	0	0	0	0
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	25 335	9 771	-5 074	-4 637	7 929	0
	Ukupni manjak/višak	25 335	9 771	-5 074	-4 637	7 929	0
VI.	Ukupno financiranje	-25 335	-9 771	5 074	4 637	-7 929	0
1.	Strano financiranje	0	0	0	0	0	0
2.	Domaće financiranje	-25 335	-9 771	5 074	4 637	-7 929	0
2.1.	Od ostale opće države	0	0	0	0	0	0
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	-25 335	-9 771	5 074	4 637	-7 929	0
2.4.	Ostalo domaće financiranje	0	0	0	0	0	0

Prilog 12: Prihodi i rashodi javnog poduzeća "Hrvatske vode"

(000 HRK)		Ostvarenje					Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000	2001
I.	Ukupni prihodi i potpore	797 575	1 146 762	1 376 980	1 338 797	1 448 966	1 301 400
II.	Ukupni prihodi	688 051	1 037 728	1 058 598	929 596	1 048 196	1 003 000
III.	Tekući prihodi	687 357	1 037 205	1 058 282	929 294	1 047 932	1 002 700
IV.	Porezni prihodi	197 002	224 510	125 077	0	0	0
1.	Ostali porezni prihodi	197 002	224 510	125 077	0	0	0
V.	Neporezni prihodi	490 355	812 695	933 205	929 294	1 047 932	1 002 700
2.	Dohodak od kamata i dividendi	5 073	10 718	6 448	3 412	4 435	4 500
3.	Administrativne takse i pristojbe	454 460	731 366	838 638	775 235	830 645	803 000
4.	Ostali neporezni prihodi	30 822	70 611	88 119	150 647	212 852	195 200
VI.	Kapitalni prihodi	694	523	316	302	264	300
5.	Prodaja dionica i društvenih stanova	694	523	316	302	264	300
VII.	Potpore	109 524	109 034	318 382	409 201	400 770	298 400
6.	Od ostalih razina nacionalne države	109 524	109 034	318 382	409 201	400 770	298 400
6.1.	Tekuće	109 524	0	0	252 990	280 845	205 000
6.2.	Kapitalne	0	109 034	318 382	156 211	119 925	93 400
I.	Ukupni rashodi i neto posudbe	940 400	1 275 917	1 565 308	1 498 418	1 369 810	1 365 600
II.	Ukupni rashodi	940 400	1 275 917	1 565 308	1 498 418	1 369 810	1 365 600
III.	Tekući rashodi	377 775	580 213	694 534	722 462	847 455	769 600
1.	Rashodi za dobra i usluge	361 792	555 224	659 578	675 390	794 954	708 600
1.1.	Plaće i nadnice zaposlenih	25 243	44 671	58 323	66 437	73 433	75 600
1.2.	Doprinosi poslodavaca	4 896	9 135	11 989	13 637	13 366	12 700
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	331 653	501 418	589 266	595 316	708 155	620 300
2.	Plaćanje kamata	15 983	24 989	34 956	47 072	52 501	61 000
2.1.	Ostala domaća plaćanja	15 983	24 989	34 956	47 072	52 501	61 000
2.2.	Plaćanja inozemstvu	0	0	0	0	0	0
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	0	0	0	0	0	0
IV.	Kapitalni rashodi	562 625	695 704	870 774	775 956	522 355	596 000
4.	Nabava fiksnog kapitala	303 788	396 559	465 314	448 826	225 026	290 000
5.	Kupovina zemlje i neopipljive imovine	2 227	6 294	9 171	8 942	5 629	6 000
6.	Kapitalni transferi nefinancijskim javnim poduzećima	256 610	292 851	396 289	318 188	291 700	300 000
V.	Posudbe umanjene za otplate	0	0	0	0	0	0
	Tekući manjak/višak s potporama	419 106	456 992	363 748	459 822	481 322	438 100
	Ukupni manjak/višak	-142 825	-129 155	-188 328	-159 621	79 156	-64 200
VI.	Ukupno financiranje	142 825	129 155	188 278	159 621	-79 156	64 200
1.	Strano financiranje	43 088	54 876	58 607	16 707	-49 810	-47 800
2.	Domaće financiranje	99 737	74 279	129 671	142 914	-29 346	112 000
2.1.	Od ostale opće države	62 004	40 974	12 333	39 901	27 221	93 000
2.2.	Od monetarnih vlasti	0	0	0	0	0	0
2.3.	Od poslovnih banaka	40 767	33 305	117 338	103 013	-56 567	19 000
2.4.	Ostalo domaće financiranje	-3 034	0	0	0	0	0

Prilog 13: Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija

(000 HRK)	Ostvarenje				Ostvarenje				Proračun			
	1998				1999				2000			
	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno	Općine	Gradovi	Županije	Ukupno
Ukupni prihodi i potpore	1 238 005	6 466 910	944 084	8 649 000	1 210 918	6 392 301	775 365	8 378 584	1 449 657	7 101 800	858 240	9 409 697
Ukupni prihodi	977 633	6 229 182	603 596	7 810 411	975 397	6 180 688	578 357	7 734 442	1 191 420	6 864 541	655 734	8 711 694
Tekući prihodi	893 145	5 874 497	600 215	7 367 856	880 365	5 738 345	560 851	7 179 561	1 039 753	6 308 881	627 395	7 976 029
Porezni prihodi	423 292	3 960 980	453 678	4 837 950	380 365	3 803 096	440 871	4 624 332	426 622	4 090 172	478 676	4 995 471
Porez i prizrez na dohodak	282 980	2 607 574	245 589	3 136 143	241 609	2 502 459	223 228	2 967 296	265 626	2 665 885	245 474	3 176 985
Porez na dobit	34 061	833 247	148 343	1 015 651	35 897	789 905	149 211	975 013	45 103	887 717	162 160	1 094 979
Porezi na nekretnine	92 021	441 496	5 908	539 425	89 726	419 595	3 454	512 775	98 508	437 879	3 624	540 012
Domaći porezi na dobra i usluge	12 890	78 663	53 838	145 391	12 457	83 400	62 434	158 291	16 406	92 623	64 768	173 797
Ostali porezi	1 339	0	0	1 339	676	7 737	2 544	10 957	979	6 068	2 650	9 697
Neporezni prihodi	469 853	1 913 516	146 537	2 529 906	500 000	1 935 249	119 980	2 555 229	613 131	2 218 709	148 719	2 980 559
Prihodi od kapitala	84 489	354 685	3 381	442 555	95 032	442 343	17 506	554 881	151 666	555 660	28 338	735 665
Dotacije	260 371	237 729	340 489	838 589	235 521	211 613	197 008	644 142	258 238	237 259	202 506	698 003
Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	1 241 138	6 672 018	941 358	8 854 513	1 230 726	6 659 043	821 117	8 710 886	1 522 539	7 318 846	866 981	9 708 366
Ukupni rashodi	1 219 598	6 598 614	913 070	8 731 282	1 219 423	6 604 540	778 078	8 602 041	1 470 940	7 318 744	807 606	9 597 290
Tekući rashodi	747 234	4 371 765	682 137	5 801 137	776 126	4 620 019	559 215	5 955 360	905 422	5 150 075	602 617	6 658 114
Izdatci za zaposlene	146 050	1 086 659	80 276	1 312 986	183 664	1 150 013	97 715	1 431 372	203 036	1 252 274	112 541	1 567 851
Doprinosi poslodavaca (na plaće)	26 283	195 906	12 154	234 343	33 474	222 924	17 141	273 539	37 705	246 719	20 912	305 336
Ostali izdatci za dobra i usluge	369 254	1 760 560	230 486	2 360 301	372 875	1 705 365	169 100	2 247 340	420 719	1 934 989	182 649	2 538 357
Plaćanje kamata	4 402	68 962	5 876	79 240	7 116	118 068	8 979	134 163	9 263	121 871	12 098	143 231
Subvencije i ostali tekući transferi	201 245	1 259 678	353 345	1 814 267	179 017	1 423 648	266 280	1 868 945	234 699	1 594 223	274 417	2 103 339
Kapitalni rashodi	472 364	2 226 849	230 933	2 930 145	443 297	1 984 521	218 863	2 646 681	565 518	2 168 669	204 989	2 939 176
Posudbe umanjene za otplate	21 539	73 404	28 288	123 231	11 303	54 503	43 039	108 845	51 599	102	59 375	111 076
Manjak/višak na tekućim računima bez dotacija	145 910	1 502 731	-81 922	1 566 720	104 239	1 118 326	1 636	1 224 201	134 331	1 158 806	24 779	1 317 916
Ukupni manjak/višak	-3 133	-205 107	2 726	-205 514	-19 808	-266 742	-45 752	-332 302	-72 882	-217 046	-8 741	-298 669

Prilog 14: Prihodi konsolidirane opće države

(000 HRK)		Ostvarenje				Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000
I.	Ukupni prihodi i potpore	54 385 153	60 200 150	72 737 584	75 009 716	74 823 444
II.	Ukupni prihodi	54 371 483	60 182 023	72 686 720	75 003 129	74 809 587
III.	Tekući prihodi	52 778 745	58 986 750	69 946 535	68 027 842	70 464 564
IV.	Porezni prihodi	47 962 322	53 282 305	64 505 755	62 395 078	64 483 634
1.	Porez na dohodak	6 915 910	6 714 029	8 051 239	7 538 398	7 319 002
2.	Porez na dobit	1 772 121	2 504 127	3 476 800	3 340 968	2 808 362
3.	Doprinosi za socijalno osiguranje	15 533 703	17 725 269	19 215 241	19 453 111	20 569 683
4.	Porezi na imovinu	551 049	747 742	810 350	759 630	783 950
5.	Porez na promet proizvoda i usluga	13 504 368	15 133 172	1 972 045	387 922	151 933
6.	Porez na dodanu vrijednost	-	-	20 228 226	19 829 971	20 728 836
7.	Trošarine	5 390 785	5 404 837	5 896 787	6 160 719	7 613 985
8.	Lokalni porezi na dobra i usluge	115 927	145 865	145 391	158 291	173 798
9.	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	3 942 438	4 639 995	4 127 523	4 287 890	3 833 809
10.	Ostali porezi	236 022	267 269	582 153	478 178	500 276
V.	Neporezni prihodi	4 816 423	5 704 445	5 440 780	5 632 764	5 980 930
11.	Višak odjelnih poduzeća	1 306	2 593	2 160	2 320	2 425
12.	Višak prihoda nad rashodima HNB	82 255	129 207	265 043	0	126 092
13.	Dio dobiti od javnih poduzeća	134 955	331 319	366 041	716 498	68 347
14.	Prihodi od kamata	76 909	49 274	56 079	55 805	65 116
15.	Prihodi od dividendi	228 718	255 808	112 902	119 525	340 859
16.	Ostali prihodi od imovine	375 135	440 969	742 932	761 777	712 423
17.	Upravne i državne sudske pristojbe	2 220 703	2 895 430	2 388 677	2 436 173	2 720 905
18.	Prihodi tijela državne uprave	340 720	326 053	158 309	187 715	264 436
19.	Naknade za ceste	217 178	360 679	337 087	295 113	345 304
20.	Prihodi po posebnim propisima	231 064	284 226	315 960	316 300	336 766
21.	Ostali neporezni prihodi	907 479	628 887	695 590	741 538	843 178
VI.	Kapitalni prihodi	1 592 738	1 195 273	2 740 185	6 975 287	4 345 023
22.	Prodaja stalne kapitalne imovine	1 505 029	1 121 985	2 659 060	6 865 168	4 204 777
23.	Prodaja zaliha	0	0	0	0	0
24.	Prodaja zemlje i nematerijalne imovine	47 771	32 983	45 331	36 970	57 103
25.	Kapitalni transferi iz nedržavnih izvora	39 938	40 305	35 794	73 149	83 143
VII.	Potpore	13 670	18 126	50 864	6 587	13 857
26.	Potpore iz inozemstva	13 671	18 127	50 864	6 587	13 857
26.1.	Tekuće	8 695	9 153	21 952	3 061	3 391
26.2.	Kapitalne	4 976	8 974	28 912	3 526	10 466
27.	Od ostalih državnih razina	0	0	0	0	0
27.1.	Tekuće	0	0	0	0	0
27.2.	Kapitalne	0	0	0	0	0

Prilog 15: Rashodi konsolidirane opće države

(000 HRK)		Ostvarenje				Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000
I.	Ukupni rashodi i posudbe umanjene za otplate	54 784 640	61 697 267	72 059 343	78 139 599	82 507 571
II.	Ukupni rashodi	54 297 299	61 057 789	70 871 366	76 574 687	81 696 244
III.	Tekući rashodi	46 941 087	53 608 116	61 341 807	66 484 940	72 401 655
1.	Rashodi za dobra i usluge	27 160 325	28 666 685	33 985 093	34 515 513	37 569 815
1.1.	Nadnice i plaće	12 051 216	13 577 429	16 349 815	18 117 529	19 248 575
1.2.	Doprinosi poslodavca		0	0	0	0
1.3.	Ostale kupovine dobara i usluga	15 109 109	15 089 256	17 635 278	16 397 984	18 321 240
2.	Izdatci za kamate	1 243 318	1 838 626	2 104 497	2 355 843	2 872 135
2.1.	Izdatci za kamate u tuzemstvu	975 566	876 332	1 068 354	1 175 770	1 204 297
2.2.	Izdatci za kamate u inozemstvu	267 752	962 294	1 036 143	1 180 073	1 667 838
3.	Subvencije i ostali tekući transferi	18 537 443	23 102 805	25 252 217	29 613 584	31 959 705
3.1.	Subvencije	2 345 459	2 646 925	3 705 834	3 921 769	4 280 293
3.2.	Transferi ostalim razinama nacionalne države	0	0	0	0	0
3.3.	Transferi neprofitnim institucijama	2 399 271	2 728 045	1 453 504	1 561 707	1 685 470
3.4.	Transferi stanovništvu	13 722 957	17 644 373	20 007 127	23 426 974	25 464 827
3.5.	Transferi inozemstvu	69 757	83 462	85 752	703 134	529 115
IV.	Kapitalni rashodi	7 356 212	7 449 672	9 529 559	10 089 747	9 294 589
4.	Nabavka fiksnih kapitalnih sredstava	3 752 841	3 814 520	5 519 129	6 772 016	5 821 981
5.	Kupovina zaliha	8 076	8 795	117	401	4 114
6.	Kupovina zemljišta i nematerijalne imovine	314 622	369 303	430 106	394 572	709 029
7.	Kapitalni transferi	3 280 674	3 257 054	3 580 207	2 922 758	2 759 465
V.	Posudbe umanjene za otplate	487 341	639 478	1 187 977	1 564 912	811 327
8.	Domaće neto posudbe	473 976	618 174	1 162 244	1 554 216	793 768
9.	Vanjske neto posudbe	13 366	21 304	25 733	10 696	17 559
Tekući manjak/višak		5 846 352	5 387 786	8 604 728	1 542 963	-1 937 091
Ukupni manjak/višak		-399 487	-1 497 118	678 241	-3 129 883	-7 684 127

Prilog 16: Financiranje konsolidirane opće države prema vrsti vlasnika duga

(000 HRK)		Ostvarenje				Proračun
		1996	1997	1998	1999	2000
I.	Ukupno financiranje	399 487	1 497 117	-678 241	3 129 883	7 684 127
II.	Domaće financiranje	-530 293	-1 619 392	-792 358	-1 837 341	-1 835 623
1.	Od ostale opće države	0	0	0	0	0
2.	Od monetarnih vlasti	-152 745	-354 848	112 392	748	0
3.	Od depozitnih banaka	-172 258	-1 127 563	-994 435	-1 702 173	-1 453 374
4.	Ostalo domaće financiranje	-205 289	-136 981	89 685	-135 916	-382 249
4.1.	Od ostalih financijskih institucija	11 985	13 154	-9 145	20 089	-168 791
4.2.	Od nefinancijskih javnih poduzeća	3 239	5 057	-17	-920	2 762
4.3.	Od nefinancijskog privatnog sektora	-348	-52 707	-6 499	-16 282	1 430
4.4.	Ostalo domaće financiranje – neklasificirano	-220 166	-102 485	105 346	-138 803	-217 650
III	Strano financiranje	929 780	3 116 509	114 117	4 967 224	9 519 750
5.	Od međunarodnih razvojnih institucija	609 189	595 852	475 860	421 398	186 107
6.	Od stranih država ili vlada	-364 330	-502 829	-525 161	-197 253	-777 539
7.	Ostale vanjske posudbe	686 234	3 025 705	162 573	4 753 489	10 110 843
8.	Promjene u gotov. depozitima i vrijednosnim papirima	-1 313	-2 219	845	-10 410	340

IZDAVAČ:

Ministarstvo financija Republike Hrvatske
Zagreb, Katančićeva 5

Uredili:

mr. Damir Kuštrak
Ivana Pleše

Priloge pripremili:

Zavod za makroekonomske analize i planiranje
Uprava za pripremu i konsolidaciju proračuna
Uprava za upravljanje gotovinom i javnim dugom
Uprava za međunarodne financijske odnose

Lektura:

Višnja Jukić

Tehnički uredili:

Saša Madžarević
Darko Jukić

Dizajn i tisak:

HIT ART – Zagreb

Naklada:

1 200 primjeraka.

ISSN 1331 – 6125

Molimo Vas da prilikom korištenja podataka obavezno navedete izvor

Dostupno na Internetu:

www.mfin.hr/godisnjak

Zagreb, 2001.